

LLYFR Y $\frac{3478.e}{4}$

S A L M A U,

Wedi eu Cyfieithu,

A'U CYFANSODDI

Ar Fesur CERDD, yn

G Y M R A E G.

Trwy Waith

EDMUND PRYS,

Arch-diacon *Meirionnydd.*

A oes neb yn eich plith mewn adfyd? gweddied. A oes neb yn esmwyth arno? caned salmau. IAGO V. 13.

Prefwylieŷ gair Crist yn och yn helaeth ym mhob doetbined; gan ddysgu a rhybuddio barw eich gilydd mewn salmau, a hymnau, ac odlau ysprydol, gan ganu trwy ras yn eich calonau i'r Arglwydd. COL. iii. 16.

L L U N D A I N :

Printiedig gan *Tomas Bascett*, Printiwr i Ardderchoccaf Fawrhydi'r Brenhin; a chan Wrthddrychiaid *Rhobert Bascett.*

M.DCC.LII.

LLYTHYR YR
Arch-diacon P R Y S
At y Darllenydd ystyriol.

TR I phetb a wnaeth, na chyfaithbwyd y Salmau bendigaid ar yr un o'r Pedwar Mesur ar hugain.

Un yw, Am na allwn ryfegu clymnu'r Tŷgrytbyr Santlaidd ar Fesur cyn gaetbed; rhag i mi, wrth geisio cadw'r Mesurau, golli Deall yr Ysryd, ac felly pecu'n erbyn Duw, er mwyn bodilloni Dyn.

Yn ail, Fmae Gair Duw i'w ganu mecon Cynulleidfa Santlaidd o-lawer ynghyd; i folianu Duw yn un Llais, un Faddwl, un Galen: yr byn a allant ei wneithur ar y Mesur gwaet buw, ac ni allai ond un ganu Cwydd neu Awdl.

Yn drydydd, Pob Plant, Gweinidogion, a Phobl annysgedig, a ddysgant Bennill o Garol, lle ni allai ond Ysgolhaig ddygu Cwydd, neu Gerdd gyfarnydd arall. Ac o achos bod yn ber-
nol i bob Cristion wybod Ewyllys Duw, a'i folianu of; mi a ymadwais â'r Gelfyddyd, er mwyn bod pawb yn rhwymedig i wario ei Dalent at y goreu. Hefyd, nid wyf f'n cadu mae'r Mesur efmerig buw yn gywir yn mdeb man, am nad oes dim yn ein Hiaith ni mecon Synnydd i seinio nac i odli â DUW. Am bynnu, i rai iddo ef ei ragor a phoed y Gerdd, mi a rvis amryw Ddiptongau eraill i gyfathu â'r Gair bwannu, yn nesaf os y meddwni.

L E U W D A I W

Printed by T. J. G. at the British Museum, London. Printed by T. J. G. at the British Museum, London.

M.DCC.LII

LLYFR Y SALMAU.

SALMI.

Y Sawl ni rodia, dedwydd yw,
yn ol drwg ystrwyg yngor:
Ni saif ar ffordd trofeddwyr stol,
nid eiste'n stol y gwartwr.
Ond ei holl serch ef fydd yn rhwydd
ar ddeddf yr Arglwydd tchedd:
Ar ei ddeddf rhydd, ddydd a nos,
yn ddiddos ei fyrrdod.

Ef fydd fel pren plan ar lan dol,
dwg ffwrth amserol arno:
Ni chrina i ddalen, a'i holl waith
a lwydda'n berffaith iddo.
Nid felly bydd y drwg di-rus,
ond fel yr us ar gorwynt;
Ar hwn o'r tir a'i chwyrth, a'i chwal,
anwadal fydd ei helynt.

Am hyn y drwg ni saif mewn barn
o flaen y cadarn uniawn;
Ar pechaduriaid mawr eu bwr
yngynsulleidia'r cyfiawn.
Canys yr Arglwydd Dduw, fel hyn,
a edwyn fyrrd gwirioniaid:
Ef ni ad byth i barhau
mo lwybrau pechaduriaid.

SALM II.

DAham y terfysg gwyr y byd?
a pha'm y cyfyd rhodres?
Am y mae'r bobloedd yn cyd-wau
yn eu bwriadau dila?
Codi y mae brenhinoedd byd,
a'u byrd yn gyd-gynghorol:
Arbyn Duw a'i Grist (ein plaid)
y mae pennaethiaid bydol.
Drilawn eu chwyrnau, meddant hwy;
ni wnawn ni mwy usudd-dod:
Ac ymaith tafwn eo-trom iau,
ni chânt yn frau mo'n gorfod.
Ond Duw'r hwn fydd uwch wybrol len,
a chwadd am-ben eu geiriau:
Ar Arglwydd nef a well eu bwr,
efe a'u gwartwar hwythau.

Yna y dywaid yn ei lid,
a hyn fydd rhy baid iddyn:
Ni eiriau ef y cyfyd braw,
a'i ddig a ddaw yn ddychryn.
Gofodais innau (meddai ef)
i llaw gref yn dragywydd,
y Mrenhin i, yn Llywydd llon,
ar sanctaidd Seion lynydd.

Dyma'r ddeddf a ddwedai yn rhwydd,
hon gan yr Arglwydd clywais:
Ni yw fy Mab (o'm perffaith ryw)
a heddyw y'th genhedlais.
Gofyn im', a mi it' a'i rhydd
holl wledydd i'w tiseddu:
Cenhedlaethau dros y byd
i gyd a gai meddiannu.

I a'u brin hwynt, yn dy farn,
a gwialen dafarn tnyach:
I a'u maluri, hwythau an,
mor fân a llestri priddach.
Am hyn yn awr, frenhinoedd toeth,
byddwch ddoeth a synhwyrol:
Cwmwl, farnwyr, cymrwch dyddig,
Telfyr terfysg dydol.

11 Gwas' naethwch chwi yr Arglwydd nef,
ac ofnwch ef drwy ogud:
A byddwch lawen yn Nuw cu,
etto trwy grynu hefyd.
12 Cusenwch y Mab, rhag ei ddig,
a'ch bwrw yn ffyrnig beibio:
A gwyn eu byd pob calon lân
a ymddiriedan, ynddo.

SALM III.

O Arglwydd, amled ydyw'r gwyr
y fydd drallodwyr imi?
A llawer iawn i'm herbryn fydd
o ddydd i ddydd yn codi.
A D'wedai lawer o'r gwrthgyrch blaid,
yn drwm am f' enaid eioes:
Nid ces iddo yn ei Dduw Ior
chwaiith mawr ystôr o'i einioes.

3 Tithau, O Arglwydd, ym mhob man,
ydwyd yn darian ymy:
Fy ngogoniant wyt; tu a'r nen
y codi'mhen i fypu.
4 Ar Dduw yr Arglwydd i'm holl hais
y gelwais yn dofluraidd:
Ac ef a'm clybu i ar frys
o'i uchel freinllys sanctaidd.

5 Mi orweddaais, ac a kygaais,
ac mi a godais gwedi:
Canys yr Arglwydd oedd i'm dal,
i'm cynnal, ac i'm codi.
6 Nid ofnaf fi, o'r achos hwn,
mo fyrrddiwn fydd yn barod,
O bobloedd, o'm hamgylch yn dyn,
i'm herbryn wedi dyfod.

7 Cyfod ti, Arglwydd, achub fi,
drwy gospi fy ngelysion:
T'rawait yr en, torraist eu daint,
er maint yr annuwilion:
8 I'r Arglwydd byth (o achos hyn)
y perthyn iachawdwriaeth:
Ac ar ei bobl y disgyn gwlith
ei fendith yn dra helaeth.

SALM IV.

DUW fy nghyfaender, clywais fi,
i'm cyni pan y'th elwais:
Rhyddheais fi, dod im' un wedd
drugaredd; clyw fy oerlais.
2 O feibion dynion, hyd ba hŷd
y trowch, trwy gyd ymgabledd,
Fy mharch yn warth? a hyanny fydd
drwy gelwydd a thrwy wagedd.

3 Gwybyddwch ethol o Dduw Cwn
iddo i hun y duwiolaf:
A phan alwyf arno yn hŷ,
efe a wreddy arnaf.
4 Ofnwch, a thewch, ac na phechwch,
meddyliwch ar eich gwely:
5 Abertlwch, gobethlwch Dduw Ner,
rhodd cyfiawnder yw hyanny.

6 Pwy (medd llaweroedd) y pryd hyn,
a ddengys yn' ddaioni?
O Arglwydd, dycha d' wyneb-pryd,
daw digon iechydini.
7 Rhofist i'n calon lawenydd mwy
(a hyanny trwy dy fepeth)
Nag a fyddai gan rai yn trin
amlder o'u gwin a'u gwenith.

SALM IV, V, VI, VII.

8 Mi orweddaf ac a hunaf,
a hynny fydd mewn heddwch
Can's ti, Arglwydd, o'ch unig air,
a bair im' ddiogelwch.

SALM V.

A Rglwydd, clyw' ngweddi yn ddiball,
Duw, deall fy nyfyddod:
1 Erglyw fy llais a'm gweddi flin,
fy Nuw, a'm Braphlin hyglod.
2 Yn fore gwrando fi, fy Naf,
yn fore galwaf arnad.
3 Can's nid wyd Dduw i garu drwg,
ni thrig i'th olwg anfad.
4 Ni faif ynfydion yn dy faen,
na'r rhai a wnaen' anwiredd:
Y rhai hyn fydd gennyf yn gas,
sef ddiwas i'r bob gwaedd.
5 Y rhai a dd'wedant ffrug a hud,
a phob gwyr gwaeddyf creulon,
Ti a'u tynni hwynt-hwyr o'r gwraidd,
fel ffaidd annuwilion.
6 Dof finnu tu a'th dy mewn hedd,
am dy drugaredd galwaf.
7 Trwy ofn, a pharch, a goglod dwys,
i'th sanctaidd eglwys treiglaf.
8 I'th gyfiawnder arwain fi, Ner,
rhag blinder a chafneb:
Duw, gwna dy ffordd, rhag ofn eu brad,
yn wastad rhag fy wyneb.
9 Can's i'w genau nid oes dim lawr;
mae llygredd llawn i'w cewdod:
Eu gyddfaul fel ceulannau bedd,
a gwaedd ar eu tafod.
10 Diftrywia hwynt i'w camwedd, Ion,
o'u holl gynghorion cwympant:
Hwnt a hwy, a'u holl ddrygoni
i'th erbyn di rhyfelant.
11 A'r rhai a'mddiried yn ot ti,
am it' gysgodi drofnyd,
Llawenhant: a phob rhai a'th gar,
cei fawl yn llafar gantlyn.
12 Can's ti (Arglwydd) anfon i'w llyth,
dy fendith ar y cyffion:
A'th gywir ferch, fel tarian gref,
rhoi drosto ef yn gortyn.

SALM VI.

O Arglwydd, na cherydda fi
ym mhochfni dy gyddaredd:
Ac na chospa fi yn dy lid,
oblegid fy anwiredd.
2 O Arglwydd, dy drugaredd dod,
wyf lesg mewn nychod rhybrudd:
O Arglwydd, tyr'd, iachâ fi'n chwyrn,
mae f' efgynn i mewn cystudd.
3 A'm henaid i o'r llefgedd hyn,
y fydd mewn dychryn i'geler:
Tithau, O Arglwydd, pa ryw hŷd
'rhoi arnaf ddybryd brudderoni.
4 Duw, gwared f' enaid, dychwel di,
iachâ fi a'th drugaredd.
5 Nid oes yn angau gof na hawl;
a phwy a'th fawl o'r pridd-fedd?
6 Diffygiais gan ochain bob nŷs,
mewn gwâl anniddos foddfa:
Rwy'n gwlychu, drwy y cystudd mau,
a'm dagrau fy ngorweddfa.
7 O ddig i'm cas a goddef drwg,
fy ngolwg fy'n tywyllu:
A chan y dwir a red yn rhaff,
ynt anghraff, ac yn pylu.
8 Pob un a wnelo, aed ym mhell,
na dichell nac anwiredd:

Can's clybu yr Arglwydd fy llais,
pan lefais am drugaredd.
9 Yr Arglwydd clybu ef fy arch,
rhof finnu barch a moliant:
Fe dderbyn fy ngweddi, a'm gwaedd;
am hyn yr haedd ogoniant.

10 Fe w'radwyddir, fe drallodir,
yn ddir fy holl elynion:
Ac fo'u dychwelir, drwy fefl glwth,
hwynt yn ddfysymwth ddigon.

SALM VII.

O Achub fi, fy Nuw, fy Ner;
can's mae fy hyder yn od:
Rhag fy erlidwyr gwared fi;
can's mae o'r rheini ermod.
2 Rhag llarpio f' enaid fel y llew,
heb un dyn glew a'm gweryd:
A'm rhwygo i'n ddrylliau mân;
fal dyna amcan gwaeddyd.
3 O Arglwydd Dduw, os gwnaethum hyn,
os drwg y fy'n fy nwyllaw,
4 Na thrwy ymddined, dwyll i neb,
pe bawn wrthiwyneb iddaw;
5 I erlid f' oes y gelyn doed,
dalied, a rhoed fi'n ifaf:
A fathred f' urddas yn y llwch,
drwy'r diystfyrwch eithaf.
6 Cyfod, O Dduw, cyfod i'th ddig,
a goftwng big pob gelyn:
A deffro drofod yn y farn;
sef cadarn yw d' ordhymyn.
7 Pan ddringych, yr holl bobl yn llw,
a ddaw o'th ddeutu attad:
Duw, dychwel i'th farn er eu mwyn,
a gwrando'n cwyn yn wastad.
8 Duw, dyro i'r bobl y farn dau,
a barn di finnu, Arglwydd:
Ac fel yr haeddais, dod farn iawn,
yn ol fy llawn berffeithrwydd.
9 Derid anwiredd y rhai drwg;
gwna'n amlwg ffordd y cyhon:
Can's union wyd, a chraff, Dduw cu,
yn chwilio deutu'r galon.
10 Ac am fod Duw yn canfod hyn,
Duw yw f' ymddiffyn innau:
Duw fydd iachawdwr i bob rhai
sydd lán ddfai 'u calonnau.
11 Felly mae Duw byth ar yr iawn,
a Duw yw'r cyfiawn Farnydd:
Wrth yr annuwil ar bob tro
mae Duw yn digio beunydd.
12 Ac oni thry'r annuwil cas,
fo lica i' loywlas gleddau:
Ar annel y mae bwa'r lon,
a'i barod lymion faethau.
13 Sef arfau angau at y nŷd
y maent yn barod ddigon:
Ac ni faetha ef ergyd byr
at yr erlidwyr poethion.
14 Wele hanes y gelyn drwg,
efe a'mddwg ar draha:
O chwydd ar gamwedd, beichiog fydd,
ar gelwydd yr efgora.
15 Cloddiodd ef bŵll hyd eigion llawr,
o fwriad mawr i'r truan:
Ac ef a sythiodd ymron bawdd,
i'r dyfn i'w glawdd ei hunan.
16 Ei holl anwiredd ar ei ben,
o uchder nen, a ddfigyn:
A Duw a dymchwel, yr un wedd,
ei gamwedd ar ei goryn.

S A L M VII, VIII, IX, X.

I'm Harglwydd Dduw rhoi finnau glod,
caf ganfod ei gyfiawnder:
chanmolaf ei enw yn rhwydd,
yr Arglwydd o'r uchelder.

S A L M VIII.

O Arglwydd, ein Ior ni a'n nerth,
mor brydferth wyd drwy'r holl-fyd!
Dy enw a'th barch a roifft uwch ben
daear ac wybren hefyd.
Peraifft it' nerth o'enau plant,
a rhai a fignant beunydd,
Rhag d' elynion: tawed, am hyn,
y gelyn a'r dialydd.

Wrth edrych ar y nefoeddfaith,
a gwelod gwaith dy fyfodd,
Y lloer, y ser, a threfn y rhod,
a'u golod mor gyfannedd;
Pa beth yw dŷn, it' i'w gofhâu,
o ddoniau ac anwyl-frant?
A pheth yw mab dŷn, yr un wedd,
lle rhoi ymgeledd cymmaint?

Ti wnaethost ddyd, o fraint a phris,
ychydig is angylion:
Mewn mawr ogoniant, parch, a nerth,
rhoifft arno brydferth goron.
Ar waith dy ddwyllaw is y nef
y gwnaethost ef yn bennaeth:
Gan ofod pob peth dan ei draed,
iddo y gwnatd llywodraeth:

Defaid, gwartteg, a holl ddâ maes,
a'r adar laes eu hefyd:
Ehediaid nef, a'r pyg o'r don,
sy'n tramwy'r eigion erchyll.
O Arglwydd, ein Ior ni a'n nerth,
mor brydferth wyd drwy'r holl-fyd!
Dy enw a'th barch a roifft uwch ben
daear ac wybren hefyd.

S A L M IX.

Clodforaf fi fy Arglwydd Iôn,
o'm calon, ac yn hollawl:
Ei ryfeddodau rhof ar led,
ac mae'n ddwyed eu canmawl.
Byddaf fi lawen yn dy glod;
ac ynodd gorfoleddaf:
I'th enw (O Dduw) y canaf glod;
wyd hynod, y Goruchaf.

Tra y dychwelir draw'n eu holl
fy holl elynol luoedd:
Llithrant o'th flaen, diethir hwy,
ni ddon' hwy mwy i'w lleoedd.
Can's rhoifft fy marn yn fatter da,
gwnaethost eisteddfa union:
Eisteddaifft ar y gwir, yn fwr
tydi yw'r Barnwr cyfion.

Ceryddaf i distrywiaifft di
y cenhedlaethi cyndyn:
Dwreiddiaifft ynfyd yn y bôn,
ni bydd byth son am dany'n.
Distrywiaifft dithau (elyn glas)
do lawer dinas hyfryd:
Darfu dy nerth byth, darfu hyn,
a'r cef o honyn' hefyd.

Ond yr Arglwydd i'w nerth a fydd,
ac yn dragwydd pery;
A pharod fydd ei fainge i'farn,
a chadarn ydyw hynny.
Can's efe a farna y byd,
a'r bobl i gyd fydd ynddo,
Trwy gyfiawnder, heb ofni neb,
a thrwy uniondeb rhagddo.

Gwna'r Arglwydd hefyd hyn wrth raid,
rheiniad fo'u hymddiffyn:

Noddfa a fydd i'r rhai a'n mewn pryd,
pan fo caledfyd arny'n.

10 A phawb a'th edwyn, rhon' eu cred
a'u holl ymddiried arnad:
Can's ni adewaisft (Arglwydd) neb
a geisio i'w yneb attad.

11 Molwch chwi'r Arglwydd, yr hwn fydd
yn sanctaidd synydd Seion:
A d'wedwch i'r bobl fal yr oedd
ei holl weithredoedd mawrion.
12 Pan chwilio ef am waed neu drais,
fe gofia lais y truaïn:
Pan eisteddo ar fainge y frawd,
fe glyw y tlawd yn germain.

13 Dy nawdd, Arglwydd, dydi im' fydd
ddyrchafydd o byrth angau:
A gwel fy mlinder gan fy nghas,
y fydd o'm cwmpas innau.
14 Fel y mynegwyf dy holl wŷrth,
a hyn ym mhŷrth merch Seion:
Ac fel y bwyf lawen a ffræth
i'th iachawdwrfaeth dirion.

15 Y cenhedloedd cloddiafent ffos,
lle i' suddent, agos boddi:
I arall lle cuddiafent rwyd
eu traed a faglwyd ynddi.
16 Yr Arglwydd nef fal hyn yn wir
adwaenir wrth ei farnau:
A'r annuwiol a wnaethai'r rhwyd,
yn hon y daliwyd yntau.

17 Yr annuwiol i uffern aed,
ac yno gwnaed ei wely:
A'r rhai ollŷngant Dduw dros gof,
bydd yno fyth eu lletty.
18 Can's byth y gwirion a'r dŷn tlawd
hyd ddydd brawd ni's anghofir:
Y gweiniaid a'r trueiniaid, hwy,
eu gobaith mwy ni cholli'r.

19 O cyfod, Arglwydd, yn dy wŷn,
na ad i ddyn mo'th orïod:
Barna'r cenhedloedd gar dy fron,
a'th fact yn union gofod.
20 Gyr arnynt, Arglwydd, ofn dy rym,
yn awchlym i'th elynion:
Fel y gwybyddont, pe baent mwy,
nad ydynt hwy ond dynion.

S A L M X.

O Arglwydd, pa'm y feli di
oddiwrthym ni cyn bell?

Pa'm yr ymguddi di a'th rym,
pan ydym mewn caethiwd?

2 Y drygrai fydd yn blino'r tlawd,
gan drallawd, a chan falchder:
Yn y dichellion a wnaethai'r
hwynt hwy eu hunain dalier.

3 Hoff gan ddyn drwg ei chwant ei hun,
pawb yn gyttûn a'i beched:
Bendithio mael ydyw eu fwydd,
a'r Arglwydd maent i'w wrthod:

4 Yr annuwiol ni chais Dduw Nerys
(mae ef i'w falchder cyfuweb):
Ni chred ef, ac ni feddwl fod
un fath awdurdod goruwch.

5 Am fod ei fydd mewn llwyddiant hŷn,
ni wel mo'th wir gyfammod:
Bydd dordyn wrth elynion mian,
fel chwythu tân mewn forod.

6 Fe dd'wedodd hyn a'i feddwl fyth,
Ni ddigwydd byth im' adfyd:
Ni'm symmudir o oes i'oes,
ni chaf na gloes na drygyd.

SALM X, XI, XII, XIII, XIV.

7 Yn ddichellgar, yn dwylgar iawn,
a'i safn yn llawn melliethon :
Tan ei dafod y mae camwedd,
a thraws anwiredd creulon.
8 Mewn cilfechyd y disgwyl fan
i ladd y truan gwirion :
Ac ar y tlawd a llygad llym
yn dangos grym ei galon.

9 Fe orwedd fel y llew i'w ffau,
i fwrw ei faglau trawfion :
Y gwan a'r tlawd a dyn i'w rwyd,
ac yno daliwyd gwirion.
10 Fe duchan, fe a' mgyrmyma i' hun,
fel un ar farw o wendid :
Ac ef yn gryf, a fel yn wael,
ar wan i gael ei ergyd.

11 Yn ei galon d'wedodd am Dduw,
nad ydyw yn gofiadur :
Cuddiodd ei wyneb, ac ni wel
pa beth a wnel creadur.
12 Cyfod, Arglwydd, dycha dy law,
dy fod i'n cofiaw dangos :
Ac nac anghofia, pan fo rhaid,
dy weiniaid a'th werinos.

13 Paham y cialbant hwy wir Dduw,
yr anwir annuw lledfudur ?
Pa'm y meddyliant arnat ti,
nad ymofyni'm danom ?
14 Gwelaisit hyn ; can's canfyddi drais,
a chospi falais anfad :
Tydi yw gobaith tlawd, a'i borth,
a chymmorth yr ymddifad.

15 Tor ymaith yr annuwiol tym
yn gyflym, a'r maleisus :
Cais allan eu hanwiredd hwy,
ni chai di mwy 'n ddyrgionus.
16 Yr Arglwydd fydd yn Frenhin byth,
ef yw'r gwehelyth Llywydd :
Distrywiwyd pob cenhedlaeth gref
o'i dir ef yn dragywydd.

17 Duw, gweddi'r gwan a glywaist di,
ac a gyfuri'r galon :
Tro eilwaith attom y glust dau,
a chlyw weddiau ffyddlon.
18 Tros yr ymddifaid y rhoi farn,
a'r gwan fydd cadarn bellach :
Megis na's gall daearol ddyn
mo'r pwylo arnyn' mwyach.

SALM XI.

CRedaf i'r Arglwydd yn ddi-nam :
paham y d'wedwch weithian
With f'enaid, Hwnt, a hed i'th fryn,
fel wrth aderyn bychan ?
2 Wele'r annuwiol a'u bwâu,
a'u cawell faethau'n barod,
Am wirioniaid yn llechu'n tain,
i faethu'r rhai'n o gyfod.

3 Y seilfain oll i lygredd aeth :
ond beth a wnaeth y gwirion ?
Mae'r Arglwydd yn ei ddinas gref,
fe weryd ef y cyfion.
4 Yr Arglwydd o'i orffedfa fry
at y tlawd try ei olwg :
Gweithredoedd holl hiliogaeth dŷn
i'w lygaid ydyn' amiwg.

5 Mae'r Arglwydd o'r naturiaeth hon,
prawf gyfion er ymgeledd :
Ond cas yw gan ei enaid fo
ddyn drwg a hoffs wagedd.
6 Ar bechaduriaid marwor tân
a brwmstan a ddaw'n gawod,

A gwynt tymhestlog uchel iawn ;
fal dyna lawn wialennod.

7 Can's cyfion ydyw'r Arglwydd Ner,
cyfiawnder mae'n ei garu :
A'i wyneb at yr union try,
a hynny i'w ymg' leddu.

SALM XII.

OAchub bellach, Arglwydd cu,
fe ddarfu'r trugarogion :
A'r holl wirionedd ar ball aeth
o blith hiliogaeth dynion.
2 A gwefus gweniaith d'wedant ffug,
er twyll a hug i'r eiddynt :
A chalon ddryblyg, yr un wedd,
y cair efredd ganddynt.

3 Yr Arglwydd torred, o'i farn faith,
wefusau'r gweniaith diles :
A'r holl dasodau ffroftus iawn
a fyddo llawn o rodras.
4 Gallwn orfod o north tafod,
dwy wefus y fydd eiddom :
Fal hyn y d'wedant hwy yn rhwydd,
A phwy fydd Arglwydd arnom ?

5 Yntau ein Duw a dd'wedodd hyn,
Rhag llethu'r gwaelddyn codaf :
Y dŷn gofidus, tlawd, a'r caeth,
mewn iechydwrtaeth dodaf.
6 Pur iawn yw geiriau'r Arglwydd nef,
a'i ddewid ef fydd berffaith,
Felarian o ffwrn, drwy aml dro,
wed'i goeth buro seithwaith.

7 Ti, Arglwydd, yn ol dy air di,
a'i cedwi mewn hyfrydych
Byth rhag y ddwrg genhedlaeth hon,
dy weision i gael heddwch.
8 Pan ddychaer y trawfion blin,
da ganddyn' drin anwiredd :
Felly daw dynion o bob parth
i fwyfwy gwarth o'r diwedd.

SALM XIII.

PA hŷd, fy Arglwydd, Dduw dilyth ?
a'i byth yr wyf mewn anghof ?
Pa guddio'r wyd (O Dduw) pa hŷd,
dy lân wyneb-pryd rhagof ?
2 Pa hŷd y rhed meddyliat tro
bob awr i ffino'n ghalon ?
Pa hŷd y goddefaf y dir,
dra codir fy nghafeion ?

3 O Arglwydd, edrych arnaf fi,
a chlyw fy ngweddi ffyddlon :
Agor ty llygaid, rhag eu cau
ynghyffia angau ddigllon.
4 Pe llithrwn ddim (rhag maint yw'r llid)
fo dd'wedid fy ngorchfygu :
A llawen fyddai fy holl gas ;
dal fi o'th ras i fynu.
5 Minnau'n dy nawdd a rois fy ffydd,
a'm holl lawenydd eithaf :
Canaf i'm Duw a'm helpiodd i ;
gwnaf gerddi i'r Goruchaf.

SALM XIV.

FE dd'wedai'r ynsyd nad oes Duw,
ac felly byw drwy goegni :
Ymlygru'n ffaidd, ni chais gel ;
nid oes a wnel ddaioni.
2 O'r nef yr edrychedd yr Ion
ar holl drigolion daear,
A roddai neb ei goel ar Dduw,
a cheisio byw'n ddeallgar.

SALM XIV, XV, XVI, XVII.

1 Fe glicodd pawb at lygredd byd,
ymdrosent i gyd mewn brynti:
Nid oes un a wael well na hyn,
nac un a fyn ddaioni.
2 Eu gwddi fy fidd agored cau;
maent â thafodau ffyrwgwr;
A gwenwyn lindys fy'n parhau
dan eu gwefusau twyllgar.

3 A'u genau llawn (fel gwenwyn lith)
o feldith, ac o fustledd:
Ac anian efgud yw eu traed
i dywallt gwaed a dialedd.
4 Dithryw ac anhap fy'n eu ffyrdd;
ni 'dwaenant brif-ffyrdd heddwch:
Nid oes ofn Duw'n eu golwg hwy;
ni cheifant mwyr ddiserwch.

5 Pa'm? pa'i wyddant hwy eu bod
drwy bechod, y modd yma,
Yn yfyr fy mhobi, a'u cildroi,
un wedd â chnoi y bara?
6 Gweddio'r Arglwydd hwy ai wnant;
yn hyn dychrynant luoedd:
Am fod Duw'n dala gyd â'r iawn,
yn un â'r cyfiawn bobloedd.

7 Gw'radydddech gynt gyngor y tlawd,
fal y gwnewch drallawd etto:
Am i'r tlawd greda y doe llydd
oddiwrth yr Arglwydd iddo.
8 Pwy a all roi i Israhel,
o Seion uchel, fcehyd?
Pwy ond ein Duw? yr hyn pan wnel,
bydd ligo ac lfr'el hyfryd.

SALM XV.

1 Dywaid i mi, pa ddyn a drig
i'th lys barchedig, Arglwydd?
A phwy a erys ac a fydd
ym mynydd dy sancteiddrwydd?
2 Yr hwn a rodia'n berffaith dda,
yr hwn a wna gyfiawnder:
A'r hwn a draetha o'i galon wir,
a drig ar dir uchelder.

3 Yr hwn ni ddywaid, ac ni wna,
ddim ond o'r da bwygilydd:
Ac ni chynnwys y rhai a ron'
i'w cymmydogion g'wilydd.
4 Yr hwn fydd isel yn ei fryd,
yn caru i gyd grist' nozion:
Yr hwn fy'n ofni'r Arglwydd Dduw,
ac fydd yn byw yn ffyddlon.

5 Yr hwn ni thyng ddim ond y gwir,
er dir neu niweid iddo:
6 Ac ni ro ei arian yn llog,
er dwyn cymmydog dano.
7 Na gwobr, na rhodd, yr hwn ni fyn,
er dal yn erbyn gwinon.
8 A wnel hyn, ni lithra fyth,
fe gaiff y ddilyth goron.

SALM XVI.

1 CADW fi, Dduw; can's rhois fy mhwy
a'm coel yn dradwys arnad:
2 Fy Arglwydd wyd; mae dan fy mron
y gyffes hon yn wastad.
3 Nad lles i't' yw, na'm dâ, na'm rhin;
3 ond i drin faint daearol:
4 Ilesu'r rhai'n fy'wyllys yw,
y rhai fy'n byw'n rhinweddol.

5 I'r rhai a redant at dduw gau,
y daw gofidiau amlder:
6 Eu diod offiwrn o waed, ni
odrymmaf â un amser;

5 Ni henwaf chwaith. Yr Arglwydd yw
fy modd i fyw, a'm phiol:
A thydi, Jor, fy'n r'oi mi ran
a chyfran yn ddigonol.

6 A thrwy Dduw fyrrhiodd i mi ran
o fewn y fan hyfrydaf:
Digwyddodd imi, er fy maeth,
yr eifeddiaeth lanaf.

7 Bendithiaf finnau Dduw fy Ior,
hwn a roes gyngor ymy:
8 Arenpau hedyd, ddydd a nos,
fydd im' yn dangos hyfny.

9 Rhais fy Ner (bob awr) gar fy mron;
o'r achos hon ni lithraf:
Can's mae ef ar fy nehau law;
yma na thraw ni syflaf.

10 O herwydd hyn, llawen a llon
yw fy nghalon: ac eilwaith,
Hyfryd yw fy mharch a di-ddig,
a'm cnawd a drig mewn gobaith.

11 Can's yn uffern ni eddi di
mo'm henaid i, i aros:
Na'th anwyl Sanct (drwy naws y bedd)
i weled llygredd ceufos.

12 Dangosi im' lwybr i fyw'n iawn;
dy fron yw'r llawn llawenydd:
Can's yn dy nerth, nid yn y llwch,
mae digrifwch tragywydd.

SALM XVII.

1 O Clyw gyfiawnder, Arglwydd mad,
ystyr fy nâd i'th grybwyll:
Clust ymwrando â'r weddi fau,
fydd o wefusau didwyll.

2 Disgwylia 'marn oddiwrthyt ti;
can's da y gweli'r union:
Profaisf a gwyddostf ganol nos
mor ddiddos ydyw 'nghalon.

3 Pan chwiliaist fi (da yw dy gof)
ni chefaist yno'f gamwedd:
Fy mysfyr mad, na'm meddwl laes,
na ddoed i faes o'm dannedd.

4 I ochel cydwaith dynion drwg,
drwy d'air a'th amlwg gyngor,
Fferdd y dŷn trawfgryst haerilug llym,
fe ddyfgywyd ym' ei hepgor.

5 Ond yn dy union lwybrau di,
Duw, cynnal fi yn wastad:
Rhag llithro allan o'th iawn hwyf,
Duw, disgwyl fy ngerddediad.

6 Galw yr wyf arnad, am dy fod
yn Dduw parod i wrando:
Costwng dy glust, a chlyw yn rhodd
fy holl ymadrodd etto.

7 Cyfranna dy ddaionus rad
(ti'r hwn wyt Geidwad ffyddlon)
I'r rhai fy'n ymroi dan dy law,
rhag broch a bran y trawfon.

8 Cadw fi'n anwyl rhag eu twyll,
fel anwyl ganwyll llygad:
Ynghysgod dy adenydd di
O cadw fi yn wastad:

9 Rhag yr annuwiel a'u mawr bwys,
a rhag fy nghyfrwys elyn,
Y rhai a gais fy enaid i,
gan godi yn fy erbyn.

10 Maent hwy mor dordyn ac mor fras,
ac yn rhy gas eu geiriau:
Ac yn rhoi allan ffroft ar led,
gan falched eu parablau.

11 Maent hwy yn amgylchu yn flin
lle yr ym ni'n oynnwyr,

Ac a'u golygon tu a'r llaw,
mewn gwag a thramawr hyder.
12 Maent hwy fel llew, dan godi gwrych,
a fai'n chwennych ystygaeth:
Neu fel llew ifanc (er ei les)
a geisai loches ystygaeth.

13 Cyfod, Arglwydd, o'i flaen ef saf;
dy help a gaf i'm henaidd:
A tharo i lawr a'th gleddyf noeth
yr enwir fflamboeth tanbaidd.
14 Rhag gwyr dy law, rhag gwyr y byd,
fy a'u rhan i gyd oddiyma,
Gan lenwi boliau, a rhoi i'w plant
a'n fawr eu chwant a'u traha.

15 Minnau mewn myfyr, fel mewn hŷn,
a welaf lun d' wynebryd:
A phan ddiunwyf, o'r hŷn hon,
y byddaf ddigon hyfryd.

SALM XVIII.

O Ior fy ngrym, caraf di'n fawr,
fy nghreiglaur, tŵr f' ymwared:

2 Fy Naf, fy nerth, fy nawdd, fy Nuw,
hwn yw fy holl ymddiried.
3 Pan alwyf ar fy lor hynod,
i'r hwn mae clod yn gyfion:
Yna y'm cedwir yn ddiau
rhag drygan fy nghaeion.

4 Gofidion angau, o bob ru,
oeddynt yn cyrchu i'm herbyn:
A llifodd afonydd y fall
yn ddiaball, er fy nychryn.

5 Pan ydoedd fwyaf ofn y bedd,
a gwaedlyd ddiwedd, arnaf,
Ag arfau angau o bob to,
a'm cas yn nefu attaf:

6 Yna y gelwais ar fy Ner;
ef o'r uchelder clywodd:
A'm gwaedd a ddaeth hyd gar ei fron,
a thirion y croesawodd.

7 Pan ddigiodd Duw, daeth daear-gryn,
a fail pob bryn a siglodd:
A chyffro drwy'r wlad ar ei hŷd,
a'r holl fyd a gynhyrfodd.

8 O'i enau tân, o'i ffroenau tARTH,
yn 'nyhu pob parth wybren:

9 A chan gymmlau dan ei draed,
du y gwnaed y ffurfafen.

10 Ac fal yr oedd ein lor fel hyn
uwch cerubyn yn hedeg:
Ac uwch law adenydd y gwynt
mewn nefol helynt hoywdeg.

11 Mewn dyfroedd, a chymmlau fry,
mae i' wely, heb ei weled:

12 Ac yn eu gyrru'n genlysg mân,
a marwor tân, i wared.

13 Gyrrodd daranau, dyna i' les,
gyrrodd o'r nef genhadon:

14 Cenlysg, marwor tân, mellt yn gwau;
fal dyna i' saethau poethion.

15 Difrywiwyd dy gas: felly gynt
gan chwythiad gwynt o'th enau,
Gwalgeraist di y moroedd mawr;
gwelwyd y llawr yn olau.

16 Felly gwnaeth Duw a mi'r un modd;
anfonodd o'r uchelder,

Ac a'm tynnodd o'r lle yr oedd
i'm hamgylch ddyfroedd lawer.

17 Fe a'm gwaredodd Duw, fal hyn,
oddiwrth fy ngelyn cadarn:
Yn rhydrwm imi, am ei fod,
thof finnau glod hyd ddyddfarn.

18 Safent o'm blaen, ni chawri ffordd rydd,
tra fum yn nydd fy ngofid:
Ond yr Arglwydd ef oedd i'm dal,
a'm cynnal yn fy ngwendid.

19 Fy Naf ei hun a'm rhoes yn rhydd,
fe iu Waredydd ymy:

Ac o dra ferch i mi y gwnaeth,
na bawn i gaeth ond hynny.

20 Yr Arglwydd a'm gobrwy'n ol
fy ngwaftadol gyfiawnder:
Ac yn ol glendid fy nwy law,
tâl im' a ddaw mewn anfer.

21 Can's ceisais ffyrdd fy Arglwydd Ner,
ni wneuthum hyder ormod.

Na dim 'sgeler erbyn fy Nuw;
gochelaais gyfryw bechod.

22 Can's ei ddeddfau maent ger fy mron,
a'i hollawl gyfion farnau:
Ac ni rois heibio'r un o'r rhai'n;
hwy bŷnt fy nghoelfain innau.

23 Bŷn berffaith hefyd o'i flaen, ag
ymgedwais rhag byw'n rhyddrwyd:

24 A'r Arglwydd gobrwyodd i'n llawn,
yr hyn fu'n lawn i'w olwg.

25 I'r trugareg, trugaredd rhoi;
i'r perffaith, troi berffaithrwydd:

26 A'r glân gwneid lendid, ac i'r tyn
y byddi gyncyn, Arglwydd.

27 Can's mawr yw dy drugaredd di,
gwaredi'r truan tawel:

Ac a ostyagi gar dy fron
rai a golygon uchel.

28 Ti a oleui'nghanwyll i;
am hynny ti a garaf:

Tydi a droi fy nos yn ddydd,
a'm tywyll fydd goleuaf.

29 Oblegyd ynot ti, fy Naf,
y torraf trwy y fyddin:

Ie'n fy Nuw y neidia'n llwyr,
be tros y fagwyr feinfin.

30 Ys perffaith ydyw ffordd Duw nef,
a'i aif ef fydd buredig:

Ac i bob dŷn ynddo a gred,
mae'n fwled bendigedig.

31 Can's pwy fydd Ddew? d'wedwch yn rhwydd:
pwy ond yr Arglwydd nefol?

A phwy fydd graig onid ein Duw?
sef, disgil yw'n dragwyddol.

32 Duw a'm gwregylodd i a nerth,
a rhoes im' brydierth lwybrau:

33 Fe roes fy nhraed ar hy-lwybr da,
gorfoddfa'r uchel fannau.

34 Efe fy'n dysgu rhyfel ym',
gan roi grym i'm pawennau:

Fel y torri bwa'b ddur
yn brysur rhwng fy mreichiau.

35 Daeth o'th ddaioni hyn i gyd,
rhoist lawer iechyd ymy:

A'th darian deau yr wyd i'm dwyn,
o'th fwynder yr wy'n tyfu.

36 Ehengaist imi lwybrau teg,
i redeg buan gamrau:

Nid oes ynof un cymmal gwan,
ni wegian fy mynyglau.

37 Erellidiai i fy nghas yn llym,
a daethym i'w goddiwedd:

Ac ni throis un cam i'm hol mwy,
nes eu bod hwy'n gelanedd.

38 Gwnaethum arnynt archolion hyl,
fel sefyll na's gallasant:

Ond, trwy ammharch i'w eig a'u gwaed,
i lawr dan draed syrthiasant.

S A L M XVIII, XIX, XX, XXI.

39 Gwregysfaist fi a gwregys nerth,
at wres ac an-gerth rhyfel :
A'r rhai a ddaeth i'm herbyn i,
a gwympaist di'n addogel.
40 Fal hyn y gwnaethost imi gau
ar warrau fy ngelnyon :
A'm holl gas a ddifethais i,
rhois hwynt i weiddi digon.
41 Ac er gweiddi drwy gydol dydd,
ni ddoe achubydd atynt :
Er galw'r Arglwydd, ni ddoe neb
a roddai ateb iddynt.
42 Maluriais hwy fel llwch mewn gwyat,
fel dyna helynt effrydd :
Ac mi a'u fethrais hwynt yn ffrom,
fel pridd neu dom heoludd.
43 Gwaredaist fi o law fy nghas,
rhoist bawb o'm cwmipas danaf :
Doe rhai ni wellent fi erioed,
a llaw a throed hyd attaf.
44 Addaw ufudd-dod, ond fo gald
gan blant efroniaid gelwydd :
45 A phlant efroniaid twyll a wnant,
ond crynant i'w statellydd.
46 Eithr byw yw'r Arglwydd ar fy mhlaid,
fy nghraig fendigaidd hefyd :
Dyrchafer Duw : ynddo ef trig
fy nerth, a'm hunig iechyd.

47 Fy Nuw tra fo a'i nerth i'm dal,
rhoi dial hawdd y gallaf :
A rh'oli pobloedd : can't efo
sydd yn eu t'wyfo attaf.
48 Fy ngwaredydd, a'm dyrchafydd,
o chyfyd rhai i'm herbyn,
Wyt ti, O Dduw : a'm dug ar gais
rhag drwg a thrais y gelyn.
49 Am hyn canmlaf di yn rhwydd,
O Arglwydd, Dduw y lluoedd :
Canaf dy glod : a hyn fydd dyfif,
ym myf yr holl genethoedd.
50 Duw fydd yn gwneuthur (o'i fawr rad)
fawrhâd i frenhin Dafydd :
Ac i'w Enneiniog ei wellad,
ac i'w had yn dragywydd.

S A L M XIX.

D Atgan y nefoedd fawredd Duw,
yr unrhyw gwna'r ffurfiau :
1 Y dydd i ddydd, a'r nos i nos,
fy'n dangos cŵrs yr wybren.
2 Er nad oes ganddynt air nac iaith,
da 'dywaid gwaith Duw Lywydd :
Diau nad oes na mor, na thir,
na chlywir eu lleferydd.
3 Aeth eu fain hwy drwy yr holl fyd,
a'u geiriau hyd eithafodd :
Yr haul teg a'i gwmpas fydd bell,
a'i babell yn y nefoedd.
4 O'r hon y cyfyd ef yn rhod,
fel priod o'i orweddia :
I'w gws cyrch, drwy lawenydd mawr,
fel cawr yn rhedeg gyrfa.
5 O eithaf hyd eithafodd nef
y mae ef a'i amgylchiad :
Ac ni all dim (lle rhydd ei dro)
ymguddio o'i oleuad.
6 Dyfif yr Arglwydd fydd berffaith ddawn,
a dry i'r iawn yr enaid :
Felly rhydd ei wir dystiolaeth
wybodaeth i'r fyddloniaid.
7 Deddfau Duw Ion ydynt union,
llaweniant galon ddadurwg.

A'i orchymyn fydd bur ddiau,
a rydd olau i'r golwg.
9 Ofn yr Arglwydd fydd lân, a byth
y pery'n ddilyth hyfyd :
Barnau'r Arglwydd ynt yn wir llawn
i gyd, a chyfiawn hefyd.
10 Mwy deifysiedig ynt nag aur,
ie na choeth-aur lawor :
Melyfach hefyd ynt na'r mel,
sef dagrau ter-fel tyner.
11 Can's ynddynt dyfif fi, dy was,
ar addas, a'r unionder :
A'r holl gam fy o'u cadw nhwy,
felly ceir gobrwy lawer.
12 Er hynny i gyd, pwya a all
iawn ddeall ei gamweddau ?
O gwna fi'n lân (a bydd ddiddig)
o'm holl guddiedig feiau.
13 Duw attal feiau rhyfif, chwant,
na thyfant ar fy ngwarthaf :
Yno byddaf wedi nglianhau
o'm holl bechodau mwya.
14 O Arglwydd, fy Mhrynwr a'm nerth,
bydded yn brydferth genyd :
Fy 'madrodd pan ddol gar dy fron,
a'm myfyr calon hefyd.

S A L M XX.

G Wrandawed di yr Arglwydd Ner,
pan ddol cyfyngder arnad :
Enw Duw Jacob, ein Duw ni,
a'th gadwo di yn wastad.
2 O'i gyffeigr rhoed it' help a nerth,
a braich o brydferth Seion :
3 Cofied dy offrw m poeth a'th rodd,
bo 'rhai'n wrth fodd ei galon.
4 Rhoed iti, wrth dy fodd dy hun,
dy ddymun a'th adduned :
Dy fwriad iach a'th arfaeth tao,
a'th weddiau gwrandawed.
5 Yn enw ein Duw gorfoleddwn
yn hŷ, a chodwn faner :
A'th ddeifysfadau gwnaed yn rhwydd
yr Arglwydd o'r uchelder.
6 Yr Arglwydd gweryd (felly gwn)
o'i gyffeigr drwn ei Neiniog :
Gwrendy ei arch, gyr iddo rym,
yn gyfym ac yn gefnog.
7 Rhai at gerbydau rhent eu pwys,
rhai ar feirch ddwys ymdidiried :
Minnau ar enw'r Arglwydd Dduw,
mai hwnnw yw'n ymwared.
8 Hwya 'mroifant, a fythiafant
yn eu nerth eisoes yno :
Codaform a safafom ni,
O Dduw, a thi i'n llwyddo.
9 Cadw ni, Arglwydd, a'th law gref ;
beod Brenhin y nef drosom :
Gwrandawed hwnnw arnom ni,
a'n gweddi pan y llefom.

S A L M XXI.

O Arglwydd, yn dy nerth a'th rin
mae'r Brenhin mewn llawenydd :
Ac yn dy iechyd, yr un wedd,
mae ei orfoledd beunydd.
2 Holl ddeifysiad ei galon lân
iddo yn gyfan dopaist :
Cael pob dymuniad wrth ei fodd,
ac o un rhodd ni phallaist.
3 Can's da'r achubais ei ffaen ef
a doniau nef yn gyntaf :

Ac

S A L M XXI, XXII.

Ac ar ei ben (ddaionus Ion)

rhoist goron aur o'r puraf.

4 Ef a ofynodd gennyd oes,

a rhoddais hiros iddo :

A hon dy rodd dros byth y bydd,

nid a'i dragwydd heibio.

5 I'th iachawdwriaeth y mae 'n byw,

a mawr yw ei ogoniant :

Gofodais arno barch a nerth,

a phrydferth yw ei lwyddiant.

6 Rhoist dy fendithion uwch pob tawl,

yn rhodd drag'wyddawl iddo :

A llewyrch d' wyneb byth a fydd

yn fawr lawenydd arno.

7 Am fod y Brenhin yn rhoi 'i gred

a'i 'mddiried yn yr Arglwydd :

Dan nawdd y Goruchaf tra fo,

gwn na ddaw iddo dramgwydd.

8 A thydi, Arglwydd, a'th law lân,

cei allan dy elymon :

Rhag dy ddeheulaw (er a wnant)

ni ddiaugant dy galcion.

9 Di a'u gofodi 'n nydd dy ddig,

fel ffrwnais ffyrnig danlyd :

Yr Arglwydd i'w lid a'u difa,

a'r tan a'u hysa'n enbyd.

10 Diwreiddi di eu ffyrwyth o'r tir,

a'u had yn wir ni thycian :

11 Am fwrïadu it' ddrwg dilen,

heb ddwyn i ben mo'u hamcan.

12 Ti a'u gofodi hwy 'r naill do,

a thi a'th lu i'w herbyn :

Ac a leseli dy swâu

at eu hwynebau cyndyn.

13 Ymddyrrha dithau, f' Arglwydd Gun,

i'th nerth dy hun a'th erfd :

Ninhau a ganwn, o'n rhan ni,

i soli dy gadernid.

S A L M XXII.

DAngos, fy Nuw, fy Nuw a'm grym,

ba achos y'm gadewais :

Fel wyd o'm biechyd, ac o nâd

fy mloeddiad ; llwyr y'm pallaisf.

2 Fy Nuw, rwy 'n llefain, tithau heb

roi im' mor ateb etto :

3 Pob dydd a nos mae 'nghri 'n ddi ffael,

a heb gael mo'm dybuddo.

4 A thi wyd sanct, sanct i barhau,

lle daw gweddïau 'n wastad :

A holl dy Israël, a'u cled,

a'u pwys a'u hystod, attad.

5 Ynet gobeithiai 'n tatau ni,

a thydi oedd eu bwched :

Ymddiried ynot, Arglwydd hael,

ac felly cael ymwared.

6 Llefafant daw ymddiried gynt ;

da fuost iddynt, Arglwydd :

En hachub hwynt a wnaethost di,

rhag cyni, a rhag gw'radwydd.

7 Fy m rhaf innau megis prif,

nid fel gwr cryf ei arfod :

Fel dirmye dynion, a gwarth gwael ;

a thybiant gael eu hystod.

8 Pawh a'm gwelent, a'm gwatworent,

ac a'm mun-garment hefyd :

Ysgwyd eu pennau yn dra hŷ,

a chweddi llynni d'weddyd,

8 Ar yr Arglwydd rhoes byws a chred,

doed ef i'w wared allan :

Os myn ei ollwng ef ar led,

cymmered iddo a hunan.

9 Duw, tynnaist fi o groth fy mam,

rhoist ynot ddiham obaith,

Pan oeddwn i yn fugo hon,

ac o'i dwy fron a'm harchwaith.

10 Arnat ti bwriwyd fi o'r bru,

arnat ti bu fy 'mddiried :

Fy Nuw wyt ti o groth fy mam ;

fyddiais it' am fy ngwared.

11 Oddiwrthys fi yn bell na ddos,

tra fo yn agos flinder ;

I'm cymmorth i, gan nad oes neb

a drothio 'i wyneb tyner.

12 Buftych lawer, a chryfion iawn,

daethant yn llawn i'm gogylch :

A theiwr Bafan, o bob parth,

yn codi tARTH o'm hamgylch.

13 Egorant arnaf enau rhwth,

i'm bygwith, fel y llewod,

A faent yn rhuo eisiau maeth,

o raih ysglyfaeth barod.

14 Fel ddw'r 'rwyf fi 'n ddiserf 'n chwyrn,

a'm hefygryn, figla'r rheini :

Fy nghalon o'm mewn darfu 'n llwyr,

fel cwyr a fai yn toddi.

15 Fel priddlestr mae fy nerth mor fwrth,

yn glŷn wrth fy ngorchfannau

Mae fy nhasod : yr wyf mor drwch,

fy nghysle yw llwch angau.

16 Can's cwn cylchafant fi, fy Ner,

a chadfa 'fgeleor ddifiaith :

Cloddiaff fy nwy law a'm traed,

ac felly gwnaed fy artaith.

17 A rhoio fy holl efgryn i,

gan gulni, hawdd y gallaf :

Maent hwythau 'n gweled hynny 'n wych,

bob tro yn edrych arnaf.

18 Rhyngthynt i'w mysg y dillad mau

yn rhannau dôsparthafant :

A hefyd ar fy mhrif-wisg i

coelbrenni a fwriafant.

19 Tithau, fy nerth, a'm Harglwydd da,

nac ymbellâ oddiwrthy :

O bryfia, tydi yw fy mhorth ;

a thyrd â chymmorth ymy.

20 O tyr'd, ac achub yr oes fau

rhag ofn y cleddau ffyrnig :

A gwared o feddiant y ci

fy enaid i, fy 'n unig.

21 Ymddiffyn fi rhag y llew glwth ;

dwg o'i safn rhwth fy enaid :

Achub, a gwranddo fi yn chwyrn,

rhag cym yr unicorniad.

22 Mynegaf finnau d'enw yn bur

i'm brodyr yn yr orfedd :

Lle mwya 'r gynnullleidia lân,

dy glod a wna 'n gyfannedd.

23 Had Iago ac Israhel, chwydchi

rhaf ych yn ofni 'r Arglwydd,

Diwy ofn y rhowch iddo foliant,

a rhowch ogoniant ebrwydd.

24 Can's ni'ch llyfodd, ni'ch dirmygodd,

ni chuddiodd ei wynebpryd :

Eithr gwrandawodd weddi y gwan,

a'i duchan yn ei adfyd.

25 Honot ti bydd, ac i ti gwedd

niewn aml orfedd y moliant :

I Dduw rhoi f' addunedau 'n llon,

gar bron y rhaf a'i hofnant :

26 Diwellir y tlodion : a'r rhaf

a geitai at yr Arglwydd,

A'i molant ef, se gaisf (gwir yw)

eich enaid fyw'n dragwydd.

SALM XXII, XXIII, XXIV, XXV.

17 Trigolion byd a dront yn rhwydd
at yr Arglwydd, pan gofiant:
A holl dylwythau 'r dddear hon
dant gar ei fron, ymgyrrnant.
18 Can's yr Arglwydd biau 'r deyrnas,
a holl gwmpas y bydoedd:
Ac uwch eu llaw ei unig fydd
ben Llywydd y cenhedloedd.

19 Y cyfoethogion a fwytaint,
addolant yn eu gwynfyd:
Rhai a ant i'r llwch gar ei fron,
a rhai, braint meirwon befyd.
20 Y rhai 'n oll h'u had, yn un fryd,
gwnant iddo gyd wafanaeth:
A'r rhai 'n i'r Arglwydd, drwy 'r holl dir,
a risir yn genhedlaeth.

21 Dont, dangofant ei uniondeb,
y rhai fydd heb eu geni:
Hyn a addawodd, ef a'u gwnaeth,
hynny a ddaeth o ddiifi.

SALM XXIII.

YR Arglwydd yw fy Mugail clau,
ni ad byth eisiau arnaf:
1 Mi gaf orwedd mewn porfa fras
ar lan dwyr gloywlus araf.
2 Fe goledf f' enaid, ac a'm dwg
rhyd llwybrau diddwr, cyfion:
Er mwyn ei Enw mawr dilyn,
fe'm tywys ar yr union.

3 Pe rhodiwn (nid ofnwn am hyn)
yn nyffryn cyfogod angau,
Wyd gyd a mi, a'th nerth, a'th ffon:
ond tirion ydyw 'r arfau?
4 Gofodaist fy mwdd i yn fras,
lle'r oedd fy nghas yn gweled:
Olew i'm pen, a chwppan llawn;
daionus iawn fu'r weithred.

5 O'th nawdd y daw y doniau hyn
i'm canlyn byth yn hylwydd:
A minnau a breswylaf byth
a'm nŷth yn nhŷ yr Arglwydd.

SALM XXIV.

YR Arglwydd piau 'r dddear lawr,
a'i llawnder mawr fy'n eiddo:
Yr Arglwydd biau yr holl fyd,
a'i bobl i gyd fydd ynddo.
3 Can's fe roes ei fail hi a'i gwedd
yn rhyfedd uwch y moroedd:
Ac a'i gosododd hi yn lân,
yn drigfan uwch llif-ddyfroedd.

4 Er hyn, pwy a ddringa yn hŷ
i gyfegr fry yr Arglwydd?
A phwy a saif a theilwng wedd
yngorfedd ei sancteiddrwydd?
5 Dyn a llaw lân, a meddwl da,
ac yn ddiidraha 'i enaid:
Diorwag, ac ni roes un tro
er twyllo 'i gynefeisfaid.

6 Can yr Arglwydd y caiff hwn wliith
ei rallawn fendith helaeth:
A chyfiawnder i bob cyfryw
gan Dduw yr iachawdwriaeth.
7 Hon fy gan Dduw 'n genhedlaeth gref,
a'i ceisiant ef yn effro:
8 Ceisiant d'wyneb, dyna'u maeth,
a'i gwir genhedlaeth lago.

9 Dyrchfawch chwi, byrth, eich pennau,
a chwithau ddorau bythol:
Can's Brenhin mawr daw i'ch mewn chwi,
a'i pen bri gogonedol.

8 Pwy yw'r Brenhin hwn gogonedd?
Arglwydd rhyfedd ei allu:
Yr Arglwydd yw, cyfion ei fam,
a chadarn i ryfelu.

9 Dyrchfawch chwi, byrth, eich pennau,
ehengwch ddorau bythol:
Can's Brenhin mawr daw i'ch mewn chwi,
Brenhin o fri gogonedol.

10 Pwy, meddwch, ydyw 'r Brenhin hwn,
a gofiwn ei ogoniant?
Ior y lluoedd yw, Brenhin hedd,
a gogonedd, a ffyniant.

SALM XXV.

F' Arglwydd, dyrchfaist f' enaid i
hyd attad ti yn union.

2 Fy Nuw, fy ngobaith, gwarth ni eha;
na lawenha 'ngelynyon.
3 Sawl a obeithiant ynot ti,
y rhei 'ni ni w'radwyddir:
Gwarth i'r rhai a wpa am i ham
ryw dwyll neu gam yn ddihir.

4 Arglwydd, dangos im' dy ffordd di,
a phar i mi ei deall:
Dyfg, ac arwain fi yr un wedd
yn dy wirionedd diball.

5 Can's tydi ydyw Dduw fy maeth,
a'm hiachawdwriaeth unig:
Dy ddifgwyl yr wyf 'rhyd y dydd,
a hynny fydd i'm diddig.

6 O cofia dy nawdd a'th ferc' di,
a'th fawr dofturi, Arglwydd:
Cofia fod ynot ti erbed
lawn ddioced drugarowrwydd.

7 Na chofia yr anwiredd mawr,
na llwybrau fy ieuengfya:
Ond, Arglwydd, cofia fy nghur i,
er dy ddaioni hyfryd.

8 Yr Arglwydd fydd union a da,
a'i ffyrdd im' noddfa ydynt:
Fe arwain (fel y mae yn rhaid)
y pechaduriaid ynddynt.

9 Fe ddyf ei lwybrau mewn barn iawn
i'r rhai ufuddiawn yfieg:
Hyddyf yw ei ffyrdd i bob rhai
a fyddai oftyngedig.

10 I'r fawl a gadwa ddeddfan 'r Ion,
a'i union dystiolaethau,
Gwionedd a thrugaredd fydd
ei lywydd yn ei lwybrau.

11 Er mwyn dy enw (O Arglwydd mawr)
Duw maddau fy anwiredd:
Can's fy nhroffeddiad i mawr yw;
mwy ydyw dy drugaredd.

12 Mae, pa ryw wr, yn ein myf' ni,
fydd yn pur ofni 'r Arglwydd?
Fe ddengys y ffordd iddo fo,
hon a ddewifo'n ebrwydd.

13 O hyn y caiff fy enaid cu
le i lettyu 'n efmwyth:
A'r holl dddear hon, a'i gwellad,
a gant ei had a'i dylwyth.

14 Bi holl ddigelwch a ddyf' fo
i'r fawl a ofno 'r Arglwydd:
Ac o'i holl gyfanneddau glân
efe a'i gwna 'n gyfarwydd.

15 Tueddu 'r wyf, fy Arglwydd mad,
yn wastad a'm golygon:
Can's ef yn unig (yn ddioced)
rhydd fy nau droed yn rhyddion.

16 Tro attaf, dod im' nawdd diddig;
can's unig wyf, a rhydlawd.

S A L M XXV, XXVI, XXVII.

17 Gofidiau'nghalon ynt ar led,
Duw, gwared fi o'm nychedd.
18 Duw, gwel fy mlinde'r a'm poen lawr,
a madde'n awr fy mhechod:
19 Gwel fy ngelynnion, a amhiant,
ac a'm casant yn ormod.
20 Cadw'r enaid, ac achub i,
na wnelo'r rheini'n w'radwydd:
Rhois fy mhwy's arnat d', fy Naf,
a rhodiaf mewn perffecithrwydd:
21 Cadwed fi fy mlondeb maith;
can's rhois fy ngobaith ynod:
22 Duw, cadw di, holl Israél,
gwared, a gwel ei dralloed.

S A L M XXVI.

BARN fi (O Dduw) a chlyw fy llais;
mi rodiais mewn perffecithrwydd:
Ac ni lithraf, am im' roi' mhwy's
yn lloowddwys ar yr Arglwydd.
2 Prawf di fy mhechod, Arglwydd da,
a hola dull fy nyddi:
A manwl chwila'r galon fau,
a phrawf i' arennau hefyd.
3 O flaen fy llygaid wyf ar led,
yn gweled dy drugaredd:
Gwnaeth dal ar hynny ar bob tro,
im' rodio i'th wirionedd.
4 Nid cyd-eistedd gyda' gwaedd,
neu goegwyr yn llawn malais:
5 Cas gennyf bob annuwiol rith,
ac yn eu plith ni' treddais.
6 Mi elchaf fy nwy law yn lân;
can's felly byddan' i' Arglwydd:
Ac a dueddaf tu a'th gor,
ac allor dy sancteiddrwydd.
7 Y modd hyn teiliwng yw i mi,
luofogi dy foliant:
Sef, addas i mi fod yn lân,
i ddatgan dy ogoniant.
8 Arglwydd, cerais drigfan dy d',
lle'r ery' dy anhydedd:
9 N'ad f' enaid i a'm hoës, ynghyd
â'r gwaeddyd, llawn anwiredd.
10 Eu dwylaw hwynt fy 'scler iawn,
y maent yn llawn maleisiau.
A dehau law yr holl rai hyn
fy'n arfer derbyn gwobrau.
11 Minnau'n dddiniweid (felly gwedd)
ac mewn gwirionedd rhodiaf:
Gwared fi drwy dy ymgeledd,
cymmet drugaredd arnaf.
12 Fe saif fy nbroed i ar yr iawn,
ni syf i o'r uniawn droedfedd:
Mi a'th glodfraf, Arglwydd da,
lle byddo mwy a'r orfedd.

S A L M XXVII.

YR Arglwydd yw fy ngoleu 'gyd,
a'm hiechyd: rhag pwy'r ofnaf?
Yr Arglwydd yw nerth i' oes: am hyn,
rhag pwy doe ddychryn arnaf?
3 Pan ddaeth rhai anfad, fef fy nghas,
o'm cwmipas er fy llyngau,
Llithrafant, a chwmpasant hwy,
ni ddaethant mwy i' synu.
3 Ni ddoe ofn ar fy nghalon gu,
pe cychai llai i'm derbyn:
Neu pe codai gâd y modd hwn,
mi ni wan-fyddiwn robyn.
4 Un arch a erehais ar Dduw Naf,
a hynny a archaf etto:
Cael dyfod i d'r Arglwydd glân,
a bod â'm trigfan ynddo.

I gael ymweld â'r deul deg,
a hyfryd ofteg ynddi.
Holl ddyddiau i' einioes: fef wyf gaeth
o fawr hiraeth am dani.
5 Can's ydydd drwg fo'm cudd efe
i'w babel neu ddirgeffa:
I'w breswylfod, fel mewn Craig gref,
casgantho ef orphwysfa.
6 Bellach se'm codir uwch fy nghas,
sydd mewn galanas ymy:
Aberthaf, caraf, mola'r Ion,
yn fyddlon byth am hynny.
7 Gwrandao arnaf, fy Arglwydd byw,
brysia a chlyw fy oernad:
Trugarhâ wrthyf, gwel fy nghlwyf,
y pryd y galwyf arnaf.
8 Fel hyn mae'nghalon o'm mewn i
yn holi ac yn ateb:
Ceiswch fy wyneb ar bob tro;
fy Nuw, rwy'n ceisio d'wyneb.
9 Na chudd d'wyneb, na lys dy was;
fy mhorth a'm hurddas fuost:
Duw fy iechyd, na wrthod fi;
O paid a forni'n rhydoft.
10 O gwrthyd fi fy nhad a'm mam,
a'm dinam gyfneffiaid:
Gweddia'r Arglwydd; ef, er hyn,
o'i ras, a dderbyn f' enaid.
11 Duw, dysgi mi dy flordd yn rhwydd,
o herwydd fy ngelynnion:
Ac arwain fi, o'th naweddol rad,
yn wastad ar yr union.
12 Ac na ddryo fi, er dy ras,
wrth fodd yr atcas elyn:
Can's ceisiodd fy nghaeftion mai
dyltion gau yn fy erbyn.
13 Oni bai gredn honof fi,
bûm wrth fron torri'nghalon,
Y cawn i weled da Duw'n rhad
o fewn gwlad y rhai bywion.
14 Disgwyl di ar yr Arglwydd da,
ymwrola dy galon:
Ei a rydd nerth i'th galon di,
os iddo credi'n fyddlon.

S A L M XXVIII.

ATtad (Ion fy nerth) y rhoi les;
Duw nef, na fydd di fyddar:
Os tewi, rhag fy myn d'mor drist,
a bod mewn cist dan ddaear.
2 O Arglwydd, erglyw fy llais i,
a derbyn weddi bruddaidd:
Pan godwyf fy nwy law o bell,
Duw, tu a'th gasell sanctaidd.
3 Ac na ddaroftwng fi, fy Ior,
dan ddwylo'r annuwiolion:
Y rhai sy'n arwain minau mel,
a rhyfel yn eu calon.
4 Yn ol bwriad eu calon gau,
a'r twyll ddyffisiau eiddynt,
Yn ol eu drwg weithredoedd hwy,
Duw, tâl eu gobrwy iddynt.
5 Am na 'styriant weithredoedd Duw,
ef a wna ddistryw arnynt:
Am na welent ei wyrth a'i rad,
ni wna adeilad honynt.
6 Bendigaid fyddo'r Arglwydd nef,
fe glybu les fy ngwedi:
7 Yr Arglwydd yw fy nerth, a'm rhan,
a'm tafian, a'm daioni.
Ymddiriedais iddo am borth,
a chefais gymmorth ganddo:

S A L M XXVIII, XXIX, XXX, XXXI.

Minnau o'm calon, drwy fawr chwyrant,
a ganaf foliant i'ddo.
1 Yr Arglwydd fydd nerth i bob rha!
a ymddiriedai n'nylyn!
2 I Enneiniog of a fydd maeth
ac iachawdwr i'ddyn.
3 Gwared dy bobl dy hun yn dda
bendithia d'etufeddiaeth:
4 Bayda, cyfod hwy, am ben hyn
dod iddyn' drag wyddol-faeth.

S A L M XXIX.

RHowch i'r Arglwydd, a rhobeu yn chwyrn,
chwi blant y codyrn, foliant
Cydnabyddwch ei barch, a'i nerth,
mor brydferth, a'i gogoniant.
1 Rhoddwch i enw yr Arglwydd glod,
heb ofod mwy mo'ch cymhell:
Addolwch Arglwydd yr holl fyd,
mor hyfryd yw ei babbell.
2 Llais yr Arglwydd fydd uwch dyfroedd,
Duw cryf pair floedd, y daran:
Uwch dyfroedd lawer mae ei drwn;
nid yw ei fwn ef fychan.
3 Llais yr Arglwydd, pan fyddo llym,
a ddengys ryma'ch chymhell:
4 Llais yr Arglwydd a fydd dwys,
fel y bo eymawys gantho.
5 Llais yr Arglwydd a dyl yn fan,
y cedrwydd hirfan union:
Yr Arglwydd a dyr yn us wydd,
y cedrwydd o Libanon.
6 Fel llwdd unicorn, neu lo llon,
fe wna i Libanon larnu.
7 A Sirion oll: llais ein lori glân,
a wna'i fflam dân wafgaru.
8 Llais yr Arglwydd, drwy ddyryslyn,
a godai ddychryn' etes:
Yr Arglwydd a wna ddychryn' fflwch
drwy holl anialwch Cades.
9 Llais yr Arglwydd a phlu'r glod,
pair i'r ewigod lydan:
Dynoetha goed; i'w deml, iawn yw
i bob rhyw ei folianu.
10 Yr Arglwydd gynt yn bennaeth oedd
ar y llii-ddyroedd cethin:
Yr Arglwydd fu, ef etto fydd,
ac byth a fydd, yn Erenhin.
11 Yr Arglwydd a rydd i'w bobl nerth,
drwy brydferth gyanneddych:
Yr Arglwydd rhydd ei bobl ym mhith
ei fendith, a hir heddwch.

S A L M XXX.

FArglwydd, mi a th fawrygat di,
can's myfi a ddyrchefiaist:
A'm gelynyon i yn llawen
uwch law fy mhen ni, pheraist.
2 Fy Nuw, pan lelais arnat ti,
y rhoddaist i mi iechyd:
3 Cedwaist fy enaid rhag y bedd,
a rhag diwedd anhyfryd.
4 Cenwch i'r Ion, chwi ei holl faint
a maint yw gwrthiau'r Arglwydd:
A chlodforwch ef gar ei fron,
drwy gofion o'i sancteidrwydd.
5 Ennyd fechan y fai'n ei ddig,
o gael ei fodd trig bywyd:
Heno brydnawn wylofain fydd,
y bore ddydd daw iechyd.
6 Dywedais, yn fy llwyddiant hir,
Ni'm syflir yn dragwydd!

O'th ddaioni ddaist, Dduw Nef,
sail cryfder yn fy mynydd.
7 Cuddiaist dy wyneb o'nydd awr,
a blinder mawr a gelaist.
8 Arnad (O Arglwydd) drwy lei ddor,
fy Arglwydd, i'r ymbiliaist.
9 Pa fudd (O Dduw) fydd i'm gwaith,
pan fwyf dan draed yn gornedd:
A phwy a gân i' yn y llaw,
dy glod a th fawr wirionedd.
10 Clyw fi, Arglwydd, a thugarai,
dod gymmorth da i'm bywyd.
11 Canys yn rhad y troist fy mar,
a'm galar, yn llawenyd.
Am iti ddatod fy fach gryd,
rhoist wregys o lawenyd:
12 Molaf, a chanaf a'm tadod,
i'm Harglwydd glod dragwydd.

S A L M XXXI.

Mi a 'mddiriedais ynot, Nef, droi
fel na'm gw radwyddan bythoedd:
Duw, o'th gyfawnder, gwared i:
a chlyw fy nghri hyd hefoedd.
2 Gogwydd dy glud ataf anaf,
o'th nefol lys i'wared:
A bydd im' yn graig gadarn fwr,
yn dy a thwr i'm gwared.
3 Sef fy nghraig wynt, a'm castell cysg,
wyf fannau hys o'th fawnydd:
Er mwyn dy enw tywys fi,
ac arwain i drugaredd.
4 A thyn fy fi o'r hwydd i'w llaen,
a roifan' er fy maglu:
Can's fy holl nerth fydd ynot i:
da gelli fy ngwaredu.
5 Dodaf fy yfryd yn dy law,
ac af ger llaw i'w orwedd:
Da y gwaredaist fi yn fryd,
(O Arglwydd Dduw'r gwinedd).
6 Llwy'r y cafe'is y neb a fag
i'w galon orwag afwydd:
Ac mi ofodais yn llwy'r faith
fy ngobaith yn yr Arglwydd.
7 Mi a 'mhyfrydaf ynot ti,
canfuost fi mew'n amfen:
Ac adnabuoist, wrth fy rhaid,
fy enaid mew'n cyfyngder.
8 Llawn fyddaf fannau am hys,
i'm gelyn ni'm gwarcheist:
Eithr fy nhraed i, yn eang rydd,
da beunydd y fedyddiaist.
9 O dangos dy drugaredd, Dduw,
can's cyfyng ydyw arnat:
Fy llygaid, f'enaid, am bol fydd
yn dioddef cyttudd gwael.
10 Fy mywyd im' gwir eidd oedd
fy holl flynyddoedd blinion:
Fy nerth a ballodd o'm drwg cymt,
a'm hefgyrn ydynt byddon.
11 A gwatwor i'm gelynyon wyf,
fy nghyd-blwyf a'm gwatworen:
Fy holl gym'dogia, a phob dyn,
gan ddychryn a'm gochelent.
12 Fe a'm gollyngwyd i dros go,
fal marw a fo eisgeulus:
A hawdd yw hepgor y llestr twyn,
o byddai hwn drwg-flafus.
13 Can's clywais ogan llawer dan
o'm deutu, dychryn oerdoes:
Llwy a 'mgynghorent ar bob twyn,
bwriadent ddwyn fy einioes.

S A L M XXXI, XXXII, XXXIII.

14 Ond yn fy ngobaith (Arglwydd byw)
y d'wedais, Fy New ydwyd :
15 Y mae f' amferoedd ar dy law ;
nid oes na braw nac arfwyd.

Tyred, a gwared fi dy was
oddiwrth fy aghas a'm herlid :
16 A dangos d'wyneb im' o'th rad,
rhag brad y rhai fy'm hymlid.
17 O Arglwydd, na w'radwydder fi,
a rois fy ngweddi arnad :
Ond i'r annuwiel gwarth a wedd,
yn fud i'r bedd o lygniad.

18 Can gelwyddog wefusau 'rhai'n
y fydd yn darstain craider,
O ddiystyrwch, a thor tyn,
yn erbyn y cyflawnder.
19 O mor fawr yw dy rad di-drai,
a rois i'r rhai a'th ofnant !
Cai o flaen meibion dynion glod,
ac ynod ymddiriant.

20 Oddiwrth syth feilchion (o'th flaen di)
y cuddi hwynt yn ddirgel :
Cuddi yn dda i'r babell dau,
rhag sen tafodau uchel.
21 Mi a fendigaf Dduw yn hawdd ;
dangosafdd im' ei gariad :
A gwnaeth ryfedd dros ei was,
mewn cadarn ddinas gaead.

22 Ofnais i gys, o'm gobaith drwg,
fy nhroi o'th olwg allan :
Eithyr pan lefais arnat ti,
y clywaist fi yn fuan.
23 O cerwch Dduw, ei holl faint ef ;
da y clyw lef fyddloniaid :
Ac ef a dâl yn helaeth iawn
i'r beilch anghyfiawn tanbaid.

24 Cymmerwch gyfor yn Nuw Ion,
ef a rydd galon ynoch :
Ac os gobethiwyd ynddo ef,
ei law yn gref bydd drofoch.

S A L M XXXII.

Y Sawl fy deilwng, gwyn ei fyd,
drwy fadde i' gyd ei drofodd :
Ac y cyfodwyd ei holl fai,
a'i bachod, a'i anwiredd :
2 A'r dŷn a gwynsyd Duw a'i llwydd,
ni chyfri'r Arglwydd iddo
Mo'i gamweddau : yr hwn ni chad
dim twyll dichell-frad ynddo.

3 Minnau, tra celwn i fy mai,
yn hen yr ai 'mhiebellion :
A thrwy fy rhwad i bob dydd,
cystuddio bydd fy nghalon.
4 Dy law dithau, y dydd a'r nos,
fydd drom drwy achos arnaf :
Troi ireidd-dra fy efgyrn mer
fel fychder y gorphenhaf.

5 Yna y trois innau ar gais,
addfeais fy anwiredd :

Tyst yn fy erbyn fy hun fum ;
maddeuaist yn' fy nghamwedd.

6 Amferol weddiau, am hyn,
a rydd pob glanddyn arnad :
Rhag ofn, mewn ffrydau dyfroedd maith,
na chair mo'r daith hyd attad.

7 Rhyw loches gadarn wyt i mi,
rhag ing y'm cedwi'n fyddlon :
Amgylchyni fy fi ar led
a cherdd ymwared gyson.

8 Dithau (O dŷn) dyf gennyf fi
y ffordd y rhai'n waftad :

Mi a'th gynghoraf di rhag drwg ;
y mae fy ngolwg arnad.

9 Fel y march neu y mul na fydd,
y rhai y fydd heb ddirnad :
Mae yn rhaid genfa, neu ffirwyn den,
i ddal eu pen yn waftad.

10 Caiff annuwilion, a wnant gam,
fawr ofid am eu traha :
A fyddloniaid Duw, da y gwedd,
trugaredd a'u cylchyna.

11 Chwithau 'r cyfion yn dirion ewch,
a llawenhêwch yn hylwydd,
A phob calon fydd union (yth)
clodforwch fyth yr Arglwydd.

S A L M XXXIII.

PA rai bynnag, yn Nuw yr Ion,
fy gyfion, llawenychwch :
I bawb y fydd yn iawn yn byw,
gweddus yw diolchgarwch.
2 A thannau telyn molwch ef ;
rhowch hyd y nef ogoniant :
Ar y nabyll gywair ei thôn,
ac ar y gyfion ddeffant.

3 Cenwch i'r Ion fawl a mawrhad,
wiw gerdd o ganiad newydd :
Cenwch iddo yn llafar glod,
bid parod eich lleferydd.

4 Am mai union ydyw ei air,
fyddlon y cair ei weithred :
5 Cyflawnder a barn ei a'i câr,
a'r ddaear llawn o'i nododd.

6 Gair yr Arglwydd a wnaeth y nef,
a'i Yspryd ef eu lluoedd :
7 Caglai efe ynghyd y môr,
a'i dryfor yw'r dynderoedd.
8 Yr holl ddaear ofned ein Duw,
a phob dŷn byw a'i prefwyl :
9 Ei arch a faif, a'i air a fydd ;
a hynny fydd i'w ddisgwyl.

10 Ef a ddirymmodd (fy Nuw Ior)
holl gynghor y cenhedloedd :
A thrwy lysiant gwnai yn ddi rym,
amcanion llym y bobloedd.

11 Ond ei gynghor ef oddi fry,
a bery'n dragwyddoliaeth :
A'i galon-fryd efe ei hun,
uwch pob rhyw un genhedlaeth.

12 A phob cenhedloedd dedwydd ynt,
os Duw iddynt fydd Arglwydd :
A'i etholion efe a'u gwnaeth
yn etifeddiaeth hylwydd.

13 O'r nefoedd fry yr edrych Duw
ar lwybrau pob rhyw ddynion :

14 Ac o'i brefwylfa edrych ar
y ddaear, a'i thrigolion.

15 Yr hwn a luniedd galon dŷn,
a edwyn ei weithredoedd :

16 Ac ni chedwir un bydol gurt
o'i nerth ei hun, na'i luoedd.

17 A pheth palledig ydyw march,
i gael parch ac ymwared :
Ac ni all achub o law'r Ner
mo'i farchog, er ei gryfed.

18 Wele lawn olwg Duw, a'i wawl,
maent ar y sawl a'i hofno :
A'i drugaredd ef fydd ar led
i'r sawl a'mddiried ynddo :

19 Er mwyn gwared, pan so yn rhaid,
rhag angau, enaid adyn :
Ac i borthi y tlawd yn glaw
rhag eisiau, a rhag newyn.

SALM XXXIII, XXXIV, XXXV.

Ein henaidd gan yr Arglwydd hael
fy'n disgwyl cael ei bywyd:
Efe a byrth ein henaidd gwan;
efe yw'r tarian hefyd.
Sef yn unig yn Nuw yr Ion
mae'n calon yn llawenu:
Ac yn ei Enw fanetaidd ef
mae hon yn gref yn credu.

Duw, dy drugaredd dod i ni,
sef yn ot ti y credwn:
Dy drugaredd a'th nawdd i'n dod;
can's ynodd ymddisniedwn.

SALM XXXIV.

Dolchaf fi, a chalon rwydd,
i'r Arglwydd bob amserau:
i'w ioliant ef, a'i wir sawrhâd
fy'n wastad yn fy ngenau.
Fy enaid fydd yn bostio'n rhwydd
o'm Harglwydd, ac o'm perchen:
A phob difalch hynny a glyw,
ac a fydd byw yn llawen.

Molwch fy Arglwydd gyd â mi,
gyd-folwn ni ei enw ef:
Crisis arno yn fy ofn caeth,
a gwrando wnaeth fy ynglet.
Y lawl a edrych arno ef,
a llewyrch nef eglurir:
Ni w'r adwyddir o honnynt neb,
a'u hwyneb ni ch'wilyddir.

Wle, y truan a roes kef,
a Duw o'r nef yn gwrando:
A'i gwaredodd ef o'i holl ddwrg,
a'i waedd oedd amlwg iddo.
Angel ein Duw a dry yn gylch
o amgylch pawb a'i hofnast:
Caidw ef hwynt; a llawer gwell
ni chafell yw eu gwarant.

O profwch, gwelwch, ddaed yw
yr Arglwydd byw i'r ciddo:
A gwyn ei fydd pob dyn a gred,
roi ei ymddiried yndde.
O'nwch Dduw ei holl faint (heb gef)
a'i gwnef, ni bydd pall amyn:
Nac eisau dim fydd dda; er bod
ar g'nawon llewod newyn.

Chwyrchi feibion, deuwch yn nes,
gwrandewch hanes ystyriol:
Dowch, a dysgaf i chi yn rhwydd
ofni yr Arglwydd nefol.
Y lawl a chweunyech fywyd hir,
a gweled gwir ddaioni:
Cau dy enau rhag drwg di bwyll,
a'th sain rhag twyll a gwegi.

Gwrthod ddwrg, gwna dda, a chais heddi;
hon hyd y diwedd dilyn:
A chadw'r heddych wedi ei chael,
fal dyna ddiwael destyn.
Y mae yr Arglwydd a'i olwg
ar y dyn diddwrw cyfion:
A'i glustiau ef, o'i lawn wir fodd,
egorodd i'r rhai gwirion.

Wneby yr Ion a'i guwch fy dyn,
yn erbyn gweithwyr difaith:
coffa o honnynt ef a'i tyr
ar fyr o'r ddaear ymaith.
Hawdd y cyllu fy Naf o'r nef
lefydd llef y cyfion:
A'th buan (o'i rad a'i rodd)
y tynnod o'u trallodion.

Agos iawn yw ein Duw at gur,
a galon bur ddrylliedig:

A da y ceidw ef bob pryd
yr yfryd cyfuddiedig.
19 Trwch, ie, ac afwyddiannus iawn,
a fydd gwr cyfiawn weithiau:
Ei ddrygau oll, Duw, oddi fry,
a'u tyn, a'i try i'r gorau.

20 Ceidw ei efgyrn ef ei hun,
o honnynt un ni ddryllir:
21 A drwg a laddo y drwg was,
a ffrwyth ei gas y lleddir.
22 Eithr holl was naethwyr Duw ei hun
yr Arglwydd Gun a'u gwared:
19 sawl a'mddiried yaddo ef,
ni all llaw gref mo'r miwed.

SALM XXXV.

Pleidia (O Arglwydd) yn fy hawl,
a'r sawl a dery'n fferbyn:
Lle'r ymrysonant a myfi,
ymwana di a'r gelyn.
2 Mae dy gymmorth? O moes ei gael,
ymafael yn y tarian:
O cyfod, cais dy astalch gref,
a dwg dy waywffon allan.

3 Argau ar y rhai a'r gam,
i'm herlid am fy mywyd:
Wrth fy enaid dywaid fel hysp,
Myfi a fyn it' iechyd.
4 Gwarch a gwradwydd fo i bob graidd
a geisio ladd fy enaid:
A thrwy gywilydd troed i'w ol
y ffals naweidiol gablaidd.

5 Fel yr us o flaen gwyn y bon,
Angel yr Ion i'w chwalu:
6 Ar hŷd ffordd dywyll lithrig lefn,
a hwn wrth gefn i'w gyrnu.
7 Cloddio pwll, a chuddio y rhwyd,
a wnaethpwyd im' heb achos:
Heb achlyfur, maglau a wnaid
i'm henaidd yn y cyfnos.

8 O deued, cwmped yn ei rwyd,
yr hon a guddiwyd allan:
Syrthied, a glyned i'w delm rwyll,
a'i drap o'i dwyll ei hunan.
9 Eithr am fy enaid i (Amen)
bid llawen yn yr Arglwydd:
Fe a fydd hyfryd gantho hyn,
lle daw i'r gelyn afwydd.

10 O Arglwydd, dywaid i' efgyrn i,
pwy fydd a thi un gyfwr?
Rhag ei ddech yn gwared y gwan,
a'r truan rhag ei ffeiliwr.
11 Tyfion gau a godent yn llym,
a holent ym' beth anaf:
12 Drwg im' dros dda talent heb raid,
a'm henaidd baint ymddifad.

13 Ond fi, tra fyddent hwy yn glaf,
chown i'm nefaf liein-fach:
Drwy hir ymoftwng ac ymryd,
cym'rais fy myd yn bruddach.
Yr un dofturiol weddi faw,
a ddaeth o'm genau allan,
A droes eilwaith (er fy lies)
i'm mynwes i fy hunan.

14 Mi a ymddygaiss mor brudd dlawd,
fel am fy mrawd neu 'nghymmar:
Neu fel arwyl dyn dros ei tam,
ni cherddai gam heb alar.
15 Hwytthau yn llawen doent ynghyd,
pan bwyfodd adfyd attaf:
Ofer ddynion, ac ebbrys lu,
fyth yn min-gamnu arnaf.

S A L M XXXV. XXXVI, XXXVII.

16 Rhai'n rhagrithwyr, rhai'n watworwyr,
torrent hwy eiriau mwysfaidd :
Hwy a'fgyrnygent arnaf i
bob daint, a'r rheini'n gaeidd,
17 Arglwydd, edrych : Ow pa ryw hyd
yw'r pryd y dof o'u harfod ?
Gwared fy enaid rhag y bedd,
foes o ewinedd llewod.

18 Minnau a ganaf i ti glod,
lle bo cyfarfod lluoedd :
Ac a folaf dy enw a'th ddawn,
wrth lawer iawn o bobloedd.
19 Na fydded lawen fy nghas ddyn
i'm herbyn, heb achosion :
Ac na throed (er bwriadu mrad)
mo gwrr ei lygad digllon.

20 Nid ymddiriedant ddim mewn heddi ;
dych'mygant ryfedd gelwydd :
Dirwyn dichell, a gofod cryw,
i'r rhai fy'n byw yn llonydd.
21 Lledu safnau, taeru yn dyn,
a d'weddy hyn yn unblaid :
Ffei, ffei, o honot, hwnt a thi,
ni a'th welfom di a'n llygaidd.

22 Tithau (O Arglwydd) gwelaist hyn,
mor daer yn f'erbyn fuon :
Ac na ddos oddiwrthyf ym mhell,
rhag dichell fy nghafion.

23 Cyfod, deffro, yf Nuw, i'm barn,
yn gadarn gyd a'm gofid :
24 Dydi a fynni 'r uniondeb :
ni watwar neb o'm plegid.

25 Na âd i'r gelyn, calon wael,
ddiweddu cael ei wynfyd :
Na rhodrefu fy llyngau'n grwn,
llyngcafom hwn yn ddybryd.

26 Gwarth a gw'radwydd iddynt a dde,
fy'n codi uchel cwerthrin :
Gwiger hwynt a'mest, ac a chas,
fydd im' alanas ryfain.

27 Llawen fo'r llail, a llawn o' glod,
fy'n coelio 'mod yn gyfion :
D'wedant, Bid i'n Duw ni fawrhant,
am roi llwyddiant i'w welion.

28 Minnau, fy Arglwydd, gye a'r rhain,
myfyrfa arwain beunydd
Dy gynhawnder di, a'th fawr glod,
a'm tafod, yn dragwydd.

S A L M XXXVI.

WRTH gamwedd, dyn annuwiol fur,
mae'n eglur yn fy nghalon.
Nad oes ofn Duw, na'i farn, na'i ddrwg,
o flaen ei olwg trawfion.
2 Mae yn cyd-ddwyn a'i fai ei hun,
ni wel mo'i wrthun drofodd :
Nes cael yn eglur i'r holl fyd
ei gas wjd, a'i anwiredd.

3 Os ei ymadrodd, mae heb wir,
ei enau dihir hydwyll,
Ni fyn wneuthur dim da ychwaith,
yr adyn diffaith dibwyll.
4 Ef yn ei wely ni chais hwn,
ond gofod llun ar gelwydd :
Os yn effro, neu yn ei waith,
ni ochel daith annedwydd.

5 Dy drugaredd (fy Arglwydd Ion)
fydd hyd eithafon nefoedd :
A'th wirionedd di fydd yn gwau
hyd y cymyllau dyfroedd.

6 Dy uniondeb fel mynydd mawr,
dy farn fel llawr yr eigion :

Dy nerth fyth felly a barkâ,
i gadw dâ, a dynion.

7 O mor werthfawr (fy Arglwydd Dduw)
i bawb yw dy drugaredd !
I blant dynion da iawn yw bod
ynghylfod dy adanedd.

8 Cyflawn o fradur yw'r tî tau,
lle llenwir hwythau hefyd :
Lle y cânt ddioid gennyt Ion,
o ffafus afon hyfryd.

9 Gyd â thi mae y loyw-firwd hon,
a dardd o fynnon cinioes :
A'th dde oleuni, ac a'th medd,
y cawn oleuad eifoes.

10 O effyn erto i barchau,
dy drugareddau tirion :
Ni a'th adwaenom di a'th ddawn
i'r rhai fydd uniawn galon.

11 O Dduw, i'm herbyn i na ddoed
na ffyrdd na throed y balch-fiol :
A llestair attaf, fel na ddaw
na gwaith na llaw'r annuwiol.

12 Felly y fyrthiodd gynt, yn wir,
y rhai enwir a'u drygwaith :
Felly gwtiwyd i lawr hwynt-hwy,
heb godi mwy yr eilwaith.

S A L M XXXVII.

NA ddala ddygdyb yn dy ben,
nac o gynfigen ronyn :
Er llwyddo'r enwir, a wnaï gam,
cai weled llam yn canlyn.

2 Sef hwy a dorri fel gwellt glas,
neu lyfiau diflas gwywon :
A hwy a grinant yn ddi-lwydd,
a hynny 'n ebrwydd ddigon.

3 Cred yn yr Arglwydd, a gwna dda,
gobeithia yr hyn gorau :
Bydd ymarhous yn y tir,
ti a borthir yn ddiaur.

4 Bydd di gyfurus yn dy Dduw,
di gei bob gwiw dymuniad :
Dy ffyrdd crediddo, yn ddifys,
fe rydd d'ewyllys attaf.

6 Cred yddo ef, fo'th ddwg i'r lan,
myn allan dy gyfawnder :
Mor oleu a'r haulhammer dydd,
fal hynny bydd d'eglunder.

7 Ymddiried i Dduw, disgwyl, taw,
a heb ymddigaw gronyn :
Er llwyddo i ddyg-dyn ei fawr fai,
yr hwn a wnaï yn gyndyn.

8 Paid a'th ddig, na ofidia chwaith :
gâd ymaith wyllt gynddaredd :
Rhag i hynny dyu i fod
yn bechod yn y diwedd.

9 O herwydd hyn disgwyl yr Ion,
gwel ddiwedd dynion diffaith :
A'i disgwyl ef, meddianna'r tir,
a'r drwg, fo'i torri ymaith.

10 Goddef y dryg-ddyn dros dro bach,
ni welir mwyach honaw :
Mi ga'i weled y lle y bu,
heb ddim yn fyfnu ganhaw.

11 Ond y rhai uffud a hawddgar
y ddaear a feddiannaf :
A'r rheini, a thangnefedd hir,
diddennir yn eu meddiant.

12 Bwriada'r dryg-ddyn, o'i chwerv-ddaint,
ar ddryg braint cyflawn-ddyn :
13 Duw yn ei watwar yntau fydd,
fy'n gweled dydd ei derfyn.

S A L M XXXVII, XXXVIII.

14 Annelu bwa, tysnu cled,
yw trofodd yr annuwiol,
Er ladd y truan: fel dydd brawd,
i'r clawd a'r defosynol.

15 Ei fwa torrir yn ddellt mân,
a'i gledd a â'n ei galon:
16 Mawr yw golud yr ysgeler,
ond gwell prinder y cyhon.
17 Yr Arglwydd a farn bob rhyw fal,
tyr freichiau'r rhai annuwiol:
Ac ef a gynnal yn ddi ddig
y cyhon, ystlig, gwechdol.

18 Sef edwyn Duw ddyddiau a gwaith
pob rhai o berffaith helynt:
Ac yn dragywydd Duw a wnaeth
deg etifeddiaeth iddynt.
19 Ele a'u ceidw hwynt i gyd,
na chant ar ddrygyddw'r adwydd:
Amser newyn hwynt-hwy a gant
o borthiant ddiagonolrwydd.

20 Y rhai traws enwir, heb ddim cwyn,
fel braider dyn a doddant:
Caeion Duw fydd dynion drwg,
hwy gyd â'r mwg distannant.
21 Y gŵr annuwiol a fyn ddwyn
yn echwyn, byth ni thalai:
A'r gŵr cyfion trugarog fydd,
ac a rydd, ni's gomeddai.

22 Sawl a fendigo Duw (yn wir)
y tir a etifeddan:
A'r rhai a fellidithio, o'r tir
gyd a fwir allan.
23 Duw a fforddia, ac a hoffa,
hŷ-fordd y gŵr calonnog:
24 Er ei gwmpo, efe ni friw;
fo'i deil llaw Dduw'n sefydlog.

25 Aethum i bellach yn wr hen,
bwm fachgen, rwy'n cydnabod:
Ni welais ady had gŵr da,
na cheisio'u bara'nghardod.
26 Echwyn a benthys cair bob dydd,
trugarog fydd y cyhon:
A'i had ef drwy y nefol wlieth
a gaiff o'i fendith ddigon.

27 Arwyda ddrwg, a gwna di dda,
a chyfannedda rhag-llaw:
28 Can's Duw a gŵr y farn ddi-dwn,
ninnau a roddwn arnaw.
Nid ymedy efe â'i faint,
ceidw heb haint-y rheini:
Ond had yr annuwiolion gau
a ddont i angau difri.

29 Y dddear caiff y cyfion gŵyl,
lle 'preiwyd byth mewn iawndeb:
30 A'i enau mynaig wybodaeth,
a'i dafod traeth' ddoethineb.
31 Deddf ei Dduw y fydd yn ei fron,
a'i draed (gan hon) ni lithrant:
32 Dŷn drwg a ddisgwyl ladd y da,
ond ni chaiff yna ffyniant.

33 Ni ad yr Arglwydd (er ei gais,
nac er ei falais lidiog)
Y gwirion yn ei waeddyd law,
i hwn ni ddaw barn euog.
34 Gobeithia yn yr Arglwydd tau,
a chadw ei lwybrau'n gywir:
Cei seddiannu, cei uwch o radd,
a gweled lladd yr enwir.

35 Gwelais enwir yn llym ei big,
a'i frig fel gwyrdd-bren lawri:
36 Chwiliats a cheifais yr ail tro,
r oedd efo wedi colli.

37 Ystyria hefyd y gŵr pur,
ac edrych dy'r cynhawnedd:
Di a gei weled cyfryw ddyd,
ma i derfyn fydd tangnefedd.

38 A gwel y rhai drwy drais fy'n byw,
ynghyd i ddistryw cwympant:
Fe a ddiwreiddir plant y fall
i ddiwedd gwall, a methiant.

39 Iechyd y cyfion fy o Dduw Ner,
a'i nerth mewn amser cyfro:
40 Cymmorth, ceidw, o edrwg y tyn,
a hyn am gredu ynddo.

S A L M XXXVIII.

F Y Arglwydd, na cherydda si i'w gŵr
ym mhoethni dy gynnoddred:
Ac na chospa si yn dy lid,
oblegid fy anwiredd.

1 Can's glyn dy faethau mor a,
a phennau'r rheini'n llymion:
A dedaist arnaf y llaw dau,
a rhoist ddymnodiau trymion.

2 Nid oes mo'r iechyd, gan dy lid,
i'm cnawd, ond gosid creulon:
Ac nid oes (gan fy mhechod chwyfn)
mor heddi i'm hefydym fychion.

3 Can's fy nghamweddau aent i'r nen,
a thros fy mhen tyfasant:
Un wedd â baich rhy drwm o bwys,
fel hyn mor ddwys y'm llethant.

4 Fy nghleiffau fydd fal yn bwrddu
yn llygru gan f'ynfydrwydd:
5 Crymmais, a phallais beth bob dydd,
sef galar fydd ac afiwydd.

6 Can's mae fy lwynau'n llawn o wres,
a'm cnawd heb les nac iechyd:
7 Lleisg-wan ac yfŷ yw fy mron,
lle gwaedda calon nychlyd.

8 Clyw, Arglwydd, si; herwydd o'th ffaen
yn hollawl mae'n ymuniad:
9 Ni chuddiwyd mo'm hochennid i
oddiwrthit di, fy Nghoidwad.

10 Llamma'nghalon, palla fy nerth,
a'm golwg prydferth hefyd:
11 Cyfnefas, cyfaill, car mid gwell,
hwy aent ym mhelt i'm hadfyd.

12 A'm cafeion i yn nesau,
â'u maglau ffug a'u dicheil:
Safai fy ngeraint i yn fŷn,
i edrych hyn o hirbell.

13 Minnau fel dŷn byddar a awn,
megis pe bawn heb glywed:
Neu fel y mudan (dan dristau)
heb enau yn egored.

14 Yn fud fel hyn y gwn fy mod,
fel un â thafod cefydd:
Heb dd'weddyd unwaith air o'm pen,
i dalu sen a cherydd.

15 Gan im' gred i ti yn rhwydd,
O Arglwydd Dduw goruchaf:
Rhwydd a hyspys iawn gennyf a
yw, y gwrandewi arnaf.

16 Mi a ddymunais arnat hyn,
rhag bod i'm gelyn wawdio:
O llithrai fy nhroed ronyn bach,
fo fydd llawenach gantho.

17 Cloffi yn barod 'rwyf yn wir,
a dolur hir fy'm poeni:
18 Addef yr wyf mai iawn im' fod,
fy mhechod fy'n ei beri.

19 A'm gelymion i fydd yn fyw
yn aml eu rhyw, a chryfion.

S A L M XXXVIII, XXXIX, XL, XLI.

Sydd yn dwyn das i mi ar gam,
 fef am fy mod yn ryfion.
 20 Y rhai a dalant derwg dros dda,
 a'm gwrthwneba'n effrydd:
 A hyn am ddolyn honof fi
 y pur ddaioni beunydd.
 21 Duw, nac ymad, na fydd ym mhell,
 pan ddolo dichell fyngig:
 22 Bryfia, cymmorth fi yn y byd,
 fy Nuw, a'm hiechyd anig.

S A L M XXXIX.

A Ddewais gadw'n genau'n gu,
 rhag pechu yn fy ngeiriau:
 Y dyn annuwil lle y bo,
 bwriedais fi ryw'n genau.
 2 Tewais, tewais fel y dyn mud,
 rhag d'wedyd pechdaionust:
 Pan y cyffroais o hin ddal,
 ymattal oedd ofidus.
 3 Yn fy nghalon y cododd gwres,
 a'm mynawes o'm myfyrdod,
 Fel y tân ennynu a wnaeth,
 a rhýdd yr aeth fy nhalod.
 4 O dangos im' (fy Arglwydd Ner)
 pa amfer y diweddai:
 Risedi 'nyddiau: a pha byd
 o fewn y byd y byddai.
 5 Rhoddaist fy nyddiau fel lled llaw;
 i'm heinioes daw byr ddiwedd:
 Diau yn d'olwg di (O Dduw)
 fed pob dyn byw yn wagedd.
 6 Sef mewn cyfog y rhodia gwr,
 dan gasglu pentwr ofer:
 Odid a wyr wrth dyrru dâ,
 pwy a'u mwynhâ mewn amfer.
 7 Beth bellach a obeithiaf fi?
 Duw, rhoi i ti fy nghalon:
 8 Tyn fi o'm camweddau yn rhwydd,
 n'ad fi'n w'radwydd i folion.
 9 Yn fudan gwael yr aethum i,
 a hyn tydi a'i parodd:
 10 O tyn dy gŵp oddiwrthyl fwrn,
 fef pwys dy ddwrn a'm briwedd.
 11 Pan gofpech di am bechod wr,
 fo wywa'n fiwr ei fawredd
 Felly gwyfyn: gwelwch wrth hyn
 nad yw pob dyn ond gwagedd.
 12 Clyw fy ngwedd, O Dduw o'r nef,
 a'm llef; a gwel fy nagrau:
 Dy was caeth wyf (O clyw fy mloedd)
 ac felly'r oedd fy nheidiau.
 13 O paid â mi, gad im' gryfhau
 cyn darfod dyddiau 'mywyd:
 O gwna â mi, fy mron fy medd,
 drugaredd a fyberwyd.

S A L M XL.

B U M yn dyfal ddisgwyl fy Ner,
 ef o'r uchelder clybu:
 Clost-ymwrandawodd ef fy llais,
 pan lefais ar i fynu.
 2 Cododd syfi o'r pydew blin,
 a'r pridd tra gerw'n tomlyd:
 A rhoes ar graig fynyroed i wau,
 a threfn fy nghamrau hefyd.
 3 A newydd gerdd i'm genau rhoes,
 clod iddo trofa yn hylwydd:
 Pawb ofnant pan y gwelant hyn,
 a chredant yn yr Arglwydd.
 4 Pob gwr yn ddiau dedwydd yw
 a rodod ar Dduw si helynt:

A'r beilch, a'r ffeils a'r chwedlau tro,
 nid edrych efo arnynt.

5 Aml (O Dduw) yw y gwyrthiau tao,
 fel dy feddyliau ynny:
 A heb un dyn yn dysgu i ti,
 nac yn blaenori hynny.
 Y rhai, pe ceiswn i drwy gred,
 eu rhoi ar led, a'u canu,
 Mwy amlach ydynt nag y gall
 un dyn heb pall eu traethu.

6 Ni fynnaist offiwr rhodd, na gwerth,
 na cwaith un aberth genny:
 Er hyn fy nghlustiau i mewn pryd
 hwy a egoryd ymy.

7 Hyn pan wrthodaist, d'wedais,
 Duw, wele fi yn dyfod:
 Megis o honof mae gwir pur
 yn dy ysgrhythr hynod.

8 Y rhyngwn i dy fodd yn llawn,
 (O Dduw) 'rwy'n foddawl'n ddigon:
 Dy ewyllys di a thî lôn ddeddf
 fy'n greddf yn neutu'r galon.

9 Mi a bregethais dy air cu
 ynghanol llu mawr anian:
 Ac ni thawaf, fy Arglwydd gwyn;
 ti wyddost hyn dy hunan.

10 Dy iawnder, iechyd, a'th air gwir,
 ni bwm chwaith hir i'w celu,
 Na'th drugaredd, na'th roddion dâ,
 rhag un gyn'leidfâ meithlu.

11 Dithau (O Dduw) rhagof na chel
 dy dawl drugareddau:
 Dy nawdd a'th wir gofod ar led,
 bont byth i'm gwared innau.

12 Dagrau o'm hamgylch fydd uwch rhif,
 a throfo'n llif mae pechod:
 Amlach ydynt nâ'n gwallt i'm brig,
 a'm calon ddig fy'n darfod.

13 Tyred (fy Arglwydd) helpa'n rhodd,
 a rhynged bodd i'th hynny:
 Bryfia i'm gwared, na thrig yn hwy,
 a bydd gynhorthwy ymy.

14 A chyd-w'radwydder hwynt ar gais,
 a fyn drwy drais fy nifa:
 A throer i'w hol y rhai y fy
 yn chwennych ymy ddirdra.

15 Bont hwy annedd-wag, yn lle tâl,
 y rhai â dyfal dasod,
 Er gw'radwydd im' a dd'wedant hyn,
 Ffai, ffei, ar destyn dannod.

16 Y rhai a'th geisiant di bob pryd,
 bont lawen hyfydd hylwydd:
 A d'wedad a'th gar di (Dduw Ner)
 Mawryger Enw'r Arglwydd.

17 Cofia (O Dduw) fy mod yn wan,
 ac yn druan, a dyred:
 (O Dduw fy nerth) na thrig yn hir,
 tyr'd rhag y dir i'm gwared.

S A L M XLI.

G W Y N ei fyd yr ystyriol frawd,
 a wnel a'r tlawd fyberwyd:
 Yr Arglwydd ystyriol o'r nef
 a'i ceidw ef rhag drygydd.
 2 Dws a'i ceidw, a byw a fydd
 yn ddedwydd yn ddacrol:
 O na ddyro efo yn rhodd
 wrth fodd y rhai gelydol.
 3 Yn ei wely pan fo yn glaf,
 rhydd y Goruchaf iechyd:
 A Duw a g'weirid oddi fry
 ei wely yn ei glefyd.

SALM XLI, XLII, XLIII, XLIV.

4 Dywedais innau yna'n rhwydd,
Dad, f'Arglwydd, dy drugaredd;
Iachd di'r dolur fy dan f'ais,
lle pechais mewn anwired.

5 Traethu y gwaethaf a wnae'nghas
am danaf, atcas accen:
Pa bryd y bydd mîrwy y gwari,
a'i enw o dan yr wybren?
6 Os daw i'm hedrych, dywaid flug,
dan gafglu crug i'w galon:
Ac a'i traetha pan ei i'fwrdd,
i gyfwrdd a'i gyfeillion.

7 Fy holl gafaelon docent ynghyd,
i radu i gyd yn f'erbyn:
Aci ddych mygu i mi ddrwy,
a minnau'n ddiddrwy iddyn:
8 Yna dywedent hwy yn rhwydd,
Tywalltwyd astwydd arno:
Mae fyf yn gerwedd yn ei nyth,
ni chyfyd byth oddiyno.

9 Fanwyl gyfaill rhwym im' wrth gred,
fy 'mddirid a'm dewis-ddyn,
A lu yn bwyttu' mara erioed,
a godai'i droed yn f'erbyn:
10 Eithyr dy hunan cyfod fi,
o'th ddaioni, Duw o'r nef:
Felly y gallaf fi ar lynt
gai talu iddynt adref.

11 Da gwn fy mod i wrth dy fodd,
wrth hyn, na chafodd cad-ddyn,
A gwna na chaiff un gelyn glaw,
ddim urddas yn fy erbyn:
12 Felly y gwn am danaf fi,
di a'm cynbeli'n berffaith:
Can fy rhoi i byth gar dy fron,
a fyf y dynion diffaith.

13 I Dduw Israél boed yn fliith
y fenthith (Ior goruchaf).
Yn oes oesoedd: a thrwy air llên.
Amen, Amen, a draethaf.

SALM XLII.

YR un wedd ag y bref yr hydd
am yr afonydd dyfroedd:
Felly y mae fy hiraeth i
am danaf ti, Duw'r nefoedd.
3 Fy enaid i fychedig yw
am fy Nuw byw, a'i gariad:
4 A'i daf y dos fi gar dy fron,
a'm cynhôn Ynad?

5 Fy pagrau oeddynt ddydd a nos
yn fywd im', achos gofyn
im' am fy Nuw: bob pen awr bach,
Ple mae fo bellach? meddyn.
6 O gofio hyn wrthyr fy han,
fel tywallt fion fy einioes:
Ynghyd â theulu Duw yr awn,
pe cawn fy meddwl eisoes.

Hyd at dy Dduw yn ystif iawn
yr awn, dan ganu clodydd:
Fel tyria a fai'n cadw gwyl;
hyn bûm i'w ddisgwyl beunydd.
8 Trwm wyd f' enaid o'm mewn: paham
y rhoi brudd lam ochenaidd?
Disgwyl wrth Dduw, a doi gar bron
ei wyneb tirion cannaidd.

9 Fy enaid o'm mewn pan fo prudd,
a yn rhydd o'th gohon:
A chofio yr loredonon iach,
a'm mynydd bach a Hermon.
10 Brnder is dyngon y fydd,
a'r eu gylid gairon:

A dwfr pob ffrwd, pob lif, pob toff,
hwy dros fy mron a aethant.

3 Fy Naf a roes y dydd im' hedd,
a'r nos gyfannedd ganu,
I gamawli fy Nuw, fion a roes
im' einioes i'w foliannu.

9 Paham y'm gedyt dros gof cyd?
Duw, wrthyd yr achwynaf:
Er gorthrymder y gelyn cam,
mewn galar pa m y rhodias?

10 Trwy f'efgyrn taro cledddyf llym
mewn gwarthlid ym', oedd edliw
Im' o'm gelynon er fy ngwae,
Dy Dduw p'le mae fo heddiw?

11 Trwm wyd f' enaid o'm mewn: paham
y rhoi brudd lam ochenaidd?
Disgwyl wrth Dduw, a doi gar bron
ei wyneb tirion cannaidd.

SALM XLIII.

BARN fi (O Dduw) a dadleu'n dynn
yn erbyni pobloedd enwir:
Rhag y gwr twyllgar, gwared fi,
a rhag drygioni'r dihir.

2 Can's ti yw Duw fy nerth i gyd;
paham y m bwrwy ymaith?
A pha'm yr af mor drwm a hyn,
gan bwys y gelyn diffaith?

3 Gyr dy oleu, a moes dy wir,
ac felly t'wyf i'finau:
Arweiniant fi i'th breswylf ydd,
i'th tynydd, ac i'th demlau.

4 Yna yr af at allor Duw,
sef goruchel Dduw hyfryd:
Ac ar y delyn canaf fawl,
Duw, Duw, fy hawl a m gwynfyd.

5 Trwm wyd f' enaid o'm mewn: paham
y rhoi brudd lam ochenaidd?
Disgwyl wrth Dduw, a doi gar bron
ei wyneb tirion cannaidd.

SALM XLIV.

CLwysom â'n clustiau (O Dduw cu)
â'n tatau fu'n mynegy
I ni dy wŷrthiau gynt a oedd
yn yr amferoedd hynny.
2 Sef y cenhedloedd tyrnaist hwy,
a'th bobl yn fwyfry plennaist:
Lladd efroniaid heb ado un,
a'th bobl dy hun a gedwaist.

3 Can's nid â'u cledd eu hun, yn wir,
y cawfant dir na thyddyn:
Nid â nerth eu breichiau yn fflwch
y cadwyd heddych iddyn:
Ond dy law ddeau, a'th sawr nerth,
a'th olwg prydferth effro,
O herwydd it' eu loffi: hyn
a barodd iddyn lwyddo.

4 Ti, Dduw, fy Mrenhin ydwyd;
Duw, pâr i lago lwyddiant:
5 Lladdwn a fathrwn, yn d'enw di,
y rheini a'n casaant.
6 Nid yn fy mwa mae fy ngrym,
na'm cledddyf llym f'ymddiffyn:
7 Ond tydi, Dduw, achubaist fi,
a rhoist warth fri i'r gelyn.

8 Am hynny molwn di bob dydd;
cai yn dragywydd sawredd:
Canwn i'th enw gerdd gan dant,
o glod a moliant rhyfedd.
9 Ond ti a giliaist ymalth beth,
daeth arnom feth a gw'radwydd:

VSALM XLIV, XLV, XLVI.

Nad ait ti allan gyd â'n llu,
cyfagos fu i dramgwydd.

10 Gwnaethost i ynni droi, heb drefn,

ein cefn at y gelynyon :

Felly yr aeth ein dâ o'n gwlad,

yn 'sglyfiad i'n cafeion.

11 Rhoist ni yn fwyd (fel defaid gwâr)

ar wasgar i'r cenhedloedd :

12 A gwerthaist dy bobl ar bris bach,

nid hytrach dy oludoedd.

13 Rhoist ni yn watwar (O Dduw Ion)

i'n cymmydoglen gwrthrym :

A diyfyrwch oll a gwarth

i bawb o bob-parth ydym.

14 Dodaist ni yn ddihareb chwith

ym mhlith yr holl genhedloedd :

Ac yn arwydd i yfgydd pen,

a choeg gyfatgen pobloedd.

15 Fy ngwarth byth o'm blaen daw yn hawdd,

fy chwys a dawdd fy rhagdal.

16 Gan lais gwarthruddwr, bablwr cas,

a gwaith galanas dial.

17 Er dyfod arnom hynny i gyd,

ni throes na'n bryd na'n cofion :

Ac ni buom i'th air (O Ner)

un amser yn anfyddlon.

18 Ein calon yn ei hol ni threed,

ni lithrai 'n troed o'th lwybrau :

19 Er ein gyrre i ddreigiaidd gell

a'n toi â mantell angau.

20 Os aeth enw ein Duw o'n co,

ac eflyn dwylo i arall :

21 Oni wel Duw y gaured hon ?

ein calon mae'n ei deall.

22 O herwydd er dy fwyn yn wir,

O Dduw, y'n heddir bennydd,

Fal y defaid ymron eu lladd ;

fal dyna radd y llonydd.

23 O deffro, cyfod, Dduw, mewn pryd :

pa'm yrwyd cyd yn gorwedd ?

A dibuna, a chlyw fy nghri ;

a chofia fi o'r diwedd.

24 Paham y cuddi d'wyneb-pryd ?

o darbod hyd ein blinder :

Ein henaid mathrwyd yn y llwch,

gan dristwch a gorthrymder.

25 Wrth y llwch mae ein bol ynglyn ;

fal dyna derfyn gwagedd :

26 Duw, cyfod, cymmaith, gwared ni,

o egai dy drugaredd.

SALM XLV.

TRaethodd fy ngalon bethau da ;

i'r Brenhin gwna fyfyrdod :

Fy nhafod fel y pin, y fydd

yn llaw 'sgrifennydd parod.

1 Uwch meibion dynion teccach wyd,

tywalltwyd rhad i'th enau :

Herwydd i Dduw roi arnat wllth

ei fendith byth, a'i radau.

2 Gwisg dy gleddau yngwâf dy glun,

O gadarn Gun gogonedd :

A hyn fydd weddol, a hardd iawn,

mewn llwydd a llawn orfoledd.

3 Marchog ar air y gwir yn rhwydd,

lledneifswydd a chyfiawnedd :

A'th law ddeau di a drwy

Bethau ofnadwy rhyfedd.

4 A thanat ti pobloedd a syrth,

gan wŷrth dy saethau llymion :

Briwant hwy, a glynant y glau

ym-mronnau dy elynion.

6 Dy lân orfedd-fainc (O Dduw Iry)

pery i drag wyddoleb :

Awdur-fainc dy deyrnas y fydd

awdurol, rhydd uniondeb.

7 Ceraist uniondeb, cae i'th gam ;

o achos pa'm, Duw Lywydd,

Dy Dduw rhoes arnat razor fraint,

sef ennaint y llawenydd.

8 Arogiau myrr, ac aloes da,

a chafia, fy ar dy ddillad,

Pan ddelych di o'th ifym dai,

lle y'th lawenai 'r holl-wlad.

9 Sef merched brenhinoedd yn gwau

gyd â'th garefau cywir :

O'th du deau 'r frenhines ddoeth,

mewn gwisg aur coeth o Ophir.

10 Clyw hyn, O fers, a helyd gwel

ac â chluftul gwrandao :

Mae'n rhaid i'th ollwng pawb o'th wlad,

a thy dy dad, yn angô.

11 Yna'i bydd (gan y Brenhin) wych

gael edrych ar dy degwch :

Dy Arglwydd yw, gwna iddo foes,

i gael i'th oes hyfrydwch.

12 Merched Tyrus oedd â rhodd dda

a'r bobloedd apla o olud :

A ymrysonent gar dy fron,

am roi anrhegion hefyd.

13 Ond merch y Brenhin, glân o fewn,

anrhydedd llawn fydd iddi :

A gwisg o aur a gemmau glân

oddiallan fydd am dani.

14 Mewn gwaith gwe-nodwydd y daw hon

yn wych gar bron ci Harghwydd :

Ac â'i gwryfyon gyd â hi,

daw aittad ti yn ebrwydd.

15 Ac mewn llawenydd mawr a hedd,

ac mewn gorfoledd dibrin,

Hwynt-hwy a ddeuant, wrth eu gwys,

i gyd i lys y Brenhin.

16 Dy feibion yn atgeigon tau

yn lle dy dadau fyddant :

Tywyfogaethau, drwy fawrhâd,

yn yr holl wlad a feddant.

17 Coffâf dy enw di ym mhob oes,

tra cafwyf einioes imi :

Am hyn y bobloedd a rydd fawl

byth yn drag wyddawl iti.

SALM XLVI.

GObaith a nerth in' yw Duw hael ;

mae help i'w gael mewn cyfwng :

1 Daear, mynydd, sent hwy i'r môr,

nid ofnaf f'angor deilwng.

2 Pe ymgymmygai'r tir a'r dwfr,

nid ofnwn gynnwrf rhwad :

Ped ai'r mynyddoedd a'r môr mawr,

a'r brynau i lawr y gwaftad.

3 Dinas Duw lle llawen a fydd,

cyfagos glennydd afon :

4 Cyfsegr preswylfa y Rhad,

gan ddyfal rediad Cedron.

5 Duw fydd yn trige o'i mewn hi,

ni ad hi 'fgoi unwaith :

Duw a'i cymmyrth ar y wawr ddydd

â phreswylfeydd perffaith.

6 Y cenhedloedd pan fyddent ddig,

a fflynnig y'tyrnefydd,

Toddai y ddaear o'i flaen ef,

pan glywid llef Duw Ddoiydd.

7 Y mae yr Arglwydd gyd â ni,

Ior anifeiri luoedd :

S A L M XLVI, XLVII, XLVIII, XLIX.

Y mae Duw Iago yn ein plaid,
gyr help wrth raid o'r nefoedd.

Y wlad, O dowch i gyd yn rhwydd,
a gwaith yr Arglwydd gwelwch,

Y modd y gofododd ef ar
y ddaear anniddanwch.

Gwna i ryfeloedd beidio'n wâr
hyd eitha'r ddaear lychlyd:

Dryllia y bwa, tyr y ffon,
llyf y cerbydon hefyd.

Peidiwch, gwybyddwch mai fi yw
eich unig Dduw a'ch Gwanar:

Ym mysg cenhedloedd mi gaf barch,
a'm cyfarch ar y ddaear.

Y mae yr Arglwydd gyd â ni,
lor anifeiri luoedd:

Y mae Duw Iago yn ein plaid,
gyr help wrth raid o'r nefoedd.

S A L M XLVII.

Cenwch, a churwch ddwyllaw'nghyd,
holl bobl y byd cyfannedd:

A llafar genwch i Dduw nef,
gan leisio â llef gorfoledd.

Sef ofnir Duw uwch daear gron,
ef fydd dros hon yn Frenhin:

Dwg bobloedd danom, a phob gwaed,
a than ein traed fo'u disgyn.

Fe a rydd i ni foddiant siwr,
gwlad Iago, gwâr a garai:

Duw a ddyrchafodd wrth y sain,
yr utgorn gain pan leisai.

O cenwch, cenwch, glod ein Duw;
ein Brenhin yw, O cenwch:

Duw dros y byd fy Frenhin call,
drwy deall ymhyfydwch.

Brenhin yw ef, a da y gwnaeth
lywodraeth ar wŷr bydol:

Ac y mae'n eistedd yn ei drŵn,
gorfodfa fwn sancteiddrwydd.

Ymgasglant bendeisgion byd,
ynghyd â llu Duw Abra'm:

Duw biau tarianau y tir,
drwy foliant hir yn ddiannu.

S A L M XLVIII.

MAWR ei enw'n ninas ein Duw,
a hynod yw yr Arglwydd:

A'i drigfan ef yno y fydd,
ym mynydd ei sancteiddrwydd.

Tegwch bro, a llawenydd gwlad,
yw Seion lathriad iynydd,

Yn ystlyfau y gogledd lawr,
tre'r Brenhin mawr tragwydd.

Adweinir Duw ym mhlasau hon
yn gymmorth digon hynod:

Ac wele, nerth brenhinoedd byd
doent yno i gyd-gyfarfod.

A phan wellant, rhyfedd a fu,
ar frys brawychu rhagor:

Dychryn a dolur ar bob ffaig,
fel dolur gwraig wrth eigor.

Ti â dwyreiniwynt drylli'n frau
eu llongau ar y moroedd:

Fel y clywsom y gwelwom ni,
yn pinas Rhi y luoedd.

Sef hyn yn ninas ein Duw ni,
sichâ Duw hi byth bythoedd:

Duw, disgwyliafom am dy ras
i'th deml, ac addas ydoedd.

Duw, fel yr aeth dy enw o hyd,
felly drwy'r byd y'th folir:

Dy law ddeau y fydd gyflawn,
a chyfiawn y'th adweinir.

A bryn Seion a lawenhâ,
a merched Iuda hefyd:

A'u llawenydd hwy yn parhau,
o ran dy farnau hyfryd.

Ewch, ewch oddiamgylch Seion fail,
a'i thyrâu adail rhifwch:

Ei chadarn fur, a'i phlasau draw,
i'r oes a ddaw mynegwch.

Can's ein Duw ni byth yw'r Duw hwn;
hyd angau credwn ynddo:

A hyd angau hwnnw a fydd
yn dragwydd i'n t'wyo.

S A L M XLIX.

GWrandêw achwi y bobloedd i gyd,
trigolion byd deallwch:

Gwerin, tlawd, benheddig, a chryf,
cyfoethog hyf, ystyriwch.

O'm genau daw doeth air didwyll,
a'm calon pwylly fyfyrfa:

A'm clust gwrandawaf ddamnag ddwys,
a'm llais cerdd fwy a ganaf.

Paham yr ofnaf ddrygau'r byd,
yn amfer adfyd atcas,

Pan fo anwiredd wedi cau
wrth fy fodlau o'm cwrpas?

Mae llawer rhai o wŷr y byd
mewn golud a'mddiriedant,

A thrwy starad am werth, a'chi
y rheini y rhodrefant.

Ond ni wareda neb mo'i frawd,
ni thâl yn ddiawl drosfo:

Ac ni chymmer Duw y fath dâl,
nac iawn mor sal am dano.

Sef pryniad enaid dŷn drud fydd,
a hyn byth gorfydd-peidio:

Fel y gallo efe fyw byth,
heb fyn'd i nyth yr amdo.

Gwelir mai'r bedd yw fletty'r doeth,
y ffol a'r annoeth unwedd:

Marw yw'r naill, a marw yw'r llall,
i arall gâd ei annedd.

Meddwl am eu hadeilad byth,
yn ddilyth y parhaant:

Am hyn wrth eu henwau, yn wir,
henwau eu tir a alwant.

Ni phery dŷn o gnawdol dras
mewn urddas, er ei adail:

Diau pob dŷn, pan ddél ei ddydd,
a dderfydd fal anifail.

Dyma eu ffordd, ffordd ffoledd fydd,
na welant ddydd yn pasio:

Er hyn eu hil a ddél i'w hol
fydd yn eu canmol etto.

Angau yw tersyn pob dŷn byw,
i hwn nid yw ond tammaid:

Myned fydd raid o'r tŷ i'r bedd,
yn rhwym un wedd a'r defaid.

Daw dydd i'r cyfion drannoeth teg,
daw im' ychwaneg ystyn:

Daw im' o'r bedd gofiad i fyw,
deheu-law Duw a'm derbyn.

Er codi o wr mewn parch, ngu dda,
nac ofna di un gronyn:

Ei olud ef, na'i barch, na'i dda,
i'r bedd nid â i'w ddilyn.

Hwn, tra fu fyw yn rhodio llawr,
gwnai'n fawr o hono i hunan,

Gwna honot ti dy hun yn fwy,
a hwyat-hwy a'th ganmolant.

SALM XLIX, L, LI.

19 At oes ei dadau hwn pan ddél,
 a i'r bedd dirgel efrydd:
 20 Dŷn mewn anrhydedd heb ddeall,
 (fal liwdd o wall) a dderfydd.

SALM L.

Duw y duwiau, yr Arglwydd cu,
 gan lasaru, a alwodd:
 O godiad haul hyd fachlud hwn,
 yr holl-fyd crwn cyffroodd.
 2 O fryn-seion y daeth Duw Naf,
 hon fydd berffeithiaf ddinas,
 Mewn tegwch a goleuni mawr,
 a llewyrch gwawr o'i gwmpas.
 3 Doed rhagddo'n Duw, na fid fel mud,
 o'i flaen ffiam danillyd yfed,
 A mawr dymhestloedd i'w gylch ef,
 pan ddél o nef i wared.
 4 Geiliw ef am y nesoedd fry,
 a'r ddaear obry ifom,
 I gael barnu ei bobloedd ef:
 fal hyn rhydd lef am danom;
 5 O cefglwch attaf fi fy saint,
 y rhai, drwy rydd-fraint brydferth,
 A wnaethant ammod â myfi,
 a'i rhwymo hi drwy aberth.
 6 A phan ddangoso mintai nef
 ei farnu ef yn union,
 Sef Duw fydd yn barnu ei hun,
 yr unig Gun fydd gyfion.
 7 Clyw di fy mhobl, traethaf yn ffrasth
 dystiolaeth yn dy erbyn,
 Dithau Israél: ac iawn yw,
 Duw, sef dy Dduw a'th ofyn.
 8 Ni chei di am yr ebyrth tau,
 na'th boeth offrymmau gerydd:
 Nac am na baent hwy gar fy mron,
 y cyfryw roddion beunydd.
 9 Ni chymmeraf o'th dŷ un llo,
 na hyr a fo'n dy gorlan:
 10 Mi biau'r dâ 'n y maes fy'n gwau
 ar fil o fryniau allan.
 11 Pob aderyn erbyn ei ben,
 a adw'en ar y mynydd,
 Pob dâ maefydd, y lle y maen',
 y maent o'm blaen i beunydd.
 12 Nid rhaid im' ddangos i ti hyn,
 pe delai newyn arnaf:
 Ac yn eiddof fi yr holl fyd,
 a i ddâ i gyd yn Hownaf.
 13 Ai cig y teirw fydd fy mwyd?
 na thyb; nid wyd ond angall:
 Ai gwaed byfrod fydd fy niod?
 dyfsg di o newydd ddeall.
 14 Dod dy oglud ar Dduw yn drwm,
 a thâl yr offrw m pennaf:
 Cân ei fawl ef; a dod ar led
 d'adduned i'r Goruchaf.
 15 Galw arnaf yn dy ddydd blin;
 yno gai fi'n Waredydd;
 Yna y cenl i mi glod,
 am drol y rhod mor ddedwydd.
 16 Duw wrth yr enwir dywaid hyn;
 Ai 'ti perthyn fy neddau?
 Paham y cym'ri di na'm clod,
 na'm hasmod, yn dy enau?
 17 Sef, cas fu gennyt ti iawn ddyfsg,
 ac addyfg ni chymmeraiſt:
 A m geiriau i (fel araith ffol)
 i gyd o'th ol a defaist.
 18 A phan welaiſt leidr, rhedaist,
 a rhwydaist ran oddiwrttho;

Ac os gordderchwr brwnt aflan,
 mynnaist ti gyfran gantho.
 19 Gollyngaist di dy safn yn rhydd
 yn efrydd ar ddrygioni:
 A'th dafod a lithrai ym mhell
 at ddichell, a phob gwegi.

20 Eisteddaist di, d'wedaist ar gam
 ar fab dy fam er enllib:
 21 Pan wnaethost hyn, ni'th gelpais di,
 a thybiaist fi'n gyffelyb.
 Ond hwy nâ hyn tewi ni wnaf,
 mi a'th geryddaf bellach:
 Mi a ddangosaf dy holl ddrwg
 o flaen dy olwg hayach.
 22 Gwrandawch; a pheidiwch tra fo'ch byw
 â gollwng Duw yn ang'o:
 Pan ni bo neb i'ch gwared chwi,
 rhag ofn i mi eich rhwygo.
 23 Yr hwn 'abertho i mi fawl,
 yw'r fawl a'm gogonedda:
 I'r neb a drefno i ffordd yn wiw,
 gwir iechyd Duw a ddyfsga'.

SALM LI.

TRugaredd dod i mi,
 Duw, o'th ddaioni tyner;
 Ymaith tyn fy anwiredd mau,
 o'th drugareddau lawer.
 2 A golch fi yn llwyr ddwys
 oddiwrtth fawr bwys fy meiau:
 Fy Arglwydd, gwna'n bur lân fyfi
 rhag brynti fy nghamweddau.
 3 Can's adwaeu fy nghamwedd,
 a'm brwnt anwiredd yfsg:
 Sef beunydd maent gar fy mron i,
 4 Yn d'erbyn di yn unig
 Y gwneuthum hyn oedd ddrwg,
 yn dy lân olwg ditrych:
 Fel y'th gyfiawner yn ol d'air,
 yn burair pan y bernych.
 5 Mewn pechod lluniwyd fi,
 ac mewn drygioni dygas:
 Pelly yr wyf o groth fy mnam
 yn byw bob cam yn atcas.
 6 Ac wele, ceri'r gwir
 o fewn y gywir galon:
 Am hyn dyfsgaist ddoethineb iachl
 im' o'th gyfrinach ffyddlon.
 7 Ag isop golch fi'n lân;
 ni byddaf aflan mwyach:
 Byddaf fi, o'm golchi mal hyn,
 fel eira gwyn, neu wynach.
 8 Par i mi weled hedd,
 gorfoledd, a llawenydd,
 I adnewyddu f' efgyrn i,
 a ddrylliaist di â cherydd.
 9 O cuddia d'wyneb-pryd
 rhag fy mhechodau i gyd:
 Fy anwireddau tyn eu llw,
 O Arglwydd, bid wiw gennydd.
 10 Duw, crea galon bur,
 dod i mi gyfur beunydd:
 I fyw yn well tra fwy'n y byd,
 dod ynof yfpryd newydd.
 11 O Dduw, na ddyro chwaith
 fi ymaith o'th olygon:
 Ac na chymmer dy Yspryd Glân
 oddiwrtthf, druan gwirion.
 12 Gorfoledd dwg i mi,
 drwy roddi im' dy iechyd:
 A chynnal a'th yfprydol ddawn
 fi, i fyw'n uniawn hefyd.

SALM LI, LII, LIII, LIV, LV.

13 A dyfsgaf dy ffordd wir
i'r enwir, a'th addoliad :
A phob pechadur try i'r iawn,
a chyrch yn uniawn attaf.
14 Rhag gwaged gwared fi, Dduw,
fel Duw fy iachawdwriaeth :
A'm tafod o'th gyfiawnder di
a gân gerdd wisgi hŷ-firaeth.

15 Duw, egor y min mau,
a'm genau mi a ganaf.
O Arglwydd, gerdd o'th fawl a'th nerth ;
fal dyna 'r aberth pennaf.
16 Can's aberth ni's ceisf,
ac ni fynni offrrwm poeth :
Pe y mynnafit, cae fit hyn ;
nid rhaid it' dderbyn cyfoeth.

17 Aberthau Duw i gyd
yw yspryd par drylliedig :
Ac ni ddi'tyri (O Dduw Ion)
y galon gyftuddiedig.
18 Bydd dda wrth Seion fryn,
O Arglwydd, hyn a fynni :
Ac wrth Gaerfalem dy drestâd ;
a gwna adeilad arni.

19 Cei aberth iawnedd coeth,
cei offrrwm poeth yn rhagor :
Cei aberth llosg, a boddlon fych,
cei fustych ar dy allor.

SALM LII.

PA'M y rhodrefi yn dy frad,
a'th ddrwg fwriad (O gadarn ?)
A maint trugaredd Duw bob dydd,
ac felly bydd hyd dydd-farn.
2 Dychymmyg drwg yw'r fyfyrdawd,
a gwaith dy dafawd 'sgeler :
Hwn fydd fel ellyn llym o ddur,
a'i fwydd yw gwneuthur ffalder.

3 Ni hoffaist dda, gwnait ddrwg yn haws,
a'r traws yn fwy na'r union :
4 Hoffaist eiriau diftryw a bâr,
ti golyn twyllgar, creulon.
5 Duw a'th ddiftrywia dithau byth,
fo dynn dy chwyth o'th gaban :
Ac a dynn dy wraidd di i gyd
o dir y bywyd allan.

6 Rhai a'i gwelant a arfwydant ;
can's hwy a ydynt gyfion :
A hwy a chwarddant am ei ben,
pan welon' ddilen greulon.
7 Gwelwch y gôr ni rodd yn adwys
ar Dduw na'i bwys na'i oglud :
Ond ar ddrygioni yn rhoi nerth,
a rhif, a gwerth ei olud.

8 Minnau, fel olew-wyddden werdd,
yn nhy Dduw cerdd a ganaf :
Ymddiriedaf iddo yn hawdd,
byth dan ei nawdd y byddaf.
9 Mi a'th folaf, a gobeithiaf,
byth bythoedd drwy ymddiried :
Da yw dangos gar bron dy faint
dy enw, a maint dy weithred.

SALM LIII.

DYwedai'r ynfyd wrtho 'i hun,
nad oes un Duw, na dial :
Ei ddrwg ffieldd-dra, a'i drais tyn,
a ddengys hyn yn ddyfal.
2 Edrychodd Duw i lawr o'r nef,
ar ddygnion ef a graffodd :
Oedd neb yn deall, oedd un byw
yn ceisio Duw o'i wirfodd.

3 Ciliafai bawb yn ei ei gefn,
a hwy drachefn cyd-lygrynt :
Nid oedd neb a wnelai yr iawn,
nac un yn gyfiawn 'honynt :
4 Pa'm na 'styria gweithwyr trahad
eu bod yn bwytta 'mhobloedd,
Fel y bara ? ac heb ddim bri ;
ni alwant fi o'r nefoedd.

5 Ofn heb achos arnynt a ddaeth,
y rhai a'ch caeth warchaeodd :
Can's, trwy eu gwaifar i bob parth,
mewn gwarth Duw a'u gwaigarodd.
6 Och fi, na roid i Israhel,
o Seion uchel, iechyd :
Pan roddo Duw ei bobl ar led
o drom gaethrŵed adfyd ;

Yna y bydd Iago yn iach,
ac Israhel bach yn hyfryd :
Yna y bydd Iago yn iach,
ac Israhel bach yn hyfryd.

SALM LIV.

DUW, yn d'enw cadw fi'n dda,
a barna i'th gadernid :
2 Duw, clyw fy ngweddi, gwrando 'nghwyn,
a'm llef yn achwyn wrthid.
3 Can's codi 'm herbyn i yn chwyryn
mae cedym ac efroniaid :
Ac heb ofod Duw gar eu bron,
mor greulon ynt i'm henaid.

4 Wels, Duw fydd i'm cymmorth rhag
pw y bynnag a gais ddial :
Duw fydd gyd â'r rhai fy ar blaid
fy enaid, er ei gynnal.
5 Efe a dâl, o'r achos hon,
i'm gelynlion eu drygedd :
O tor di ymaith hwynt (fy Ion)
yn eigion dy wirionedd.

6 Rhof aberth it', o' wyllys da,
a chlodfora' dy enw :
Fy Arglwydd, cymmwys ydyw hyn ;
sef ti wyd yn fy nghadw.
7 Gwir yw, Duw a'r gwareddodd i
o'm cyni a'm tralloedion :
A'm llygad a gafodd ei fryd
a'i wynfyd o'm caseion.

SALM LV.

ODduw, gwrando fy ngweddi brudd ;
nac ymgudd rhag fy nghwynfian :
2 Erglyw a gwel fy ngwael ystâd,
a llais fy nâd a'm tuchan.
3 Hyn rhag rhuadaidd lais fy nghas,
a phwys dyn llym-ias enwir :
Y rhai a daerant arnaf ddrwg,
a'u llid yn amlwg gwelir.
4 Gofid calon fy'n dwyn fy oes ;
daeth angau loes hyd attaf :
5 Mae ofn ac arfwyd arnaf caeth,
a dychryn daeth ar f'uchaf.
6 O dra ofn d'wedwn yn fy nghri,
Gwae fi am efgyll e'fommen :
Yna'r ehedwn i le rhydd,
i gael im' lonydd amgen.

7 Wels, awn i grwydro ym mhell,
lle cawn ystafell fachog :
8 Yna y brysiwn ar fy hynt,
rhag rhuad gwynt tymheftlog.
9 Dinystria di hwynt (Arglwydd da)
gwahana eu tafodau :
Sef yn y ddinas amlwg drais
a welais, a chynhennau.

SALM LV, LVI, LVII, LVIII.

10 Dydd a nos ei chyleu yn dro,
a rhodio 'r hŷd ei chagrau:
O'i mewn y mac anwired mawr,
ac ar ei llawr bechodau.
11 Gan faint ei hanwiredau hi,
a maint drygioni beunydd,
Nid ymâd twyll na dicheil chwaith
fyth ymaith o'i heolydd.

12 As ni wnacth fy nghas y gwaith hyn;
pe gelyn, goddefawn:
A phe dŷn atgas yn ei rôch,
yn hawdd y gochelaſwn.
13 Ond tydi, wr, fy nghyfaill gwâr,
fy nghymmar a'm cydnabod,
14 A iu mewn cyd-gyfrinach ddwys
yn eglwys Dduw'n cyfarfod.

15 Terfysg angau arnaw y dêl,
i'r pwll yr ei yn lledfys:
Sef ym mherfedd eu cartref cau
nid oes ond drygau difryw.
16 Minnau gweddïaf ar Dduw byw,
yr hwn a'm clyw mewn amfer,
17 Hwyr, a bore, a chanol dydd;
a hyn a fydd drwy daerder.

18 Gwaredodd Duw yr einioes fau
mewn hedd yn nyddiau drygnaws:
Lle 'r oedd o'r blaen yn f' erbyn lu,
sef ar fy nhu troes fliaws.
19 Duw a'u goftwng hwynt, ac a'm clyw,
sef Brenhin yw er cynnoes:
Hwythau heb ymâd a'u chwant,
fy Nuw nid ofnant eioes.

20 Ef wedi cymmod, a rhoi llaw,
drwy godi braw, a frochodd:
Ef a'r un llaw (yn erbyn hedd)
yr un gyfaredd torodd.
21 Ei einau fal ymenyn gwŷrf,
a'i fwrïad ffyrf am ryfel:
Pan fo oel ar ei dafod doeth,
tyn gledddyf noeth yn ddirgel.

22 O bwrw d'ofal ar dy Dduw,
o mynni fyw heb fyrrhio:
Duw a geidw y cyfion byth,
a'r drwg fo'i chwyth i gwmpo.
23 Sef pob dŷn gwaedllyd bradog dro,
nid oesa fo hyd hanner:
(Fy Arglwydd Dduw) ond ynot ti
mac ngobaith i bob amfer.

SALM LVI.

DUW, dy nawdd im' rhag marwol ddyn,
hwn yn ei wŷn a'm llyngcai:
Sef ymryfelu â mi bydd,
a beunydd y'm gorthrymmai.
3 Llyngcent n beunydd o dra chas,
(dy ras, O Dduw goruchaf)
Rhai beilch rhy dynnion maent yn llu
yn poeth ryfelu arnaf.

4 Y dydd y bai mwyaſ fy ofn,
rhown ynot ddoſh ymddiried:
5 Molaf, credaf, nid ofnaf gnawd,
doi yn ddidlawd i'm gwared.
6 Yn fy ymadrodd i fy hun
y ceifant lun i'm maglu;
Ac ar bob meddwl, a phob tro,
y maent yn ceisio nrygu.

7 Ymgafglu, llechu, dirgei hwyl,
a disgwyl fy holl gerdded,
Drwy ymfwrnadi i mi loes,
a dwyn i'm heinioes nived.
8 A ddiangaſt hwy? Duw, tâl y pwyth,
dod iddynt ffrwyth eu nŷwired:
Disgyn y bobloedd yn dy lid;
Duw, felly bid eu diwedd.

8 Duw, rhifaist bob tro ar fy rhod;
fy nagrau dod i'th goſtrei:
On d' yw pob peth i'th lyſrau di
a wneuthum i yn ddirgel?
9 Y dydd y llefwyf, gwn yn wir,
dychwelir fy ngelynion:
Am fod droſof fy Nuw a'i law,
mi wn y daw yn union.

10 Gorfoleddaf yngair fy Nuw,
gair f' Arglwydd byw a folaf:
11 Yn Nuw y rhoſ ymddiried fiwr,
beth a wnel gôr, nid ofnaf.
12 O Dduw, mae arnaf fi yn ddled
lawer adduned ffyddlon:
Ac mi a'u talaf hwynt yn rhwydd
i ti, fy Arglwydd cyfion.

13 Am it' ludd dwyn fy oes a'm gwacd,
a lleſtair i'm traed lithro,
Fel y rhodiwyf fi gar dy fron
yngoleu 'r bywion etto.

SALM LVII.

DY ras, dy nawdd (fy Nuw) im' dod,
sef ynot ymddiriedaf:
Nes myned hebïo 'r awydd hyn,
dan d'edyn ymgysgodaf.
2 Ymddiried f' enaid ar Dduw fydd;
ar Dduw drwy ffydd y galwaf:
Ac a gwblhâf ei air yn iawn,
sef cyfiawn yw 'r Goruchaf.

3 O'r nef yr enſyn geidwad ym',
rhag nerth dŷn llym a'm llyngcai:
Enſyn fy Nuw ei nawdd, a'i hedd,
a'i lân wirionedd didrai.
4 Ym myſg y llewod mae fy oes,
plant dynion poeth-foes eiriau:
Eu dannedd fydd fel gwayw neu faeth,
a'u tafod gwaeth na'r cleddau.

5 Ymddyrrha, Dduw, y nef uwchlâw,
oediyno daw d'arwyddion:
A bydded dy ogoniant ar
y ddaear, a'i thrigolion.
6 O flaen fy nhraed y rhoiant rwyd,
ac felly'm rhwymwyd weithian:
Ar fy ffordd y cloddiaſant glawdd,
i'r hwn yn hawdd fyrthiaſan'.

7 Parod yw fy nghalon (O Dduw)
O parod yw fy nghalon:
Canaf it' a daticanaf wawd
o fawl fy nhafawd cyffon.
8 Deffro daſod, a deffro dant,
a chân ogoniant beunydd,
Nabl a thelyn, heb ado un;
deffrôf fy hun ar las-ddydd.

9 Mawl it' (O Arglwydd) pan ddeffrôf,
a roſ ym myſg y bobloedd:
A chlodori dy enw a wnaſ
lle amlaf y cenhedloedd.
10 Can's cyrhaeddwyd y mae dy ras
hyd yn nh'yrras y nefoedd:
A'th wirionedd di hyd at len
yr wybren, a'i th'ymafoedd.

11 Ymddyrrha (Dduw) y nef uwchlâw,
oediyno daw d'arwyddion:
A bydded dy ogoniant ar
y ddaear, a'i thrigolion.

SALM LVIII.

AI'R uniondeb (O bobloedd wŷch)
yr ydych yn ei dd'weddy?
A ydych chwi, O blant dynion,
yn barnu 'r union heſyd?

- 1 Hytrach malais fy yn eich bron,
ac ystryw calon dwyllgar:
A gwaith eich dwylaw trawfwr blin,
tra foch yn trin y ddaear.
- 3 Y rhai annuwiol bent ar gam,
o groth eu mam newidient:
Ac ar gyfeiliorn myn'd o'r bru,
a chelwydd fu a draethent.
- 4 Un wedd â gwenwyn y farf yw
y gwenwyn byw fydd ynddyn:
Neu'r neidr fyddar yn trofau
dan gau ei chlustiau syndyn:
- 5 Yr hon ni wrendy ddim ar lais
na'r wers a gais y rhinwyr:
Nac un gyfaredd a'r a wna
y cyfarwydda' o fwywyr.
- 6 Duw, tor eu dannedd yn eu fasn,
diwreiddia'r llafln o datod:
Duw, dryllia'r bonau, a gwna'n don
bob grudd i'r c'nawon llewod.
- 7 Todder hwynt fel dwfr ar y tir,
felly diffennir hwythau:
Os mewn bwa rhoiant faeth gron,
boed torri hon yn ddrylliau.
- 8 Boent hwy mor ddiiffrwyth, ac mor hawdd
a malwen dadd y todder:
Neu fel rhai bach ni welai'r byd,
o eifiau pryd ac amfer.
- 9 Tâl Duw iddynt ffrwythau eu lliid,
cynt nag y llosgid fflagdan:
Tyn hwynt-hwy ymaith yn dy ddig
cyn twymnai cig mewn crochan.
- 10 A phan weler y dial hyn,
fe chwadd y glanddyn cyffon:
Pan fo rhydd iddo olchi' draed
yngwâed yr annuwiolion.
- 11 Ysa dywaid dynion dof iawn
a ffrwyth i gyflawn bobloedd:
A bod ein Duw yn Farnwr ar
y ddaear a'i thersynnoedd.

S A L M LIX.

- F**Y Nuw, gwareda fi rhag brad,
a rhag twyll fwrtaid gelyn:
Derbyn di drofod, rhag y rhai
a godai yn fy erbyn.
- 2 Ac ymdiffyn fi yn bybyr
oddiwrth weithredwyr camwedd:
Achub fyfi rhag cas y byd,
a rhag gwyr gwaedlyd hygled.
- 3 Ac wele, maent hwy i'm canlyn;
amcanent ddwyn fy mywyd:
Nid ar fy mai yr haeddais hyn,
ond tynder gelyn gwaedlyd.
- 4 Duw, rhedent hwy yn barod iawn,
a dim ni wnawn i'w herbyn:
Edrych dithau, fy Arglydd, rhed,
a thyred i'm hymddiffyn.
- 5 Ti, Dduw y llu, Duw Israél,
O dffro, gwel anwiredd:
Yr cenhedloedd na ad di'n rhad,
lle gwnant trwy frad eu trawfodd.
- 6 Maent hwy yn arfer, gyd â'r hwyr,
o'mdroi ar wyr o bob parth:
A thrwy y ddinas clywch eu fwn,
un wedd a'r cwn yn cyfarth.
- 7 Wele, maent â thafodau rhydd,
awch cledd a fydd i'w genau:
wy, meddant hwy, all glywed hyn,
ac a wna i'n herbyn ninnau?
- 8 Ond tydi, fy Arglydd a'm Duw,
a'u gwel, a'u clyw, a'u gwartwar:
m ben ei gwaith y chwerddi di,
y cenhedlaethi twyllgar.

- 9 Ti a attebi ei nerth ef,
a'th law gref a'm hymddiffyn:
- 10 Duw a'm rhagflaena innau chwip
caf weled trip i'm gelyn.
- 11 Na ladd hwynt, rhag i'n pobloedd i
anghosi' dy weithredoedd:
Gwaigar, goftwng hwy yn dy nerth,
Duw darian prydferth lluoedd.
- 12 Am bechod eu tafodau hwy,
a'u geiriau, mwyswy balchedd,
Telir iddynt: ni ront air teg,
ond celwydd, rheg, a choegedd.
- 13 Duw, difa, difa hwynt i'th lid,
a byth na fid un mwyaoh:
Gwybyddant mai Duw llogo fydd
drwy'r byd yn Llywydd hytrach.
- 14 Maent hwy yn arfer, gyd â'r hwyr,
o'mdroi yn llwyr o bob-parth:
A thrwy y ddinas clywch eu fwn,
un wedd a chwn yn cyfarth.
- 15 I gael ymborth cwydro a whant;
ac oni chânt eu digon,
Nes cael byddant ar hyd y nos
yn aros dan ymryfon.
- 16 Minnau a ganaf o'r nerth tau,
a'th nawdd yn forau molaf:
Nerth im' a nawdd buost (O Ner)
pan fu gorthrymder arnaf.
- 17 I ti canaf, O Dduw fy nerth,
a'm hymadferth rymusfol:
Sef tydi yw fy Nuw, fy Naf,
fy Nhwr, fy Noddfa rasel.

S A L M LX.

- O** Dduw, dydi a'n gwrthodaist,
ar wasgar gyrraist ymaith:
O forraist wrthym yn ddi-gel,
tro attom, dychwel eilwaith.
- 2 Dychrynaist di y ddaear gron,
a holltaist hon yn ddrylliau:
Can's o'th lid di siglo y mae;
iachâ, a chae ei briwiau.
- 3 Dangosaist i'th elynion di
o bwys caledid ormod:
A'r ddiod a roist yn eu min,
oedd megis gwin madrondd.
- 4 Rhoddaist faner, er hyn i gyd,
i bawb o'r byd a'th oinant,
I faneru, drwy dy air gwir,
dros lu eu tir lle trigant.
- 5 Fel y gwareder, drwy lân hwyl,
bob rhai o'th anwyl ddynion:
O achub hwynt â'th law ddeau,
a gwrando finnau'n fyddlon.
- 6 Yn ei sancteiddrwydd d'wedodd Duw,
Llawen yw fy nghyfammod:
Mi rannaf Sicheu rhyd y glyn;
mesuraf ddyffryn Succod.
- 7 Myfi biau y ddwy dref-tâd,
sef Gilead a Manasse:
Ephraim hefyd yw nerth fy mhen,
a Juda wen f' anneddle.
- 8 Ym Moab ymolchi a wnaf,
dros Edom tasaf f' efgid:
A chwaddedd Palestina gaeth,
a'i chwerthin aeth yn rhybrid.
- 9 Duw, pwy a'm dwg i'r ddinas gref?
pwy a'm dwg i dref Edom?
10 Er it' ein gwrthod, pwy ond ti,
O Dduw, a'mleddi drosom?
Ynot yn unig mae'n coel ni,
pe rhon i ti ein gwrthod:

SALM LX, LXI, LXII, LXIII, LXIV.

Er nad aethost o flaen ein llu,
bydd ar ein tu mewn trallod.

- 11 O unig Dduw, bydd di 'ni'n borth;
ofer yw cymmorth undyn:
- 12 Yn Nuw y gwnawn wrolaeth fawr;
fo fathra i lawr y gelyn.

SALM LXI.

ERglyw (O Dduw) fy llefain i;
ac ar fy ngweddi gwraudo:
1 Rhof les o eitha'r ddaear gron,
a'm calon yn llefmeirio.
Dwg fi i dalgrai uwch na mi,
ac iddi bydd i m derbyn:
3 Can's Craig o obaith, 'Twr di-foft,
im' suofst rhag y gelyn.
4 O fewn dy babbell y bydd byth
fy nhrigian dilyth dedwydd:
A'm holl ymddiried a fyn fod
ynghysgod dy adenydd.
5 Sef tydi, Dduw, otywais yn glau
fy addunedau puraid:
Rhoist etifeddiaeth i bob rhai
a ofnai d' enw sanctaidd.

- 6 Rhoi oes i'r Brenhin, nid oes fer;
fo fydd fyw lawer blwyddyn:
- 7 (Dduw) gar dy fron y trig yn hir;
dod nawdd a gwir i w ganlyn.
- 8 A thrwy y rhai'n y molaf fi
dy enw di'n dragywydd:
Ac felly peri i mi gwblhau
fy addunedau beunydd.

SALM LXII.

FY unig Dduw ydyw fy mhlaidd;
mae f' enaid yn ei ddisgwyl:
O honaw ef, a thrwy ei rym,
daw iechyd ym' o'm hanhwyll.
2 Duw yw fy Nghraig, a'm hunig Nerth,
ac Ymadferth fy einioes:
Ac am hyn, drwy ymddiffyn hir,
mi ni'm yfsgogir eisoes.
3 Ba hŷd y mae'n eich bryd barhau
i fwrw'ch maglau afswydd?
Lleddir chwi oll; gwthir yn llwyr
fel magwyr ar ei gogwydd.
4 Ymgaisient, llnient gelwydd mawr,
i'w roi i lawr o'i fawredd:
Ar eu tafodau rhoi bendith,
a mellieth dan eu dannedd.
5 Fy enaid, dod (er hyn i gyd)
ar Dduw dy fryd yn ddyfal:
Ynddo gobeithiaf fi er hyn;
esô a'm tyn o'm gofal.
6 Sef Craig ymddiffyn yw ef ym',
fy Nhŵr, a Grym fy mywyd:
Am hynny y credaf yn wir
na'm mawr yfsgogir ennyd.

- 7 Yn Nuw yn unig mae i gyd
fy iechyd a'm gogoniant:
Fy Nghraig yw, a'm Cadernid maith,
a'm Gobaith yn ddilyfiant.
- 8 Gobeithiuch ynddo, gar ei fron
tywelltwech galon berffaith:
Ac ymddiriedwch tra foch byw,
a d'wedwch, Duw yw'n gobaith.
- 9 Plant Adda gwagedd ynt i gyd,
plant gwŷr fydd hud a gwegi:
Gwaccach na gwagedd yn eu tawl,
mewn mantawl wrth eu codi.
- 10 Na rowch eich coel ar gam na thrais;
rhaid yw i falais drwio:

Os cynnydda cyfoeth y byd,
na rowch mo'ch goglad arno.

- 11 Duw a lasarodd hyn unwaith,
mi glywais ddwywaith hynny:
Sef, mai Duw bia'u'r nerth i gyd,
gofyngiad byd, neu fyfnnu.
- 12 O Arglwydd, ti hefyd a sedd
drugaredd a daioni:
I bawb dan gwmpas wybren faith
yn ol ei waith y teli.

SALM LXIII.

TYDI, O Dduw, yw y Duw mau,
mi geisfa'n forau attad:
Y mae fy enaid yn dra fych,
a'm cnawd mewn nych, a'm danad.
2 Mewn lle heb ddwfr, mewn crinder cras,
eeisais o'th ras dy weled,
Mal y'th welfwn yn y deml gynt,
ar helynt nerth gogoned.
3 Can's dy drugaredd (O Dduw byw)
llawer gwell yw na'r bywyd:
A'm gwefsfau y rhoi it' fawl,
a cherdd ogonawl hyfryd.
4 Felly tra fywyf fi fyw y gwnaf,
ac felly'th folaf etto:
Ac yn dy erw di, fydd gu,
y caf ddychafu' nwylo.
5 Digonir f' enaid, fel â mer,
â chyflawn frasder hefyd:
A'm genau 'gan dy foliant tau
â phur weusfau hyfryd.
6 Tra fywyf fi yn fy ngwely clyd,
caf yn fy mryd dy gosio:
Ac yngwyladwriaethau'r nos
caf achos i fyfyrlo.

- 7 Ac am dy fod yn gymmorth ym',
drwy fawr rym dy drugaredd,
Fy holl orfoledd a gais fod
dan gyfod dy adanedd.
- 8 Y mae f' enaid wrthyd ynglŷn;
dy ddeau fy'n fy nghynnal:
9 Elont i'r eigion, drwy drom loes,
y rhai a'm rhoes mewn gofal.
- 10 Syrthiant hwynt-hwy ar fin eu harf,
fy noeth er tarf i'r gwirion:
A chweddi eu meirw, hwynt-hwy dod
yn fwyd llwynogod gwŷlltion.
- 11 Ond y Brenhin, yn enw ei Dduw,
boed tra fo byw yn llawen:
A phawb a dyngo i'w Fawredd,
a gaiff orfoledd amgen.

Ond o'r diwedd y daw yn wir,
se a dywelltir tywod,
I gau safnau y rhai y fydd
yn tywallt celwydd parod.

SALM LXIV.

O Arglwydd Dduw, erglyw fy llef,
a chlyw o'r nef fi'n cryn:
O Duw, cadw fy einioes i,
y fydd yn ofni'r gelyn.
2 A chuddia fi dros ennyd bach
rhag cyfrinach y rhai drwg:
A rhag terfysg y rhai fy'n gwau
i wneuthur cammau amwg.
3 Hogi tafodau fel y cledd,
a d'weddyd buffledd ddigon:
Saethant ergydion i'm farhau,
a'r rhai'n oedd eiriau chwerwon.
4 I saethu'n ddirgel bigau dur
yn erbyn pur ei galon,

SALM LXIV, LXV, LXVI, LXVII.

Yn ddifysmwrth heb ofni neb,
a thrwy gafnheb credlon.

Ymgryfhant hwy yngwaith y fall,
gan guddio'n gall eu rhwydau:

Yna y d'wedant, Pwy a'n gwel
yn bwrw dirgel faglau?

Gan chwilio dyfnder drygau trwch,
o fewn dirgelwch eigion:
A phawb i'w gilydd yn rhoi nodd
o geuedd gwaelod calon.

Ond y mac Duw a'i faeth ynghudd,
rhydd yn ddi-rybudd ergyd:

Ef a dal adref yr hawl hon,
yn ddyfn archollion gwaedlyd.

Gwaith y tafodau drwg lle bo,
a syn lwyf fyrthio arnynt:

Pob dyn a'u gwel, a dybia'n well
gilio ym mhell oddiwrthynt.

Yna y dywaid pawb a'i gwel,
Gwaith y Goruchel yw hyn:

Can's felly y deallant hwy
y cofir fwyfwy'r gelyn.

Ond yn yr Arglwydd llawenha,
ac y gobeithia'r cyfion:

A gorioledda ynddo'n iawn
pob dyn ag uniawn galon.

SALM LXV.

Ti (O Dduw) y gweddai mawl
yn y fansteiddiawl Seion:

Ti y telir, trwy holl gred,
bob gwir adduned calon.

Pawb fydd yn pwyfo attad ti,
a wrendy weddi doflur:

Ac attad ti y daw pob cnawd,
er mwyn gollyngdawl llafur.

Pethau trawfion, a geiriau mawr,
myfi i'r llawr bwriant:

Ond tydi, Dduw, rhoi am gamwedd
drugaredd a maddenant.

Dy etholedig dedwydd yw,
caiff nefnes fyw i'th babel:

Tig i'th gyntedlau, ac i'th lys,
a'th sanctaidd weddus gangell.

Duw'n Ceidwad, attebi i ni
o'th ofni i'th gyfiawnedd:

Holl obaith wyd trwy'r ddaear hon,
a'r môr cynhyrfdon rhyfedd.

Hwn a sicrhâ bob uchel fryn
a'i wregys yn gadernyl:

Hwn a ostege'r môr, a'r don,
a rhwad eigion enbyd.

A holl breswylwyr eithaf byd
fy'n ofni 'gyd a' arwyddion,

û, gan fore, a chan hwyr,
y canant laswyr ffyddlon.

Dyfrhâu y ddaear fech yr wyd,
afon Duw llanwyd drosti:

Darperais lif-ddwfr 'rhyd ei llawr,
i'w thramawr gyfoethogi.

Pob rhych yr wyt yn ei ddyfrhâu,
a'i chwyfau'r wyt i'w gostwng:

A'i rhoi ym mwyd mewn cafoed wiith,
i'w chnwd rhoi fendith deilwng.

Coroni'r ydwyf ti fal hyn
y fwyddyn a'th ddaieni:

Y ffordd hyn a'r modd (Duw fy Ner)
diferaist fraider arni.

Ef a ddifera ffrwyth dy fersch
ar bob rhwy lannherc ddyrys:

Pob mynydd fych yn uchder gwlad
o ffrwyth dy rad y dengys,

13 Trwy dy fendith y gwaftad dir
a guddir oll â defaid:

Crechwennant, canant bawb ynghyd,
a'r wlad ag yd ei llonaid.

SALM LXVI.

YN Nuw ymlawenbêwch i gyd,
yr hollfyd: a datgenwch

2 Ogoniant ei enw hyd y nef,
a i foliant gref a draethwch.

3 Wrth Dduw d'wedwch, Fo bair dy law
i'th elyn oerfraw anfad:

Rhag amled yw nerth y llaw hon,
â dy gafeion danad.

4 Felly 'r holl fydd i gyd a'u rhi
i ti a ymostyngant:

Canant i'r fawl, ac ant hyd lawr;
i'th enw mawr y canant.

5 O dowch, edrychwch, ofnus yw
gweithredoedd ein Duw cyfion:

O'n ei weithredoedd a rydd ddwyf
ym myf g holl feibion dynion.

6 Fo droes y môr coch yn dir fych,
ai wŷr yn droed fych trwyddo,

A thrwy yr afon: llawen fu
eu bod heb wlychu yno.

7 Ef byth bydd Lywydd cadarn gwŷch,
a'i olwg edrych beunydd

Ar y cenhedloedd trwy 'r holl fydd;
ni chyfydd rhai anufudd.

8 O bobloedd, molwch Dduw ar gais,
a moefwch lais ei foliant:

9 Hwn fy'n dal bywyd yn y gwaed,
a ddeil ein traed na lithrant.

10 O Dduw, profaisf a choethaist ni
un wedd a choethi arian:

11 Yn gaeth y dygaist ni i'th rwyd,
ein cyrph a waigwyd weithian.

12 Aethom trwy ddwfr a than yn gaeth,
bu rai'n marchogaeth arnom:

O peraisf hyn; ni bu chwaith hir,
i ddiwall dir y daethom.

13 Ag offrmw poeth i'th dy yr af,
talaf fy addunedau,

14 Y rhai mewn cyfwng, rhag mwy trais,
addewais a'm gwefusau.

15 Poeth ebyrth breision it' a rof,
aroglaeth cof cyfammod:

Ychen, hyrdd, offrymmu a wnaf,
ac etto rhoddaf fychod.

16 O dowch yn nes, a gwrandêwch chwi
fy'n ofni Duw tragfthoes:

Mi a fynegaf i chwi'n ffræth
pa les a wnaeth i'm heiniocs,

17 Llelais i arao a'm genau,
a'r tafod mau a'i molawdd:

18 Pe troiswn fy nghalon, at fai,
Duw a'm gwrandawfai'n anhawdd.

19 Diau Duw a'm clybu yn hawdd,
gwrandawawdd ar fy ngweddi:

20 Bendigaid yw; fo a'm clywawdd,
ni throes mo'i nawdd oddiwrthi.

SALM LXVII.

TRugaredd Duw i'n plith,
a rhoed ei fendith drofom:

A thywynned ei wyneb-pryd,
a'i nawdd, a'i iechyd, arnom.

2 Fel y gwyper dy ffridd
trwy'r ddaear gyd-wyrd gnydoedd:

A'th iachawdwyriaeth di (O Dduw)
ym myf pob rhyw genhedloedd,

SALM LXVII, LXVIII.

3 Duw, moled pobloedd di,
rhont fawl a bri trwy'r holl-fyd :
4 A'r holl genhedloedd is wybren,
byddant lawen a hyfryd.
Can's ti a fferni'n iawn
y bobl trwy lawn wybodaeth :
Ac a roi'r holl genhedloedd ar
y ddaear mewn llywodraeth.

5 Duw, moled pobloedd di,
rhont fawl a bri trwy'r holl-fyd :
6 Yna rhydd y tir ffirwyth i'n plith,
a Duw ei fendith hefyd.
7 A Duw, fef Duw ein Tad,
a roddo i rad a thyciant,
A therfynau y ddaear gron,
a phawb ar hon a'i hofnant.

SALM LXVIII.

YMgyfoder un Duw ein Ner,
gwaifgarer ei elynion :
Un drygddyn honynt na arhodd,
o'i flaen ffoed ei gaeion.
2 Os chwalu mwg mewn gwynt fy hawdd,
os tawdd cwyr wrth eirias-dân :
Fel hynny o flaen Duw (yn wir)
yr enwir a ddiflannan.

3 Ond llawenycher ger bron Duw
y cyfion, i'w orfoledd :
A'u hyfrydwch hwynt-hwy a fydd
yn llawenydd cyfannedd.
4 Cenweh, a molwch enw Duw,
fef hwn yw uwch y nefoedd
Yn marchogaeth, megis ar farch,
i'w enw rhowch barch byth bythoedd.

5 A gorfoleddwch gar ei fron,
Duw tirion, Tad ynddifaid :
Ac i'r gweddwon mae'n Farnwr da
yn ei breswylfa cyfannedd.
6 Duw a wna rai mewn tŷ'n gytŷin,
ei hun mae'n gollwng gefyn :
Ac yn rhoi trigfan mewn tir cras,
i ddynion atcastyndyn.

7 Pan aethost (Dduw) o flaen dy lu,
dy daith a fu trwy dd'ryfni :
8 Y ddaear crynodd o flaen Duw,
a'r nef rhoes amryw ddefni.
Ac felly Sinai o flaen Duw,
(fef un-Duw Israel hawddgar)
9 Ar d'etifeddiaeth hidlaist wlaw,
i ddifflinaw y ddaear.

10 Gwrteithiaist hon, dy bobloedd di
fydd ynddi yn preswyllo :
O'th rad darperaist (Dduw) i'r tlawd
i gael digondawd yno.
11 Yr Arglwydd Dduw a roddai'r gair,
mawr mintai'r cantoresau :
12 Cilient gedyrn ; gweiniaid arhont,
yr yspail rhont yn rhannau.

13 Pes ymdroech mewn parddu a llwch,
chwi fyddwch fel y g'lommen,
A'i phlu yn aur ac arian teg,
yn hedeg is yr wybren ;
14 Hon, pan wagarodd Duw yn chwyrn
bob cedyrn o'i gaeion,
Oedd mor ddifgleirwch, ac mor wen,
ac eira'r ben bryn Salmon.

15 Mynydd Duw (fef Seion) y fydd
fel Bafan fynydd tirion :
Mynydd Bafan, uchel ei grib,
cyffelyb yw i Seion.
16 Chwychwch fyddoedd cribog, pa'm
y bwrwch lam mewn cyffro ?

Duw ar Seion ei fferch a roes,
lle myn ei eifoes drigo.

17 Rhif ugain mil o filoedd yw
angylion Duw mewn cerbyd :
Ynghysfegr Sinai bu ei wliith ;
bydd Duw i'w plith hwy hefyd.

18 I'r uchelder y dyrcheffist,
a chaethgludaist gaethiwed :
Cym'raist, dodaisf ddoniau, Duw Ion,
i ddynion oedd ddinlwed.

19 Bendigaidd-fyth fo'r Arglwydd mau,
am ddoniau ei ddaioni :

A'i iachawdwriaeth i ni'n llwyth,
o bŷr-ffirwyth ei haelioni.

20 Efe i hun yw'n Duw ni i gyd,
fef Duw ein hiechyd helaeth :
Trwy'r Arglwydd Dduw cawn, yn ddiwrth,
ddiange oddiwrth farwolaeth.

21 Duw yn ddiammeu a dyr ben
a thalcen ei elynion :

A choppa walltog rhai a fo
yn rhodio mewn drwg creulon.

22 Dygaf fy mhobloedd (meddai ef)
hyd adref, fel o Bafan :

A dygaf hwynt i'w hol drachefn,
fel o'r môr don-lefn allan.

23 Fel y gwlychech dithau dy draed
yn llif gwaed dy ddigafau :

Ac y llyto dy gŵn, heb gel,
y gwaed a ddol o'u briwiau.

24 Gwelodd pawb (O Dduw) dy yftad,
yn dy synediad sanctaidd,

Mynediad fy Nuw, Frenhin fry,
fel hyn i'w dŷ cyffegraidd.

25 Y cantorion aent hwy o'r blaen,
cerddorion aen' ol ynol :

Yna'r gwŷryfon, beraid gan,
a'r tympan, yn y canol.

26 Clodforwch Dduw, hynny fydd dda
ym mhob cyn'lleidfa ddiwael :

A chlodforwch yr Arglwydd Ion,
chwi fydd o ffynnon Israel.

27 Doed Benjamin y llywydd bach,
doed bellach dugiaid Juda :

Doed Nephtali, a Zabulon,
a'u tywyfogion, yna.

28 Dy Dduw a drefnodd iti nerth,
a'i law fydd brydferth geidwad :

Duw, cadarnhâ etto yn faith
arnom ni waith dy gariad.

29 Er mwyn Caerfalem, adail dŷg,
rhydd cedyrn anrheg yty :

30 Difetha dyrf a gwaywffyn,
a'r rhai a fyn ryfely.

Dewr fel teirw, nwyfus fel lloi,
y rhei ni a roi yr arian :

Delont i'r iawn, tyn nerth a nwy,
a goftwng hwy yn fuan.

31 Y pendefigion o'r Aipht draw
a ddaw, ac Ethiopia,

At Dduw yn bryfur, i roi rhodd,
ac aberth gwirfodd, yna.

32 Holl d'yrnafoedd y ddaear lawr,
i Dduw mawr cenwch foliant :

Cenwch, cenwch ei glod yn rhwydd,
fef Arglwydd y gogoniant.

33 Hwn a farchogodd y nef fry,
a hynny o'r dechreuad :

Wele, daw nerthol fain ei lef
o eitha'r nef i wastad.

34 Rhoddwch gadernid i Dduw Ner,
fef uchder ei ratoriaeth,

S A L M LXVIII, LXIX, LXX, LXXI.

Y fydd ar Israhel, a'i perth
uwch wybrau prydfwrth gywaeth.

15 Duw, o'th gyfwr y'th ofnir di,
Duw Israhel, doddi nerthoedd:
A chadernid mawr wyd i'th blaid;
bendigaid fyw oes oesoedd.

S A L M LXIX.

A Chub f' Dduw (yr hwn a'm gwnaeth)
tros f' enaid daeth llif-ddyffroes:
Yr wyf mewn dyfnder tom ynglyn,
heb le i'm diffyn f' einioes.
O'r dyfnder daethum fel ar fawdd,
a'r firwd a lifawdd uchod:
Sychodd fy nghes, blinodd fy llais,
a'm llygaid pallais ganfod.

4 A hyn wrth ddisgwyl Duw a'i ras,
wle, fy nghas yn amlach
Nai'r gwallt ar ben fy nghoppa fry,
a'r trawfion fy'n gadarnach.
Y rhai celwyddog, taerion ynt,
rhois iddynt beth ni chefais:
Adwaenost (Dduw) f' ynsydrwydd mau,
a'm beiau fi ni chuddais.

6 O'm plegyd i dim gwarth ni chant,
y rhai a goeliant arnad:
Na ad (Dduw'r lluoedd) fesi na thrais
i'r rhai a ymgais attad.
7 (Duw Israhel) fef er dy fwynt,
yr wyf yn dwyn gwarthrudd-deb:
A thrwy gywilydd ymarhois,
mewn chwys, y tois fy wyneb.

8 I bobl dieithr wyf fi (gwn pa'm)
i blant fy mam fel efron:
9 A'm fod fy serch a'm zel i'th dy
i'm hyf yd fy nghalon.
Can's cabl y rhai a'th gablant di,
ar f' ucha i mae'n ddisyn:
10 Fy nagrau, cyfudd, a'm hun-pryd,
ynt wARTH i gyd i'm herbyn.

11 A phan wisgwn i liam fach,
bwm ddyfstrach lawer:
12 Bwm chwedyl drws i gryf a thlawd,
i'r meddw yn wawd i'm haer.
13 Ona, f' Arglwydd Dduw, gwnaf attad ti,
fyngweddi yn amferol:
0 gwrandu fi, i'th wirfawr hedd,
ac i'th wirionedd grafol.

14 Duw, gwared fi, a gwna fi'n rhydd
o'r dom y fydd i'm iudde:
Sef cafeion, dyfroedd dyfionion,
a mi nid ofnaf gyffro.
15 Na lifed dwfr drofot yn ffrwd,
na'm llyngced amrwd dyfnder:
Na chawed pydew arnaf chwaith
mo'i fasn diffaith ygelwr.

16 Gwrandu fi bellach, Arglwydd Dduw;
can's da yw dy dregaredd:
Yn amler dy dofturi mawr,
edrych i lawr rhag trawfodd.
17 O'm cyfynged oddiwrth dy was,
na chudd mo ras dy wyneb:
Rwyf yn gweddio yn fy ngloes;
Duw, bryfia, moes i'm ateb.

18 Nesat a' f' enaid, Arglwydd mau,
er fy rhyddhau a'm gwared:
Moes ymddiryn, rhag cael o hon
gan fy ngelynyon niwed.
19 Duw, di a weli o bob parth
fy ngw'radwydd, gwarth, a'm c'wilydd:
0 herwyd rhodio ger dy fron
mae fy ngelynyon beunydd.

20 Mewn gorthrwm o'd yr wyf fi,
a gwarth yn torri'nghalon:
Disgwyl cymhorthwyr, ni ddos neb,
ni chawn gyfurdeb tirion.

21 Buftl a roilan' yn fwyd i mi,
finegr i dorri fyched:
22 Eu bwrdd boed iddynt fagl afwydd,
a'u llwydd yn dramgydd bydded.

23 Ar eu llygaid dallineb doed;
i'w llwynau boed crynfydd:
24 Tywallt arnynt dyddig a'th hid;
doed iddynt ofid beunydd.
25 Boed eu palasau'n wag heb wedd,
ac anghyfnedd iddyn:
Na allo neb na dydd na nos
mo'r aros yn eu tyddyn.

26 Can's yr hwn a darawdd ti,
mae'r rheini yn ei erlid:
A'r doluriau y fydd o'th friw,
y maent i'w hedliw hefyd.
27 Dod gamwedd ar eu camwedd hwy,
na ddont mwy i'th gyfiawnder:
28 Ymaith o lyir y bywyd llawn,
o fysg y cyfawn, tynner.

29 Finau pan fwyf o'dus wan,
a phan fwyf druan hefyd,
Dy iachawdwriaeth di (O Dduw)
eilchwyl i fyw a'm cyfod.
30 Moliannaf d'enw, Dduw, ar gân,
fal dyna f' amcan innu:
31 A hyn fydd gwell gan Dduw Deyrn
nag ych â chym a charnau.

32 A phob truan, pan welwr hyn,
a ennyn o lawenydd:
A'ch calon chwyl fy'n caisio Duw,
cyfyd i fyw o newydd.
33 Duw gwrendy dlawd, ni ddirmyg lef
ei gaethwas ef fy fethiant:
34 Nef, a dacar, a môr, a hyn
a ymlufg ynddyn, molant.

35 Can's Duw a geidw Seion deg,
a threfna'n 'chwaneg Juda:
Adeilada ddinesydd hon
i ddynion yn breswylfa.
36 Ie, ei weision ef, a'u hil,
a'u heppil, a'i meddiannant:
A'r rhai a hoffa'i enw fo,
yn honno a breswylant.

S A L M LXX.

D U W, pryfura i'm gwared i;
Ion, bryfia di i'm cymmorth:
2 Gwarth a gw'radwydd a ddal i'r blaidd
a gais i'm henaidd ammhorth.
Trwy w'radwydd troer y rhai a ddwg
i mi ddim drwg ewyllys:
3 Mesi fo'u gwobr, a draeth, Ha, ha,
am dana' yn ddirmygus.

4 Y fawl a'th gais, calonnog fydd,
o dra llawenydd ynod:
D'weded fawl a'th gâr bob amfer,
Mawryger ein Duw hynod.
5 Minnau'n dlawd, ac yn druan fydd;
Duw, bryfia, bydd yn agos:
Fy mhorth a'm ceidwad wyt yn wir,
(O Arglwydd) na hir aros.

S A L M LXXI.

M I a'mddiriedais ynod, Ner;
na'm gw'radwydder byth bythoedd:
2 Duw, o'th gyfiawnder gwared fi,
a chlyw fy nghri hyd nesoedd.

3 Duw,

S A L M LXXI, LXXII, LXXIII.

3 Duw, bydd yn graig o nerth i mi
i gyrchu atti 'n waftad :
A phar fy nghadw i yn well ;
ti yw fy nghastell cacad.

4 Duw, gwared fi o law'r trahâs,
a'r gwr trofâs, a'r trawfddyn :
5 Ynot ti, Dduw, bu 'ngoglod maith,
a'm gobaith, er yn grynddyn.
6 O groth fy mam y tymaist fi,
rhoist ynot egni etto :
I tithau fyth, am hyn o hawl,
y canaf sawl heb beidio.

7 I lawer dŷn bŷm anferth iawn,
ti yw fy nerthlawn Lywydd :
8 Fy safn bydd lawn o'th fawl gan dant,
ac o'th ogoniant beunydd.
9 Nac egeulusa fi na'm braint
yn amfer henaint truan :
Er pallu'r nerth, na wrthod fi ;
Duw, edrych di ar f' oedran.

10 Medd fy nghaseion 'r wyf yn wan,
hwy a ddiŷgwylian' f' anaf :
Ymgynghoriant yn ddi-fyn,
gan dd'weddy hyn am danaf ;
11 Duw a'i gwrthododd (meddant hwy)
erlidiwch fwyfwy bellach,
A deliwcch est : nid oes trwy'r byd
yr un a'i gweryd hayach.

12 Er hyn o frad (Duw) bydd di well,
na ddos ym mhell oddiwrthy',
Fy Nuw, prysura er fy mhorth,
ac anfon gymborth ymy.
13 Angau gwarthus pob rhai a gânt,
a wrthwynebant f' einioes :
Gw'raddwydd a gwarth iddynt a drig,
a gynnig i mi ddrygloes.

14 Fy ngobaith innau a faif byth
yn ddilyth a safadwy :
Ymddiried ynot (Dduw) a wnaŷ,
ac a'th foliannaf fwyfwy.
15 Dy iachawdwrfaeth s' i'm genau,
yr hwn ni thau funudyh,
A'th gyflawnder : ac ni wn i
ddim o'r rhifedi arny'n'.

16 Ynghadernid yr Arglwydd Dduw,
tra fwy fi byw, y credaf :
A'th gyflawnder di hyd y brig,
yn unig hyn a goŷaf.

17 Duw, di a ddysgaist i mi hyn,
do, er yn blentyn bychan :
A hyd ya hyn 'rwyf yn parhâu
i ofod d'wyrthiau allan.

18 O Dduw, na wrthod fi yn hen,
a'm pen a'm gŷn yn llwydo,
Nes i'm ddangos i'r rhai fy'n ol
dy wyrthiau nerthol etto.

19 Dy gyflawnder yn uchel aeth,
yr hwn a wnaeth bob mawredd :
Duw, pwy y fydd debyg i ti ?
nid ydym ni ond gwagedd.

20 Duw, gwnaethost di im' fyw yn brudd,
a gweled cystudd mynych :
Troist fi i fyw, dychwelaist fi,
trwy 'nghodi o'r feddrod-rych.

21 Mwyr fydd fy mawredd nag a fu,
troi i'm diddanu innau :
22 Yna y molat d' air am hyn,
ar nabl offeryn dannau.

O Sanct Israhel, canaf hyn
ar delyn, ac a'm genau :
23 Ama i ti wared f' enaid i,
gwnaf iti hyfryd leŷiau.

24 Canaf it' hefyd gyŷion glod
â'm tafod : wyt i'w haeddu,
Am it' warthâu a gwarthruddiaw
fy nghas fy'n ceŷfaw 'nrygu.

S A L M LXXII.

DUW, dod i'r Brenhin farn o'r nef,
dod i'w Fab ef gyflawnder :
2 Yna y rhydd rhwng pobl iawn frawd,
ac i'r dŷn tlawd uniondeb.
3 Heddi chylawnder, ar ol hyn,
cair ym mhob bryn a mynydd :
4 Y gwan a'r lleŷg achub a wna,
fe ddyrllia y gorthrymmydd.

5 Hwy a'th ofnant byth ar bob tro,
tra treiglo haul a lleuad :
6 Fo ddiŷgyn fel gwlaw ar weilŷ glas,
neu gawod fras ar waftad.
7 I'w ddyddiau ef ŷerir yr iawn,
a'r cyflawn a fodeuca :
Ac aml fydd heddi ar ddaear gron,
tra fo'r lloer hon yn para.

8 Llwyddia efe o for hyd for,
o'r firwd hyd oror tiredd :
9 Ei gas ymgrymiant, llyŷant lwch,
hyd yr anialwch cyrredd.
10 Cedym o Tarŷus frenhinoedd,
ac o'r ynyfoedd canol,
O Seba ac Arabia dŷg,
doe pawb â'i anrheg reiel.

11 Yr holl frenhinoedd doent yn llu,
a than ymgrymmu, atto :
A'r holl genhedloedd, fel yn gaeth,
a wnant wafanaeth iddo.

12 Can's y dŷn rheides, a'r gwr gwan,
fo'i gweryd pan weddio :
Bydd i bob dŷn yn nerthol dŷr,
a'r ni bo pleidiwr gantho.

13 Ef a erbyd y tlawd mewn rhaid,
fo achub enaid glanddyn :
14 Fo a'u gweryd rhag twyll a drwg,
gwerthiaw'r i'w olwg ydyn'.

15 Felly bydd byw ; rhoir iddo ddâ,
ŷef aur o Seba ddedwydd :
Hwy a weddiant arno fo,
gan ei fendithio beunydd.

16 'Rhŷd pen y mynydd yd a gânt,
fel brig coed Liban' ŷigant :
A'r plant, cyn amled â'r gwellŷ glas,
o'r ddinas a ŷagurant.

17 Os haul cylch wybren byth a dry,
byth pery enw iddaw :
Pawb a'i bendithia ef yn wir,
pawb a fendithir ynddaw.

18 Bendigaid fo yr Arglwydd Dduw,
(ŷef Duw yr Israhel dirion)
Efe 'n unig byth fy'n parhâu
i wneuthur gwyrthiau mawrion.

19 Bendigaid fyddo 'i enw byth,
gogonedd dilyth iddo :
A'i glod llenwir y ddaearen.
Amen, Amen, hyn fyddo.

S A L M LXXIII.

YS da yw Duw i Israhel,
wrth bawb a wnel yn union :
2 Minnau lithraŷ, braidid na ŷyrthiaŷ ;
ŷwrth-wael fu fy amcanion.

3 Can's cynŷigennais wrth y ŷfol,
a'r dŷn anuwiol dihir :
Braidid na chwympais pan y gwelais
eu heddi a'u golud enwir.

4 Can nad oedd arnynt rwymau caeth,
i gael marwolaeth ddynol;
lle maent yn byw yn beini hyf,
yn iraled gryf ddigonol.
5 Ac ni ddoe arnynt lasur blin,
hyd y bawn i'n eu deall;
na dim dialedd, na dim gwyn,
fel y doe ar ddyrn arall.

6 Am hynny fyth maent yn ymddwyn
fel o fewn cadwyn balchder;
a gwisgant am danynt yn dyon
(megis dilledyn) arawider.
7 A'u llygaid hwynt hwy wrth dewhau,
doent yn folglymmau drofodd;
a'u golud hwy, er hyn o wŷn,
uwch meddwl dyn a dyfodd.

8 Traethu eu trawider, bod yn dynn,
a bostio hyn ar wasgar;
9 Egori sain at wybren fry,
a thafod cry' trwy'r ddacar.
10 Am hyn rhai o'i bobl ef a chwant
a ymddychwelant yma,
Yn gwled y dwfr yn lwyw lân,
a thybïo y cān' eu gwala.

11 Can's ymrefsyfiant hyn yn fyw,
Pa'm? ydyw Duw yn canfod
Pwy fydd yn ddrwg, a phwy fy'n dda?
ydyw'r Gorucha'n gwybod?
12 Wele, y drygddyn mwy i chwant
caiff fwyaf llwyddiant gwaftad;
Yn cafglu golud a mawr dda,
hwnnw fydd fwy i' godiad.

13 Ofer iawn fu i mi warhau,
a llwyr lanhau fy nghalon;
Golchi fy nwyllaw, caru gwir,
a bod yn hur yn gyfion:
14 Cael fy macedu ar hŷd y dydd;
on trwsfian fydd uniondeb:
Os y bore, ac os pryd nawn,
mysi a gawn wrthwyneb.

15 Hyn os d'wedwn, a feddylwn,
o ryw feddalaidd ammau:
Wele, a'th blant di y gwnawn gam,
iddwyn un llam a minnau.
16 Pan gefiswn ddeall hyn yn llwyr,
o nerth fy synwyr ddynol:
Hynny i'm golwg i oedd flin,
nes cael rhyw rin yfprydol.

17 Ond pan, euthum i gyfeigr Dduw,
lle cefais amryw olau:
Yna deallais i pa wedd
y bydd eu diwedd hwythau.
18 Gwybŷm i ti eu golod hwy,
lle caent lam mwy'n y diwedd:
Sef mewn lle lithrig rhwydd-gwmp trwch,
anialwch anghyfnedd.

19 Ond gwedi dodaisf iddynt wrth,
dysymweth y pallasant;
Myn'd o'r byd heb na lliw na llun,
o'u hofn eu hun darfyddant.
20 Fel breuddwyd pan ddihunai un,
y gwnai di iddyn', f' Arglydd:
O'r newid hon y caiff fy nghas
trwy yr holl ddinas w'radwydd.

21 Bŷm i ddig wrthys fi fy hun,
ac oerni fu'n fy nghalon:
22 Na's deallafwn hyn yn gynt,
bŷm ffol un hynt ag eidion.
23 Er hys erto bŷm gyd a thi,
lle y'm t'wyl'n ddilyfiant
24 Wrth fy llaw ddeau: wedi hyn
fy nerbyn i ogoniant.

25 Pa'm? pwy (O Dduw) fydd gwyf i
ond tydi yn y nefoedd?
Dim ni ddymunwn gyd a thi,
wrth weini daear loedd.
26 Fy nghalon i, a'm nerth, a'm cnawd,
y fydd mewn galltad beunydd;
Ond tydi, Dduw, fydd ar fy rhan,
a'm tarian yn dragwydd.

27 A elo mhell oddiwrthyd ti,
y rheini gwnaent yn ddfiaith:
Ac a butteiniant rhaget ti,
y rheini torrir ymaith.
28 Ond mi ddof nesnes at fy Nuw;
fy ngobaith yw i'm calon:
Y traethaf fi ei nerth, a'i wŷrth,
o fewn dy byrth, merch Seion.

S A L M LXXXIV

PAham (O Dduw) oddiwrthym ni
y cill yn dragwydd?
Paham y digi mor danbaid
wrth ddefaid dy borsydd?
2 Cofia y bŷl a brynaisf gynt;
rhoisf iddynt etifeddiath,
Mynydd Seion, dy breswylfa;
i'r rhai'n yn drigfa helaeth.

3 Ymddyrrha (Arglydd) taro'n drwm,
pob gelya gorthwrm difa
Yn dragwydd, a wnaeth na thrais
na dyfais i'th gyffegrfa.
4 Dy elynion daethant i'n mysg,
rhuafant derfysg greulon:
A gosodasant, dan gryfhau,
fanerau yn arwyddion.

5 I'w cherŷo'r sacri goreu gynt
a roefan' wynt i'w bwyll:
6 Drylliant i'r llaw'r gerfadau hon
ag eirf, gyfeillion erchyllion
7 Llosgasant oll dy eglwys lân,
a'i phyrth a than yn ulw:
A halogasant, mewn dull dig,
y noddfa lle trig d' enw.

8 Awn, gwnawn gyd-artaith, moddant hwy,
a dinystr trwy yr holl-wlad:
Llosgasant holl demlau y tir,
gwnaethant yn wir eu bwriad.
9 Nid oes un arwydd in' i'w gael,
na phrophwyd diwael deffyn:
Na gwybedydd, a wyr pa hŷd
y pery'r byd i'n herbyn.

10 Dywaid di, pa hŷd (O Dduw len)
y gwna d'elynon warthrud?
A rydd dy gas ei gabledd fri
arnat ti yn dragwydd?
11 Paham y tynni'n ol dy law,
(sef dy ddeheulaw berffaith,
Hon fydd i'th synwes) allan tyn,
a difa d'elyn diffiaith.

12 Can's o'r dechreuad, Duw ei hun
ydyw fy Nghun a'm Brenhin:
Fe a wna iachawdwriaeth hir
i bawb trwy'r tir a'i dilyn.
13 Parthu a wnaethof di, a'th nerth,
y môr, a'i anferth donau:
Gwahenaist, torraist, uwch y don,
bennau y blinion ddreiglau.

14 Drylliaist di ben (nid gorchwyl gwan)
y Lefathan anferth:
I'th bobl yn fwyd dodaisf efo,
wrth dreiglo yn y ddfierth.
15 Holltaist y graig, tarddodd fynnion,
ac aeth yn afon ffrwd-chwyrn

S A L M. LXXXIV, LXXXV, LXXXVI, LXXXVII.

A dyfbyddais yn dda Tych
afonydd dyfr-grych cedym.

16 Ti biau'r dydd, ti biau'r nos,
goleu a haul-dlos geirwedd:

17 Seiliaist y ddacur, flunaiist haf,
a gauaf, o'th bgonedd.

18 Fy Arglwydd, bellach cofia hyn,
i'r gelyn gynt dy gabhu:

Ac i'r ynyfion roi drwg fri,
a'th enw di dirmygu.

19 Oes dy durtur na ddod ar gawdd
dan nawdd anifail creulon:

Na ad o'th gof (O Arglwydd da)
dy dyfya, y rhai tloclon.

20 Duw, edrych ar dy gyfiammod,
a gwel waelod y gwledydd:

Mae ym mhob man driga dyn traws,
mae honynt liaws crydd.

21 Na ddychweled y truan tlawd
mewn difrawd, ac mewn gw'radwydd:

Y dyn anghenus, llef, a gwan,
a ddatcan dy enw, Arglwydd.

22 Cyfod, dadleu dy ddadl (O Dduw)
dy enw yw 'n dragywydd:

Coffa gabledd, yr hon trwy'r byd
a gait gan ynyfdd beunydd.

23 Duw, nac anghofia lais a fon
d'elyniion y cenhedloedd:

Eu fwn, a'u rhodres, a'u dadwrdd,
a ddring i g'wrdd i'r nefoedd.

S A L M. LXXXV.

Clodforwn di (drag'wyddol Dduw)
a'th enw yn agos:

Maint yw dy enw a'th north i'th hynt,
dy wyrchrau yn i'w ddangos:

2 D'wedaisf, Pan ddebyniwyf y llu,
mi rof farn gu ac union:

3 Fel y nerthais sylfeini'r byd,
oedd rydd, a'i gyd-drigolion.

4 Minnau a dd'wedais hyn o'm bryd
wrth y rhai ynyfdd, Peidiwch:

Wrth annuwioion poethion-chwyrn,
Eich mebcyrn na ddychefwch.

5 Och, na ddychefwch chwi mo'ch cynn,
na figchw rychwyrn ragadl:

Ac na dd'wedwch chwi yn war-fyth,
Nid rhaid in' syth mo'r gofal.

6 O herwydd nid o'r dwyrain draw
i ddyn y daw dyrchafad:

Nid o'r gorllewin, na'r deau,
y daw i chwithau godiad.

7 Can's ar law Duw y mae y farn;
na fid gwr cadarn rygry:

Gostwng heddyw y naill heb ball,
a chodi'r llall y fory.

8 Can's yn llaw'r Arglwydd phiol fydd,
cymmysg-winn hyd wydd ynddi:

Tywalltodd hwn; drwg ddynion byd
yfanti i gyd o honi.

9 Mynegal finnau, ac i'm cof,
ei gerdd (Duw lagof) canaf:

10 Torraf gyrn yr annuwioiawn,
a phen y cyfiawn codaf.

S A L M. LXXXVI.

YN Juda ac Israél dir
adweinir ein Duw cyfion:

2 Ei babell ef yn Salem fydd,
a'i breswyl fydd yn Seion:

3 Yno drylliodd y bwa a'r faeth,
a'r frwydr a wnaeth yn ddarnau:

A thorodd ef yn chwilfrw man
bob tarian, a phob cleddau.

4 Trawfion fu cedym mlynedd gynt,
mewn yspail helynt uchel:

Uwch a chryfach wyt na hwynt-hwy,
nid rhaid byth mwy mo'u gochel.

5 Pob cadarn galon a ymroes,
ac ni ddeffroes o'i gyntyn:

Pawb a ddiifwythodd pan ddaeth hwn,
ni chai um llaw ei dderbyn.

6 O'th waith (Duw lagof) a'th amharch,
cerbyd a'r march rho'i hune:

7 Ofnadwy wyt, pwy i'th lid wy,
a saif i'th olwg effro:

8 Pan ddaeth o'r nefoedd dy farn di,
yr wyt yn peri i chym'ryd:

Y ddacur ofnodd, a'i holl lu
rhoiit i oftegu ennyd.

9 I farnu pan gyfoddodd Duw,
i gadw yn fyw y gwirion:

A'r rhai oedd lonydd yn y tir,
yr oeddyn' gywir galon.

10 Can's poethder dyn yw dy fawl di g'bofyn,
felly gostegi drallod:

Eu gwres, i'r da-fag gref ffydd:
i'r drwg, a fydd yn ddrynod.

11 Eich rhodd i'r Arglwydd Dduw addewch,
a llawn gwblhewch eich gofwrwy:

Pawb fydd o amgylch Seion dda,
rhowch anrheg i'r Ofnadwy:

12 Ef a oftyngodd uchel fryd,
ac yspird, gwyr rhyfelgar:

Fo a'rr yfn ynghanol hedd,
ar holl frenhinedd ddaer.

S A L M. LXXXVII.

FY llais at Dduw, pan roddais lef,
fy llais o'r nef to i chym'ryd:

A'm llais gweddiais ar Dduw Ner,
pan oedd blinder yn darddu:

2 Y dydd y rhedai mriw, a'r nos
ni pheidiai achos Harur:

Mewn blin gyfyngder gwn fy mod,
a'm hoes yn gwrthod cyfar:

3 Yna y cofiwn Dduw a'i glod,
pan fyrthiai drallod enbyd:

Yna gweddaiwn dros fy mai,
pan derfysgai fy yspird:

4 Tra fawn yn effro, ac mewn fan,
heb allall allan dd'weddy:

5 Ystyriais yna'r dyddiau gynt,
ar helynt hen o'r cynfyd.

6 Cofiwn fy ngerdd y nos fy hun;
heb gael amrant-hun, chwiliwn:

A chalon effro, genau mud,
a'm hyspyrd ymddiddanwn:

7 Ai'n dragywydd y cilia'r lon?
a fydd ef boddion mwych?

8 A ddarfu byth ei nawdd a'i air?
a gair ei addaw bellach?

9 A anghofodd Duw drugarhau?
a ddarfu cau ei galon?

A baid efe byth (meddwn i)
fal hyn a forri'n ddiglon?

10 Marwolaeth im yw'r meddwl hwn;
a throis yn grwn i gofio:

Ei fawr nerth gynt: cofio a wnaif
waith y Goruchaf etto.

11 Cofiaf dy weithredoedd (i'r Arglwydd)
a'th wyrthiau hylwydd cofiaf:

12 Am bob rhyfeddod, a phob gwaith,
a myfyr maith y traethaf.

S A L M LXXVII, LXXVIII.

13 O Dduw, pa dduw sydd fal ti, Dduw?
dy ffordd di yw 'n fanfsteiddiol:
14 Dy waith dengys dy nerth i'r byd;
pair in' i gyd dy gannol.
15 Dy nerth fawr hon a ro'ist ar led,
wrth wared yr hen bobloedd,
Iago a Joseph, a fu gaeth,
a'u holl hiliogaeth luoedd.
16 Y deifr gwellant, ofnasant hyn,
a dychryn cyn eu symmud:
17 Cymylau dwfr cylch wybr yn gwau,
a mellt fal faethau enbyd.
18 Dy daran rhoedd fry'n y nen,
dy feltt gwnaent wybren olau:
Y ddaear ifod a gyffrodd,
ac a ddychrynodd hithau.
19 Yn eigion môr mae y ffordd dau,
a'th lwybrau mewn deifr fuggedd:
Ac ni adweinir byth mo'th ôl
yn dy anfeidrol Fawredd.
20 Dy bobloedd a dywyfaist di
trwy anial dd'ryfni efrwyd,
Gan law Moses, a'i frawd Aron,
fel deifaid gwirion llonydd.

S A L M LXXVIII.

F Y mhobl i gyd, gwrandêwch fy neddf,
a boed fy ngreddf i'ch calon:
Clust-ymostyngwch â'm genau,
i ystyr geiriau ffyddlon.
1 Mewn diarhegion, i barhâu,
fyngenau a egoraf:
A hen ddamhegion, oedd ar hŷd
y cynfyd, a ddangosaf;
2 Y rhai a glywfom gynt eu bod,
ac ŷm yn gwybod hefyd,
Ac a fynegodd yn ddiaf
ein tadau er y cynfyd.
3 Heb gel mynegwn ninnau'n ffraeth
'hyn i'w hiliogaeth hwythau:
Canmolwn Dduw i'r oes â ddêl,
ei nerth, a'i uchel wyrthiau.
4 Felly gorch'mynodd ef fod cof
yn lagof: ac i'r hynaf
Yn Israhel ddyfgu i'w blant
ogoniant y Goruchaf.
5 Fel y gwypid, o oes i oes,
y rhoes ef ei dystiolaeth,
O dad i fab, o fab i wyr,
i gadw llwyr wybodaeth.
6 Gobeithio'n Nuw, cosio ei waith,
y sydd mal rhaith eneidol:
I gael cadw ei orchymyn,
rhoes Duw'r wers hyn yn rheidiol.
7 Rhag ofn myn'd o'r genhedlaeth hyn
yn gydlyn ac anruffd:
A cholyn wan, ac yspred gwael,
heb afael gyd â'u llywydd.
8 Eu tadau, fel plant Ephraïm,
yn arfog lym er faethu,
Troiant eu cefnau yn y gâd,
ymroi a dad-annelu.
9 Cyfammod Duw a wrthodent;
ni rodient yn ei gyfraith:
10 Anghosio i'w wyrth a welfent gynt,
a'i ddeddfau oeddynt berffaith.
11 Yn nhir yr Aipht, ym maes Soan,
gwnaeth Duw gyflafan fwyfwy:
12 Rhai dwfr y môr yn ddau dwr crych,
a'r llawr yn ŷych i dramwy.
13 Y dydd mewn niwl, y nos â thân,
tywyfai'n lân ei bobloedd:

15 Holli'r creigiau, a'u troi'n llynniau,
a llenwi ei lu â dyfroedd.
16 Er tynnu dwfr o'r garreg las,
er llithro'n loyw fras ffrydau:
17 Yn yr anialwch digient Dduw,
chwanegent amryw feiau.
18 Yn y diffeithwch profent Dduw,
Oes fwyd i fyw? meddylient:
19 A all Duw gael in' yma fwyd
mewn cyfryw lochwyd? d'wedent.
20 Er taro'r graig, a rhedeg dw'r
yn ffrydau, cyfiwr diball:
A eill ef roi in' fara a chig,
i'n cadw yn ddiiddig ddiwall?
21 Pan glybu Duw yr araith hon,
fel tân yn wreichion 'nynodd:
Yn Iago ac yn Israhel,
gan lid, yn uchel digiodd.
22 A'i ddig oedd, am na chredent hwy
i Dduw, a'i fwyfwy Fawredd:
Ac na welent pa iechyd oedd
yn ei weithredoedd rhyfedd.
23 Gorchymyn wybren, a'i gwarhâu;
egoryd dryfau'r nefoedd:
24 A manna'n fwyd, fel gwenith nef,
a wlawiodd ef i'w luoedd.
25 Rhai i ddyn gael rhyw luniaeth da,
sef bara yr angylion:
26 Gyrru'r hŷd wybren ddwyrein-wynt,
gyd â'r deheu-wynt nerthlon.
27 Fel y llwch y rhoes gig i'w hel,
ac adar fel y tywod:
28 Ynghylch eu gwerfyll a'u trigf'ydd
y gwlawiai beunydd gawod.
29 Bwyttâ digon o wledd ddiwael,
a chael eu bwyd dymunol:
30 Ac heb ommedd dim ar eu blys,
nac mo'u hewyllys cnawdol.
31 A'u tammeidiau hwy i'w safnau
(ys ofnwn y Goruchaf:)
Yn Israhel lladdodd i'w ddig
wyr etholedig brafaf.
32 Er hyn pechent, ac ni chredent
hwy i'w iach radau rhyfedd:
33 Treuliodd Duw eu hoed hwy, am hyn,
mewn dychryn ac oferedd.
34 Tra fyddai Duw yn eu ladd hwy,
os ceisient dramwy atto:
Os doent trwy hiraeth at ei ras,
yn fore glas i'w geisio.
35 Os cosient fod Duw i'w holl hynt
Graig iddynt a Gwaredydd:
36 (Er ceisio siommi Duw'n y daith
â'u gweniaith, ac â'u oelwydd;
37 Er nad oedd eu calon yn iawn,
na ffyddlawn i'w gyfammod:)
38 Er hyn trugarhâi Duw o'r nef,
a'i noddod ef oedd barod.
Rhag eu difa, o'i lid y troes,
ac ni chyffroes i'w hartaith:
39 Cosiodd ddyn, os marw a wnal,
na's gallai ddychwel eilwaith.
40 Pa fawl gwaith y cyffroiant hwy
wrth fyned trwy'r anialwch,
Gan ddigio Duw, a'i lwyr dristau,
ynghreigiau y diffeithwch?
41 Troiant, profasant Dduw â'u chwant,
gan demtio Sant yr Israhel:
42 Anghosio eu cadw hwynt fal hyn,
rhag cael o'u caiddyn afael.
43 Rheifai'n yr Aipht arwydd o'i ras,
a'i wyrth yn ninas Soan:

SALM LXXVIII, LXXIX.

- 44 Y modd y troes eu dwfr yn waed,
ni chaed dim glân-ddwfr allan.
- 45 Rhoes Duw yngwlad yr Aipht, i'w plau,
waed, gwybed, llau, a llyfaint:
- 46 Lindys, locust, i ddifa'u ffrwyth,
a chenillyg lwyth, a mall-haint.
- 47 Distrywiodd Duw eu hyd, gwellt, gwydd
48 Eu coedydd, a'u han'feiliaid:
A chenillyg, cefair, mellt a roes,
bu wrth eu heinioes danbald.
- 49 Rhoes arnynt bwys ei lid, a'i fâr,
ac ing angh' reugar diglon:
Ffrwyth ei lidiowgrwydd ef, a'i wg,
anonodd ddrwg angylion.
- 50 Rhyw ffordd a hon i'w lid a droes,
heb ludd, i'w heinioes angau:
Ond dwyn eu bywyd hwy trwy haint,
yn ei ddigofaint yntau.
- 51 Yna tarawodd un Duw Naf
y plant cyntaf-anedig,
Yn nhir yr Aipht, a phebyll Cam,
sef am ei fod yn llawddig.
- 52 Ond (gan droi at ei bobl yn hawdd)
fo'u t'wyfawdd trwy'r anial-fan,
Fel arwain defaid lwybrau pell
yn wael ddiadell sechan.
- 53 Arweiniodd hwynt-hwy yn ddïofn
trwy'r môr (ffordd ddofn) heb wlychu:
A'i holl elynion, heb fwy 'stor,
fe wnaeth i'r môr eu llyngau.
- 54 Rhoes hwy i etifeddu'n rhydd
ym mynydd ei sancteiddrwydd,
Yr hwn a ddarfu ei warhâu
â llaw ddehau yr Arglwydd.
- 55 Rhoes ef y wlad i ddwyn pob ffrwyth,
rhoes i bob llwyth ei gyfran
O Israë!, ac yn eu plaid
rhoi'r hen drigoliad allan.
- 56 Er hyn temtiant a diglent Dduw,
hwn unig yw sancteiddiol:
Ac ni fynnent mo'r ufuddhâu
i'w dystiolaethau nesol.
- 57 Ond myn'd ar gil, ac ymlaccâu,
fel eu holl dadau twyll-naws:
Megis bwa a fai mewn cad,
ac ynddo dastiad gŵyrdraws.
- 58 Hwynt-hwy yn fynych a'i cyffroent,
mewn camwedd troent oddiwrtho,
At wylfa nos, a delw o bren;
fal hyn y digien' efo.
- 59 Ond y Gorucha'n gweled hyn,
a ddigiodd wrthyn' lwythau:
Felly dirmygodd Israë!,
a gad'el ei ammodau.
- 60 Yna'r ymadawedd efo
â chyffegr Silo dirion:
Ei babell a'r brif ysgol ddyfsg,
lle b'afai' mysg ei ddyinion.
- 61 Eu nerth a roes i garchar caeth;
dan elyn daeth eu mawredd:
- 62 Ei bobl ei hun i'r cleddau llym,
(fal dyna rym ei ddigedd.)
- 63 Ei wŷr i'w rhes i'r rhes i'r rhes,
gwŷryfon glân rhoes heibio:
- 64 Ei offeiriaid i'r cleddyf glas,
a'i weddw ni chafas wylor.
- 65 Yr Arglwydd gwedi hyn deffroe,
fal un a ddoe o gygu:
Neu fel gŵr cadarn wedi gwin,
yn erwin i'w dychrynu.
- 66 Taffodd y gelyn yn ei ol,
rhoes mewn trag'wyddol w'radwydd:

- 67 Rhoes wyrion Joseph dan un pŵyth,
ac Ephraim lwyth i dramgwydd.
- 68 Gwedi chwilio y rhai'n i gyd,
fo roes ei fryd ar Juda:
Ar fynydd Seion (ei drefstâd)
o gariad i'w breswylfa.
- 69 Yna yr adeiladodd ef
adeilad gref a hawddgar,
Yn gyffegr-lys byth i barhâu,
fel hen feiliaidau'r dddear.
- 70 Etholodd ef Ddafydd ei was,
yr hwn oedd ddifas fugail:
Ac a'i dug ef i'r maes yn lân
o'i gorlan a'i ddefeid-gail;
- 71 O borthi defaid mamau dyn,
i'w ddwyn i borthi dynion:
Iago, ac Israë!, a'u plant;
dyna ei feddiant ffyddlon.
- 72 Yntau a'u porthodd hwynt, yn ol
ei berffaith reiol galon:
Ac a'u trinodd hwy yn brydferth,
o nerth ei ddwyllaw cyfion.

SALM LXXIX.

- L** Lower cenedl (O Dduw) a ddaeth
i'th etifeddiaeth unig:
Rhoad Caerfalem a'i chyffegr hi
yn gameddi o gerrig.
- 2 Rhai cyph dy weision, wrth eu rhaid,
i'hediaid y ffurfafen:
I'n'feiliaid maes rhai cig dy faint;
fel dyma fraint aflawen.
- 3 Fel ffrydiau dwfr tywallt a wnaed
eu gwaed o amgylch dinas
Caerfalem, heb roi corph mewn bedd;
fel dyna ddiwedd atgas.
- 4 Yn ddirmyg, gw'radwydd, ac yn warth,
i bawb o'n pob parth, ydym:
- 5 O Dduw, pa hŷd? wyt byth yn ddig?
ai fel tân ffyrnig poethlym?
- 6 Tywallt dy lid ar bobl efron,
rhai nid adwaenon' m'onot:
Ac ar d'yrnafoedd ni eilw
(Duw) ar dy enw hynod.
- 7 Can's wyrion Iago (bobl oedd gu)
y maent i'w hyfu'n rhyfedd:
Ac a wnaethant i'r rhei ni fod
preswylfod anghyffannedd.
- 8 Na chofia'n camwedd gynt i'n hoed;
Duw, bryfia, moes drugaredd:
Dy noddod a'n rhagflaeno ni,
sy mewn trueni'n gorwedd.
- 9 O Dduw ein hiechyd, cymmorth ni,
er mwyn dy fri gogonol:
A gwared, er mwyn dy enw di,
ni rhag pechodau marwol.
- 10 Pan y gofynant, P'le mae'n Duw?
dod arnynt amryw ffonod:
I ddial gwaed dy ddwyfol blant;
ac yno cânt hwy wybod.
- 11 Duw, doed ochenaid ger dy fron
dy garcharorion rhygaeth:
Ac, yn dy ddirfawr ogoniant,
ymddyffyn blant marwolaeth.
- 12 Ein cym'dogion a'th gablodd di;
tâl i'r rhei ni yn gwblol
Eu cableld i'w mynwefau i' hun,
O Arglwydd Gun gorcheftol.
- 13 Ninnau, dy bobl a'th ddefaid mân,
a wnawn it' gân ogonawl,
O oes i oes byth i barhâu,
ac i'th fawrhâu'n drag'wyddawl.

S A L M LXXX, LXXXI, LXXXII, LXXXIII.

SALM LXXX.

CLYW di, Fugail i Israël,
 sy'n arwain fel y deifaid
 Hil Iago, a llewyrcha di,
 a 'steddi ar gerubiaid.
 Fel y gwelo Ephraïm hyn,
 Benjamin a Manafes :
 Cyfod, cymmorth a gwared ni,
 o'th fawr ddaioni cynnes.

1 Llewyrcha d'wyneb, dychwel ni,
 Duw, di a'n cedwi'n gyflwm :
 Duw y lluoedd, clyw ein gweddi ;
 pa hŷd y forri wrthym ?
 2 Llewa 'u hara, trwy wyllo 'n dost,
 a wnaethost di i'r eiddod :
 A rhoi iddynt ddaigrau bob awr,
 trwy fefur mawr, yn ddiod.

6 Duw, i'n gelynyon o bob parth
 rhoist ni yn warth i'n gwatwar :
 7 Llewyrcha d'wyneb, dychwel ni ;
 felly y'n cedwi'n gynnar.
 8 Dygaist o'r Aipht winwydden i'r,
 rhoist iddi dir i dyfu :
 A'r holl genhedloedd o bob man
 troist allan cyn ei phlannu.

9 Arloefaist y tir o'i blaen hi,
 a pheraist iddi wreiddio :
 10 Llanwodd, cuddiodd bob bryn a llawr,
 fel cedrwydd mawr yn brigo.
 11 A'i hiraidd frig eflyn yr oedd
 hyd foroedd ac afonydd :
 12 Pa'm y rhwygaist gae'r fath bêr lwyn,
 i bawb i ddwyn ei ffrwythydd ?

Pawb ai heibio 'n tynnu ei grawn,
 pan oedd hi'n llawn ffrwyth arni :
 13 A'r baedd o'r coed yn turio 'r llawr,
 a'r bwytsfil mawr i'w phori.
 14 O Dduw y lluoedd, edrych, gwel,
 a dychwel, i ymg'leddu
 Y winllan hon, a blennaist di
 â'th law, a'i rhoddi 'dyfu.

15 Lle cadarnhê'ist i ti dy hun
 dy brif blanhigyn dedwydd :
 16 Llygrwyd â'r cledd, a'r tân yn faith,
 a hyn o waith dy gerydd :
 17 I gryfhau gŵr dy ddechau-law,
 boed drostlaw dy fraich nerthol :
 Hwn a sicrhê'ist i ti dy hun,
 sef dros fab dŷn dewifol.

18 Tros hwn tra' rhoddych di dy law,
 oddiwrthaw ni ddyehwelwn :
 O Dduw, dadebra, bywhâ ni ;
 ar d'enw di y galwn.
 19 A dadymchwel nyny i fyw,
 O Arglwydd Dduw y lluoedd :
 Tywynna arnom d' wyneb pryd,
 ni a gawn iechyd bythoedd.

SALM LXXXI.

OCenwch fawr i Dduw ein nerth,
 cerdd brydferth cenwch iddo :
 A llafar lais, a genau ffracth,
 gerddwriaeth i Dduw Iago.
 2 Cymmerwch gathl y fallwyr lân,
 a moefwch dympan hefyd :
 A cheifwch ganu, gyd â hyn,
 y nabl a'r delyn hyfryd.

3 Cenwch udcym ar loer newydd,
 y pryd fydd nodol iddo :
 4 Sef deddf yw hon ar ŵyl uchel
 Duw Israël a Iago.

5 Yn Joseph c'lymmodd hyn yn ddyf,
 pan ddaeth o fyfyr yr Aiphtwyr :
 Lle clywais iaith oedd ddieithr im',
 heb ddeall dim o'i hyfyr.

6 D'wedodd fy Nuw, Trwy nerth fy mraich
 tynnais faich eich yfgywddau :
 Ac felly tynnais eich dwy law,
 i 'madaw â'r ffrwneisiau.

7 I'th flinder gelwaist arnaf fi,
 gwaredais di sut yma :
 Wrth lais taran fy mhrosiad oedd,
 ynglân dyfroedd Meriba.

8 Fy mhobl Israël, gwranddo fi,
 os ystyri yn ffyddlon :
 9 Na fid ynot arall yn Dduw,
 na chrymma i gadduw eifron.

10 Myfi, yr Arglwydd Dduw, a'th ddug
 o'r Aipht-dir caddug allan :
 Llanwaf dy fol heb ddiffyg dafn,
 lleda dy safn yn llydan.

11 Ni choeliai Israël fy rhybudd,
 ni fyddent ufudd ymy :
 12 Gollyngais hwynt i'w ffyrdd eu hun,
 i'w cyngor cyndyn hynny.

13 Och na wrandawfai Israël,
 gan rodio 'n ffel fy llwybrau :
 14 A phwys fy llaw llethafwn fron
 eu holl elynion hwythau.

15 Caseion ein Duw, yn ei lid,
 a ostyngesid iddaw :
 Ac ef a roisai yn y tir
 ammodau hir i'r eiddaw.

16 Ein Duw a roisai iddynt borth,
 trwy frafder cymmorth rhadol :
 Rhoi mel o'r graig, rhoi llaeth yn flith,
 a gwenith yn ddigonol.

SALM LXXXII.

HOLL farnwyr byd mae Duw'n eu mysg,
 pe cym'rent addysg gantho :
 Duw yw ym mysg y duwiau mân,
 a'i farn fy lân heb ŵyro.

2 Pa hŷd y rhoddwch farn ar dro,
 gan bleidio gyd â'r trawfion ?
 3 I'r tlawd, ymddifad, rheidus trwch,
 paham na fernwch union ?

4 Gwrandêwch chwi ar y gwan a'r gwael,
 a'r tlawd heb gael mo'i gyfraid,
 (Pan ddêl y rheini gar eich bron)
 o ddwyllaw'r trawfion diriaid.

5 Gwŷr heb wybod, heb ddeall chwaith,
 sy'n rhodio taith tywyllni :
 Ni syflent hwy, pe siglai 'nghyd
 yr hollfyd a'i sylfeini.

6 D'wedais mai duwiau ŷch yn siwr,
 a phlant i'r Gŵr goruchaf :
 7 Er hyn mal dŷn marw a wnewch,
 un gwymp a gewch â'ch hynaf.

8 Duw, cyfod, a dyro farn ar
 y ddacae a'i th'yrnafoedd :
 Can's mawr yw d'etifeddiaeth, ti
 a feddi'r holl genhedloedd.

SALM LXXXIII.

NA oftega, na thaw, na fydd
 di lonydd, Duw y lluoedd :
 2 Wele, d'elynyon yn cryfhau,
 gan godi 'pennau i'r nesoedd.

3 Ymgyfrinachu dichell yn,
 y lle mae ganthyn' fwrriad :
 A dychymygu diben brudd
 ni, sy'n ymgudd danad.

C :

4 D'wed-

S A L M LXXXIII, LXXXIV, LXXXV, LXXXVI.

- 4 D'wedafant, Dewch, difethwn hwynt,
na byddo honynt genedi :
Ac na byddo byth (meddant hwy)
am Iſrael mwy mo'r chwedl.
- 5 Ymgynghorafant bawb ynghyd,
ac yn un fryd i'th erbyn :
- 6 Edom, Iſmaël, Moab blaid,
a'r holl Hagariaid cyndyn.
- 7 Gebal, Ammon, Amaleciaid,
Philiftiaid, a gwyr Tyrus :
- 8 Aſſur, yn gyd-fraich â phlant Lot ;
fal dyna gnot maleiſus.
- 9 Tâl dithau adref yn y man,
megis i Madian greulon :
- 10 Sifera, ne'i Jabin ſwrth,
a laddwyd wrth lan Ciſſon.
- 10 Yn Eſdor gynt bu laddfa fawr,
ar hŷd y llawr ar waſgar :
Gwna honynt hwythau laddfa ail,
a'u cyrph yn dail i'r ddacar.
- 11 Gofod eu bonedd hwy fel Zeb,
ac Oreb yr un diwedd :
A'u tywyſogion fel Zeba,
a Salmunna, i orwedd.
- 12 D'wedent y mynnent yn eu byw
gyſſegſa Duw i'w meddiant :
- 13 Fel troad rhod, ne wellt mewn gwŷnt,
dyna yr hynt a gaſſant.
- 14 Fal y llyſ y tân bob pren crin,
a'r ffiam yr eithin mynydd :
- 15 Felly â'th 'ſtorm ymlid hwy'n gynt
nâ dychryn corwŷnt eſfrydd.
- 16 Llanw eu tâl o warth a chwŷs ;
ceſſiant ar fryſ yr Arglwydd :
- 17 Ac yn drag wyddol iddyn bydd
gywilydd, meſſ, a gw'radwydd.
- 18 Difether hwynt ; gwyped dyn byw
mai d' enw di yw Jehoſa :
Ac mai ti unig Dduw fydd ar
y ddacar yn Orucha'.

S A L M LXXXIV.

- D**Y babell di mor hyfryd yw
(O Arglwydd byw y lluoedd)
- 2 Mynych chwennychais weled hon,
rhag mor dra-thirion ydoedd.
Mae f' enaid i (ſy Ion) mewn blys
i'th gyſſegſr lys dueddu ;
Fy nghalon i, a'm holl gnawd, yw
yn Nuw byw'n gorſoleddu.
 - 3 Aderyn y to caſodd dŷ,
a'r wennol fry i'w chywion :
Le wrth dy allor di i'w trin,
ſy Nuw a'm Brenhin tirion.
 - 4 Gwŷn ei fyd a drig yn dy dŷ,
caiff dy foliannu ddigon :
 - 5 Ac ynot ti ſy'n cadarnhâu,
a'th lwybrau yn eu calon.
 - 6 Pe rhai a gorſod ar y-rhai'n
'rhŷd glyn wyloſain dramwy :
Goſodant ffynnon iddyn' nhw,
a'r gwlaw a leinw fwyfwy.
 - 7 Ant rhagddynt bawb, o nerth i nerth,
nes cael yn brydferth ddyſod
 - 1' mddangos i Dduw, gar ei fron,
yn Seion ei brefwylod.
 - 8 Arglwydd Dduw y lluoedd, clyw fi,
a'm gweddi, O Dduw Jagof :
 - 9 Gwel wyneb d'Enneiniog, a'i ſtad ;
Dduw a tharian, n'ad fi'n anghof.
 - 10 Gwell yw nâ mil, un dydd i'th dŷ ;
an hynny mwy dewiſol

Im' fod ar riniog y drws tau,
nâ phlaſau yr annuwiol.

- 11 Sef, haul a tharian yw Duw mad,
a rydd rad a gogoniant :
Ni leſtair ef ddaioni maith,
i'r rhai a berffaith rodiant.
- 12 O Arglwydd Dduw y lluoedd mawr,
anſon i lawr dy gymmod :
Dedwydd yw'r dyn a rotho'i gred,
a'i holl ymddined, ynod.

S A L M LXXXV.

- D**A wyt i'th dir (Jehoſa Ner)
dychwelaſt gaethder Iago :
- 2 Maddeuaſt drawfedd dy bobl dŷ ;
mae'u camwedd wedi guddio.
 - 3 Tynnaſt dy lid oddiarnom ni ;
troſt dy ddiglloni a' dŷ o.
 - 4 O Dduw ein nerth, o ninnau'n well,
a'th lid bid bell oddiwrthym.
 - 5 Ai byth y digi wrthym ni ?
a ſorri di hyd ddiwedd ?
A ſaiſ dy lid o oes i oes ?
Duw, gwrando, môes drugaredd.
 - 6 Pa'm ? oni throï di a'n bywhâu,
a llawenhâu yr eiddod ?
 - 7 O dangos in' dy nawdd mewn prydd ;
felly cawn iechyd ynod.
 - 8 Beth â ddywaid Duw am danaf,
mi a wrandawaf hynny :
Fe draetha heddiw bobl, a'i ſaint,
rhag troï ym mraint ynfydu.
 - 9 I'r rhai a ofnant Arglwydd nef,
mae 'i iechyd ef yn agos :
Felly y caiff gogoniant hir
o fewn ein tir ni aros.
 - 10 Ei drugaredd, a'i wirionedd,
ar unwaith cyfarfuant :
Ei uniondeb, a'i heddi ynghyd,
trwy'r tir a 'mgyd-gufanant.
 - 11 Gwirionedd o'r ddaear a dardd,
uniondeb chwarrdd o'r neſoedd :
 - 12 Duw a ddenſyn in' ddaioni,
a'n tir i roddi cnydoedd.
 - 13 Uniondeb oedd o flaen Duw nef,
a'r cyſion ef aed rhagddo :
A Duw a rodia yn ei waith,
fel i'r un daith ag eſo.

S A L M LXXXVI.

- G**Oſtwng, O Arglwydd, y glaſt dau,
clyw ſy ngweddïau trymion :
Gwrando fi, ſy druan a thlawd,
o'th barawd drugareddion.
- 2 Cadw fy oes, gw'r cynnwys wy',
ac iti 'r ydwy'n credu :
Duw, bydd Achubwr da i'th was,
o'th ras tyr'd i'm gwaredu.
 - 3 Trugarhâ wrthyf, Arglwydd mad ;
can's arnad lleſa'n ddiſaid :
 - 4 Einioes dy was, Duw, llawenhâ ;
can's attad coda' f' enaid.
 - 5 Can's ti, O Arglwydd, ydwy't dda
i'th bobloedd, a thrugarog :
I'r rhai a alwant arnat ti,
mae dy ddaioni'n bleidiog.
 - 6 O Arglwydd, clyw ſy llais mor llym,
a'm gweddi y'm myfyrdod :
 - 7 Clywi ſy llais, gweli ſy ngliwſy,
y dydd y bwyf i'm tralloſ :

S A L M LXXXVI, LXXXVII, LXXXVIII, LXXXIX.

1 Ym mysg y duwiau nid oes un fel dydi, Gun gogoned :
Ym mysg gweithredoedd cymmain un, nid oes yr un un. weithred.

2 Y bobloedd oll a wnaethost (Ion) o'th flaen don' ac addolant :

A pha le bynnag a'r y bont, i'th enw rhont ogoniant.

3 Can's tydi ydwyf fawr a phur, yn gwneuthur rhyfeddodau :

A thydi 'n unig wyt yn Dduw ; ni cheifiwn amryw dduwiau.

4 Dyf i mi dy ffordd (O' Arglwydd) cal yn rhwydd dy wirionedd :

Gwna fy nghalon yn un a'thi, ac ofhaf fi dy Fawredd.

5 Fy Arglwydd Dduw, moliantaf di â holl egni fy ngeiriau :

Ac i'th fawr enw byth, dant, y rhof ogoniant cyffon.

6 Can's mawr yw dy drugaredd di, tu ag attaf fi yn barod :

Gwaredaist f' enaid i o'r bedd, ac o'r gorddyfneid isod.

7 Duw, daethant arnaf fi w'r beilch, fel llu o weilch ewin-ddrud :

Ceifent ddwyn f' einioes o'r byd hwn, i'w golwg gwn nad oeddyd.

8 Ond tydi'n unig wyd hawddgar, a chlaear dy drugaredd :

Hwyr i'th lid, ac i gymmod hawdd, llawn o nawdd a gwirionedd.

9 O edrych arnaf, moes dy ras i'th was, y fydd i'th orllwyn :

Dod im' dy nerth, cadw fal hyn fi, plentyn dy law-forwyn.

10 O Dduw, dod, o'th ferch, im' arwydd, er gw'radwydd i'm caseion :

Pân welant dy fod yn rhoi nerth im', ac ymadferth ddigon.

S A L M LXXXVII.

1 Seilfeini hon (sef Seion) fydd ar gylfeir fynydd ucho :

2 Ac ar dy byrth rhoes Duw ei ferch, uwch pob trig-lannerch Iago.

3 O ddinas Duw, preifwylfa'r Ion, mawr ydyw'r fon am danad :

A gogoneddus air it' fydd uwch trigfennydd yr holl-wlad.

4 Rahab, Babel, a Phalestin, a Thyrs flin, a'r Mwriaid,

A fu i'th-blant elynion gynt : mae rhai o'honynt unblaid.

5 Ond d'wedir hyn am Seion bër, Fo anwyd llawer ynddi,

Nid ymbell un : can's fwcwr da yw Duw gorucha'iddi.

6 Fe rydd yr Arglwydd yn ei rif y neb fy cyfrif hono :

Efe a efyd hyn ar led, sef, Hwn a aned yno.

7 Cantor tafod, a cherddor tant, pob rhai it' canant fawgrod :

A thrwy lawenydd mae'n parhau fy holl ffynhonnau ynod.

S A L M LXXXVIII.

1 O Dduw fy iechyd, nos a dydd mae 'ngweddi n' ufudd arnad :

2 Gostwn dy glust, O Arglwydd nef, a doed fy llef hyd attad.

3 Can's mae fy enaid mewn dull caeth, a'm heinioes aeth i'r beddrod :

4 Fel gwr marw y rhifydd fi, a'm neith oedd wedi darfod.

5 Mor farw â rhai wedi eu lladd, a'u tasfu 'nghladd mewn anghof,

A laddit di mor siwr a hyn, na bai byth honyn' atgof.

6 Gofodaist fi mewn dyfnder trwch, ac mewn tywyllfwrch eithaf :

7 Rhoist bwys dy ddig ar y corph mau, a'th holl for-donnau arnaf.

8 Pellh'eist fy holl gydnabod da ; 'rwyf yn fheid-dra iddyn' :

Ni chaf fi fyned at un câr, yr wyf mewn carchar rhy-dyn.

9 Y mae fy ngolwg (gan dy lid) mewn gosid o fawr gystudd :

Duw, llelais arnad yn fy mraw, gan godi 'nwylaw beunydd.

10 Ai i'r meirw 'dangosi wyrth ? a ddont i'th byrth i'th fofi ?

11 A draethir dy fawl yn y bedd, a'th lân wirionedd heini ?

12 Ai mewn tywyll y mae dy rad ? a'th iowndeb yngwlad angho' ?

13 Fal hyn (Duw) llelais arnat ti, O clyw fy ngweddi etto.

14 Pa'm (O f' Arglwydd a'm Duw) i'm rhaid y rhoi f' enaid ar wrthod ?

Ac y cuddi dy wyneb-pryd ? fy nghoel i gyd fydd ynod.

15 Truan ymron marwolaeth wyf, mewn trymglwyf o'm hieuengedyd :

A'th ofni bwm yn nych-beth gwael, gan amneu cael mo'r iechyd.

16 Dy ddig a lifodd drofod fi, d'ofn fydd i'm torri'n efrwyd :

17 Fel deifr y daethant yn fy nghylch, do, do, o'm hamgylch beunydd.

18 Ym mhell oddiwrth y rhoist bob câr, pob cyfaill hygar heibio :

A'm holl gydnabod a fu gynt, yr ydynt yn ymgyddio.

S A L M LXXXIX.

1 M'fyriaf gerdd, byth i barhau, o drugareddau'r Arglwydd :

A'i wirionedd i'm genau fydd, hyd dragywydd, yn ebrwydd.

2 Sef, d'wedais hyn ; Cair byth yn wir, adeiledir trugaredd :

I barhau byth cair yn y nef dy gardarn gref wirionedd.

3 Fal hyn (O Dduw) atebais ym', Mi wneuthym rwym, gan dyngu

I ddafydd, f' etholedig was, a'r gair o'm gras yn tarddu.

4 Fal hyn sicrhaf dy had di byth, a gwnaf wehelyth drefniad r'

I'th gadarn faing, o oed i oed, mi rof bob troed yn wastad.

5 Am hyn y sicrwyd trag'wyddawl : y nef a fawl dy wyrthiau

Yngorfedd faint, ynghyrchfa hedd, am bur wirionedd d'eiriau.

6 Pwy fydd cystal a'n Harglwydd cu, pe chwiliid llu'r wybrennau ?

Ym mysg angylion pwy mal Ion, sef ym mhlith meibion duwiau ?

7 Trwy gynnulleidfa ei faint ef Duw o'r nef fydd ofnadwy :

S A L M LXXXIX.

A thrwy'r holl fyd o'n hamgylch ni,
ei ofni fydd ddyladwy:
8 Pwy fydd debyg i ti, Dduw byw,
O Arglwydd Dduw y lluoedd?
Yn gadarn lor, a'th wir i'th gylch,
o amgylch yr holl nefoedd.

9 Ti a oftyngi y môr mawr,
a'r don hyd lawr yn ystyg:
10 A nerth dy fraich curi dy gas,
yr Aipht, fal gwas lluddedig.
11 Eiddot nef a daer i gyd;
feiliaist y byd a'i larw:
12 Gogledd, deau, Tabor, Hermon,
fy dirion yn dy enw.

13 I'th fraich mae grym, mae nerth i'th law,
a'th gref ddeheu-law codi:
14 Nawdd a barn yw dy orfedd hir,
a nawdd a gwir a ger.
15 Eu gwynfyd i'r holl bobl a fydd,
a fo u llawenydd ynod:
Ac yn llewyrch dy wyneb glân
y rhodion i gyfarfod.

16 Yn d' unig enw di y cânt
fawl a gogoniant beunydd:
Yn dy gyfiawnder codi 'wnant,
ac felly byddant ddedwydd.
17 Can's ti wyt gryfder eu nerth hwy,
lle caffest fwy o dyciant:
Tydi a ddyrcheffu eu cynn,
ac felly cedym fyddant.

18 Can's o'r Arglwydd, a'i ddaioni,
y daw i ni ymddiffin:
O Sanct Israhel trwy ei law,
oddiyno daw ein Brenhin.
19 I'th Sanct y rhoist gynt wybodaeth,
trwy weledigaeth nefol:
Gofodais gymmorth ar gryf Gun;
dyrchefais un dewifol.

20 Cefais (enneiniais ef yn ol)
fy ngwas dewifol Dafydd:
21 Ag olew sanct: braich a llaw gref
rhoist gyd ag ef yn llywydd.
22 Ni chaiff gelyn ei orthrymmu,
na'i ddrygu un mab enwir:
23 O'i flaen y coetha'i elynion,
a'i holl gafeion dihir.

24 Fy ngwirionedd, a'm trugaredd,
rhof fi trwy gariad iddo:
Ac yn fy enw i yn ddiorn
dyrchefir ei gorn es.
25 Gofodaf ei law ar y môr,
ac o'r goror bwygilydd:
A gosodaf ei law ddeau
hyd derfynau'r afonydd.

26 Ef a weddia, arnaf fi
i'w galedi, gan dd'wedyd,
Ti yw fy Nhad, fy Nuw, fy Ngharn,
yn gadarn o'm hieuengtyd.
27 Minnau gwnaf, yntau im' yn Fab,
yn Gynfab ac Etifedd,
Ar frenhinoedd y ddaer las,
yn uwch ei ras a'i fawredd.

28 A chadwaf iddo (yr un wedd)
drugaredd yn drag'wyddol:
A'm cyfammod iddo yn llawn,
yn fryddlawn, ac yn nerthol.
29 Gofodaf hefyd byth i'w had
nerth a mawrhâd uwch bydoedd:
A'i orfedd-faingc ef i barhâu
un wedd â dyddiau'r nefoedd.

30 Ond os ei blant ef (trwy afrôl)
nidant yn ol fy nghyfraith,

Os hwy ni rodiant, gan barhâu,
i'm beirn a'm llwybrau perffaith;
31 Os fy neddfau a halogant,
ni chadwant fy holl eirchion:
32 Yna ymwelaf â'u cam gwrs,
â gwiall scwrs, neu goedfion.

33 Ond ni thorraf ag ef un nôd
o'm hammad a'm trugaredd:
Ac ni byddaf fi ddim yn ol
o'm hyfrytiol wirionedd.
34 Ni thorraf fy nghyfammod glân,
a ddaeth allan o'm genau:
Ac ni newidiaf air o'm llw;
mi a rois hwnnw'n ddiâu.

35 Yn fy sancteiddrwydd tyngais im',
na phallwn ddim i Dafydd:
36 Bydd ei had a'i drwn, yn ddi draul,
o'm blaen fel haul tragywydd.
37 Yn dragywydd y sicheir ef,
fel cwrs (is nef) planedau
Haul neu leuad, felly y bydd
ei gwrs tragywydd yntau.

38 Ond ti a'n ffeiddiaist ar fyr,
ac yn ddiystyr lidiog:
Ti a gyffroaist yn dra blin
wrth dy Frenhin enneiniog.
39 Diddymaist di dy air i'th was,
a'th ras, a'th addewidion:
Ac a'i halogaist ef yn fawr,
gan dafu i lawr ei goron.

40 A drylliaist ei fagwrydd ef,
a'i gaer gref rhoist yn adwy:
41 Yn egorred felly y mae
yn brae i bawb fy'n tramwy.
42 I'w gym'dogion gwarthrudd yw ef,
a than law gref ei clyn:
A llawen iawn y codent fioedd,
bob rhai a oedd i'w erbyn.

43 Troist hefyd fin eu gleddau ef,
a'i law oedd gref, a blygaist:
44 Darfu ei lendid ef, a'i wawr,
a'i drwn i'r llawr a fwriaist.
45 Pryd ei ieuengtyd heibio'r aeth,
a thi a'i gwnaeth cyn fyrrd:
A bwriaist drosto w'radwydd mawr,
o nen hyd lawr y torred.

46 Pa hŷd, fy Nuw, y byddi'nghudd?
ai byth, fy Llywydd nefol?
A lygf dy lid di fel y tân
yn gyfan yn drag'wyddol?
47 O cofia f' oes ei bod yn fer:
ai'n ofer gynt y gwnaethost
Holl blant dynion? O dal dy law,
ac in' ni ddaw yn rhydoft.

48 Pa wr y fydd f'i oes dan fel,
na ddél marwolaeth atto?
Pwy a all ddiangc, ac ni ddaw
y gaib a'r rhaw i'w guddio?
49 O mae dy noddod, Arglwydd-gynt?
mae helynt dy drugaredd?
Mae dy lw, o ystyriol fydd,
i Dafydd i'th wirionedd?

50 Cofia, Arglwydd, yn w'radwydd llym
lle'r ydym ni, dy weision:
Yr hwn a dawdd i'm mynwes i,
gan firoft y cawri mawrion.
51 Yr hwn warth'r oedd d'elynion di
it' yn ei roddi'n lliidiog:
(Fy Arglwydd Dduw) a'r un farhâd
i droediad dy Enneiniog.

52 Moler yr Arglwydd byth, Amen;
a byth Amen, hyn fyddo:

'S A L M XC, XCI, XCII.

Moler yr Arglwydd byth, Amen;
a byth Amen, hyn fyddo.

S A L M XC.

DUW! bnoft in' yn Arglwydd da,
ac yn breswylfa i drigo:
O bryd i bryd, felly yr aeth
pob rhyw genhedlaeth heibio.
Er cyn rhoi fail un mynydd mawr,
cyn llunio llawr cwmmpas-fyd,
Duw! o drag'wyddol wyt cyn neb,
hyd drag'wyddoldeb hefyd.

3 Weithiau i ddinysstr y troi ni;
troi dithau wedi'n rhydda:
A d'wedi, cyn ein myn'd i'r llwch,
Dychwelwch, meibion Adda.
4 Can's deg can mlynedd fel doe ýnt,
pan elo i helynt heibio,
O'th flaen di megis gwylfa nos,
ni chaiff ymddangos etto.

5 Nid yw dýn orid fel hún, neu ail
i addail, neu liferiant:
Neu megis glas lysieuyn gwan;
mor fuan y newidiant.

6 Yr hwn y bore gwýrddlas fydd,
a gwawr o newydd arno:

Ond pan y torrer ef brydnawn,
yn fuan iawn mae'n gwywo.

7 Can's yn dy lid difethwyd ni,
gan ofni dy ddigofaint:

8 Rhoist di ein beiau gar dy fron,
a'n holl ddirgelion dryg-haint.

9 Can's trwy dy ddig mae'n dyddiau ni
a'n tegwch gwedi darfod:

A'n holl flynyddoedd ýnt ar ben,
fel gorphen hen chwedl gorfod.

10 Ein holl flynyddoedd yw faith ddeg;
dau bump 'chwaneg, os bydd grym:

Yna ein nerth a'i'n boen blin iawn,
i ffordd yr awn yn gyflym.

11 Ond pwy a edwyn nerth dy lid?
mawr ofid fydd o'th forri:

Sef, fel y mae dy ofn di'n fawr,
dy ddig fydd ddifawr ini.

12 Dyf'g felly 'n rifo'n dyddiau gwael,
i'n calon gael deethineb:

13 Duw, pa hýd? tyr'd, a dod yn hawdd
i'th weision nawdd ac undeb.

14 Yn fore iawn diwalla ni
a'th fawr ddaiehi eifoes:

Fel y caffom ni lawen fyd
yn hyfryd dros ein heinioes.

15 Gwna ni yn llawen; buom brudd,
pan oedd in' gyftudd dybryd:

A chwedl llawer blwyddyn aro, y
rhai a gawfom adfyd.

16 O Dduw, gwna weled dy fawr waith,
a'th wýrthiau maith i'th weision:

A'th odidowgrwydd, a'th ffyniant,
ym mysg eu plant a'u hwyrion.

17 Arnom ni doed rhad Duw, a'i nerth,
ei allu prydferth weithiau:

Duw, dod ein gwaith mewn trefnid dda;
Duw, trefna waith ein dwylaw.

S A L M XCI.

YSawl a drigo, doed yn nes,
yn lloches y Goruchaf:

Ef a ymerys i gael bod
ynghysgod hwn fydd bennaf.

2 Fy holl ymddiffyn wyt, a'm llwydd,
wrth fy Arglwydd y d'wedaf:

A'm holl ymddiried, tra fwy fyw,
fydd yn fy Nuw Goruchaf.

3 Can's ef a weryd yr oes dau,
oddiwrth faglau yr heliwr:

Ac hefyd oddiwrth bla, a haint,
echrys-haint, ac anghyflwr.

4 Ei efgyll drofot ef a rydd,
dan ei adenydd byddi

Yn d'liogel: a'i wirédd gred
fydd gylch a bwled iti.

5 Ni ddychryni er twrf y nos,
na'r dydd o achos hed-faeth:

6 Er haint, neu bla, mewn tywyll fydd,
neu hanner dydd, marwolaeth.

7 Wrth dy ýstlys y cwympa mil,
a dengmil o'th law o'deau:

Ac ni ddaw drwg yn dy gyfyl;
a thi a'i gwyl yn ddiâu.

8 A'th lygaid y gweli di dâl
i'r enwir gwammal anian:

9 Sef fy holl obaith wyt (O Dduw)
ac uchel yw dy drigran.

10 Ni ddigwydd niweid it', ond da,
na phla, na dim echrylon,

I'th eglwys a'th gyn'leidda nawdd:
11 Can's archawdd i'w anglyion,

I'th fyrrdd dy gadw, a'th gynllwyn,
a'th ddwyn a'u dwylaw hardd-deg:

12 Rhag digwydd it' ddwrwg (hyd yn oed)
taro dy droed with garreg.

13 Dy fangfa fydd ar y llew dig,
a'r asf wenwynig fethri:

Ar greulon genau'r llew o'r graig,
ac ar y ddraig, y fengi.

14 Mi a'i gwaredaf ef rhag brad,
am roi ei gariad arnaf:

Am adnabod fy enw mau,
yn ddiâu y dyrchafaf.

15 Geilw arnaf, m'a'i gwrandawaf,
mewn ing y byddaf barod:

Gwaredaf hefyd rhag ei gas,
a chaiff trwy urddas fawrglod.

16 Fo gaiff fyw yn ddigon o hýd;
caiff yn y byd hir ddyddiau:

Dangosaf iddo radlawn faeth,
a'm hiachawdwriaeth innau.

S A L M XCII.

MOliannu'r Arglwydd da iawn yw,
a chyfarch Duw yn bennaf:

A chanu i'th enw di fawl,
a'th ganmawl (y Goruchaf)

2 Y bore am dy drugaredd,
a'th wirionedd fon y nos:

3 Ar ddeffant, nabyi, a thelyn,
mysfrio hyn, a'i ddangos.

4 Sef, trwy dy weithred llawen wy',
ennyn o nwy'n fy Nuw Naf:

Yngwaith dy ddwylaw, fy Nuw Ier,
beunydd y gorfoleddaf.

5 Dy weithredoedd, ond mawrion ýnt?
6 Dy helynt ni's gwyr anghall:

Dy feddyliau o ddwin iawn fryd,
hyn ni's gwyr ynfyd ddeall.

7 Pan fiodeno yr enwir d'yn
megis llyseuyn iraidd:

Pan fo drygweilch yn gref eu plaid;
Duw, yno rhaid eu diwraidd.

Y drwg flagar uchel yr ant,
a hwy a syrthiant beunydd:

8 Tithau, yr Arglwydd, yn ddigel,
wyt uchel yn dragywydd.

S A L M XCII, XCIII, XCIV, XCV.

- 9 O Arglwydd, welc d'elynon,
dy gaeion difethir :
A holl weithredwyr trais a cham,
yn ddinam, a waferir.
- 10 Tydi a ddyrcheff fy nghorn
fel yr unicorn perffaith :
Hefyd â gwerthiawr olew fr
y m taenellir i eilwaith.
- 11 Fy llygaid a welant hefyd
fy ngwynfyd o'm gelynon :
A'm clustiau a glywant ar frys
f' ewylls am ddrwg ddynion.
- 12 Y cyfion blodeua i'r nen,
fel y balmwydden union :
Cynnnyddu yn iraidd y bydd,
fel cedrwydd yn Libanon.
- 13 Y rhai a blannwyd yn nhŷ Dduw,
yn goedwydd byw y tyfant :
Ac ynghynteddau ein Duw ni
y rheini a fioduant.
- 14 A dwyn eu ffrwyth a wnant o faint,
yn amfer henaint etto :
Tirfion, iraidd, a phrosafwy,
a fyddant hwy yn hilio.
- 15 I ddangos nad traws, ac nad cam,
yw f' Arglwydd a'm cadernydd :
Ac nad oes ynddo na chamwedd,
na dim anwiredd hefyd.

S A L M XCIII.

Teyrnafu y mae yr Arglwydd,
mewn ardderchogrwydd gwifgodd :
Ymwifgodd f' Arglwydd yn brydferth,
â nerth yr ymwregyfodd.

- 2 Fe a sicrhodd sail y byd
heb fystyd, yn ddihaereb :
Dy faingc erioed a ddarparwyd ;
ti wyd er trag'wyddoldeb.
- 3 Y llifeiriaint (fy Arglwydd) faint
y llifeiriaint yn codi :
Tyrfaau a llif yn rhwygo'r llawr,
a thonnau mawr yn coethi.
- 4 Cadarn yw tonnau y moroedd,
gan dyrfaau dyfroedd lawer :
Cadarnach yw yr Arglwydd mau
yn nhyrau yr uchelder.

Dy dystiolaethau ŷnt siwr iawn ;
sef cynawn yw sancteiddrwydd :
A gweddus yn dy dŷ di fydd
byth yn dragywydd, f' Arglwydd.

S A L M XCIV.

O Arglwydd Dduw, Duw mawr ei rym,
Dialwr llym pob traha :
O Dduw y nerth, ti biau'r tâl,
a'r dial, ymddisgleiria.

- 2 Ymddyrrha di, Farnwr y byd,
a thâl i gyd eu gobrwy :
T'r beilchion a'r trahâus dod
y tâl a fô dyladwy.
- 3 Pa hŷd (O Arglwydd) O pa hŷd
y chwarrdd gwyr byd drygonus ?
- 4 Yr ymfalchiant yn eu drwg,
gan fygwth amlwg ffröstus ?
- 5 A'th bobl di, Arglwydd, a faeddant,
a chyffuddiant dy drestad :
- 6 Y weddw a'r dfeithr a laddant,
llifant yr amddifad.
- 7 D'wedafant hyn heb geisio cel ;
Ein gwaith ni wel yr Arglwydd :
Ac ni ddeall Duw Iago hyn ;
i ni ni ddisgyn aŷwydd,

8 Ym mysg y bobloedd difraw dôn,
yŷtiriwch ddynion anghall :
Chwithau ynyfion, O pa bryd
y rhowch eich bryd ar ddeall ?

9 Hwn a wnaeth y glust i bob byw,
oni chlyw ef yn amlwg ?
Ac oni wel hwnnw yn hawdd,
a luniaudd i ni olwg ?

10 Oni cherydda hwnnw chwi,
fy'n cospi pob cenhedlaeth ?
Ac oni wŷr hwnnw y fy'n
dyfigu i ddyn wybodaeth ?

11 Gwŷr yr Arglwydd feddyliau dŷn,
mai gwagedd ydyn', diffaith :
12 Duw, dedwydd yw a gofpech di,
a'i fforddi yn dy gyfraith.

13 Yr hon a ddyfig i ddyn warhâu,
i fwrw dyddiau dihir,
Tra foer yn darparu y clawdd,
y fan y bawdd yr enwir.

14 Can's ein Ior ni ei bobl ni ad,
a i wir drestad ni wrthyd :
15 Ef at farn iawn a gadarnhâ,
a phob dŷn da a'i dilyd.

16 Pwy a gyfyd gyd â myfi
yn erbyn egni trawfodd ?
Pa rai a safant ar fy nhu
yn erbyn llw anwiredd ?

17 Oni bai fod Duw imi 'n borth,
ac estyn cymmorth imi,
Braidd fu na ddaethai im' y loes
a roisai f' oes i dewi.

18 Pan sawn yn cwyno, dan drymhâu,
rhag bod i'm camrau lithro :
Fy Arglwydd, o'th drugaredd drud,
di a'm cynhelyd yno.

19 Pan fo ynof amlaf yn gwau
bob rhyw feddyliau trymion ;
Doe dy ddiiddanwch di ar dro,
i gyfuro fy nghalon.

20 A oes gyfeillach i ti, Dduw,
â maint yr annuwiolion,
Hwn a lunia anwiredd maith
yn lle y gyfraith union ?

21 Y rhai fy'n ymdyrru ynghŷd,
ar fryd dwyn oes y cyfion :
Ac yn eu cyngor yr ymwnaed
i geisio gwaed y gwirion ?

22 Ond yr unig Ior fydd, er hyn,
yn llwyr ymddiffyn f' enaid :
Ef yw fy nerth o'm hol a'm blaen,
a sylfaen fy ymddiriaid.

23 Efe a dâl i bob dŷn drwg
yn amlwg am ei gamwedd :
Y maleifus tyn Duw o'r byd,
am ei chwyd o anwiredd.

S A L M XCV.

O Dowch, a chanwn i'r Arglwydd,
efe yw llwydd ein bywyd :
Ac ymlawenhawn yn ei nerth,
ef yw ein prydferth iechyd.

2 O down yn unfryd ger ei fron
â chalon bur ddiolchgar :
Bryfwn at Dduw, dan lawenhâu,
a chanwn salmau 'n llafar.

3 Herwydd yr Arglwydd nef a llawr
y fy Dduw mawr yn ddiâu :
Tywyfog mawr yw ef mewn trin,
a Brenhin yr holl dduwiau.

4 Efe biau'r holl ddaear gron,
a'r dyfnder eigion danaw ;

SALM XCV, XCVI, XCVII, XCVIII.

Uchelder belyd, eithafodd,
mynyddoedd fydd yn eiddaw.

5 Ef biau'r moroedd uwch pob traeth,
ac ef a'u gwnaeth i riuo:
Ei ddwyllaw ffurfiasant yn wir
y fychdir, ac fydd yntdo.

6 Dowch, addolwch, cyd-ymgrymmwch,
ac ymoftyngwch iddaw:

Ef yw ein Harglwydd unben Rhi,
ef a'n gwnaeth ni â'i ddwyllaw.

7 Can's ef i ni y fydd Dduw da,
a phobl ei borfa ydym:

A'i ddefaid ym, os chwi a glyw
ei air ef heddyw'n gyflwm.

8 Meddyllwch fod eich bai ar led;
na fyddwch galed galon:

Fel yn nydd prawf, mewn anial dir,
lle' cofir bod ymryson.

9 Y lle temtiodd eich tadau fi,
a'm profi i'm hadnabod:

Faint ydoedd y gweithredoedd mau,
yn ddiâu cawfant wybod.

10 Dros ddeugain mlynedd â'r llin hon,
trwy fawr ymryson, d'wedais,
Pobloedd ynt cyfeiliornus iawn,
a'u calon yn llawn malais.

Can's nid adwaenent y ffyrdd mau,
onid amihâu eu tuchan:

11 Wrthyt i'm llid y tyngais hyn,
na ddelyn i'm gorphwysfan.

SALM XCVI.

O Cenwch glod i'r Arglwydd mad,
a moeswch ganiad newydd:

Yr holl ddacar, datgenwch fawl
yr Arglwydd nefawl beunydd.

2 Cenwch chwi glod i'r Arglwydd nef,
a'i enw ef bendigwch,

A'i iachawdwriaeth, trwy grefydd,
o ddydd i ddydd cyhoeddwy.

3 Datgenwch byth ei glod a'i rad
yngwlad y cenhedlaethoedd,

A'i ryfeddodau ef ym mhlith
pob amryw, amrith bobloedd.

4 Can's ein Harglwydd ni fydd Dduw mawr,
a rhagawr canmoladwy:

Uwch yr holl dduwiau y mae ef
yn Frenhin nef ofnadwy.

5 Duwiau y bobl eulynod ynt;
ni ellynt mwy na chyfgod:

A'n Duw ni a wnaeth nef a llawr;
fel dyna ragawr gormod.

6 Can's mawr ydyw gogoniant nef,
ac o'i flaen ef mae harddwch:

Yn ei gyffwrdd ef y mae nerth,
a phrydferth yw'r hyfrydych.

7 Chwi dylwythau y bobloedd, trowch,
yn llawen rhowch i'r Arglwydd,

I'r Arglwydd rhowch ogonedd fry,
a nerth; a hynny'n ebrwydd.

8 Rhowch ogoniaut i'w enw ef,
yr Arglwydd nef byth bythoedd:

A bydd offrrwm iddo a rowch,
a chwi dowch i'w gynteddoedd.

9 Addolwch f'Arglwydd ger ei fron
i'w gyffwrdd, digon gweddol:

A'r ddacar rhagddo, hyd a lled,
dychrynad yn aruthrol.

10 I'r holl genhedloedd d'wedwch hyn;
Yr Arglwydd fy'n teyrnasu:

Nid ydych chi'n sic iawn;
ei a wnaeth i'w farnu.

11 O llawenhâed nefolaidd do,
i'r ddacar bo gorfoledd:

Rhued y môr a'i donnau llawn,
a'r pyfsg fy' mewn ei annedd.

12 A gorfoledded y maes glas,
ei dwf, a'i addas ffyniant:

A phob pren gwyrdd fydd yn y coed,
i'r Arglwydd rhoed ogoniant.

13 Am ei ddyfod, am ei ddyfod,
a'i farn fydd hynod iawnwedd:

Barna yn gyfion yr holl fydd,
a'r bobl, â'i gyd-wirionedd.

SALM XCVII.

YR Arglwydd ydyw ein pen rhaith,
bo perffaith y ddacaren:

Ynysoedd cedym yr holl fydd,
bont hwy i gyd yn llawen.

2 Niwl a thywyllwch s' i'w gylch ef,
hyfrydych nef gyfannedd:

Iawnder a barn ydynt yn sail
ac adail mairge ei orfedd.

3 Tân â o'i flaen ef, ac a lyfsg
ym mysg ei holl elynion:

4 A'i felit yn fflamio trwy'r holl fydd,
oedd olwg enbyd ddigon.

5 O flaen Duw, fel y tawdd y cwyr,
y bryniau'n llwyr a doddent:

O flaen hwn (sef yr Arglwydd) ar
y ddacar y diffannent.

6 Yr holl nefoedd dra hyfys
a ddengys ei gyflawnedd:

A'r holl genhedloedd a welfant
ei fawr ogoniant rhyfedd.

7 Gw'radwydd i'r rhai a was'naethan'
y delwau mân cerffedig:

Addolwch ef (nid eilun gau)
holl dduwiau darfodedig.

8 Dy farnedigaeth (O Dduw Ion)
a glybu Seion ddedwydd:

Merched Juda (o herwydd hyn)
fy'n ennyn o lawenydd.

9 Can's ti (O Arglwydd) wyt, fy Naf,
Oruchaf dros y ddacar:

Rhagorol yw'r dyrchafiad tan
uwchllaw'r holl dduwiau twyllgar.

10 Pob drygioni chwi a gaswch,
caru a wnewch yr Arglwydd:

Hwn fydd yn cadw oes ei faint,
i'w dwyn o ddrwg faint afrrwydd.

11 Mewn daear yr egin a'i had,
goleud daw i'r cyfion:

Ar ol tristwch, fo dry y rhod
i lân gydwylbod union.

12 Yn yr Arglwydd, o'r achos hon,
chwi gyfion, llawenydwch:

Trwy goffa ei sancteiddrwydd ef,
â llais hyd nef moliennwch.

SALM XCVIII.

CEnwch i'r Arglwydd newydd gân;
ei waith fu lân ryfeddol:

Ei law ddeheu a'i fraich a wnaeth
in' iachawdwriaeth parod.

2 Yr Arglwydd hyfys in' y gwnaeth
ei iachawdwriaeth gyhoedd:

A'i gyfawnder ef yn dra hawdd
datguddiawdd i'r cenhedloedd.

3 Fe gofiodd ei drugaredd hir,
a'i wir, i ddy Iffrael:

Fel y gwelodd terfynau'r byd
ei rechyd yn ddiymgel.

S A L M XCIII, XCIX, C, CI, CII.

- 4 I'r Arglwydd â chaniad llafar,
chwi, yr holl ddaear, cenwch :
A llafar lais, ac eglur les,
fry hyd y nef y lleifiwch.
- 5 Cenwch i'r Arglwydd Dduw fel hyn,
â'r delyn, a chywirdant :
A chyd â'r delyn, lais a thôn,
rhowch iddo gyffon foliant.
- 6 Canu yn llafar ac yn rhwydd,
o flaen yr Arglwydd Frenhin,
Ar yr udgyrn, a'r chwythgyrn pres ;
fel dyna gyffes ddibrin.
- 7 A rhued y môr mawr i gyd,
a'r byd, ac oll fydd ynddynt :
8 Y llif-ddysfroedd, a'r mynyddoedd,
y mae yn addas iddynt.
- 9 Curant, canant, o flaen Duw cu,
yr hwn fy'n barnu'r bydoedd :
I'r byd y rhydd ei farn yn iawn,
ac yn uniawn i'r bobloedd.

S A L M XCIX.

- Y**R Arglwydd Dduw yw ein Brenhin,
er maint yw trfn y bobloedd :
Mae'n eistedd rhwng dau gerubyn ;
fe gryn pob daear-leoedd.
- 1 Canys Brenhin mawr ydyw 'r Ion
yn Seion, o'i ddyrchafael :
Ac uwchlaw pobloedd yr holl fyd,
y fydd o ryddyd uchel.
 - 3 Cyd-foliannant, o'r nef i'r awr,
dy enw mawr rhagorol :
Ofnadwy, sanctaidd, yw i'w drin.
 - 4 Tithau (O Frenhin nerthol)
A geri farn, darpei iawn,
yn gyfiawn heb draws-ogso :
A barnedigaeth bur ddiost
a wnaethost di yn Iago.
 - 5 Dyrchefwch yr Arglwydd ein Duw ;
fel sanctaidd yw i'w fawredd :
Ymgrymmwch o flaen ei stol-draed ;
felly parhâd ei fawledd.
 - 6 Moses ac Aron, sanctaidd blaid,
ym mhlith offeiriad gyrrodd :
Samuel galwai ei enw ef ;
yntau o'r nef attebodd.

Mewn colofn o niwl y bu wiw
gan Dduw lasaru wrhynt,
Tra suant hwy yn cadw ei fodd,
a'r ddeddf a roddodd iddynt.

8 Gwrandewaist arnynt, doddaist ged,
a'u harbed, gan ymatal :
Duw ein Naf, dy nawdd parod fu,
a hwythau 'n haeddu dial.

- 9 Dyrchefwch ein Duw Ior am hyn,
yn Seion fryn cyfegraidd :
Ymgrymmwch iddo yn eich byw ;
fel unig Dduw fydd sanctaidd.

S A L M C.

- I**'R Arglwydd cenwch lasar glod,
a gwnewch ufudd-dod llawen fryd :
2 Dowch o flaen Duw â pheraidd dôn,
trigolion y ddaear i gyd.
- 3 Gwybyddwch mai'r Arglwydd fydd Dduw,
a'n gwynnaeth ni'n fyw fel hyn i fod,
Nid ni'n hunain : ei bobl ym ni,
a defaid rhi' ei borfa a'i nod.
- 4 O ewch i'w byrth â diolch brau ;
yn ei gynteddau molwch ef :
Bendithiwch enw Duw hynod ;
rhowch iddo glod trwy lasar les.

- 5 Can's da yw 'r Arglwydd, Awdur heddi ;
da ei drugaredd, a dilyth :
A'i wirionedd i ni a roes,
o oes i oes, a bery byth.

S A L M CI.

- D**Atganaf drugaredd a barn,
i'r Arglwydd cadarn canaf :
2 Byddaf ddeallus mewn ffordd wych,
hyd oni ddelych attaf.
- A rhodiaf yn fy nhŷ yn rhwydd,
a thrwy berffeithrwydd calon :
3 Pob peth drwg fydd gennyf yn gas,
a childyn ddiras ddynion.
- 4 Calon gyndyn ynof ni bydd ;
drwg weithydd ni 'dnabyddaf :
5 'Sglandrwr dirgel, a'r balch uchel,
o'r achos ni oddefaf.
- 6 Ar ffyddloniaid mae 'ngolwg i ;
fe lŷn y rheini wrth i :
A'r hwn a rodio mewn ffordd dda,
hwn a was'naetha imi.
- 7 Ni chaff aros o fewn fy nhŷ
un dŷn ag fy dwyllodrus :
Yn fy ngolwg un dŷn ni bydd
a lunio gelwydd trefnus.
- 8 Holl annuwolion fy ngwlad faith
yn fore ymaith torraf :
Fel na ddelont i ddinas Dduw,
y cyfryw a ddiwreiddiaf.

S A L M CII.

- O** Arglwydd, erglyw fy ngweddi,
a doed fy nghri hyd attad :
2 Na chudd d'wyneb mewn ing tra fwyf ;
clyw, clyw, pan alwyf arnad.
- 3 Fy nyddiau aethant fel y mwg,
sef cynddrwg y'm cyftuddiwyd :
Fy eigyrrn poethant achos hyn,
fel 'tewyn ar yr aelwyd.
- 4 Fy nghalon trawyd â chryn ias,
ac fel y gwellt-glas gwywodd :
Fel yr anghofiais fwyta 'mwg ;
dirmygwyd fi yn ormodd.
- 5 Glynodd fy eigyrrn wrth fy nghroen,
gan faint fy mhoen a'm tuchan :
6 Fel un o'r anialwch, lle trig
y pelig, neu'r dylluan ;
- 7 Neu fel un o'adar y to,
a fai yn gwylio i'fwyd,
Yn rhodio 'n unig ben y tŷ,
wyf anhy, ac anhyfryd.
- 8 Fy ngelnyon, â thafod rhydd,
hwy beunydd a'm disenwant :
A than ynfydu yn eu gwyn,
i'm herbyn y tyngafant.
- 9 Fel llwch a lludw yn fy mhla,
fu'r bara a fwytteais :
Yr un wedd yn y ddiod fau
fy nagrau a gymmysgais.
- 10 A hyn fu o'th ddigofaint di,
am it' fy nghodi unwaith :
Ac herwydd bod dy ddig yn fawr,
i'r llawr y'm testiaist eilwaith.
- 11 Fy nyddiau troifant ar y rhod,
ac fel y cyfod ciliant :
Minnau a wywais, achos hyn,
fel y glafwelltyn methiant.
- 12 Ond tydi, Dduw, fy Arglwydd da,
a barhei yn drag'wyddol :
O oes i oes dy Enw a aeth
mewn eccfiadwriaeth grasol.

S A L M CII, CIII, CIV.

13 O cyfod bellach, trugarha,
O Dduw, bydd dda wrth Seion:
Mae'n fadws iddi drugarhau,
fel dyma'r nodau 'n union.

14 Can's hoff iawn gan dy weision di
ei meini a'i magwyrâu:
Maent yn tofturio wrth ei llwch,
a'i thristweh, a'i thrallodau.

15 Yno yr holl genhedloedd byw
yr Arglwydd Dduw a ofniant:
A'r holl frenhinoedd trwy y byd
a ront it' gyd-ogoniant.

16 Pan adeilader Seion wych,
a hon yn ddrych i'r gwledydd:
Pan weler gwaith yr Arglwydd ne',
y molir e'n dragywydd.

17 Edrychodd hwn ar weddi'r gwael;
rhoes iddynt gael eu harchau:

18 'Sgrifenir hyn; a'r oes yn ol
a gaiff ei ganmol yntau.

19 Can's Duw edrychodd o'r nef fry
ar ei gyfegri-dy, Seion:

20 Clybu ei griddfan, er rhyddhau
plant angau i garcharorion.

21 Fel y cyd-leisiant hwy ar gân,
yn Seion lân, ei foliant:

Ac yng Nghaerfaleam, yr un wedd,
ei fawredd a'i ogoniant.

22 Hyn fydd pan gaflo pawb ynghyd
yn unfryd i'w foliannu:

A'r holl deyrnasodd dont yngwrydd
yr Arglwydd, i'w was' naethu.

23 Duw ar y ffordd lleiha'dd fy nerth,
byrha'dd fy mhrydferth ddyddiau:

A mi'n disgwyl rhyddhâd ar gais,
yna y d'wedais innau.

24 O Dduw, na thor fy oes yn frau
ynghanol dyddiau f' oedran:

Dy fynyddoedd di fydd erlôed,
o oed i oed y byddan'.

25 Di yn y dechreu dodaisf fail
odd i'fod adail daear:

Archwmpas wybren uwch ein llaw
yw gwaith dy ddwyllaw hawddgar.

26 Daryddant hwy, parhêi di byth,
Treuliant fel llyth drwsfadau:

27 Troi hwynt fel gwisg, llygru a wnant;
felly newdiant hwythau.

Tithau, Arglwydd, yr un wyt ti,
a'th fwyddau ni ddaryddant:

28 Holl blant dy weision ger dy fron,
a'u hwyron, a breswylant.

S A L M CIII.

FY enaid, mawl Sanct Duw yr Ion,
a chwbl o'm heigion ynof:

1 FY enaid, n' ad fawl f' Arglwydd nef,
na'i ddoniau ef, yn anghof.

2 Yr hwn fy'n maddeu dy holl ddrwg,
yr hwn a'th ddwg o'th lefgedd:

3 Yr hwn a weryd d' oes yn llon,
drwy goron o'i drugaredd.

4 Hwn a ddiwalla d' enau di
a'i lawn ddaioni pybyr:

Trwy adnewyddu it' dy nerth
mor brydferth a'r hen e'yr.

6 Yr Ion cyfiawnder, barn a wnai
i'r rhai fydd orthrymmedig:

7 Dangos a wnaeth ei brif ffyrdd hen
i Feesen yn nodedig:

Ac i Israëi ei holl ddawn.

8 Duw, llawn yw o drugaredd:

Hwyr yw ei lid, parod ei rad;
fel dyna gariad rhyfedd.

9 Nid ymryson ef â ni byth;
nid beunydd chwyth digofaint:

10 Nid yn ol ein drygau y gwnai
â ni; ni'n cospai cymmaint.

11 Cyhyd ag yw'r ffurfafen fawr
oddiar y llawr o uchder:

Cymmaint, i'r rhai a'i hofnant ef,
fydd nawdd Duw nef bob amfer.

12 Os pell yw'r dwyrain oleu hin
oddiwrth orllewin fachlud:

Cyn belled ein holl bechod llym
oddiwrthym ef a'i fymmu.

13 Ac fel y bydd nawdd, serch, a chwant,
tad da i'w blant naturiol:

Felly cawn serch ein Tad o'r nef,
os ofnwn ef yn dduwiol.

14 Efe a'n hedwyn ni yn llwyr;
fe w'yr mai llwch yw'n deunydd:

15 Oes dŷn fel gwellt-glas fy'n teghau,
neu ddail, neu fiodau maefydd.

16 Yr hwn, cyn gynted ag y ddel
y gwŷnt â'i awel drofodd,

A chwythir ymaith felly o'i le,
na wyddys p'le y tyfodd.

17 Ond grasslawn drugaredd a fydd
yn lân dragywydd feddiant,

O oes i oes, heb drange, heb drai,
gan Dduw i'r rhai a'i hofnant.

18 A'i gyfiawnder i blant y plant
a gadwant ei gyfammod:

O chofiant ei orch'mynion ef,
mae teyrnas nef yn barod.

19 Yno mae ei orfeddfa ef,
sef yn y nef trag'wyddol:

A llywio y mae ef bob peth
drwy ei frenhini'eth nefol.

20 Bendithiwech chwi yr Arglwydd Ion,
angylion, a'i holl gedym:

Ei lân orch'mynion ef a wnewch,
a'i lais gwrandewch yn drachwyrn.

21 Bendithiwech chwi yr Arglwydd Ner,
ei luoedd tyner tiron:

Ei 'wyllys gwnewch, canlynwch wir,
chwydchwi ei gywir weision.

22 Bendithiwech chwi yr Arglwydd nef;
ei holl waith ef fy hylwydd:

Yn mhob man oll o'i drefn a'i hawl,
O f'enaid, mawl di'r Arglwydd.

S A L M CIV.

FY enaid, mola'r Arglwydd Dduw,
O f' Arglwydd, Dduw y mawredd:

Mawr wyt, gogoniant a gai di;
ymwisgi ag anrhydedd.

2 Megis ei ddillad, y gwisg fo
am dano y goleuad:

Rhydd yn ei gylch yr wybr ar dân,
yn llydan, fel llen waitad.

3 Ar ddeifr rhoes fail ei 'stefyll cau;
gwnaeth y cymmlau iddo

Yn drwn olwynog: mae ei hynt
uwch esgyll gwnt yn rhodio.

4 Gwnaeth bob chwythad iddo'n gennad,
gogonedd y ffurfafen:

A'i weinidogion o fflam dân
a wibian 'rhyd yr wybren.

5 Cref y rhoes fail y ddacar gron,
fel na fyf hon oddiyno:

Ar hon a bery, fel y rhoes,
o oes i oes heb siglo.

SALM CIV, CV.

6 Tydi (Dduw) a ddilledaist hon
â r eigion yn fantellau :
Ac onl bai dy ddeheu-law,
ai r deifr uwchlaw y bryniau.

7 Gan dy gerydd maent hwy yn ffo,
fel pan y synio taran :
Trwy fraw a brys, ar hyd y ddol
y deifr i w hol a lithran.

8 Weithiau y codai r deifr yn fryn ;
weithiau fel glyn pannylent,
Lle trefnaist iddynt bannwl cau ;
ac weithiau y gorphwyfent.

9 Gofodaist derfyn lle r arhont,
ac fel nad elont drosto :
Ac na ddelont hwy fyth ar lawr
y ddaear fawr, i w chuddio.

10 Rhoes Duw ffynnon i bob afon,
a phawb a yfant beunydd :
A rhed y ffrydau rhyd y glyn,
a rhwng pob bryn a i gilydd.

11 Yfant yno nifeiliaid maes,
afynod myng-laes gwylltion,
Heb ymadael â llawr y nant,
hyd onid yfant ddigon.

12 Ac adar awyr dont ger llaw,
i leifiaw rhwng y coedydd :
Yn canu fawl o bren i bren,
cethlyddiaeth lawen uffudd.

13 Dwfr ar fynyddoedd lle ni ddaw,
fo wlych â gwlaw oddiarno :
A r gwaftad dir efe a i gwlych,
bob grwn a rhych i ffrwytho.

14 Parodd i r gwellt dyfu, wrth raid
anifeiliaid : a r llyfiaw,
Er da i ddyn ; lle rhoes, o r llawr,
ymborthiant mawr rhag ângau.

15 A gwin llawena calon dyn,
ag olew tywyn wyneb :
A bara nerthir calon gwŷr,
mewn cyflwr digonoldeb.

16 Preniau r Arglwydd, o fugn llawn,
o i unig ddawn y tyfan :
Sefy coed cedrwydd brigog mawr,
a roes e n llawr y Liban.

17 Lle mae nythod yr adar mân
mewn prenau glân cadeirir :
Lle, mewn ffynnidwydd gwyfŷydd glyn,
mae tŷ r aderyn trwynhir.

18 Y mynydd uchel, a r bryn glas,
yw llwybr y danas fychod :
Ogof y dollgraig a wna les,
yn lloches i r cwningod.

19 Fe roes i r lleuad ei chwrs clau,
a i chyfnewidiau hefyd :
A r haul o amgylch y byd crwn,
fo edwyn hwn ei tachiud.

20 Tywyllwch nos a roed, wrth raid,
i fwytffiliaid y coedydd :
21 Y llewod rhuant am gael maeth
gan Dduw, ysglyfaeth beunydd.

22 A chwedi cael yr ymborth hyn,
pan ddél haul atryn unwaith,
Ymgaflant hwy i fyn d i w ffau,
ac i w llochesau, eilwaith.

23 Y pryd hwn cyfyd dyn i w waith,
ac i w orchwyliaeth efgud :
Ac felly r crys dan yr hwyr,
lle caiff yn llwyr ei fywyd.

24 O Dduw, mor rhyfedd yw dy waith,
o th synwyr berffaith dradoeth !
Gwnaethof beth â doethder dawn,
a r tir sy lawn o th gyfoeth.

25 A r llydan for, y deifr ym mysg,
lle aml yw pyg yn llemain :
Lle yr ymlusgant, rif yr ôd,
bwytffilod mawr a bychain.

26 Yno yr â y llongau glân
dros y Lefiathan heibio,
Yr hwn ofodaist di, lle mae
yn cael ei chwarae ynddo.

27 Hwyt oll disgwylant, yn ei bryd,
am gael oddiwrthyd borthiant :
I gael dy rodd, ymgaflu n'ghyd,
ie am eu bywyd byddant.

28 Duw, pan agorch di dy law,
oddiyno daw daioni :
Pob anifail, a phob rhyw beth,
a ddaw yn ddifeth ini.

29 Pan guddiech di dy wyneb-pryd,
a chafgu d'yspyrd allan :
Crynant, trengant, ac ant i w llwch,
mewn diwedd trwch a thwrstan.

30 Duw, pan ollyngoch di dy rad,
fel rhoddi cread newydd,
Y modd hyn wyneb yr holl dir
a adnewyddir beunydd.

31 Yr Arglwydd gogoneddus fydd,
trwy fawr lawenydd, bythoedd :
Yr Arglwydd yn ddiau a fedd
orfoledd yn y nefoedd.

32 Ein Duw, o nef a edrych ar
y ddaear, a hi d'dychryn :
Os cyffwidd â r mynyddoedd draw,
y mwg a ddaw o honyn.

33 Canaf i r Arglwydd yn fy myw ;
canaf i m Duw tra fyddwyf :
34 Mi a lawenhaf yn fy Ion ;
bydd ffyddlon hyn a wnelwyf.

35 Y trawfion oll o r tir ant hwy ;
ni bydd mwy annuwiolion :
Fy enaid, mola Dduw yn rhodd ;
mae hyn wrth fodd fy nghalon.

SALM CV.

Cllodfored pawb yr Arglwydd nef,
ar ei enw ef y gelwch :
A i weithredoedd ym mysg pobloedd
yn gyhoedd a fynegwch.

2 Cenwch ei gerdd, clodforwch hwn,
a i ddiwyr r yfeddodau :
3 Y rhai a gais ei enw (y Sant)
llawenant â u calonau.

4 Ceisfych yr Arglwydd, a i nerth mawr,
a i fodd bob awr yn rhiadlon :
5 Cofiwch ei holl ryfeddodau,
a barn ei enau cyfôn.

6 O had Abraham ei was fo,
o feibion Iago r ethol :
7 Ef yw ein Duw, a i farn ef aeth
dros holl diriogaeth fydol.

8 Bob amfer cofiodd ei gyngrair,
ei air, a i rwym ammodau,
9 Ag Abraham, Ifac, a i hil,
a mil o genhedlaethau.

10 Fe roes i Iago hyn yn ddeddf,
ac yn rwym greddf dragwyddol :
11 Ac i Israel y rhoes lán
wlad Canan yn gartreiol.

12 Pan oedd yn anaml iawn eu plaid,
a hwy n ddeithriaid ynddi :
13 Ac yn rhodio o r wlad i r llall,
yn dioddef gwall a chyni ;
14 Llesteiriodd iddynt gam yn dynn :
o r achos hyn, brenhuroedd

SALM CV, CVI.

A geryddodd ef yn eu plaid;
a'i air a gaid yn gyhoedd.

5 A'm Henneiniog na chyffyrddwch;
na ddrygwch fy mhrophwydi:

6 Galwodd am newyn ar y tir;
yn wir dug fara 'honi.

7 O flaen ei blant y gyrrodd ras;
Joseph yn was a werthwyd:

8 Ar ei draed y rhoed haiarn tyn;
mewn gefyn y cystuddiwyd.

9 Gwisgodd y gefyn hyd y bys;
nes i air Duw anafu:

10 Trwy Dduw y casaf ef ryddhâd,
a phrifiad, er ei garu.

11 Yna 'gyrrwyd i'w gyrchu fo
ger bron hen Pharo frenhin:

12 Ac y gollyngwyd ef ar led
o'i gam gaethiwd ryfin.

13 O hyn ei ofod ef a wnaeth
yn bennaeth ar ei deulu,

14 Ac o'i holl gyfoeth ef, a'i wlad,
ys da fawrhâd oedd hynny;

15 I ddyfgu rheolwyr ei lys
ei 'wyllys a'i foddlondeb:

16 I fforddio henuriaid y wlad
yn wastad mewn doethineb.

17 Daeth Israëi i'r Aipht, tir Cam,
lle'r oedd yn ddinam efron:

18 Lle llwyddodd Duw hil Iago bach
yn amlach na'u caseion.

19 Yna y troes eu calon gau
i lwy'r gasâu ei bobloedd:

20 I'w weifon ef i wneuthur twyll,
a llid (nid amhwyll) ydoedd.

21 Duw gyrrodd Foefen, ei was hen,
ac Aron llen dewifol,

22 Yn nhir Ham i arwyddocâu
ei nerth a'i wŷrthiau nodol.

23 Rhoes Duw dywyllwch dros y wlad;
er hyn ni chad ufudd-dod:

24 Eu dyfroedd oll a droed yn waed,
a ladd a wnaed eu pyfgod.

25 I'w tir rhoes lyffaint, heidiau hyl
yn 'stefyll eu brenhinoedd:

26 Daeth ar ei air wybed, a llau,
yn holl fannau eu tiroedd.

27 Fo wlawiodd arnynt genillyf mân,
a'u tŷr â thân a yfodd:

28 Eu gwinwydd a'u sfgyfwydd mad,
a choed y wlad, a ddrylliodd.

29 Ceiliog rhedyn, a lindys brwd,
yn difa cnwd eu meusydd:

30 Uwchlaw rhif, trwy yd, gwellt, a gwair;
a hyn trwy air Duw Ddofydd.

31 Cyntaf-anedig pob pen llwyth,
a'u blaenffwrth, ef a d'rawodd,

32 Ym mhob man trwy holl dir ei gas;
a'i bobl o'i ras a gadwodd:

33 Ac a'u dug hwynt yn rhŷdd mewn hedd,
o 'winedd eu caseion,

34 Heb fod o honynt un yn wan,
ag aur ac arian ddigon.

35 A llawen fu gan wŷr y wlad,
o'r Aipht pan gad eu gwared:

36 Daeth arnynt arfwyd y llaw gref
a ddaeth o'r nef i'w gwared.

37 Rhoes Duw y dydd gwmwl uwch ben;
fel mantell web y toodd:

38 A'r nos golauodd hwynt â thân;
fal hyn yn lân y t'wyfodd.

39 Fe a roes iddynt, ar y gair,
gig (off-iair i'w boddloni):

A bara, o'i orchymyn ef,
a ddaeth o'r nef i'w porthi.

40 Holltodd y graig, daeth deifr yn lif,
fel pe baent brif afonydd:

41 Cerddodd yr hedlif, a rhoes wlych
'rhŷd pob lle fych o'r gwledydd.

42 Cofio a wnaeth ei air a'i ras
i Abram ei was ffyddlon:

43 A thrwy sawr nerth, yn rhŷdd o gaeth
y gwnaeth ei ddewifolion.

44 Tir y cenhedloedd iddynt rhoes,
a'u llafur troes i'w meddiant:

45 Er cadw ei air a'i gyfraith ef,
rhowch hyd y nef ei foliant.

SALM CVI.

M Olwch yr Arglwydd, can's da yw;
moliennwch Dduw y Llywydd:

Oblegyd ei drugaredd fry
a bery yn dragywydd.

2 'R Arglwydd pwy all draethu ei nerth,
a'i holl dirion-ferth foliant?

3 A wnel gyfiawnder gwyn eu byd,
ei farn i gyd a gadwant.

4 O Arglwydd, cofia fi dy was,
yn ol dy ras i'r eiddod:

Ymwel â mi, i'm cystudd caeth,
â'th iachawdwriaeth barod.

5 Fel y gwelwyf, ac y chwarddwyf,
wych urddas d'etifeddiaeth:

Ac y cyd-ganwyf fawl un dôn
â'th ddewifolion odiaeth.

6 Pechod, camwedd, ac annoethedd,
a wnaethom gyd â'n tatau:

Ef a gaed arnom ormod gwall,
heb ddeall dy fawr wŷrthiau.

7 Yngwlad yr Aipht, wrth y mor coch,
yn gyndyn groch anufudd:

Heb gosio amlud fu dy ras,
haeddafam atgas gerydd.

8 Etto, er mwyn ei enw ei hun,
Duw Cun a ddaeth i'n gwared:

1 beri i'r byd gydnabod hyn,
ei fod ef cyn gadarned.

9 Y dyfnor coch, a'i ddyfrillyd wlych,
a wnaeth e'n fych â'i gerydd:

Trwy ddyfnder eigion aent ar frys,
fel myn'd 'rhŷd yfilys mynydd.

10 Fel hyn y dug hwynt trwodd draw
o ddwyllaw eu caseion:

Ac y tywyfodd ef ei blant
o feddiant eu gelynyon.

11 Y deifr a guddiodd yr Aipht ryw;
nid oedd un byw heb fodd:

12 Yna y credent i'w air ef,
a'i gerdd hyd nef ae'n wisgi.

13 Er hyn, dros gof, mewn amser byr,
y rhoent ei bybyr wŷrthiau:

Heb sefyll wrth air un Duw Ior,
na'i gyngor, na'i ammodau.

14 Ond cododd arnynt chwant a blys
yn nyrys yr anialwch:

Gan demtio Duw â rheibus fol
ynghanol y diffeithwch.

15 Rhoes iddynt lenwi eu holl ffys;
rhoes annhyeciannus afiwydd:

16 Lle digient Moses wrth eu chwant,
ac Aron, sant yr Arglwydd.

17 Egorai'r ddacur yn y man,
a llyngcai Ddathan ddybryd:

Ac a gynhullodd i'r un llam
holl lu Abiram hefyd.

SALM CVI. CVII.

18 Ac yn ei ddig ennynodd tân
yn fuan yn eu canol:
Llosgi y rhain, eu terfyn fu,
yn ulw, y llu annuwiol.
19 Yn Horeb gwnaethant dawdd-lun llo,
ac iddo ymgrymmasiant:
20 I lun llo, a borai wellt mân,
y troifan eu gogoniant.

21 Anghofient wŷrthiau Duw ar hynt,
(a f'asai gynt Achubwr
22 Yngwlad yr Alpht, mwr coch, tir Ham)
heb feddwl am eu cyfiwr.
23 D'wedodd mai eu difetha 'wnai,
oni bai i'w was Moesen,
Trwy sefyll o'i flaen i'w lid maith,
droi ymaith eu drwg ddilen.

24 Dirmaygent hwy y prydferth dir,
ac i'w air gwir ni chredent:
25 Ond yn eu pebyll grwnach tro,
ac arno ni wrandawent.

26 Yno dychafodd Duw ei law,
i'w cwmpaw trwy'r anialwch:
27 'Rhŷd tiroedd, a phobloedd anghŷ,
i'w tanu mewn di'fyrwch.

28 A Baal-peor aent ynghŷd,
ymgredu i gyd ag eto:
Ebyrth y meirwon a fwytt'ent,
a Duw a roddent heibio.
29 Fal hyn digiafant f' Arglwydd Dduw
a chyfryw goeg ddych'mygon:
Yntau anfonodd bla'n eu mysg;
fal dyna derfysg greulon.

30 Yna cyfododd Phinehes,
mewn cyflawn wres i ddial:
A phan roes hwn ei farn yn dda,
Duw ar y bla roes attal.
31 A chyfrifwyd y weithred hon
yn weithred gyfion ynddo,
O oes i oes (trwy air Duw Ion)
pan ddelai son am dano.

32 Ac wrth lan dwfr Meriba gynt,
yno cyffroynt gynnen:
Lle digient Dduw a'u crasfer ffraeth;
am hyn bu'n waeth i Foesen.
33 Wrth gythraddo yspryd y fant,
hwy a barasant hefyd
I'w enau draethu gair ar fai,
a'r na pherthynai i dd'wedyd.

34 Ni laddent chwaith bobloedd y wlad,
wrth archiad Daw y lluoedd:
35 Ond ymgymysgu a hwynt yn gu,
a dysgu eu gweithredoedd.
36 Gwafanaethu eu dauwiau gau,
y rhai fu faglau iddyn':
37 Aberthu eu plant, yn fab, yn ferch,
o ferch i'r cythraul eilun.

38 A thywalltasant wirion waed
dan draed gau-dduwiau Canan:
Y tir (wrth aberthu eu plant)
a gwaed llygrasant weithian.
39 Felly o'u gweithredoedd eu hun
yn un ymhalogasant:
Putteinio wrth eu cwrs a'u bryd,
ac felly cyd-lygrasant.

40 Wrthynt ennynodd Duw mewn dig,
am hyn, a ffyrnig gyffro:
Cas a ffaidd felly yr aeth
ei llofuddiaeth ganddo.

41 O'r achos hwn eu rhoddi a wnaeth
dan bob cenhedlaeth gydlyn.
Mewn cyfiwr cas dan eifron blaidd,
a'u cas yn feistrad arnyn'.

41 Eu gelymion aethant yn ffron,
a'u llaw fu drom a ffyrnig:
Felly y darostyngwyd hwy,
a mwyfwy fu eu dirmyg.
43 Mynych-wardodd Duw ei blant,
hwy a'i digiafant yntau
A'u cwrs eu hun: daeth cystudd hir
am waith eu henwir feiau.

44 Pan welai arnyn' ing na thrais,
fo glywai lais eu gweddi:
45 Gan gosio'i air, rhoi nawdd a wnaeth,
o'i helaeth fawr ddaioni.
46 A throi yn drugarog a wnaeth
y gwŷr yn gaeth a'u cludynt:
Y rhai y b'asai 'n fawr eu cas,
cael mwy cymmwynas ganddynt.

47 Achub ninnau o blith y rhain,
i arwain d'enw hyglod:
O Arglwydd Dduw, cymmell ni'n gu
i orfoleddu ynod.
48 Duw Israel bendigaid fydd,
yn dragwydd Jehofa:
A d'wedod yr holl bobl, Amen;
molwch Dduw llen Gorucha'.

SALM CVII.

Molwch yr Arglwydd, can's da yw;
moliennwch Dduw ein Llywydd:

Oblegyd ei drugaredd fry
a bery yn dragwydd.
2 Y gwaredigion canent fawl
i Dduw, gerdd nodawl gyffon:
Y fawl achubwyd, caned hyn,
o law y gelyn creulon.

3 A gasglodd o bedwar-ban byd,
dowch chwi i gyd ganeau:
O dir y dwyrain dowch mewn hedd,
gorllewin, gogledd, deau.
4 Trwy yr anialwch, wŷrdraws hynt,
y b'afent gynt yn crwydro
Allan o'r ffordd: heb dref na llan,
lle caent hwy fan i drigo.

5 Trwy newyn, fyched, bu'r daith hon,
a'u calon ar lewygu:
6 Ar Dduw y galwent y pryd hyn,
pan oeddyn ymron trengu.
Yna eu gwared hwynt a wnaeth
o'u holl orthryngaeth foddion:
7 'Rhŷd yr iawn ffordd fe'u dug mewn hedd
i dref gyfannedd dirion.

8 Addefant hwythau ger ei fron
ei fwynion drugareddau:
Ac er plant dynion fel y gwnaeth
yn helaeth ryfeddodau.
9 Ddiwallu honaw einioes dŷn
rhag newyn, a rhag fyched:
Ac o'i fawr ras eu cadw i gyd,
pan oedd y byd yn galed y.

10 Y rhai mewn tywyllwch a drig,
ynghysgod llewyg angau,
Yn rhwym mewn nychdod, ac mewn bŷr,
a heyrn ar eu fodlau.
11 A hyn o herwydd iddynt fod
mewn anufudd-dod eithaf,
A llwyr ddirmygu gair Duw lor,
a chyngor y Goruchaf.

12 A thrymder calon cwmpwyd hwy;
nid oedd neb mwy a'u cododd:
13 Ar Dduw mewn ing y rhoifan' les;
ac yntef a'u gwaredodd.
14 Ef a'u gwaredodd hwynt o'u drwg,
sef o dywyllwg caethglud:

S A L M CVII, CVIII, CIX.

O gyfod angau eu rhyddhau,
a thori rhwymau hefyd.

15 Addefant hwythau ger ei fron
ei fwynion drugareddau :
Ac i blant dynion fel y gwnaeth
yn helaeth ryfeddodau.
16 Can's y pyrth pres torrodd yn chwyrn,
a'r barrau heigrn hefyd :
17 Am eu bai a'u camwedd, yn wir,
y poenir y rhai ynfyd.

18 A hwynt yn 'laru ar bob bwyd,
fe'u dygwyd at byrth angau.
19 Ar Dduw mewn ing y rhoifant lef ;
achubodd ef hwynt hwythau :
20 Gan yrru ei air i'w hiachân,
ac i'w rhyddhau yn fuan :
A hwynt â'i air tynnu a wnaeth
o'u methedigaeth allan.

21 Addefant hwythau ger ei fron
ei fwynion drugareddau :
Ac i blant dynion fel y gwnaeth
yn helaeth ryfeddodau.
22 Aberthant hefyd aberth mawl
i'w ogoneddawl Fawredd :
A mynegant ei waith a'i wŷrth,
yn ei byrth, mewn gorfoledd.

23 Y rhai ant mewn llongau i'r don,
a'u taith uwch mawrion ddyfroedd,
24 A welant ryfeddodau'r Ion,
a hyn mewn eigion moroedd.
25 A'i air cyffroed dymheftloedd gwynt,
y rhain a godynt donnau
26 Hyd awyr fry, hyd eigion llawr,
ac ofn bob awr rhag angau.

27 Gan ysgwyd a phendroi, fel hyn,
dull meddwyn, fynnai arnynt :
28 Ar Dduw mewn ing y rhoifant lef ;
daeth ef â chymmorth iddyn.
29 Gwnaeth e'r ystforn yn dawl dëg,
a'r tonnau'n ofteg gwaftad :
30 Yn llawen ddisfaw daen i'r lan,
i'r man y bai 'dymuniad.

31 Cyffesent hwythau ger ei fron
ei fwynion drugareddau :
Ac i blant dynion fel y gwnaeth
yn helaeth ryfeddodau.
32 Holl gynnulleidia ei bobl ef
dod Duw hyd nef dyrchafant :
Holl eisteddfydd pennaethiaid hen
yn llawen a'i mollianaant.

33 Y ffrydau'n ddrys dir a wnai ;
fe fychai ddwfr lle tarddo :
34 A thir ffirwythlawn a wnai'n ddi-ffirwyth,
lle trig drwg dylwyth ynddo.
35 Troes yr anialwch yn llyn glas,
a'r tir cras yn ffynhonnnydd :
36 Lle gwnai ef drisfan i'r gwael ddyn,
i dorri 'newyn beunydd.

37 Lle yr hauafant faefydd glân,
a llawer gwinllan dyner ;
Y rhai a roddant lawnder ffirwyth,
a chnydlwyth, yn ei amfer.
38 Can's cynnyddasant hwy gan wllith
grafol fendith un Duw Cwn :
A'u hanifeiliaid, hyf a blith,
rhoes yn un fendith arnyh'.

39 Daeth caethder gwedi hyn i gyd,
a drygfyd, er eu gostwng :
Gadawodd eu gorthrymmu a'u plau,
cawfant ffinerau teilwng.
40 Eu dirmyg ar y beilchion troes,
beef a'u rhoes i grwydro

Mewn d'ryfni, heb lun ffordd i'w chael,
lle buant wael eu gortho.

41 Yna rhoes y tlawd i well fri ;
dug o'r trueni allan :
Gan lwyddo 'i deulu, a'i holl blaid,
fel defaid wrth y gorlan.
42 Y rhai cyfiawn a welant hyn,
a chanddyn' bydd yn hyfryd :
A'r enwir ceuir ei ddwy en
ar ei gynfigen fawhyd.

43 Pa rai fy ddoeth i ddeall hyn,
fe roddir iddyn' wybod
Faint yw daioni f' Arglwydd yn' :
wrth hyn y can' gydnabod.

S A L M CVIII.

PArad yw fy nghalon (O Dduw)
O parod yw fy nghalon :
Canaf it', a datganaf wawd
o fawlfy nhafawd ffyddlon.
2 Deffro dafod, a deffro dant,
a chân ogoniant beunydd :
Y nabl a'r delyn yn gytûn ;
deffrôf fy hun ar las-ddydd.

3 Mawl iti, f' Arglwydd, pan ddeffrôf,
a rof ym mysg y bobloedd :
A chlodfod dy enw a wnaif
lle amlaf y cenhedloedd.
4 Can's cyrhaeddwyd y mae dy ras
hyd yn nheyrnas y nefoedd :
A'th wirionedd di hyd at len
yr wybren, a'i therfynnoedd.

5 Ymddyrycha, Dduw, y nef uwchlaw,
oddiyno daw d'arwyddion :
A bydded dy ogoniant ar
y ddaear a'i thrigolion.
6 Fal y gwareder, trwy hon hwyf,
bob rhai o'th anwyl ddynion :
O achub hwynt â'th law ddehau,
a gwrando finnau'n ffyddlon.

7 Yn ei sancteiddrwydd d'wedodd Duw,
Llawen yw fy nghyffammod :
Mi rannaf Sichem rhyd y glyn ;
mesuraf ddyffryn Succod.
8 Myfi biau y ddwy drestad,
sef Gilead a Manasse :
Ac Ephraim yw nerth fy mhen,
a Juda wen f' anneddle.

9 Ym Moab ymolchi a wnaif ;
dros Edom tafaf f' esgid :
A chwardded Palestina gaeth ;
ei chwerthin aeth yn rhybrid.
10 Duw, pwy a'm dwg i'r ddinas gref,
pwy a'm dwg i dref Edom ?
11 Er it' ein gwrthod, pwy ond ti,
O Dduw, a'mleddi drosom ?

12 O unig Dduw, bydd in' yn borth ;
mae'n ofer cymmorth undyn :
13 Yn Now y gwnawn wrolaeth sawr ;
fe fathr i lawr ein gelyn.

S A L M CIX.

ODduw, fy mollant i na thau :
2 Can's genau'r annuwiolion,
A'u tasod twyllgar, a'u safn rhwth,
arnaf sy'n bygwth digon.
3 Daethant i'm cychl a geiriau cas ;
rhoent ddiilas sen anynad :
4 Fal hyn ym' talent ddrwg dros dda ;
5 A chas a ga' am gariad.

SALM CIX, CX, CXI.

Ac fel yr oeddynt hwy fal hyn
i'm herbyn wedi codi,
Fy wyneb attad ti a drois,
ac arnat rhois fy ngwedd.
6 Bid Satan ar ei ddechau-law,
i'r fwydd y daw yn barod:
7 A phan roer barn, yn euog boed,
a'i weddi troed yn bechod.
8 Bo 'i oes yn fer, ac yn ddilwydd,
a'i fwydd arall i'w chym'ryd:
9 Poed yn amddifaid y bo 'i blant,
a'i weddw yn fethiant hefyd.
10 A boed ei blant yn crwydro byd,
i gym'ryd mân gardodau:
A cheifant hyn 'rhyd dyrys dir,
lle byddo hir eu prydiau.
11 Yn rhwyd y ceisaf ei ddâ fyrth,
a'i lasur pyrrh ddiethriaid:
12 Na ddêl iddo nawdd am ei fai,
na chwaith i'w rai amddifaid.
13 Doed distryw dial ar ei hil,
a'i eppil a ddileer:
14 Am bechodau ei dad a'i fam,
y caiff ei lam ryw amfer.
15 A bydded hyn i gyd ger bron
yr Arglwydd gyfion farnwr,
Yr hwn a'i torro, fel na bo
mwy gosio ei anghyfiwr.
16 Eriod ni cheisiodd wneuthur hedd,
na thrugaredd i ddyn gwan:
Ond erlid tlawd a'r isel radd,
a cheisio ladd y truan.
17 Hoffodd felldith, a hi a ddaeth;
ac fel y gwnaeth, bid iddo:
Cafaodd fendith, ac ni chai,
ond pell yr ai oddiwrtho.
18 Gwisgodd felldith fell dillad gŵr,
a daw fel dw'r i'w galon:
Fel olew doed i'w efgyrn fo,
hyd oni chaffo ddigon.
19 A'r felldith bid i'w gylch yn dynn,
fel yn ddilledyn iddo:
A'i gwisgo hi bid iddo'n dafg,
fel gwregys gwasg am dano.
20 A hyn gan Dduw a gaf yn dâl,
i'r gelyn gwammal enbyd,
A dd'wetto neu a wnelo gam,
neu niweid am fy mywyd.
21 Dithau, Dduw, er mwyn d'enw, gwna;
herwydd mai da d'ynwared:
Gwna dy drugaredd â myfi,
a brynia di i'm gwared.
22 O herwydd tlawd a rheidus wyf,
a dirfawr glwyf i'm calon:
23 Symmudiad cysgod a fai'n ffo,
hyn er na welo dynion.
Mor ansfydlog yw fy 'stad
a'r mudiad geiliog rhedyn:
24 Fy nghnawd yn gul, fy ngliniau'n wan
a figlan', o dra newyn.
25 Gwarth wyf i'm cas yn fy ngwael ddrych;
a hwynt, wrth edrych arnaf,
A'm diysfyrant, dan droi tro,
a than benfiglo ataf.
26 Cymmorth di fi, Arglwydd fy Nuw;
cadw fi'n fyw â'th noddod:
27 Fel y gwyper mai gwaith dy law
yw'r lles a ddaw i'm gwared.
28 Melldithiant, nac einachant hwy;
dod fendith fwy i'minnau:
Bid gwarth i'm gwrthwynebwyr cas,
gerfoledd i'th was dithau.

19 A gwarth a gw'radwydd gwisger hwy,
ac fwyfwy y dël attynt:
A mantell laes, o g'wilydd mawr,
gwisg di hyd lawr am danynt.
30 Ond fi, gan ddiolch i'm lor mau,
â'm genau mawl a ganaf:
Ac a rof glod i'w enw cu,
lle bytho'r llu yn amlaf.
31 O herwydd ar ddechulaw'r tlawd
y faif ddydd brawd yn gefnog,
I gadw ei enaid ef yn gu,
rhag ei farnu yn euog.

SALM CX.

D'Wedai'r Arglwydd wrth f' Arglwydd mau,
Ar fy llaw ddechau eistedd,
Nes rhoddi 'r rhai a gais dy waed,
yn faingc draed it', i orwedd.
2 R Arglwydd denfyn ffreyll dy nerth
o ddinas fawrwerth Seion:
Pan lywodraethech yn eu mysg,
gwna derfysg ar d' elynion.
3 Yn nydd dy nerth dy bobl a ddaw
ag aberth llaw'n 'wyllygar:
Yn ianctaidd hardd daw'r cynnyrch tan
o wliw y borau hawddgar.
4 Yr Arglwydd tynogodd, ac ni wad,
Ti fy'n Offeiriad bythol,
Wrth urdd Melcisedec odd' fry,
a bery yn drag'wyddol.
5 Yr Arglwydd ar dy ddechau law
brenhinoedd draw a friwa:
Yn nydd ei ddig gwna'n archollion
frenhinoedd cryfion, medda'.
6 Ar y cenhedloedd rhydd farn iawn,
a'u gwlad gwna'n llawn celanedd:
A llawer pen, dros wledydd mawr,
a dyr i lawr yn unwedd.
7 O wir frys i'r gyflafan hon,
fe yf o'r afon nesa'
A gaffo ar ei sfordd yn rhwydd;
a'r Arglwydd a'i dyrchafa.

SALM CXI.

C'lodforaf fi fy Arglwydd Ion,
o 'wyllys calon hollol,
Mewn cynnuileida ger eu bron,
mewn tyrla gyfion rasol.
2 Mawr iawn yw gwy'rthiau'n Harglwydd ni,
hyfyps i bawb a'i hofiant:
3 Ei waith a'i iawnder pery byth,
a'i wehelyth ogoniant.
4 Yr Arglwydd a wnaeth ei goffâu,
am ryfeddodau nerthol:
Can's Arglwydd noddfawr yw i ni,
llawn o dofturi grasol.
5 Ef i bob rhai a'i hofiant ef
rhydd gyfran gref at fywyd:
Ac yn dragywydd y myn fod
cof o'i gyfammod hefyd.
6 Mynegodd ef i'w bobl i gyd
gadernyd ei weithredoedd:
A rhoddi iddynt hwy a wnaeth
'tiffeddiaeth y cenhedloedd.
7 Gwirionedd a barn ydyw gwaith
ei ddwy law berffaith eso:
A'i orch'mynion fy ffyddlon iawn;
a da y gwnawn eu gwrando.
8 Y rhai'n fy gwedi eu sicrhau
dros byth yn ddeddfau cyfion:
Gwedi eu gwneuthur hwy mewn hedd,
a thrwy wirionedd union.

S A L M CXI, CXII, CXIII, CXIV, CXV.

9 Anfonodd gymmorth i'w bobl ef;
cyf-mmod gref safadwy;
Archodd hyn; bo i'w enw fawr;
fan-Steiddiawl ac ofnadwy.

10 Dechreuad pob doethineb ddofn
i'w bob, yw ofn yr Arglwydd:
Da yw deall y fawl a'i gwnai,
a'i ofn a fai'n dragywydd.

S A L M CXII.

D Edwyddol yw, mewn buchedd dda,
y fawl a ofna'r Arglwydd:

A'i orchymynion anwyl ynt;
bydd iddo helynt hylwydd:

1 Ei had fydd nerthol yn y tir;
bendithir hill rhai union:

2 Golud a chyfoeth yn ei dŷ,
dros byth, y pery'n gyfion.

4 Yr union, yn y tywyll cau,
caiff fodd i olau weled:

Yftryiol, a thostruol iawn,
a chyfiawn, fydd ei weithred.

5 Gŵr da a fydd trugarog fwyn;
rhydd echwyn a chymrwynas:

A'i air mewn pwyll a barn a rydd,
a'i weithred fydd yn addas.

6 Ni 'sgogir byth y cyfiawn; gwna
ei gofia yn dragywydd:

7 A chalon ddisgl, ddwys, ddiöfn,
a fail ddofn yn yr Arglwydd.

8 Hwn yn nerth Duw diöfnog fydd,
ac atteg fydd i'w galon:

Hyd oni chaffo, trwy lawn wys,
ei 'wyllys o'i elynion.

9 Rhannodd a rhoes i'r tlawd yn hŷ;
byth pery ei gyfiawnedd:

A chryder ei goron, yn wir,
dyrcheffr mewn gogonedd.

10 Yr anwir edrych; ffromma o ddig,
trwy ffyrnig yfgyrnygiad:

Yr annuwiol a dawdd; fal hyn
fydd terfyn eu dymuniad.

S A L M CXIII.

C HWI weision Duw, molwch yr Ion,

Molwch ei enw â llafar dôn:

1 Bendigaidd fyddo ei enw ef.

2 O godiad haul hyd fachlud dydd

Mawr enw yr Ion molianus fydd,

yn y byd hwn, ac yn y nef.

4 Dyrchafodd Duw uwch yr holl fyd,

A'i foliant aeth uwch nef i gyd.

5 Pwy fy gyffelyb i'n Duw ni?

Yr hwn a breswyl yn y nef,

6 I'r ddaear hon darostwng ef,

gwel ef ein cam, glyw ef ein cri.

7 Yr hwn sy'n codi'r tlawd o'r llwch,

A'r rheidus o'i ddiöftrywch,

8 I'w gosod uwch pennaethiaid byd,

9 I'r amhiantadwy mae'n rhoi plant,

Hil teg, a thylwyth, a llwyddiant:

am hyn molienwch Dduw i gyd.

S A L M CXIV.

P AN ddaeth Israhel o'r Aipht faith,

A thŷ Iago o efron iaith,

1 Juda oedd ei fan-Steiddrwydd ef,

Israhel oedd bennaethiaeth Ior.

2 Gwelodd hyn, a chiliodd y môr,

a throes i'w hol Iorddonen gref.

4 Neidiai'r mynyddoedd megis hyrdd,

A'r brynau fel ŵyn llamiment fyrrdd;

cawfant wastad megis llawr döl.

5 Ciliaist (O for) dywaid paham?

Tithau, Iorddonen lathraidd lam,

pa'm y dadredaist dithau'n d'ol?

6 Chwychwi fynyddoedd, pa'm y ffocch

Fel hyrddod? a pha'm nad arhoech,

a chwithau, ffyniau, fel ŵyn mân?

7 Am mai rhaid ofni Duw Iago,

8 Yr hwn sy'n troi'r graig yn llyn tro,

a'r callestr yn ffynnon ddwfr glân.

S A L M CXV.

N ID i ni, Arglwydd, nid i ni,

y dodi y gogonedd:

Ond i'th enw dy hun yn hawdd,

er mwyn dy nawdd a'th wiredd.

2 Pa'm y d'wedant a'm danat ti

y cenhedlaethi efron:

A thrwy edliw hynny yn fwy,

P'le mae eu Duw hwy'r awrhon?

3 Sef ein Duw ni mae yn y nef,

lle y gwnaeth ef a fynodd:

4 Eu delwau hwy, aur, arian, ŷn',

a dwylaw dŷn a'u lluniodd.

5 Safn heb draethu, llun llygaid glân

y rhai'n ni welan' rony'n

6 Trwyn heb arogl, clustiau ar lled

heb glywed, y fydd ganddyn'.

7 Ac i bob delw y mae dwy law

heb deimlaw, traed heb symmud:

Mae mwnwgl iddynt heb roi llais;

fal dyna ddyfais ynyfyd.

8 Fel hwynt-hwy ydyw'r rhai a'u gwnant,

a'r rhai a gredant iddynt:

Am hyn ni ddylai neb trwy gred

roi mo'r ymddiried arnynt.

9 O Israhel, dod ti yn rhwydd

ar yr Arglwydd dy holl-fryd:

Ef yw eu nerth a'u dwg i'r lan,

eu porth a'u tarian hefyd.

10 O tŷ Aron, dod dithau'n rhwydd

ar yr Arglwydd dy holl-fryd:

Ef yw eu nerth a'u dwg i'r lan,

eu porth a'u tarian hefyd.

11 'Rhai a ofnwch yr Arglwydd Ion,

rhowch arno'ch union holl-fryd:

Efe yw'r neb a'ch dwg i'r lan,

eich porth a'ch tarian hefyd.

12 Duw Naf a'n cofiodd, ac i'n plith

fo roes ei fendith rhadlon:

1 dŷ Israhel rhydd ei hedd,

ac unwedd i dŷ Aron.

13 'Sawl a'i hofnant, bendithiant ef;

yr Arglwydd nef canmolan':

A'i enw sanct, o'r nef i'r llawr,

bendithied mawr a bychan.

14 Yr Arglwydd arnoch, arnoch chwi,

a wna ddaioni amlach:

Ac a chwanega ar eich plant

ei fwyniant yn rymmufach.

25 Y mae iwch' fendith, a mawr lwydd,

gan y gwir Arglwydd cyfiawn:

Yr hwn a wnaeth y nefoedd fry,

a'r ddaear obry'n gyflawn.

16 Y nef, ie'r nefoedd uwchlawr,

sy yn eiddaw Duw yr Ion:

A'r ddaear, lle y preswylant,

a roes ef i blant dynion.

S A L M CXV, CXVI, CXVII, CXVIII.

17 Pwy a folant yr Arglwydd? pwy?
gwn nad hwynt-hwy y meirwon:
Na'r rhai a sut i'r bedd yn rhwydd,
lle' mae gystawrwydd ddigon.
18 O d-dyni, daliwn yn ein co'
fyth fyth fendithio'r Arglwydd:
Molwch yr Arglwydd, yn un wedd,
â mawr gyfannedd ebrwydd.

S A L M CXVI.

DA gennyf wrando'r Arglwydd nef
ar lais fy llef a'm gweddi:

1 Am iddo fy nghlywed i'n hawdd,
byth archaf ei nawdd imi.
2 Mae maglau angau i'm cynllwyn,
ym mron fy nwyn i'm beddrod:
3 Cefais ing; ond galwaf fy Ner,
i'm hoes moes dyner gymmod.

4 Cyfion yw'r Ion, trugarog iawn;
ein Duw fy lawn o noddod:
5 Duw a geidw'r gwirion; bûm i
mewn cyni, daeth i'm gwared.
6 O f' enaid, dadymchwel o'r llwch,
tyr'd i'th lonyddwch bellach:
Am i'r Arglwydd fod iti'n dda,
fef i'th orphwysfa hayach.

7 O herwydd i Dduw wared f'oes,
a'm cadw rhag gloes angau,
Fy nhraed rhag llichro i lam drwg,
a'm golwg i rhag dagrau;
8 Yn y ffydd hon, o flaen fy Nuw,
ym myig gwyr byw y rhodia':
9 Fel y credais, felly tystiais
i ar y teftyn yma.

10 Yn fy ffrwft d'wedais i fel hyn;
Mae pob dyn yn gelwyddog:
11 Ond, O Dduw, beth a wnaeth i ti,
am dy ddaioni cefnog?

12 Mi a gymmeraf, gan roi mawr,
y phiawl iachawdwriaeth:
Ac a alwaf, er mwyn fy llwydd,
ar enw yr Arglwydd Bennaeth.

13 I'r Arglwydd talaf yn forau
fy addunedau ffyddlon:
Y pryd hwn, o flaen ei holl lu,
y modd y bu'n fy nghalon.

14 Marwolaeth ei saint gwerthfawr yw
yngolwg Duw; O cennydd:
15 Dy was, dy was wyf, mewn dirmyg,
mab dy forwynig ufudd.

16 Dattoadaist fy rhwymau yn rhydd;
fy offwm fydd dy foliant:
Enw'r Arglwydd nid â o'm co';
i hwnnw bo gogoniant.

17 I'r Arglwydd bellach tala'n frau
fy addunedau cyfion:

18 Yng Nghaer-Salem, dy sanctaidd dŷ,
o flaen dy deulu ffyddlen.

S A L M CXVII.

O Cenwch sawl i'r Arglwydd nef,
molienhwhch ef, genhedloedd:

Molwch ei enw ef trwy'r byd,
chwithau i gyd y bobloedd.

1 Am ei fod ini yn dda iawn,
yr Arglwydd llawn trugaredd:
A'i air ef fydd yn parhau byth;
fef ei ddilyth wirionedd.

S A L M CXVIII.

Molwch yr Arglwydd; can's da yw
moliannu Duw y Llywydd:

O herwydd ei drugareddau
fydd yn parhau'n dragywydd:
2 D'wedded Israë, Da yw ef,
a'i nawdd o nef ni dderfydd:
3 D'wedded tŷ Aron, mai da yw
trugaredd Duw'n dragywydd.

4 Y rhai a'i hofnant ef yn lân,
a ganau' yr un cywydd:
Rhon' i'w drugaredd yr un glod;
fef ei bod yn dragywydd.
5 I'm hing gelwais ar f' Arglwydd cwr,
hawdd ganddo fu fy nghlywed:
Ef a'm gollyngodd i yn rhydd,
o'i lân dragywydd noddod.

6 Yr Arglwydd fydd im' gyd â mi;
nid rhaid im' ofni dynion:

7 Yr Arglwydd fydd ynghyd â mi,
er cosp i fy ngelynyon.

8 Gwell yw gobeithio yn Nuw Can,
nag mewn un dyn o'r aplaf:

9 Gwell yw gobeithio yn yr Ion,
na'r tywyflogion peannaf.

10 Doed y cenhedloedd arna' i gyd,
a'u brŷd ar wneuthur artaith:

11 Ond, yn enw yr gwir Arglwydd Naf,
myfi a'u torraf ymaith.

12 Daethant i'm cylch ogyrch, i'm cau,
ac ar berwylau diffaith:

13 Ond, yn enw yr Arglwydd Naf,
myfi a'u torraf ymaith.

14 Daethant i'm cylch fel gwenyn mân,
fel diffodd tân mewn goddaith:

15 Yn enw yr Arglwydd, yr wyf fi,
yn eu diffodd ymaith.

16 Yr nghafddyn, gwrthiaist atta'n gryf,
i geisio gennyf syrthio:

17 Duw a'm cadwodd, fef Ion fy ngrym,
fy iechyd ym', ac etto.

18 Am orfoledd Duw y bydd fon
yn nhai rhai cyfion dwysol:

19 Mai'r Arglwydd Dduw, â'i law ddehau,
a wnaeth y gwyrthiau nerthol.

20 Deheulaw'r Arglwydd, trwy ei sawdd,
ef a'i dyrchafawdd arnom:

21 A dehau law yr Arglwydd Ner
a wnaeth rymmaulder drofom.

22 Nid marw, onid byw a wnaf;
mynegaf waith yr Arglwydd:

23 Hwn a'm cospodd, ond ni'm lladdodd;
yn hytrach lluddiodd aſwydd.

24 Agorwch im' byrth cyfiawnder;
o'u mewn Duw Ner a folaf:

25 Porth yr Arglwydd, fel dyma fo,
ant iddo'r rhai cyfiawnaeth.

26 Minnau a'th folaf yn dy dŷ,
o herwydd yty 'nghlywed:

27 Yno y canaf nefol glod
it', am dy fod i'm gwared.

28 Y maen fy ben congl-faen i ni,
a ddaru'r feiri' wrthod:

29 O'r Arglwydd Dduw y tyfodd hyn,
fy gan ddyn yn rhyfeddod.

30 Yr Arglwydd a'i gwnaeth, dyma'r dydd,
er mawr lawenydd yny:

31 Ynddo cym'rwn orfoledd llawn,
ym lawenhawn am hynny.

32 Attolwg, Arglwydd, y pryd hyn
yr ym yn erlyn feibant:

33 Attolwg, Arglwydd Dduw, par yn'
y pryd hyn gaffael llwyddiant.

S A L M CXVIII, CXIX.

25 Bendigaid yw y fawr a ddéi
yn enw yr uchel Arglwydd :
O dy Dduw bendithialom chiwi,
trwy weddi a fancteidrwydd.
27 Yr Arglwydd fydd yn Dduwi ni;
rhoes in' oleuni ragor :
Delwch yr oen, a rhawch yn chwyrn
yn rhwym wrth gyrn yr allor.
28 Tydi, O Dduw, wyt Dduwimi;
am hyn tydi a solaf :
(Da gwedd i' fawr, fy Nw mau fi)
a thydi a ddyrchafaf.
29 Molwch yr Arglwydd; can't da yw
moliannu Duw y Llywydd :
O herwydd ei drugaredd fry
a bery yn dragywydd.

S A L M CXIX.

A L E P H. Rhan 1.

P O B cyfryw ddyd y fydd a'i daith
yn berffaith, mae fe'n ddedwydd :
Y rhai'n fucheddol a rodian
ynghyfraith lân yr Arglwydd.
Y rhai i gyd gwyn fydd a gant,
a gadwant ei orch'mynion :
Ac a'u ceisiant hwy yn ddilys
â holl ewyllys calon.

3 Dïau yw nad â y rhai hyn
i ganlyn llwybrau gwammal :
4 Ond cadw dy air (a enchaifft yn')
a dilyn hyn yn ddyfal.
5 Och fi, na chawn unioni'n glau
fy llwybrau at dy ddeddfod :
6 Byth ni'm gw'radwyddid y modd hwn,
tra cadwn dy gyfammod.
7 Mi a'th glodforaf di er neb,
ac mewn uniondeb calon :
Pan ddyfgywyf adnabod dy farn,
fy gadarn, ac fy gyfion.
8 Am dy farn mae fy holl amcan;
dy ddeddfau glân a gadwaf :
Na âd fyth fyth fi yn fy nych;
O tro, i edrych arnaf.

B E T H. Rhan 2.

9 Pa fodd (O Dduw) y ceidw llange,
fydd ieuangc, ei holl llwybrau ?
With ymgadw, yn ol dy air,
pob llwybr a gair yn olau.
10 Dy orch'mynion a'm holl galon,
a'u dirgelwch, ceisiais oll :
O luddias fi, ar ofer hynt,
oddiwrthynt ar gyfyrgoll.
11 I'm calon cuddiais dy air cu,
rhag imi bechu'n d'erbyn :
12 O Arglwydd, bendigaid wyt ti;
O dyf i mi d'orchymyn.
13 Dy gyfiawn feirn, a'r gwir air tau,
â mawl gwefusau traethais :
14 A'th dystiolaethau di i gyd
uwch holl ddâ'r byd a hoffais.
15 Dy ddeddf fy myfyr yw, a'm drych;
dy ffyrdd 'rwy'n edrych arny'n :
16 Mor ddigrif imi yw dy air,
o'm cof ni's cair un gronyn.

G A M E L. Rhan 3.

17 Bydd dda i'th was, a byw a wna,
a'th air a gadwa'n berffaith :
18 A'm llygaid egor di ar lled,
i weled rhin dy gyfraith.

19 Ddieithr ydwyf i yn y tir,
dy ddeddf wir na chudd rhagof :
20 O wir awydd i'r gyfraith hon,
mae'n don fy enaid ynof.

21 Curaifft feilth; daw dy feldith di
i'r rhai sy'n torri d' eirchion :
22 Tro oddiwrthwyf fi fell argais;
can's cedwais dy orch'mynion.
23 Er i fwyddogion roi barn gas,
rhoes dy was ei fyfyrdod
24 Yn dy ddeddf : hon fydd im' i gyd
yn gyngor hyfryd ynod.

D A L E T H. Rhan 4.

25 F' enaid ym mron llwch y bodd yw;
o'th air gwnai fi'n fyw eilwaith :
26 Mynegais fy ffyrdd, clywaifft fi;
O dyf i mi dy gyfraith.
27 Par i mi ddeall ffordd dy air;
ar hwnnw cair fy myfyr :
28 Gan ofid, f' enaid fu ar dawdd;
â'th air gwnai'n hawdd fi'n bybyr.
29 O'th nawdd, oddiwrthwyf tyn ffyrdd gad;
a dyf i'm ddeddfau crefydd :
30 Dewisais ffordd gwirionedd; hon
fydd ger fy mron i beunydd.
31 Glynais wrth dy air, O Arglwydd;
O lludd im' w'radwydd diglon :
32 Yn dy ddeddfau fy rhodiad fydd,
pan wne'ych yn rhydd fy nghalon.

H E. Rhan 5.

33 Duw, ffordd dy ddeddfau dyf i mi;
dros f' einioes hi a gadwaf :
34 O par im' ddeall y ddeddf hon;
o'm calon mi a'i cyflawnaf.
35 Par im' fyn'd lwybr dy ddeddf ar ffyrdd;
hyn yw fy 'wyllys deilwng :
36 A'm calon at dystiolaeth dda,
nid at gybydd-dra, goftwng.
37 Tro fi rhag gweled gwagedd gwael;
bywhâ fi' gael dy ffordd di :
38 Cyflawnâ d' air â mi dy was;
yna caf ras i'th ofni.
39 Ofnais warth; O tro heibio hon;
da yw d'orch'mynion tyner :
40 Wele, f' awydd i'th gyfraith yw;
gwna im' fyw, o'th gyfiawnder.

F A U. Rhan 6.

41 Arglwydd, dod dy drugaredd ym',
a hyn o rym d' addewid :
42 Trwy gredu'n d'air, rhof ateb crwn
i'm cablwr hwn a'm dilod.
43 O'm genau na ddwg dy air gwir;
i'th farnau hir yw 'ngobaith :
44 Minnau'n waitadol cadwaf byth
dy lân wehelyth gyfraith.
45 Mewn rhyddid mawr rhodio a wnaf,
a cheisaf dy orch'mynion :
46 A'th dystiolaethau rhof ar g'oeedd
o flaen brenhinoedd cryfon.
47 Heb w'radwydd, llawen iawn ym' cair
yn d'air, yr hwn a hoffsais :
48 Codaf fy nwyllaw at dy ddeddf,
trwy fyfyr, gredff a gerais.

Z A I N. Rhan 7.

49 Cofia i'th was dy air a'th ralth,
lle rhois fy ngobaith arno :
50 Yn d'air mae 'nghysur, lor, i gyd;
yr hwn mae 'mywyd ynddo.

S A L M CXIX.

51 Er gwatwar beilch, ni throis ychwaith
oddiwrth dy gyfraith hoyw-bur :
52 Cofais (O Dduw) dy ddeddf erioed ;
yn honno rhoed im' gyfur.

53 Y trawfion a ofnais yn faith,
fy'n torri'r gyfraith eiddod :
54 O'th ddeddf y cenais gerdd yn hŷ
yn nhŷ fy mhererindod.
55 Cofais dy enw (fy Ion) bob nos,
o serch i'th ddiddos gyfraith :
56 Cefais hynny, am gadw o'm bron
dy ddeddf ; ief hon fydd berffaith.

CHETH. Rhan 8.

57 Ti, Arglwydd, wyt i mi yn rhan ;
ar d' air mae f' amcan i'nau :
58 Gweddiais am nawdd ger dy fron,
o'm calon, yn ol d'eiriau.
59 Meddyliais am ffyrdd dy ddeddfau,
a throis fy nghanrau attynt :
60 Dy eirchion ar frys a gedwais ;
nid oedais ddim o honyat.

61 Er i draws dori fy 'speilio i,
dy gyfraith ni anghofais :
62 Gan godi ganolnos yn frau,
dy farnau a gyffais.
63 Cyfaill wyf i'r rhai a'th ofnant,
ac a gadwant dy eiriau :
64 Dy nawdd trwy'r tir fy lawn i'n myf ;
Duw, dysg i mi dy ddeddfau.

TETH. Rhan 9.

65 Arglwydd, gwnaethost yn dda â'th was,
yn ol dy ras yn addo :
66 Dyf i'm' ddeall dy air yn iawn,
'rwy'n credu'n gyflawn ynddō.
67 Cyn fy ngostwng, aethum ar gam ;
yn awr wyf d'dinam eilwaith :
68 Da iawn a graflawn ydwyf ti ;
O dysg i mi dy gyfraith !

69 Dy air, er beilch yn clytio ffug,
â'm calon orug cadwaf :
70 Breision ŷnt hwy ; er hyn myfi
dy gyfraith di a hoffaf,
71 Fy mlinder maith da iawn im' fu
i ddyf i'm' statudoedd :
72 Gwell fu im' gyfraith d'enau glân,
nag aur ac arian filoedd.

JOD. Rhan 10.

73 A'th ddwyllaw gwnaethost fi dy hun,
a rhoist im' lun yn berffaith :
O par im' ddeall dy air di,
a dysgaf fi dy gyfraith.
74 Y sawl a'th ofnant, gwelant hyn ;
bydd llawen ganddyn' weled :
Am fod fy ngobaith yn dy air,
yr hwn a gair ei glywed.

75 Duw, gwn fod dy farnau 'n deilwng,
â'm gostwng i yn ffyddlon :
76 Dod nawdd, er cyfur im' dy was,
o'th ras a'th addewidion.
77 Dod im' dy nawdd, a byddaf byw ;
dy gyfraith yw yn felys :
78 Gw'radwydder beilch â'm plyg ar gam ;
myfyriaf am d'ewylls.

79 Y rhai, O Dduw, a'th ofnant di,
troer y rheini attaf :
A'r rhai 'adwaenant, er eu maeth,
dystiolaeth y Goruchaf.

80 Bydded fy nghalen yn berffaith
yn dy lân gyfraith, Arglwydd :
Fel na's gorchuddier yn y byd
fy wyneb-pryd â gw'radwydd.

CAPH. Rhan 11.

81 Gan ddisgwyl am dy iechyd di,
mae f' enaid i mewn diffyg :
Yn gwylicd bounydd wrth dy air,
O Arglwydd cair fi'n ddiddig.
82 Y mae fy llygaid, mewn pall ddrych,
yn edrych am d'addewid :
Pa bryd (O Arglwydd, d'wedais i)
y'm diddeni â'th iechyd ?

83 Can's wyf fel costrel mewn mŵg cau ;
cofnais dy eiriau cyfion :
84 Pa hŷd yw amfer dy was di ?
pa bryd y berni'r trawfion ?
85 Cloddiai'r beilchion im' byllau ; hyn
fy'n erbyn dy gyfreithiau :
86 Gwirionedd yw d'orch'mynion di ;
cymmorth fi rhag cam faglau.

87 Braidd na'm difent o'r tir ar gais ;
ond glynais wrth d'orch'mynion :
88 Bywâ fi, Dduw, i gadw'n glau
dystiolaeth d'enau ffyddlon.

LAMED. Rhan 12.

89 Byth yn y nef y pery d'air,
90 O Dduw. Cair dy wirionedd :
O oes i oes : sicrh'ist y tir,
na siglir mo'i amgylchedd.
91 Safant byth wrth dy farnau di ;
maent it'n weision uffudd :
92 Oni bai fod dy ddeddf yn dda,
i'm difa b'afai gyftudd.

93 A'th orch'mynion y bywhe'ist fi ;
am hyn y rheini a gofais :
94 Eiddot ti wyf, Duw, achub fi ;
dy ddeddfau di a geifais.
95 Disgwyl fy lladd mae'r anwir fur ;
'rwy'n ystyr dy dystiolaeth :
96 Ar bob perfffeithrwydd mae terfyn,
ond ar d'orchymyn helaeth.

MEM. Rhan 13.

97 Mor gu (O Arglwydd) gennyf fi
dy ddeddf di a'th gy'ammodd :
Ac ar y rhain, o ddydd i ddydd,
y bydd fy holl ffyrddod.
98 Gwnaethost fi, â'th orch'mynion iach,
yn ddoethach nâ'm gelynion :
Can's gyd â mi yn dragywydd
y bydd dy holl orch'mynion.

99 Gwnaethost fi'n ddoethach (O Dduw Ion) :
nâ'r athrawon â'm dyfgynt :
Oblegyd fy myfyrdod mau
dy dystiolaethau oeddynt.
100 Am gadw o honod dy ddeddf di,
mwy nâ'm rhieni de'ldais :
101 Rhag dryglwybr, fel y cadwn d'air,
fy nhraed yn ddiwair cedwais.

102 Rhag dy farnau ni chiliais i ;
can's ti a'm dyfgynt ynddynt :
103 Mor beraidd gennyf d'eiriau iach i
nâ'r mel melysfach ydynt.
104 O Arglwydd, â'th orch'mynion di
y gwnaethost fi yn bwyllawg :
Am hynny 'r ydwyf yn casâu
peb cyfryw lwybrau gsuawg.

S A L M CXIX.

NUN. Rhan 14.

105 Dy air i'm traed i llusern yw,
a llewyrch gwiw i'm llwybrau:
106 Tyngais, a-chyflawni a wnaf,
y cadwaf dy lân ddeddfau.
107 Cyftuddiwyd fi'n awr, Arglwydd da;
bywhâ fi'n ol d'addewid:
108 Boddloner di, O Arglwydd mau,
ag offrw'm genau diwyd;

A dyfsg im' dy holl farnau draw.
109 F' enaid fy'm llaw'n wastadol:
Am hynny nid anghofais chwaith
dy lân gyfraith sanfteiddiol.
110 Yr annuwiolion i'r ffordd faw
rhoddasant faglau geirwon:
Ni chyfeiliornais i, er hyn,
ond dilyn dy orch'mynion.

111 Cym'rais yn etifeddiaeth lân
byth weithian dy orch'mynion:
O herwydd mai hwynt-hwy y fydd
lawenydd mawr i'm calon.
112 Goflyngais i fy nghalon bur,
i wneuthur, trwy orfoledd,
Dy ddeddfau di tra f'wy'n y byd,
a hynny hyd y diwedd.

SAMECH. Rhan 15.

113 Dych'myigion ofer cae'is i,
a'th gyfraith di a hoffais:
114 Lloches a tharian im' y'th gair;
wrth dy air y difgwylais.
115 Ciliwch, rai drwg, oddiwrthf fi;
fy Nuw cadwaf ei gyfraith:
116 Cynnal fi â'th air, a byw a wnaf;
ni wridaf am fy ngobaith.

117 O cynnal fi, fy Arglwydd Naf,
a byddaf iach drag'wyddol:
Ac yn dy ddeddfau iach y bydd
fy llawenydd gwaftadol.
118 Sethraist, O Arglwydd, yr holl rai
a ai oddiwrth dy ddeddfau:
Am mai oferedd ger dy fron
oedd eu dych'myigion hwythau.

119 Difethaist holl rai drwg y tir,
fel y difethir sothach:
Am hyn dy dyftiolaethau di
a gerais i'n anwylach.
120 O Arglwydd Dduw, rhag ofn dy ddig,
fy nghnawd a'm cig a synnodd:
Rhag dy farnedigaethau di
fy yfpryd i a oinodd,

AIN. Rhan 16.

121 Barn a thrugaredd a wneuthym;
na ddod fi y'm cafeion:
122 O Arglwydd, dyfsg ddaioni i'th was;
achub rhag cas y beilchion.
123 Pallai' ngolwg, yn disgwyl llawn
iechyd o'th gyflawni einau:
124 Yn ol trugaredd â'th was gwna,
dyfsg imi'n dda dy ddeddfau.

125 Dy was wyf fi, deall im' dod
i wybod dy ammodau:
126 Madws i't' (Arglwydd) roddi barn;
torrwyd dy gadarn ddeddfau.
127 Mwy nag yr hoffais dy ddeddf di,
pe rhon' a'i goethi'n berffaith:
128 Yn uniawn oll y cyfrifais;
ceisais lwybrau diffaib.

P E. Rhan 17.

129 Rhyfedd yw dy dyftiolaethau;
f' enaid innau a'm cadwodd:
130 Egoriad d'air yn oleu caid;
i weiniaid pwyll a ddyfsgodd.
131 Dyheais gan chwant (O Ddew Ion)
i'th lân orch'mynion croywa:
132 Edrych di arnaf megis ar
y rhai a gâr dy enw.

133 Yn ol d'air cyfarwydda'n broed;
anwiredd na ddoed arnaf:
134 O gwared fi rhag trawfedd dŷn,
a'th orchymyn a gadwaf.
135 Llewyrcha d' wyneb ar dy was,
dyfsg imi flas dy ddeddfau:
136 Dagrau o'm golwg liffo' wnant,
na's cadwant dy gyfreithiau.

TSAD1. Rhan 18.

137 Cyflawn ydwyt (O Arglwydd Dduw)
ac uniawn yw dy farnau:
138 Dy dyftiolaethau, yr un wedd,
ŷnt mewn gwirionedd hwythau.
139 Fy ferch i'th air a'm difaodd,
pan anghosiodd y gelyn:
140 D' ymadrodd purwyd trwy fawr ras;
hoffodd dy was d'orchymyn.

141 Nid anghofais dy gyfraith lân,
er bod yn fychan f'agwedd:
142 Dy gyflawnder di cyflawn fydd,
a'th ddeddf di fydd wirionedd.
143 Adfyd cefais, a chyftudd maith;
dy gyfraith yw'n nigrifwch:
144 Gwna im' ddeall cyflawnder gwiw,
a byddaf fyw mewn heddwch.

COPH. Rhan 19.

145 Llefaïs â'm holl galon; O clyw,
a'th ddeddfau, Duw, a gadwaf:
146 Arnat ti llefaïs; achub fi,
a'th lwybrau di a rodiaf.
147 Gwaeddaïs, achubais flaen y dydd,
wrth d'air yn ufudd gwylais:
148 Deffroi fy llygaid ganol nos,
o achos d'air a hoffais.

149 Clyw fi'n ol dy drugaredd dda;
bywhâ fi'n ol dy farnau:
150 Arnaf rhai 'fgele' a nesânt;
trofeddant dy gyfreithiau.
151 Tithau bydd agos, Arglwydd Dduw;
gwirionedd yw dy orch'mynion:
152 Gwyddwn fod dy dyftiolaethau
gwedi' sicrhau yn gyfion.

RESH. Rhan 20.

153 Gwel fy nghystudd, gwared ar gais;
can's cofais dy gyfreithiau:
154 Dadleu fy nadl, rhyddhâ fi'n rhodd,
yn ol ymadrodd d' enau.
155 Ffordd iachawd'wriaeth fydd bell iawn
oddiwrth anghyflawn ddynion:
Am nad ydynt yn ceisio'n glau
mo lwybr dy ddeddfau union.

156 Dy drugaredd, Arglwydd, aml yw;
gwna im' fyw'n ol dy farnau:
157 Llauer fy'm herlid; 'r wyf, er hyn,
yn dilyn dy lân ddeddfau.
158 Gwelais y traws, a grefyn i'u
iddynt ddirmygu d' einau:

D 8

159 Hoffais

S A L M CXIX, CXX, CXXI, CXXII, CXXIII, CXXIV.

159 Hoffais dy ddeddf; bywhâ fî, Arglwydd,
herwydd dy drugareddau.
160 Dechreu dy air gwionedd yw,
O Arglwydd Dduw y Llywydd;
A'th gyfiawn farnedig aethau
fydd yn parhau'n dragwydd.

SCHIN. Rhan 21.

161 Y cryf ar gam f' erlid a wnaï;
rhag d' ofn y crynai'nghalon:
162 Oblegyd d'air wyf lawen iawn,
fel pe cawn dylfau mawrion.
163 Celwydd ffeidd-dra a gas'ais,
a hoffais dy gyfreithiau:
164 Saith waith bob dydd y rhof it' glod,
am fod yn dda dy fariau.
165 Y sawl a gâr dy air, cânt heddi;
drwg ni's goddiwedd mo'nyn':
166 Gwyllais, Arglwydd, wrth dy iechyd,
gan wneuthud dy orchymyn.
167 Dy ddeddf cadwodd fy enaid i,
a hi yn sawr a hoffais:
168 Am fod fy llwybrau ger dy fron,
d'orch'mynion nid anghofais.

T A U. Rhan 22.

169 O'th flaen, Arglwydd, nefaed fy nghri;
dyf i mi ddeall d' eiriau:
170 Gwared fi'n ol d' ymadrodd rhad;
dêl attad fy ngweddïau.
171 Dy sawl a draetha'n genau'n wylch,
pan ddylgych im' dy ddeddfau:
172 Datgan fy nhafod d'air yn rhwydd,
herwydd dy gyfiawn eiriau.
173 Cymhorthed dy law fî ar gais;
dewifais dy orch'mynion:
174 Cerais dy iechyd, a'th ddeddf fydd
lawenydd mawr i'm calon.
175 Bo f' enaid byw, a mawl it' rhoed;
dy farn boed i'm hymddiffyn:
176 Crwydrais fel oen, dy was O cais;
can's cofais dy orchymyn.

S A L M CXX.

I'M hing y gelwais ar f' Arglwydd,
ac ef yn rhwydd a'm clybu:
1 Duw, gwared fî rhag tafod gau,
a genau yn bradychu.
2 Dywaid i mi, oes les neu fael
i'w gael, O dafod distryw?
3 Geiriau fel llymion saethau cawr,
ynghyd â marwawr meryw.
4 Gwae fî, aros'honof yn llech
ynghyd â Mefech dwyllgar:
A chyfanneddu â'm gwerfyll
yn nhrawfion bebyll Cedar.
5 Hir y bu f' enaid, y sut hon,
ym mysg caseion heddwch:
6 Os fon am lonydd a wnawn i,
rhyfelai'r rheini'n rhyfawch.

S A L M CXXI.

Dlswylliaf o'r mynyddoedd draw,
lle daw im' help wyllygar:
1 Yr Arglwydd rhydd im' gymmorth gref,
hwn a wnaeth nef a ddear.
2 Dy droed i lithro ef ni's gâd,
a'th Geidwad fydd heb huno:
3 Wele, Ceidwad Israëll lân
heb hūn na hepiar arno.

5 Ar dy law ddeau mae dy Dduw,
yr Arglwydd yw dy Geidwad:
6 Dy lygru ni chaisf haul y dydd,
a'r nos nid rhÿdd i'r lleuad.
7 Yr Ion a'th geidw rhag pob drwg,
a rhag pob cilwg anfad:
8 Cai fyn'd a dyfod byth yn rhwydd;
yr Arglwydd fydd dy Geidwad.

S A L M CXXII.

I Dÿ'r Arglwydd pan dd'wedent, Awn,
im' llawen iawn oedd gwrande:
1 Sai'n traed o fewn Caerlalem byrth,
yr un ni fyrth oddiyno.
2 Caerlalem lân, ein dinas ni,
ei fail fydd ynddi i hunan:
A'i phobl fydd ynddi yn gyttūn,
a Duw ei hun â'i drigfan.
3 Can's yno y daw y llwythau'nghyd,
yn unfryd, llwythau'r Arglwydd:
Tyftiolaeth Israel a'i drig-fod,
a chlod i'w sawr sancteiddrwydd.
4 Can's yno cadair y farn fydd;
eisteddfod Dafydd yno:
5 Erchwch i'r ddinas heddi a mawl,
a llwydd i'r sawl a'th garo.
6 O fewn dy gaerau heddwch boed,
i'th lysoedd doed yr hawddfyd:
7 Er mwyn fy mrodyr mae'r arch hon,
a'm cymmydogion hefyd.
8 Ac er mwyn ty'r Arglwydd ein Duw,
hwn ynot yw'n rhagorol:
9 O achos hyn yr archaf fî
i ti ddaioni rhadol.

S A L M CXXIII.

TUedda'ngolwg at y ne',
(fy Nuw) dy le trigiannol:
1 Fel y try gweision eu Dygaid
at ddwylo'u meistrad bydol.
Llygaid llaw-forwyn, ar bob tro,
a ddilyn ddwylo'i meistr:
Disgwyliwn arnat (Dduw) r un wedd
am dy drugaredd gynnes.
2 Dy nawdd, Arglwydd, dy nawdd yn rhodd;
dygafom ormodd dirmyg:
3 Gan watwar y tyn a'r balch iawn,
yr ŷm yn llawn boenedig.

S A L M CXXIV.

DYMA'r amfer, yn ddi ymgel,
gall Israëll synegi:
Yr Arglwydd nef oni bai fod
â'i arfod gyd â nyini:
1 Gyd â ni oni bai ei fod,
pan ddaeth gwrth-drafod dynion:
2 Pan gododd eu llid i'n poeni,
llyngcafent ni yn fywion.
3 Y dyfroedd a'n boddafent ni,
a'n hoes dan gefnlli' buan:
4 Fel dyddafent drofom, fel chwydd dw'r;
fel dyna gyfiwr truan.
5 Bendigaid lor ei law a droes;
ac ef ni roes mo honom
Yn yglyfaeth, i'n rhwygo'n frau,
i'w gwag eistiau llymion.
6 Ein henaid aeth yn rhÿdd o lÿn,
fel yr aderyn gwirion:
7 Rhwyd yr adarwr torri' wnaeth,
a pinnau aeth yn rhyddion.

S A L M CXXIV, CXXV, CXXVI, CXXVII, CXXVIII, CXXIX, CXXX.

Ein holl gynhorthwy ni, a'n llwydd,
fy'n nerth yr Arglwydd hawddgar:
Yr hwn, trwy waith ei ddwyllaw ef,
a greawdd nef a ddear.

S A L M CXXV.

SAWL a'mddiriedant yn Naw Ion,
byddant fel Seion fynydd,
Yr hwn ni fyf: a'i tylwedd fry
a bery yn dragwydd.
Fel y saif fail Caerfalem fry,
a'i chylchu mae-mynyddoedd:
Felly yr Arglwydd yn gaer fydd
dragwydd cylch ei bobloedd.

Er na orphywys rhwyfsg cledd hir
yr enwir ar gyfiawniaid:
Rhag i'r rhai cyfiawn estyn llaw,
i deimlaw campau diriaid;
O Arglwydd Dduw, yn bryfur gwna
i bob dŷn da ddaionia:
Sef union attat ti yn glau
y bydd calonnau'r rheini.

Onid y dryddyn, Duw a'i gyr
gyd â gweithwyr anwired:
Mewn drwg ymddrôd, felly ymddrôd;
ar Isreal boed tangnefedd.

S A L M CXXVI.

PAN ddychwelodd ein gwir Dduw Ion
gaethiwed Seion sanctaidd:
Mor hyfryd gennym hyn bob un,
a rhai mewn hân nesolaidd.
Nyni â'n genau yn dda'n gwedd,
gorfoledd ar ein tafod,
Ym mhlith cenhedloedd d'wedyn hyn;
Fe wnaeth Duw drofyn y ffordd.

Yfod fawr a wnaeth Duw yn wir,
ein dwyn i'n tr cynnecin:
O gaethiwed y gelyn llym;
am hyn yr ym yn chwertia.
O cynnull ein gweddillion ni;
tro adre'r rheini eilwaith:
Gan dy lif-ddyfroedd fel y gwlych
y dehaw fych a diffaith.

Y rhai fy'n hâu mewn dagrau blin,
hwynt-hwy dan chwertia medant:
Felly, f' Arglwydd, dan droi y byd,
dwg ni i gyd i'r meddiant.
Y rhai dan wylo aeth o'r wlad,
fel tafu had rhŷd gryniau:
Trwy lawenydd y dont ynghyd,
fel caeglu yd yn dytrau.

S A L M CXXVII.

YTŷ ni adeilado'r Ner;
ai'n ofer gwaith y feiri:
A'r ddinas hon ni's ceidw efô,
ni thycia gwylio ynddi.
Os bore godi, os hân hwyr,
a byw trwy lwyd ofid:
Ofer i gyd: Duw a rydd hân
i bob rhyw un a'i caro.

Wele, y plant a roir i ddyn,
hiliogaeth yn i'r Arglwydd:
Ac o'i rodd ef daw ffrwyth y baw,
i'w magu mewn sancteiddrwydd.
Fel gwr cryf, p'le bynnag y daw,
ac yn ei law ei faethau:
Plant yr ieuengtyd felly 'maen'
yn bach o flaen y tadau.

5 Sawl' honynt fydd a'i wiir yn llawn,
mae'n ddedwydd iawn ei foddion:
Hwy ni's gw'radwyddir, pan ddol man
i mddiddan â'u gelynon.

S A L M CXXVIII.

AGfno'r Arglwydd, gwyn ei fyd,
a rhodio'r hŷd ei lwybrau:
2 Bwyttai o ynnill gwaith dy law,
a blith y daw i tithau.
3 Dy wraig ar dy dŷ is nen,
fel per winwydden ffrwythlon:
Dy blant ynghylch dy fwrdd, a fydd
fel olew-wydd blanhigion.

4 Wele, fel dyma'r modd, yn wir,
bendithir y gwr cyfion:
A ofno'r Arglwydd Dduw yn ddwys,
rhydd arno bwys ei galon.
5 Cei gyflawn fendith gan Dduw Ion,
bydd dithau, Seion, ddedwydd:
Fel y gwelych, â goleu drem,
Gaerfalem mewn llawenydd.

6 Holl ddyddiau d'eiioes. Plant dy blant,
cei weled llwyddiant iddynt:
Ac ar holl deulu Isreal,
daw hedd diogel arnynt.

S A L M CXXIX.

LLawer gwaith cefais gyftudd mawr,
Israel yn awr dywedd:
O'm hieuengtyd hyd yr awr hon,
fe wŷr fy mron eu trymmed.
2 A llawer gwaith y cefais lid,
o'm gwan ieuengtyd allan,
A blin gyftudd ar lawer tro:
ac etto ni'm gorsuan.
3 Yr arddwŷr arddent y cefn mau,
trwy rwygo cwyfau hirion:
4 Y cyfion Ner torrodd yn frau
bleth-didau'r annuwiolion.
5 Pa rai bynnag a roisant gas
ar degwch dinas Seion,
Gw'radwydder hwynt, cilient i'w hol,
y rhai annuwiol creulon.

6 Byddant fel y glas wellt a fai
ar bennau tai yn tyfu:
Yr hwn fydd, cyn y tynner fo,
yn gwywo, ac yn methu.
7 Ni leinw'r medelwr ei law;
ai chair o honaw ronyd:
I'r casglwr ni's tâl ddim mo'i droi,
na'i drin, na'i roi mewn rhwymyn.

8 Fel na bai byth gwiw gan y rhai
na'r a dramwyai heibio,
Dd'wedyd unwaith, Duw a ro llwydd:
neu, 'R Arglwydd a'ch bendithio.

S A L M CXXX.

O'R dyfnder gelwais amat, Ion:
2 O Arglwydd tirion, goftwng
Dy glust, ystyria y llais mau,
clyw fy ngweddïau teilwng.
3 Duw, pwy a saif yn d'wyneb di,
os creffi ar anwired?
4 Ond, fel y'th ofner di yn iawn,
yr wyt yn llawn trugaredd.
5 Disgwyllais f' Arglwydd, wrth fy rhaid;
disgwyllodd f' enaid arno:
Rhois fy holl obaith yn ei air;
6 F' enaid a gair yn effro.

S A L M CXXX, CXXXI, CXXXII, CXXXIII, CXXXIV, CXXXV.

Ac am yr Arglwydd gwylio y bydd
fwy na gwylieddyd diſri,
A edrych blygain bob pen awr,
a welo'r wawr yn codi.
7 Un wedd diſgwylied Iſraël
yn ddigel am yr Arglwydd:
Can's mae nawdd gyd â'r Arglwydd nef;
mae ynddo ef rywiowgrwydd.
Ei drugareddau ant ar led,
fe rydd ymwardd ini:
8 Fe weryd Iſraël; fel hyn
fo'i tyn o'i holl ddrygioni.

S A L M CXXXI.

YN fy nghalon ni bu falch chwydd,
O Arglwydd, na dim tynder:
Ni chodais chwajth drahaus wg
i'm golwg, o dra uchder.
Ac ni rodiais yma a thraw,
i dreiglaw pethau mawron:
Ni fanwl chwiliais am wybod
rhyfeddod a dirgelion.

1 Goſtyngais i f' enaid mewn pryd,
fel pan ddiddysfyd herlod:
Fy enaid fydd fel un a fu
gwedi 'ddiddysfu'n bared.
3 Ond diſgwylied tŷ Iſraël
wrth wir Imanuel beunydd:
Sef wrth yr Arglwydd o'r pryd hyn,
heb derfyn, yn dragywydd.

S A L M CXXXII.

O Cofia Ddafydd, fy Nuw Ner,
a'i holl wrth-flinder hefyd:
2 Pa lw adduned a roes fo
i Dduw Iago, gan dd'wedyd,
3 Nid af o fewn pabell fy nhŷ,
a'm gwely mwy ni's dringaf:
4 Ni roddaf i'm dau lygad hŷn,
amrantuon chwaith mi chyſgaf;
5 Nes caſſwyf gyſte, yn ddi rus,
i Arglwydd grymmus Iago:
6 Wele'n Ephraïm clywſom fod
lle o brefwylfod iddo.
Cawſom hi ym meufydd y coed.
7 Pawb doed i'w bebyll tinion:
Awn, ymgrymmwn, pawb ufuddhaed,
wrth ei faingc draed yn union.
8 F' Arglwydd, cyfod i'th eſmwyth lys,
a'th arch o rymmus ſawredd:
9 Gwisged d'offeiriad gyſion fraint,
gwisged dy ſaint wirionedd.
10 Er mwyn Dafydd, dy ſyddlon was,
na thyn dy ras yn lliidiog:
Ac na wrth neba di, er neb,
mo wyneb dy Enneiniog.
11 I Ddafydd rhoes yr Ion lw gwir;
a chedwir hwn heb wŷredd:
O ſirwyth dy gorph rhof ar dy faingc
it' iraidd gaingc i eistedd.
12 Fy neddiau a'm cyſammodd i
dy ſeibion di os cadwant:
O blap i blap, o gaingc i gaingc,
hwy ar dy faingc a ſarnant.
13 Can's fy Arglwydd, o ſerch a bodd,
a rag-ddewifodd Seion:
I drigo ynddi rhces ei fryd,
gan dd'wedyd geiriau tinion;
14 Hon ſyth fydd fy ngorphwysfa i;
o hoffder ynddi triga.

15 Bendithiaf hi â bwyd di ball,
â'i thlawd diwall o ſara.

16 A iachawdwriaeth, medd Duw Naf,
y gwisgaf ei heglwyswyr:
A rhoddaf yngenau pob ſant,
o'i mew'n, ogoniant ſallwyr.

17 Paraf hyn oll, ac felly bydd
corn Dafydd yn goronog:
Felly darperais, gan fy mhwyll,
brif ganwyll i'm Henneiniog.

18 Am ei elynion, o bob parth,
y gwisgaf warth a gw'radwydd:
Paraf hefyd i'w goron fo
ſlodeuo, medd yr Arglwydd.

S A L M CXXXIII.

WELE, fod brödyr yn byw 'nghyd,
mor dda, mor hyfryd, ydoedd i
2 Tebyg i olew o ſawr werth
mor brydferth ar y gwisgoedd:
Fel pe diſgynai draw o'r nen,
'r hŷd barf a phen offeiriad:
Sef barf Aron, a'i wiſg i gyd,
yn hyfryd ei arogliaid:

3 Fel pe diſgynai gwllth Hermon
yn dō dros Seion fynydd:
Lle rhwymodd Duw fywyd, a gwllth
ei fendith, yn dragywydd.

S A L M CXXXIV.

WELE, holl weifion Arglwydd nef,
bendithiawch ef, lle'r ydych
Yn ſefyll yn nhŷ Dduw y nos,
a'i gyntedd diddos trefn-wŷch.
2 Dyrchewfch chwi eich dwylaw glân
yn ei gyſſegr-lân annedd:
A bendithiawch, â chalon rwydd,
yr Arglwydd yn gyfannedd.

3 Yr Arglwydd, â'i ddechulaw gref
hwn a wnaeth nef a daear,
A roddo ei fendith, a'i ras,
i Seion, ddinas hawddgar.

S A L M CXXXV.

O Molwch enw'r Arglwydd nef,
ei weifion ef moliennwch:
2 Y rhai a ſaif i'w dŷ a'i byrth,
i'n Duw, a'i ſawrwyrth, cenwch.
3 Molwch yr Arglwydd, can's da yw;
clod i'r Ior byw a berthyn:
Cenwch ei glod dros yr holl fyd;
a hyfryd yw y teityn.
4 Oblegyd yr Arglwydd â'i nawdd
ef a etholawdd Iago:
Ac Iſraël, i'w myſg y trig,
yn deulu unig iddo.
5 Can's mawr yw'r Arglwydd yn ei lys;
mi wn yn hyſpys hynny:
Ym mhell uwch law'r holl dduwiau mân
mae'r Arglwydd glân, a'i allu.
6 Hyn oll a fynnodd a wnaeth ef,
yn uchder nef eithafon:
A'r ddaear, ac yn y môr cau,
a holl ddyfnderau'r eigion.
7 O eithaf daear cyfyd tareth;
daw'r mell o bob parth hwythau:
Ac oer dymheſtloedd, gwllaw, a gwŷnt,
a godynt, o'i dryſerau.
8 Yn nhir yr Aipht, dynion, a dâ,
â llawer pla, y t'rawodd:

S A L M CXXXV, CXXXVI, CXXXVII.

Cyntaf-anedig o bob un,
 a'i law ei hun, a laddodd.
 I'th ganol di, O Aipht greulon,
 rhoes Daw arwyddion rhyfedd :
 Ar Pharo a'i holl weision i gyd ;
 dug trwy'r holl fyd orfoledd.

10 O nerth ei fraich efo a wnaeth
 lawer cenhedlaeth feirwon :
 A lladdodd lawer, yr un wedd,
 o ben brenhin'edd cryfion.
 11 Sef o'r Ameriaid Sehon fawr,
 ac Og y cawr o Basan ;
 A'r un ddinystrïad arnynt aeth,
 a holl frenhiniaeth Canan.

12 A'u holl diroedd hwynt-hwy i gyd,
 gyd a'u holl fywyd bydol,
 I Israhel ei roi a wnaeth,
 yn etifeddiaeth nerthol.
 13 Dy enw (O Arglwydd) a'th nerth cry',
 a bery yn dragywydd :
 Ac o genedl i genhedlaeth,
 dy gofiadwriaeth, Lywydd.

14 Can's ar ei bobl y rhydd ef farn,
 yr Arglwydd cadarn cyfion :
 Ac yn ei holl lywodraeth bur,
 bydd doftur wrth ei weision.
 15 Y delwau oll, gwaith dwylaw yn',
 a dyfais dŷn anfyddlon :
 O aur ac arian, dŷn a'u gwnaeth,
 o hil cenhedlaeth weigion.

16 O waith dŷn, gwaith rhwth y fydd,
 heb ddim lleferydd iddyn' :
 Ac mae llun llygaidd mawr ar lled,
 a'r rhai'n heb weled gronyn.
 17 Dwy glust dynion fydd i bob un,
 heb glywed mymrwn etto :
 Eu safn yn ehang, ac ni chaid
 na chwyth nae enaid ynddo.

18 Un fodd a'r delwau, fydd y rhai
 a'u gwnelai hwynt a'u dwylo :
 Ac nid yw well na'r rhai'n yr un
 ynddyn' a ymddiriedo.
 19 Tŷ Israhel, na choeliwch chwi,
 tŷ Aron, Lefi ufudd,
 20 I'r rhai'n ddim, ond i'r Arglwydd ne' :
 bendithiwch e'n dragywydd.

21 Bendithier fyth mawr Enw'r Ion,
 obseion hen, a barchem :
 Bendithier, moler ei enw fo,
 sy'n trigo yng Nghaer-Salem.

S A L M CXXXVI.

MOlwch yr Arglwydd, can's da yw ;
 moliennwch Dduw y Llywydd :
 Can's ei drugaredd oddi fry
 a bery yn dragywydd.

1 Molwch chwi Dduw y duwiau'n rhwydd,
 2 Ac Arglwydd yr arglwyddi :
 3 Hwn unig a wnaeth wyrthiau mawr,
 trwy ei ddirfawr ddaion.

4 Gwnaeth, a'i ddoethineb, nef uwch ben,
 5 A'r ddaear, a'r dyf'edd ;
 Y rhai yw prif sylwedd y byd,
 ac i gyd o'i drugaredd.
 6 R hwn a wnaeth oleuadau mawr,
 o'r nef hyd lawr, a'i fawredd :
 7 Haul y dydd, a'r lleuad y nos,
 i ddangos ei drugaredd.

8 R hwn a d'rawodd yr Aipht i'w ddig,
 a'r blaen-anedig ynddi :

11 Ac a ddug Israhel i'r daith,
 ac ymaith o'u holl gyni.
 12 A hyn trwy law gref, a braich hir,
 o rym ei wir ogonedd :
 13 A hollti'r môr coch yn ddwy ran,
 o anian ei drugaredd.

14 Dug Israhel i'r lan yn wŷch ;
 fel dyna ddrych gorfoledd :
 15 Ysgytio Pharo, a'i holl lu ;
 a hyn fu ei drugaredd.
 16 A dwyn ei bobloedd, yn ddi-chwys,
 trwy wledydd dyrys anian :
 17 Taro brenhinoedd er eu mwyn,
 ac felly 'dwyn hwy allan.

18 Lladd llawer brenhin cadarn llen ;
 19 Sef Sehon yr Ameriaid :
 20 Ac Og o Basan, yn un wedd,
 o'i fawr drugaredd dibaid.
 21 A'u holl diroedd hwynt-hwy i gyd
 eu rhoi yn fywyd bydol
 22 I Israhel ei was, a wnaeth,
 yn etifeddiaeth nerthol.

23 Hwn i'n cyftudd a'n cofiodd ni,
 o'i fawr ddaioni tirion :
 24 Ac a'n hachubodd yn ddifwrth
 oddiwrth ein holl elynion.
 25 Yr hwn a ymbyrth bob rhyw gnawd,
 yn ddiawl o'i drugaredd :
 26 Clodforwch Dduw, Brenhin y nef ;
 rhowch iddo ef egonedd.

*Molwch Arglwydd yr arglwyddi,
 uwch ben pob rbi o fawredd :
 Dduw'r duwiau, I'r uwch ben pob ion,
 a ffynnon y drugaredd.*

S A L M CXXXVII.

PAN oeddyn gaeth yn Babilon,
 ar lan prif afon groyw,
 Mewn coffadwriaeth am Seion,
 hidlasen ddagrau'n loyw.
 2 Rhoddafon ein telynau'n nghrog
 ar goed canghennog irion,
 Lle yr oedd prenau helyg plan
 o ddeutu glan yr afon.

3 Y rhai a'n dug i garchar caeth,
 i ni yn firaeth gofynen' :
 A ni'n bruddion, gerddi Seion :
 yslywaeth peth ni's gallen.
 4 O Dduw, pa fodd y canai neb
 (rhoem ateb yn ystyriol)
 I chwi o gerdd ein Harglwydd Dad,
 a ni mewn gwlad efronol ?

5 Os a' Caerfalem o'r cof mau,
 anghosied deliau ganu :
 6 Na throed fy nhatod, oni bydd
 hi'n ben llawenydd ami.
 7 Cofia di, Dduw, blant Edom'lem,
 yn nydd Caerfalem-hawddgar :
 Noethwch, dynoethwch (maddei rhai'n)
 ei mur a'i main i'r ddaear.

8 Bydd gwŷn eu byd i'r sawl a wnet
 i ti, merch Babel rydost,
 Yr unrhyw fefur, gan dy blau,
 i ninnau fel y gwnaethost.
 9 Y sawl a gym'ro dy blant di,
 bo'r rheini fendigedig,
 Ac a darawo'r eppil tau
 a'u pennau wrth y cerrig.

S A L M

SALM CXXXVIII, CXXXIX, CXL.

SALM CXXXVIII.

RHOF fawrglod iſi, fy Nuw Ion;

o ddyfnder calon canaf :
Yngwydd holl angylion y nef,

a'm hoflef, y'th foliannaf.

2 Yngrymmaſ tu a'th ſanctaidd dŷ,
dan ganu o'th drugaredd :

3 A'th enw mawr, uwch-law pob peth,
a'th air difeth wirionedd.

4 Y dydd y gelwais arnat ti,
gwrandewaſt fi yn fuan :

Yno y nerthaiſt, a'chref ſlaidd,
fy enaid i, oedd egwan.

5 Doed brenhinocedd y ddacar hon,
a rhoen' it' union ſoliaſt :

Addolent oll ein gwir-Dduw ni ;
can's d'eiriau di a glywiant.

6 Yn ffyrdd yr Arglwydd, yr un wedd,
ac am ei Fawredd, canant :

Gan ddangos trwy'r holl fydd ei fraint,
a maint yw ei egoniant.

7 Uchel yw'r Ion, etto ſe wel
yr uffudd iſel ddyinion.

8 A gwel o hirbell, er eu plau,
y beilch a'r gwarrau ſythion.

9 Pe bai yn gyfyng arnai'r byd,
ti a'm bywhŷd eilwaith :

Gan eſtyn llaw, i ddwyn dy was
oddiwrth rai atcas ymaith.

10 Yr Arglwydd a gyflawna a mi,
Duw, dy ddaioni rhag-llaw,

Ac yn dragywydd i mi dod :
na wrthod waith dy ddwyllaw.

SALM CXXXIX.

A Rglwydd, manwl y chwiliaiſt fi ;
da y'm hadwneſt hefyd :

2 Eisteddiad, codiad, gwyddoſt hyn,
a'm meddw) cyn ei dd'weddyd.

3 Yr wyd ynghylch fy lloches i,
a'm ffyrdd fydd iſi'n hyspys :

4 Nid oes air na's gwyddoſt ei fod
ar ſlaen fy nhafod ofnus.

5 O'm hol ac o'm blaen y'm lluniaiſt ;
dy law a ddodaiſt-arnaf :

6 Gwybodaeth ddieithr yw i mi,
a'i deall hi ni's medraf.

7 I ba le'r raf fi i roi tro,
i' mguddio rhag dy Yſpwyd ?

8 I ba le ſfoaf rhag dy wydd,
trwy gael ſfordd rwydd i lathlyd ?

9 Os dringaf tu a'r nefoedd fry,
wyt yno i'th dŷ perffaiſt :

10 Os tu a'r dyfndwr goſtwng tro,
yr wyt ti yno eilwaith.

11 Pe cawn adenydd bore wawr,
a myn'd i ſor mawr anial :

12 Yno bydd dy ddehenlaw di,
i'm tywys i, a'm cynnal.

13 A phe meddyllwn, yr ail dro,
ymguddio mewn tywyllwg :

Canol y nos fel hanner dydd,
mor oleu fydd yn d'olewg.

14 Nid dim tywyllach nos iſi,
nag yw goleuni hafddydd :

A'r ddau i ti maent yr un ddull,
y tywyll a'r goleuddydd.

15 Da' gwyddoſt y dirgelwch mab ;
P' arddau a feddiennaſt :

Ynghrôth fy mam pan oeddwn i,
yno tydi a'm cuddiaiſt.

16 Can's rhyfedd iawn y gwnaethpwyd fi,
a'th waith di fy rfyddodd :

A'm henaid a wyr hynny'n dda,
a hon a wna it' fawrglod.

17 Ni chuddiwyd fy ngrym rhagot ti,
pan wnaethoſt fi yn ddirgel,

Fel llunio dŷn o'r ddacar hon,
o fewn pridd eigion iſel.

18 Dy lygaid gweſant fy nhrefn wael,
cyn i mi gael perffethalon :

19 R oedd pob peth yn dy lyſt yn llawn,
cyn bod yn iawn un gronyn.

20 Mor anwyſ dy feddylliaſ ym' i
mor fawr yw ſum y rheini !

21 Wrth ſwrw, amlach gwn yw bod
nâ'r tywod o' rſedi.

22 Myfyrio pan ddeffrowyſ fi,
rwyſ gyd â thi yn gwblol.

23 O Dduw, pa achos, yn dy lid,
na leddid yr annuwiol ?

O Dduw, pe coſpid rhai o'r rhain
y fydd yn arwain traha :

Wrth y gwaedlyd ſo gaid d'weddyd,
Dydi dos oddi yma.

24 Y rhai am danad, f' Arglwydd eu,
fy'n traethu pethau ſgeler :

A'th elynion, dibris eu llw,
cym' rafant d'enw'n ofer.

25 On'd cas yw gennyf, O Dduw Ion,
dy holl gaeſion gwsedlyd ?

On'd ſſiaidd gennyf fi bob dŷn
a ai yn d'erbyn hefyd ?

26 A llawn gas y caſeais hwynt :
ÿnt fel ar bwynt gelynhion.

27 O chwilia fi, O Dduw, yn hŷ :
cei hynny yn fy nghalon.

(Duw) prawf fy meddw i'n fy moſ.
28 Oes ſfordd annuwiol gennyf,

Gwel fi, tywys, dwg fi yn f'ol ;
dod ſfordd drag'wyddol ymy.

SALM CXL.

RHAG y gŵr drwg gwared fi (Ner)

rhag gŵr y trawlder eſfydd :

2 'Rhaf fi'n bradychu yn ddirgel,
a chafgu rhyfel beunydd,

3 Fel colyn ſarph yn lſichrig wau,
yw eu tafodau llymion :

Gwenwyn yr aſp fydd yn parhau
dan eu gwefulau creulon.

4 Rhag y dŷn drwg, rhag y gŵr traws,
fy'n myfyr lliaws faglau :

Duw, gwared fi, rhag goſod hrad
ynghylch fy ngwaſtad lwybrau.

5 Y beilch cuddiaſant ſag i rhwyd ;
wrth hon goſodwyd tannau :

Ar draws fy ffyrdd, i ddal fy nſiroed,
ynghudd y rhoed llymynau.

6 D'wedais wrth f' Arglwydd, Fy Nuw wyd ;
tyn fi o'u rhwyd a'u maglau :

O gwrando'n fuan, f' Arglwydd nef,
ar brudd leſ fy ngweddiau.

7 Fy Arglwydd yw fy nerth i gyd,
a'm coel, a'm hiechyd calon :

Ti a roiſt gudd dros fy mhen mawr
yn nydd yr arſau gloyywon.

8 I'r dŷn annuwiol, Duw, na ad-
ddymuniad drwg ei' wyllys :

S A L M CXL, CXLI, CXLII, CXLIII.

Rhag ei wneuthur efo yn gry,
a'i fyn'd yn rhy drahaus.
9 A'u holl ddymuniad ddrwg i mi,
a'u rhegain weddi greulon:
Y rhai'n yn llwyr a ddon't ym mhen
y capten o'm cafeion.
10 Syrthied arnynt y marwr tan,
ac felly llosgan' ymaith:
Bwrier hwy mewn caufosydd nant,
fel na chyfodant eilwaith.
11 Dŷn llawn siarad fydd anwaftad;
ni cistedd ef yn gryno:
A drwg a ymlid y gwr traws;
o hyn mae'n haws ei gwmpo.
12 Da gwn y rhydd yr Arglwydd dâl,
i ddial cam y truan:
Ac y iawn fama y dŷn tlawd,
fy'n byw ar gardawd fechan.
13 Y rhai cyfiawn, trwy yr holl-fyd,
dyenw a gyd foliannapt:
A'r holl rai union, heb ofn neb,
o flaen dy wyneb trigast.

3 Ond pan fynegais i' fy nghur,
a'm dolur o'm meddyliau:
Da gwyddit ti bob ffordd, a'r man,
y rhoisan' i mi faglau.
4 O'r tu deau nid oetd im' neb,
trown f'wyneb, a'm hadwaenais:
Na nawdd, na neb, o du'a y byd,
fy mywyd a 'mgeleddai.
5 Arnad llelais, writhyt d'wedais,
Duw, ti a ydwyd union:
Fy nghwbl obaith wyt ti yn wir,
a'm rhan yn nhir y bywion.
6 O ystyr, Arglwydd, faint fy nghat;
wyf mewn trueni diglon:
Rhag fy erlidwyr gwared fi;
mae'r rheini yn rhy gryffon.
7 O garchar caeth fy enaid tyn;
dy enw am hyn a fola!
Pan weler dy fod ar fy rhan,
y cyfion twygan attaf.

S A L M CXLIII.

O Bryfia, Arglwydd, elyw fy llais;
o bryfur gelwais arnad:
O'r man lle bywyf gwranddo fy llef,
a doed i'r nef hyd attad.
2 Fy ngweddi ger dy fron a ddaw,
gan godi dwylaw'n uchel,
Yn arogl dath ac aberth hwy'r,
fel union ddiwyr lefel.
3 O Arglwydd, gofod, rhag gair ffraeth,
gadwraeth ar fy ngenau:
Rhag im' gam-dd'weddy, gofod dder
ar gyfor fy ngwefufau.
4 Na phwyfa'n ghalon at ddrwg beth,
ynghyd-bleth â'r annuwiol:
Nac mewn cyd-fwriad gwaith neu wedd,
rhag twyll eŷ gwledd ddaimeithiol.
5 Boed cosp a cherydd y cyfiawn
fel olew gwerthlaw'n amaf:
Ni friw fy mhen; po mwyaf fo,
mwy trosto a weddiaf.
6 Eu barnwyr pe bwrld i'r llawr
ar greigiau dirfawr dyrys:
Gwrandawent ar f'ymadrodod i,
a chlywent hi yn felys.
7 Fel dangos cynnudd o goed mân,
a fwrian' rhyd y cdaear:
Mae'n hefyryn ninnau, yr un wedd,
ym mron y bedd ar wasgar.
8 Mae'ngolwg, a'm holl obaith i,
Duw, arnat di dy hunan:
Duw, bydd di'n unig yn fy mhlaid;
na fwrw f' enaid allan.
9 Cadw fi, Arglwydd, rhag y rhiwyd
hon a ofodwyd ymy:
Telm yr annuwiol, hoenyn main,
rhag ofn i'r rhai'n fy maglu.
10 Yr anwireddwyr, 'b ado un,
cwmpant eu hun i'w rhywiau:
Ymddiried ynot ti a whaf,
ac felly diangaf innau.

E Rglyw fy arch, O Arglwydd mad,
wyf arnad yn gweddio:
O'th wirionedd, a'th gyfiawnedd,
gofynaf i' fy ngwrando.
2 Ac na ddos i'r farn â'th was gwad,
(pa les im' gael cyfiawnder?)
Am nad oes dŷn byw ger dy fron
yn gyfion, pan ei teimlir.
3 Y gelyn a erlidiodd f'oes,
mewn llwch y'm rhoes i orwedd:
Fel y rhai meirwon, a fai'n hir
is tywyll dir â'u hannedd.
4 Yna fy yspryd, mewn blin ing,
a fu mewn cyfyng-gyngor:
5 Ac ar fy nghalon drom daeth braw,
Ond wrth fyfyrw rhagor,
Mi a gofiais y dyddiau gynt,
a helynt gwaith dy ddwylo:
Am hyn myfyriais, fy Nuw Naf,
am hyn myfyriaf etto.
6 Fy nwyllaw attaf rhois ar led,
lle 'mae f'ymddiried unig:
Am danad f' enaid fydd, yn wir,
un wedd â'r tir fychedig.
7 Yn ebrwydd gwranddo fi yn rhodd,
O Arglwydd, pallodd f' yspryd:
Rhag i mi fyned i'r pwll du,
fel rhai a ddarfu 'bywyd.
8 Par im' ar frys glywed dy nawdd;
can's ynot hawdd y credais:
A dyf' im' rodio dy fyfyrdd rhad;
can's f' enaid attad codais.
9 A gwared fi, fy Nuw a'm Hion,
rhag fy ngelynyon astrus:
Am fod fy lloches gyd â thi.
10 O dyf' i mi d'ewyllys;
Can's tydi ydwyf y Duw mau;
boed d'Yspryd tau i'm tywys
Ar yr uniondeb yn y tir:
dyna dy wir ewyllys.
11 Duw, er mwyn d'enw, fi bywhâ,
a helpa f' enaid tyner:
Allan o ing, Duw, cais ei ddwyn,
ac er mwyn dy gyfiawnder.
12 A gwna ar yr elynol blaidd,
cafeion f' enaid, gerydd:
Disetha hwynt, er mwyn dy ras;
can's mi wyf dy was uffudd.

S A L M CXLIII.

R Hois weddi ar yr Arglwydd nef;
yn llym fy llef ymbillais:
A'm holl fyfyrdd ger ei fron,
o'm calon, y tywelltais.

S A L M CXLIV, CXLV, CXLVI.

S A L M CXLIV.

- B** Endigaid fo'r Arglwydd fy nerth;
mor brydferth yr athrawa
Fy nwylo i ymladd, a'r un wedd
fy myfodd i ryfela!
- 2 Fy nawdd, fy nerth, fy nug, fy nghred,
fy nhŵr, i' ymwardd unig:
Can's trwyddo ef fy mhobol a gaf
danaf yn oftyngedig.
- 3 Pa beth yw dŷn, dywaid, O Dduw,
pan fyddit i'w gydnabod?
A mab dŷn pa beth ydyw fo,
pan fych o hono'n darbod?
- 4 Pa beth yw dŷn? peth yr un wedd
a gwagedd heb ddim 'hono:
A'i ddyddiau'n cerdded ar y rhod,
fel cyfod yn myn'd heibio.
- 5 Gostfwrng y nefoedd, Arglwydd da,
ac edrych draha dynion:
Duw, cyffwrdd â'r mynyddoedd fry;
gwna iddynt figu digon.
- 6 I'w gwaigar hwynt, gyr fellt i wau;
i'w lladd, gyr saethau tanbaidd:
7 Disgyn, tyn fi o'r dyfroedd mawr;
hyn yw, o law'r efroniaid.
- 8 Duw, gwared fi; geneuau'r rhai'm
a fydd yn arwain gwegi:
A'u deheu-law fy, yr un bwyll,
ddeheulaw twyll a choegni.
- 9 I ti, Dduw, canaf, o fawrhâd,
yn llafar, ganiad newydd:
Ar nabyll, ac ar y deg-tant,
cei gerdd o foliant beunydd.
- 10 Duw i frenhinoedd rhoi a wnaeth
ei fwcraeth at iawn-reol:
Dan ymwared Dafydd ei was
rhag cleddyf cas hiweidiol.
- 11 Duw, gwared, achub fi wrth raid,
rhag plant efroniaid digus:
A'u safn yn llawn o ffalder gau,
a'u dehau yn dwyllodrus.
- 12 Bydd ein meiblon, fel planwydd cu,
o'r bôn yn tyfu'n traidd:
A'n merched ni fel cerrig nadd
mewn conglaeu neuadd sanctaidd:
- 13 A'n conglaeu llawnion o bob peth;
a'n defaid, difeth gynnydd,
Yn filoedd (mawr yw'r llwyddiant hwn)
a myrddiwn i'n heolydd:
- 14 A'n hychen cryfon dan y wedd,
yn hywedd, ac yn llonydd:
Heb dor na forriant i'n mysg ni,
na gwaeddi i'n heolydd.
- 15 Dedwydd ydyw y bobl y fy
â phob peth felly ganddynt:
Bendigaid yw'r bobl y rhai'n fydd
â'r Arglwydd yn Dduw iddynt.

S A L M CXLV.

- M** i a'th fawrygaf di, fy Nuw;
can's tydi yw fy llywydd:
Bendithio dy enw byth a wnaif;
mi a'i molaf yn dragywydd.
- 2 Dy enw a folaf fi bob dydd,
a'th glod a fydd heb orphen:
3 Yr Arglwydd fydd glodfawr heb wedd,
a'i fawredd fydd heb ddiben.
- 4 Cenedl wrth genedl a ront fawr
i'th ogoneddawl wyrthiau:
Can danu dy nerth rhyd y byd,
a d'wedyd dy gynheddau.

- 5 Am dy ogonedd mawr, fy Na!,
mynegaf, a'th gadernid:
6 Son am dy bethau ofnadwy,
gwnant hwy a minnau hefyd.
- 7 Llwy'r goffadwriaeth 'honot ti,
a'th fawr ddaioni, draethant:
Ac o'th gyfiawnder, fy Nuw Ion,
â llafar dôn, y canant.
- 8 Sef graflawn yw ein Harglwydd ni,
ac o dofturi rhyfedd:
Hwyr ac anniben yw i ddig;
llawnfrydig i drugaredd.
- 9 Da yw yr Arglwydd i bob dŷn,
a'i nodedd fy'n dyciannol:
Ac ar ei holl weithredoedd ef
daw nawdd o'r nef yn rafol.
- 10 Dy holl weithredoedd di i'th lwydd,
O Arglwydd, a'th glodforant:
Dy wyrth pan welo dy faint di,
y rheini a'th fendithiant;
- 11 Gan fon am drugaredd a gras
dy d'yrnas, a'i chadernid:
Fel dyna'r gerdd fydd yn parhau
yn eu geneuau hyfryd.
- 12 Fel y paront, trwy hyfryd glod,
gydnabod â'th deyrnasiad,
A'th nerth ym mysg holl ddynol blant,
a'th lawn ogoniant gwaftad.
- 13 Brenhiniaeth dy d'yrnas di fry
a bery yn wastadol:
A'th lywodraeth o oed i oed,
hon a roed yn dragwyddol.
- 14 Yr Arglwydd cynnal ef yn llon,
y rhai fy'mron eu cwmpod:
Ac ef a gyfyd bawb, yn wir,
a'r a ostyngir ifod.
- 15 Wele, mae llygaid yr holl fyd
yn disgwyl wrthyd, Arglwydd:
Tithau a'u porthi hwynt i gyd,
bawb yn ei bryd, yn ebrwydd.
- 16 A phân agorech di dy law,
o honi daw diwall-faeth:
D'ewylls da yw ymborth byw,
a hynny yw eu llunjaeth.
- 17 Holl ffyrdd yr Arglwydd cyfion fnt,
a'i wyrthiau ydynt sanctaidd:
18 Agos iawn i bawb ydyw fo
a cilw arno'n buraidd.
- 19 Sef at y gwŷr a'i hofnant ef,
fo glyw eu llef, i'w gwared:
Fo rydd eu h'wyllys hwynt, a'u harch,
o'i wir barch, fôn gogoned.
- 20 Pob dŷn a garo'r Arglwydd nef,
caiff ganddo ef ei 'mddiffyn:
A chan ddifetha, rhydd oes fer
i bob ysgeler cyndyn.
- 21 Fy enaid traethed fendith rwydd,
a mawl yr Arglwydd nefol:
A phob cnawd rhoed i'w enw (y Sant)
ogoniant yn dragwyddol.

S A L M CXLVI.

- F**Y enaid, mola'r Arglwydd nef;
2 Mi a'i molaf ef i'm bywyd:
Dangosaf glod i'm Harglwydd Dduw,
tra gallwyf fyw, neu fymud.
- 3 Na wnewch hyder ar d'wyfogiôn,
nac ar blant dynion bydol:
Am nad oes ynddynt hwy i gyd
ga help nac ischyd nerthol.

S A L M CXLVI, CXLVII, CXLVIII.

1 Pan ei y ffyn o'r genau gwael,
a'r corph i gael daearian:
Felly dychwel; fel dyna'r dydd
y derfydd ei holl amcan.
5 Y pryd hwn gwyn ei fydd efo
a roddo ei holl obaith
Ar Dduw Iago, yn gymmorth da,
pan el oddiyma ymaith.

6 Hwn Dduw a wnaeth nef, daear, môr,
a'r holl ystôr fydd ynddynt:
Hwn a faif yn ei wir ei hun,
pryd na bo un o'honynt.
7 Yr hwn i'r gwael a rydd farn dda,
a bara i'r newynllyd:
Fe ollwng Duw y rheidus gwâr
o'i garchar ac o'i gaethfyd.

8 Yr Arglwydd egr lygaid dafi;
ef a dyr wall gwael ddynion:
Yng leddu'r gwan mae'n Harglwydd ni;
a hofi y rhai cyfion.
9 Dieithriad, a'r ymddifad gwan,
a'r weddw druan unig,
Duw a'u pyrth: ond dyrfu wnai
holl fydd pob rhai cythreulig.

10 Yr Arglwydd yn teyrnafu a fydd,
dy Dduw tragwydd, Seion:
O oes i oes pery dy lwydd.
Molwch yr Arglwydd tirion.

S A L M CXLVII.

Molwch yr Arglwydd; can's da yw
canu i Dduw yn llafar:
O herwydd hyfryd yw ei glod,
a da yw bod yn ddiolchgar.
2 Caerfalem dinas gyflawn fydd;
yr Arglwydd fydd i'w darpar:
Can gaeleu Israél ynghyd,
a fu trwy'r byd ar waifar.

3 Yr unig Arglwydd fy'n iachâu
yn rhydd o friwiau'r galon:
Yr Arglwydd rhwym eu briwiau'n iawn,
y rhai dolur-lawn cleifion.
4 Yr Arglwydd fydd yn rhifo'r fer,
a phob rhyw nifer'honynt:
Ef a'u geillw hwynt oll yn glau
wrth briod enwau eiddynt.

5 Mawr yw ein Harglwydd ni o nerth,
a phrydferth o rasoldeb:
Ac mae'n bell iawn uwch ben pob rhif,
son am ei brif ddoethineb.
6 Yr Arglwydd unig fydd yn dal
i gynnal y rhai gweiniad:
Ac ef a ostwng hyd y llawr
y dorf fawr annuwioliad.

7 Cenwch i'r Arglwydd mal y gwedd;
clodfoddedd iddo'berthyn:
O cenwch, cenwch gerdd i'n Duw,
da ydyw, gyd â'r delyn.
8 Hwn â chymamylau toes y nen,
â gwlaw'r ddaearen gwylochodd:
I wellt gwnaeth dyfu ar y fron,
a llyfiau i ddynion parodd.

9 Hwn i'r anifail ar y bryn
a rydd yr hyn a'i portho:
Fe bortha gywion y cigfain,
pan fo'nt yn llefain arno.
10 Nid oes ganddo mewn grym un march
na serch, na phlefer:
Nac mewn esgair, neu forddwyd gâr;
fel dyna gythwr ofer.

11 Yr Arglwydd rhoes ei serch ar ddym
yr hwn y fy'n ei hofit:
Ac fydd yn disgwyl cael ei nawdd,
caiff hwn yn hawdd ddaioni.
12 O Caerfalem, gyflawn o lwydd,
molianna'r Arglwydd eiddod:
O Seion sanctaidd, dod, un wedd,
i'th Dduw glodfoddedd barod.

13 Herwydd yr Arglwydd, a'i fawr wŷrth,
a wnaeth dy byrth yn gryfion:
A rhoes ei fendith, a thyciant,
ym mhlith dy blant a'th wŷrion.
14 Hwn a roes heddych yn dy fro,
fel y cynnyddo flwyddiant:
Ac a ddiwallodd yn eich plith,
o frasder gwenith, borthiant.

15 Ei orchymyn ef a ddenfyn,
o'i ddawnfawr, air cymhesur:
Hwn ar y ddaear â ar led,
ac yno rhed yn bryfur.
16 Eirchi i'r eira ddiugyn fel gwlan;
eirch rew, fe'i tan fel lludw:
17 Eirch iâ, fe ddaw yn deffyll cri;
pwy 'crys oerni hwnnw?

18 Wrth ei air eilwaith, ar ei hynt,
fe bair i'r gwynt och'neidio.
I doddli'r rhai'n: ac felly bydd
i'r holl afonydd lifo.
19 Grym ei air, a'i ddechulaw gref,
a ddengys ef i lago:
A'i ffyrdd a'i farn i Israél,
a'r rhai a ddél o hono.

20 Ni wnaeth efe yn y dull hwn
â neb rhyw nasiwn arall:
Ni wyddent farnau'r Arglwydd nef;
O molwch ef yn ddiaball.

S A L M CXLVIII.

O Molwch yr Arglwydd o'r nef,
rhowch lef i'r uchel leoedd:
2 Molwch hwn holl angylion nef,
molwch ef ei holl luoedd.
3 Yr haul, a'r lleuad, a'r holl fer,
y gloywder, a'r goleuni:
4 Nef y nefoedd, a'r ffurfafen,
a'r deifr uwch ben y rheini;

5 Moliannant enw'r Arglwydd nef;
hwynt â'i air ef a wnaethpwyd:
D'wedodd y gair, a hwy, fel hyn,
ar ei orchymyn, crewyd.
6 Rhoes reol iddynt i barhâu,
fel deddfau byth i'w dilyn:
Rhoes bob peth yn ei le'n oedi os,
nad elo dros ei derfyn.

7 Molwch yr Arglwydd o'r ddaear,
chwychwi ystrywgar ddaeariau:
8 Y tân, a'r cenllyg, eira, a tharth,
a'r gwynt o bob parth yntau;
9 Mynyddoedd, brynau, ffrwythlon wjdd,
a'r tirion gedrwydd brigog:
10 An'feiliaid, ac ymlusgiaid maes,
ac adar llaes asgellog.
11 Brenhinoedd daear, barnwyr byd,
fwyddwyr ynghyd â'r bobloedd:
12 Gwyr ieuaing, gwŷryfon, gwyr hen,
pob bachgen ym mhob oesoedd:
13 Molant ei enw ef ynghyd
uchel a hyfryd ydoedd:
Ei enw ef fydd uchel ar
y ddaear oll, a'r nefoedd.

14 Can's

S A L M CXLVIII, CXLIX, CL.

14 Can's corn ei bobl a ddychafawdd,
yn fawf a nawdd i'r ciddo:
1 Israel, ei etholedig,
a drig yn agos atto.

S A L M CXLIX.

CEnwch i'r Arglwydd, ac iawn fydd,
ryw ganiad newydd rhyfedd:
A chlywer ynghyn lleidfa'r faint
ei fawr fraint, a'i orfoledd.
2 Boed Israëi lawen a ffrath
yn Nuw, a'i gwnaeth yn ddibriant
A byddant hyfryd blant Seion
yn Nuw, eu tirion Frenhin.
3 Molant ei enw ar y bibell,
a thympanell, a thelyn:
4 Can's boddlon yw i'w bobl i gyd
rhydd iechyd i'r lledneis-ddyn.
5 I'w faint ef doed gorfoledd iawn,
a hon yn llawn gogoniant:
Yn eu gwelâu (yn llawen ddull)
ac yn eu 'stefyll, canant.

6 Yn eu genau bydd cerdd bob awr
ein Duw, a'i fawr ryfeddod:
Ac yn eu dwylaw bydd i'w drin
y cleddyf deufin parod:
7 Ar efroniaid i'n dial ei,
ac i gogp-boeni'r bobloedd:

8 I roi mewn caethder cadwyn dro,
i rwymo eu brenhinoedd;

I roi eu pendefigion chwyrn
mewn gefyn heigrn fyrrig:
9 I wneuthur arnynt union farn,
yn gadarn 'igrifenedig.
Dyma'r glân ardderchowerwydd fydd
i'w faint y fydd yn credu:
Clodforwch off yr Arglwydd nef,
O molwch ef, am hynny.

S A L M CL.

Molwch Dduw yn ei gyffwr len,
sef ei ffurfafen nerthol:
2 Molwch ef i'w gadernid llym,
ac amllder grym rhagorol.
3 Ar lais udgorn fhowch y mawl hyn,
ar nabyf, telyn, tympan:
4 Molwch chiwi ef a llawn glod glau,
a thannau, pibell, organ.
5 Ar y symbalau molwch ef,
a'r rhai'n a'u llef yn fein-gar:
O molwch ef a moliant clau
ar y symbalau llafar.
6 Holl bethau molent un Duw byth,
fydd ynddynt chwyth y bywyd:
Rhoent gyd-gerdd foliant i barhâu;
clodforwn ninnau hefyd.

TERFYN SALMAU DAFYDD.

EMYNAU.

EMYN AU.

Yn'i Creator.

TYR'D, Yspryd Glân, i'n c'lonnau ni,
a dod d' oleuni nefol;
Tydi wyt Yspryd Crist, dy ddawo
fy fawr iawn a rhagorol.

Llawenydd, bywyd, cariad pur,
ydynt dy eglur ddoniau:
Dod eli 'n llygaidd, fel i'th faint,
ac ennaint i'n hwynebau.

Gwafgara di 'n gelynyon trwch,
a heddwch dyro ini:
Os T'wysog i ni fydd Duw Ner,
pob peth fydd er daioni.

Dyig in' adnabod y Daw Tad,
y gwir Fab rhad, a Thithau:
Yn un trag'wyddol Dduw i fod,
yr hynod dri Pherfonau.

Fel y molianner, ym mhob oes,
y Duw a roes drugaredd:
Y Tad, y Mab, a'r Yspryd Glân;
da datgan ei anrhydedd.

Neu fel byn.

TYR'D, Yspryd Glân, trag'wyddol Dduw,
yr unrhwyd a'r Tad nefol:
Yr unrhwyd hefyd a'r Mab rhad,
Duw cariad tangnefeddol.

Llewyrcha 'n c'lonnau ni a'th ras,
fel byddo gas in' bechu:
Ac i ni, mewn sancteiddrwydd rhudd,
bob dydd dy wafanaethu.

Y Diddanydd wyt ti yn wir
ym mhob rhyw hir orthymnder:
Dy holl ddaioni di, a'th glod,
a thafod ni adrodder.

Y Ffynnon i'r llawenydd glân,
y gloythwys Dàn cariadol:
Ac i'r Enneiniad, mawr ei les,
fy 'n rhoddi gwres yspriedol.

Dy ddonian di ynt aml a dwys,
y rhai i'th eglwys rhoddi:
Yngh'lonnau pur, dy ddeddf ddilys
tydi a'th fys 'igrifeni.

Tydi addewaisf ddyfgu, Ion,
dy weision i lasaru:
Fel ym mhob man y caffo 'n rhwydd
yr Arglwydd ei foliannu.

O Yspryd Glân, i'n c'lonnau ni
y gwir oleuni danfon:
A hefyd zel, tra som ni byw,
i garu Duw yn fyddlon.

Ei'n gwendid nertha di, O Dduw,
(mawr ydyw ein breuolder)
I ddiawl, i'r byd, na chwaith i'r crawd,
na fyddom wawd un amfer.

Gyr ein gelynyon yn eu hol;
bydd i'th heddychol a ni:
Gwna i bob dyn ein caru 'n bur,
(mael eglur a fydd hynny.)

Ei'n T'wysog wyt, O Arglwydd mau,
rhag magiau pob rhyw bechod:

A rhag llithro oddiwrthyt mwy,
cynhorthwy bydd in' parod.
Dod sefur mawr o'th ras yn rhwydd,
O Arglwydd Dduw goruchaf:
Diddanwch i ni felly bydd
yn y brawd-ddydd diwedda.

I ffoi ymbleidian cecreth cas,
dod i ni ras, Dduw nefol:
Dod gariad, a thangnefedd mad,
ym mhob rhyw wlad Crist'negol.

Attolwg i ti, dyro rad,
y Tad i ni adnabod:
A'r Arglwydd Iesu, ei Fab hael;
ac yn y nef cael canfod.

A chyffesu, a pherffaieth fydd,
Dydi bob dydd yn ddiau:
Yspryd y Tad a'r Mab wyt ti,
un Duw, ond tri Pherfonau.

I'r Tad, i'r Mab, i'r Yspryd Da,
un gogyd a gogyfuwch,
Bid moliant: hwn yw 'r gwir Dduw nef;
ei enw ef bendithiwrch.

A bid i'n hunig Arglwydd Dduw
fod gwiw ganddo roi 'n hylwydd,
I bob rhyw Cristion yn y byd,
ei Yspryd yn dragywydd.

Cân Sant Ambros, neu Te Deum.

TYDI (O Dduw) a folwn ni;
addefwn di yn Arglwydd:
Y ddaear oll (drag'wyddol Dad)
gwna it' addoliad hylwydd.
Arnat ti holl angylion nef
a ront eu llef heb dewi:
Y nefoedd hefyd oddiar hyn,
a'r nerthoedd fy 'n y rheini.

Cerub a seraphin a fydd
yn llefain beunydd attat:
Sanct, Sanct, Sanct, Arglwydd faboth glân;
fel hyn y galwan' arnat.
Nefoedd a daear fydd yn llawn
o'th wirddawn, a'th ogoniant:
Yr apostolion, hyfryd gor,
a ron' it' ragor foliant.

Moliannus rif y prophwydi
fy'th foli o'r dechreuad:
A'r merthyron, ardderchog-lu,
fydd i'th foliannu'n wastad.
Dy eglwys wir gatholig lân,
(hon fydd ar dan trwy'r hollfyd)
O Arglwydd, a'th addola di,
yn Un ac yn Dri hefyd.

Y Tad o anfeidrol Fawredd,
gwir Fab gogonedd unig:
A hefyd y Glân Yspryd pur,
fydd i ni 'n gyfur diddig.
Ti wyt (O Crist, yr unig Sant)
Frenhin gogoniant grafol:
Wyt hefyd i'r trag'wyddol Dad
yn wir-Fab rhad trag'wyddol.

Pan gym'raist arnat wared dyn
o feddiant gelyn anfwyn i:

Dylyst

BM YNAU.

Dyffyr gennyf ti ni bu
dy eni o fru y forwyn.
Pan fethraist angau, teyrnas nef,
i bob ffydd gref, agoraist :
Yngoniant yr hael-Dad byw,
ar ddeau Duw, eisteddaist.

Credu yr ym, â difigl ffydd,
mai ti fydd Barnwr arnom :
Am hyn, er ein cynnorthwyaw,
bid dy ddeheulaw drofom.
Dy bobl di ym (O Dduw ein nerth)
prid werth dy waet fancteidol :
Par gael ein cyfrif gyd â'th faint
mewn gogoniant trag'wyddol.

Cadw dy bobl (O Arglwydd da)
bendithia d'etifeddiaeth :
Dyrcha hwynt byth, gwna iddynt fod
dan gyfod dy lywodraeth.
O ddydd i ddydd y'th glodforwn ;
mawrygwn dy enw bythoedd :
Teilynga ein cadw ni heddyw
rhag pechu (O Dduw'r lluoedd.)

O Arglwydd, wrthym trugarhâ ;
trugaredd gwna â'r eiddod :
Dy fersch di arnom tywynned ;
bydd ein hymddiried ynod.
Mewn dim nid ymddiriedais i,
ond ynot ti (O Arglwydd)
N'ad byth im' g'wilydd achos hyn,
O Dduw, na derbyn gw'radwydd.

Cân y tri Llang, neu Benedicite opera omnia.

CHWI holl weithredoedd Arglwydd nef,
bendithiwech ef, ein Llywydd :
Gogoneddwch, a chlodforwch,
mawrygwch yn dragwydd.
Chwi yr angylion glân o'r nef,
moliennwch ef yn hyfryd :
Chwithau nerthoedd, a ffurfafen,
a'r dyfroedd uwch ben hefyd.

Chwithau nesoedd mawr, haul, a lloer,
cawodau oer, a gwynytoedd :
Chwi dân a gwres, gauaf a haf,
a gwlith araf o'r nesoedd.
Chwithau oerfel, noethni, ac iâ,
a rhew, ac eira tewdrwch :
Chwi nesoethiau a dyddiau, chwi
oluni a thywyllwch.

Mellt, cymmylau, a daear gron,
ac fydd ar hon yn tyfu :
Mynyddoedd uchel, a'r bryniau,
a'r gloyw ffynhonnau obru.
Y moroedd, a'r llifeiriain mawr,
'r hŷd eigion llawr, a'u helynt :
Morfilod braisg, a physgod mân,
y rhai a nosian' ynddynt.

Holl adar is yr awyr len,
a phob perchen adenydd :
An'feiliaid maes, bywffilod coed,
i'r Arglwydd doed â'i gywydd.
Chwi holl ddynion, eu plant, a'u hil,
a'u heppil darbodedig :
Ty Hraël yn anad un,
ei bobl ei hun enwedig.

Chwi offeiriad fydd i'w deml wen,
a'i hollawl lawen weision :
Chwi 'sprydoedd ac eneidiau glân,
a phawb fydd burian galon.

Ananias, Azarias,
y fy â'r awen dduwioł :
Tithau yn drydydd Misael,
o Israël ddewioł.

Cân Zacarias, neu Benedictus.

68 **H**WN fydd dros Israël, Arglwydd Dduw,
bendigaid yw uwch oesoedd :
Am ymweled â ni mor gu,
ac am brynu ei bobloedd.
69 Yr hwn a roes gorn, a nerth faeth,
yn iachawdwriaeth ddedwydd :
A'i godi i ni, o'i air a'i ras,
o deulu ei was Dafydd.

70 Yr hwn addewid nid oedd gau
o enau y prophwydi :
Y rhai oedd o ddechreu y byd ;
wele, ei gyd-gyflawni.
71 Sef, rhoe i ni'r ymwared hon,
rhag ein gelynydd-hynny :
A'n gwared o ddwyllaw'n holl gas ;
wel dyna'i ras yn ffynnu.

72 Y rhoe nawdd i'n tadau nynt,
a chofio'i sanct ddygymmod :
73 A'i lw i Abraham ein tad,
yn rhwymiad o'r cyfammod.
74 Sef, gwedi'n rhoddi ni ar led
oddiwrth gaethiweid gelyn,
Cael heb ofn ei was'naethu ef,
heb un llaw gref i'n herbyn,

75 Holl ddyddiau'n heinioes ger ei fron,
yn union, ac yn sanctaidd :
Holl ddyddiau'n heinioes ger ei fron,
yn union, ac yn sanctaidd.

76 Tithau, fab bychan, so'th elwir
yn Brophwyd i'r Gorucha' :
Can's ai o'i flaen, i barottôl
ei ffyrdd, a'n troi i'w noddfa ;
77 I roi gwybodaeth i'w bobl ef,
ddyfod o'r nef ag iechyd :
Trwy ei faddeuant i'n rhyddhâu
oddiwrth bechodau enbyd.

78 O ferion trugaredd Duw Dad,
a'i ymwelediad tyner,
Tywynnodd arnom, ym mhob man,
yr Haulgan o'r uchelder ;
79 I roddi llewyrch disgla'r glod'
i rai fy'nghyfog angau,
A chyfeirio ein traed i'w ol
ar hŷd heddychol lwybrau.

Cân Mair Forwyn, neu Magnificat.

46 **F**Y enaid a fawrhâ'r Arglwydd ;
yr unfwydd gwna fy yfryd :
47 Yr hwn ynof fi hyfryd yw,
trwy gredu'n Nuw fy iechyd.
48 Can's edrychodd ar isel wedd,
a gwaeledd, ei law-forwyn :
A dedwydd fyth y gelwir fi
gan bob rhieni addwyn.

49 Can's hwn fydd alluog Bennaeth,
a'm gwnaeth i yn fawr hygar :
Bendigaid fyddo ei enw ef,
yr Arglwydd nef a daear.

50 A'i drugaredd ef byth a fai'
dros bob rhai a'r a'i hofnant :
51 A'r beilch gwaifarodd ef, â'i nerth ;
mae'n brydferth ei ogoniant.

EMYNAU.

51 Fe dynnodd y rhai codryn mawr
i lawr o'u holl gadernid :
Fe a gododd ac a fawrhaudd
y rhai isel-radd befyd.

52 A phethau da y llanwodd rai
a fyddai yn newynog :

Ac ei a anfonodd yn wag,
trwy nâg, y rhai goludog.

54 Fe helpiodd Iffraël ei was,
gan gofio 'i ras a'i ammod :

55 I'n tadau (Abraham a'i had)
hyd byth, a'i rad gyfammodd.

Cân Simeon a'r Iesu yn ei freichiau, a' llawir
Nunc dimittis.

59 **A** Rglwydd, bellach gollwyng dy was
mewn heddych, addas ymy :
Yn ol dy air, hwn oedd ynghyd
a'm hyfryd i'm diiddanu.

60 Can's gwelais i a'r golwg hyn
y Crist a bryn ein hiechyd :

61 Hwn a roist ini yn Arglwydd,
a hyn yngwydd yr hollfyd.

62 Hwn a ofodaist di yn ddrych,
i lewyth i'r Cenhedloedd :

Hefyd i Iffraël dy blant
yn ogoniant byth bythoedd.

Nu fel hyn.

63 **W** RTH d'air cael bellach, Arglwydd cu,
ymadu yn heddychlon :

64 Canys i'm golwg i y daeth
dy iachawdriaeth dirion.

65 Hon a ddarperais yn ddi-ddrwg,
yngolwg pawb o'r hollfyd :

66 Yn oleu i'r byd, i Iffraël blant
yn fawr ogoniant hyfryd.

Gweddi'r Arglwydd, neu Pater noster.

E IN Tad o'r nef, ein Duw a'n Rhi,
dy Enw di sancteiddier :

Dy deyrnas hylwydd doed i'n plith,
trwy rad dy fendith dyner.

Bid d'wyllys ar y ddaer yn gref
fel mae'n y nef heb bailu :

Ini rho heddyw fara i'n bol,
beunyddiol i'n diwallu.

Ein holl ddyledion maddeu di,
fel yr ym ni yn ersyn :

Can roi maddeuant i bob rhai
a wnel ar fai i'n herbyn.

I Brosedigaeth byth na'n dwg,
ond rhag pob drwg gwna'n gwared :

Can's ti biau'r deyrnas, nerth, a'r mawl,
byth yn drag'wyddawl drwydded. Amen.

Credo'r Apostolion.

Y N Nuw Dad, Creuwr dae'r a nef,
â gwir ffydd gref y credaf :

Ac yn ei Fab ef, Crist ein mŷd,
a gaed o'r Yfryd glanaf.

O'r Wŷr Fair y ganed hwn ;
dan Bileu trwm ddiodeffodd :

Marw, claddwyd, bu'n uffern gaeth ;
dydd trwydd aeth i'r nefodd.

Lle ar ddheu-law Dduw ei Dad,
mae ei ddestiad cyfion :

Oddiyno daw, yn niwedd byd,
i'n barau' gyd yn gyfion.

Yn'r Yfryd Glaf mae'nghred a'm ffydd,
a'r Eglwys fydd Catholig.

Cysfunde Saint wy' o' gredu fodd
maddeuant pechod ystig.

Gwir adgyfodiad bydd i'n cnawd
pan ddol dydd-brawd i'n barnu'r byd :

A bywyd perffaith hir di-dawl
trag'wyddawl i'w feddiannu.

T Dengair Ddod.

D UW a lasarodd y ddeddf hon
dar g'oedd ger bron y dyfira :

Gan dd'we'yd, Myfi yw'r Dduw, dy Ior,
a'th dynnodd o'r cyfyngdra :

Duwiau eraill ger fy mron i
na fid i ti eu gwneuthur : o'r byd i'r byd.

Cerfiedig ddelw i ti dy hun
na wna, na llun creadur.

Na llun dim arall a'r y
'n y nefoedd fry, i'w ddoli :

Nac yn y ddaer isod ffaith,
na'r dw'r, na'r gwaith fydd ynddi :

Nid ynt ond pethau dilesad,
na wna ymgyrmiad iddynni :

Ac na addola'r fath beth gwael
'does borth i'w gael oddiwrthyt.

Can's mi yw'r Arglwydd Naf, dy Bor,
a'th gadarn Ior haelionus :

A myfi hefyd (cofia, clyw)
yw d'Arglwydd Dduw eiddig.

Wyf yn ymwel'd â phechod cant
o ddadaw'r plant anynad,

I'r drydedd a'r bedwaredd oes
o'r rhai nid oes diwygiad.

Yn trugarhau wrth blant a hil,
hyd fil o genhedlaethau,

Y rhai a'm carant i yn go,
a gadwant fy nghyfreithiau :

Na chymmer Enw Duw yn swrth,
yn ofer wrth ymbyngio :

Can's nid deuoeg gan Dduw Nef
yn ofer a'i cymmero.

Sancteiddia byth y Sabboth maith :
gwnai dy holl waith priodol

O fewn chwe dydd ; a'r feithed yw
Sabboth dy Dduw i'n bennodol.

Na wna'r dydd hwnnw waith trwy fereh,
na'th fab, na'th ferch, na'th weision :

Na'th forwyn, na'r anifail fyth
o fewn dy byrth yn gyfion.

Can's mewn chwe dydd y gwnaeth Duw Ior
nef, daear, môr, ac s' ynddynt :

Sancteiddiodd ef y feithed dydd,
a'i fendith fydd i'r eiddynt.

Rho barch anrhydedd ar bob cam
i'th dad a'th fam yn berffaith :

Fel y bo iti einioes hir
i tyw ar dir dy ymdaith.

Na ladd, Na wna' odineb chwith.
Na lladrad byth anfeddog.

Na ddwg gam dyft, er bâr na brân,
yn erbyn dy gymmydog.

Ac na chwennych byth mo ei dŷ,
na 'i wraig sy'n gu i'w fynwes,

Na'i was, na'i ŷch, na'i forwyn wen,
na'i asen sy'n ei loches.

O Arglwydd, wrthym trugarhau,
a gwna i'n gadw 'tb ddeddf hon :

Ac ysgrifena di'r ddeddf hon
yn eigion ein calonnau.

E

Galarnad

EMYNAU.

Galarnag-Rochadur.

I'w ganu fel y cwrched Salm.

NA thro dy wyneb, Arglwydd glân,
oddiwrth un truan agwedd,
Y fydd o flaen dy borth yn awr
mewn cyfludd mawr yn gorwedd.
Yr wyf yn gorwedd wrth dy ddor
attolwg egor imi:
Er bod fy muchedd yn ddi-rôl,
i'w y'n edifeiriol, gweli.

Na alw mo'nof fi gae bron,
i roddi union gyfrif:
Yr wy'n cydnabod, fy Nuw hael,
y bywyd gwael oedd gennif.
Nid rhaid i mi addef ychwaith
bob enwir waith fu rydoft:
Y sut a'r modd yr oedd fy nghlywys,
ac fel yr wyf, ti wyddost.

Ti wyddost fydd yn awr, Dduw cu,
a'r hyn a fu yn fawel:
Ti wyddost hefyd beth a ddaw;
mae ar dy law di i'w chwyl.
Ti wnaethost nesoedd yn un man,
a ddaer dan wybrennau:
Ti wyddost beth fydd wedi hyn,
a pheth oedd cyn y dechrau.

Ac felly fy holl feiau i
byth rhagot ti ni chuddiwyd:
O ti a'u gwyddost hwynt i gyd,
y lle a'r pryd y gwnaethpwyd.
Trwy ddeigr hallt y dof fi, am hyn,
i erfyn a dymuno:
Megis y bachgen a wnaï ddrwg,
yn ofni gwg i'w gura.

Felly y deufaf at dy borth,
i ddisgwyl cymmorth ddigon:
Sef dy drugaredd, i lannhau
fy holl weliau budron.
Y peth a geisaf fy rodd wych,
nid rhaid mo'i mynych henwi:
Tydi a'i gwyddost, fy Nuw gwyn,
cyn darïod gofyn i ti.

Trugaredd, f' Arglwydd, heb ddim mywy,
yw'r cwbwl i'w y'n ei geisio:
Trugaredd yw fy newis lwydd;
trugaredd, f' Arglwydd, dyro.

Yr Emyr ofodedig gan yr Eglwys i'w chanu ar of y Cymmun.

IDduw gogoniant fyth a fo,
fy fry'n y goruchafion:
Bid ar y ddaer tangnefedd rhad,
ewyllys mad i ddynion.
Tydi, O Dduw, a tofwn ni,
bendithiwn di'n dragywydd:
Addolwn, gogoneddwn byth,
dy Enw dilyth dedwydd.

I ti diolchwn, Dduw, bob awr,
am dan dy sawr ogoniant:
O nesol Dad, Ior Frenhin cu,
Dduw, Hollalluog feddiant.
Dduw, Arglwydd Iesu Grist, Fab rhad
unig y Tad, anedig:
Oen Dduw, Fab Ner, fy'n tynnu i gyd
bechodau'r byd yn ddiddig.

Ti fy'n dilêu pechodau'r byd,
maddeu i ni' gyd ein beiau:

Dilêu pechodau'r wyt, Dduw Rhi;
Crist, derbyn di'n gweddïau.
Ti'r hwn wyt ar ddeheu-law'r Tad,
y gwir Fab i'had sancteiddiol.
Ti'r hwn wyt unig Arglwydd Dduw,
ein gweddï clyw n'ofuriol.
Ti'n unig, sanctaidd Grist, bob pryd,
gyd a'r Glân Yspryd haelaf.
Wyt yngogoniant y Dduw Tad,
yn waitad, y Goruchaf. Amen.

Emyn i'w chanu mewn Cynbebrwng, neu Wylen.

MYFI yw'r Adgyfodiad mawr;
myf yw Gwawr y bywyd:
Caiff pawb a'm cred, medd f' Arglwydd Dduw,
er trengu, fyw mewn eilfyd.
A'r fawl fy'n byw mewn ufudd gred,
i mi, caiff drwydded nesol.
Na allo'r angau, brenhin brawr,
ddrwg iddaw yn drag'wyddol.

Yn wir, yn wir, medd G. W. I. R. ei hun,
pob cyfryw ddyn sy'n gwrandao
Fy Ngair, gan gredur'r Tad a'm rhoes,
mae didrange einioes ganddo.
A wnel ei oreu'r ufuddhau
trwy fydd i'm geiriau byfryd:
Ni ddaw i farn, ond trwydd f' aeth
o angau caeth i fyfryd.

Mi wn, medd Job, o'n cynfyd cudd,
mai byw'm Gwaredydd hawddgar a
Mi wn, y daw fy Mhrynwr drud
ar ddiwedd byd f'r ddaear.
Ac er fy mod i'n awr mewn poen,
ac wedi'nghroen, i'r pryd
Ddifeitha hefyd fy nghorph hwn,
er hynny gwn caf weled.

Y Dduw anfeidrol, yn fy nghnawd,
a'r ddydd gollyngdawd seintiau:
A'm llygaid fy hun a'i gwel
a'r dirion uchelderau.

Ac medd Sant Ioan, a fu'fai'n nes
a'i ben ar Fynwes I E S U,
O wynfydedig entrych nef
mi' glywais lef yn traethu,

*Sgrifena, O hyn allan mai
gwyn fydd y rhai fu feirw.
Yn fydd yr Arglwydd, gwyn eu byd,
o'r glân ddiwedd-bryd hwnnw.
Felly dywaid yr Yspryd Glân;
Can's maent yn diddan orphwys
Oddiwrth eu llafur, mewn rhyddhad
dedwyddol i'ad Paraddws.

Na fyddwn anobeithiol drif
am neb yng Nghrist a hunant,
Medd Paul: o'r corph maent gyd ag ef,
ynghartref y gogoniant.
Os mynnwn, fel na ddug ond hun
yspyd ein dyn at seintiau:
Mewn ennyd bach cawn ninnau hun
a'n dwg i'r un trigfannau.

Gloria Patri.

GOgoniant fyth a fo i'r Tad,
i'r Mab rhad, a'r Glân Yspryd:
Fel y bu, y mae, ac y bydd,
un Dduw dragywydd hyfryd.

Ac fel hyn ar of Salm li, a lxxii.

GOgoniant fo i'r Tad,
i'r Mab rhad, a'r Glân Yspryd:

G W E D D I A U

Ffurf Gwedd i'w harfer mewn Teulu, Fore a Hwyr.

Boreuol Weddi.

HOLL-alluocaf Dduw a thrugarocaf Dad, nid ydym ni yn ymgynnyrcholi yma ger bron dy Fawredd di, gan ymddiried yn ein haeddiant a'n teilyngod ein hunain, eithr yn dy aml Drugaredd di, yr hwn a addewiaist wrando ein gweddiau, a chaniattâu ein gofynion a gyfeiriom attat yn Enw dy anwyl Fab Iesu Grist ein Harglwydd, yr hwn hefyd a orchymynodd i ni ymgynnuall yn ei Enw ef, mewn gwir-ddiogel sicrwydd y bydd eisef ni yn unig yn ein canol ni, eithr hefyd yn Gyfrwagwr a Dadleuwr drosom at dy Fawredd di, modd y caffom bob peth a welo'th fendigedig. Ewyllys di fod yn fuddiol i ni hangenheidiau ni. Ni a attolygwn i ti gan hynny, drugarocaf Dad, droi dy Wyneb caredig tu ag attom, ac na chyfrifech i ni ein haml bechodau a'n haniwredd, herwydd pa rai yr ym o wir gyfiawnder yn haeddu dy ddigofaint a'th doflym golpedigaeth, eithr yn hytrach derbyn ni i'th Drugaredd, er mwyn Iesu Grist, yn yr hwn yn unig y'th foddlonir; gan gymmeryd ei Angau a'i Ddiodeffaint ef, trwy ba un ni eili fod yn ddig wrthym, megis cyfiawn daledigaeth am ein holl anwiredau ni. A chan ddarfod i ni, trwy dy ddirfawr Drugaredd di, dreulio'r nos hon mewn llynyddwch a diogelwch, caniatâ, O nefol Dad, fod i ni roi allan y dydd hwn yn hollol yn dy Wafanaeth di; fel y bo ein holl feddyliau ni, a'n geiriau, a'n gweithredoedd, er Gogoniant dy Enw mawr di, ac yn enffaml dda i bob dyn, y rhai, a hwy yn gweled ein gweithredoedd da ni, a'th ogoneddant di ein Tad nefol.

A chan ddarfod i ti, o'th wir Ffafr a'th Gariad, nid yn unig ein creu ni ar dy Lun a'th Deulw dy hun, eithr hefyd ein dewis i fod yn Gyd-etifeddion a'th anwyl Feb Iesu Grist, o'r Deyrnas dragwyddol a barottoaist ti i ni er dechreuad y byd; ni a attolygwn i ti ychwanegu ein fydd a'n gwybodau ni, a goleuo'n calonnau ni a'th Lân Ysryd, fel yn y cyfamer y byddom byw mewn pob duwiol ymarwedd iad a glendid buchedd; gan wybod na chaiff eilun addolwyr, godinebwyr, cybyddion, ymrysonwyr, meddwon, glythion, a'r cyffelyb, etifeddu Teyrnas Dduw.

A chan i ti orchymyn i ni weddio dros ein gilydd, ni a alwn arnat, Arglwydd, nid yn unig drosom ein hunain, a'r sawl a elwaist ti eiofes i iawn wybod aeth o'th Ewyllys nefol, eithr dros holl bobloedd a chenhedloedd y byd; y rhai, megis y maent yn gwybod wrth dy Weithredoedd rhyfeddol mai ti fydd Dduw uwch law pawb, felly a allant gael eu dysgu gan dy Lân Ysryd i gredü ynot ti eu hunig Iachawdwr a'u Prynw. Ond gan na allant-gredu oddieithr iddynt glywed, ac na allant glywed ond trwy bregethu, ac na ddichon neb bregrethu oni anfonir hwynt; cyfod gan hynny, O Arglwydd, Wyr a gyfranno dy Ddirgedigaethau di yn fyddlon, gan fyrru heibio bob amcanion bydol, a cheisio dy Ogoriant di yn unig, yn eu buchedd a'u hathrawiaeth. Gwaradwydda Satan ac Anghrist, a phob gwr gobr a gwerth, a rodlaist i fyddu yn barod i

feddwl anghymmeradwy, fel na afonyddont dy braidd bychan di a sectau, ffronau, herediau, ac amryfuddau. Ac o herwydd ein bod ni, O Arglwydd, wedi syrthio i'th gweddau diwedda, ac amferoedd peryglus, ym mla rai y mae anwybod-aeth wedi cael y llaw drechaf, a Satan a'i weindogion yn ceisio trwy bob modd ddirfoddi llewyrch dy Efenygl di; ni a attolygwn i ti gynhal dy Achos yn erbyn y bleiddiaid rheibos hynny, a nerthu dy holl Weision y maent yn eu cadw mewn caethiwd a charchar. Na fid dy Hir-ymaros di yn achos nac i ychwanegu eu creulonedd hwy, mwy nag i ddirgaloni dy Blant di; ac na fid ein pechodau a'n drygion ni chwaith yn rhwystr i'th Drugareddau di, eithr yn ddiatreg, O Arglwydd, ystyria'r trueni dirfawr yma. Canys dy bobl Israel a'th ddigofaint di lawer gwaith a'u pechodau, a thi a'u colpaist hwynt a'th gyfiawn Farnedigaeithau; etto, er dygn-finedd fai eu pechodau, os hwynt-hwy a droent un amfer oddi wrth eu haniwredd, ti a'u derbyn i'th drugaredd. Nyni gan hynny, bechaduriaid trüain, ydym yn wlo herwydd ein haml bechodau, ac yn difrifol edifarhau am ein drygion gynt, a'n hymddygiad annuwiol tu ag attat ti. A chan na allwn o honom ein hunain brynu dy Barawn di, etto yn oftyngedig ni attolygwn i ti, er mwyn Iesu Grist, ddangos dy Drugaredd arnom, a'n derbyn erachefn i'th Ffafr. Caniatâ i ni, anwyl Dad, ein herfynion hyn, a phob peth arall a fo angenrheidiol i ni ac i'th Eglwys oll, yn ol dy Addewid yn Iesu Grist ein Harglwydd; yn Enw pa un y galwn arnat megis y dyfogod eisef ni, gan ddywedyd,

Ein Tad, yr bwn cryi yn y nefoedd, &c.

Prynbatonol Weddi.

O Arglwydd Dduw, Dad dragwyddol a llawn o docturi, ni a addewm ac a gyfeiw, nad ydym deilwng i ddychafu ein gelygion tu a'r nef, chwaethach i ymddangos ger bron dy Fawredd di, trwy hyderu arnat wrando ein gweddiau, a chaniattâu ein herfynion, os ystyriwn ein haeddiant ein hunain, canys ein cydwbyddau a'n cybuddant oi, a'n pechodau a dyfiolaethant i'n herbyn, ac ni a wyddom mai Barnwr cyfiawn wyt ti, yr hwn ni chyfiawnhâi bechaduriaid a dynion drygionus, eithr a golpi feiau pawb a'r a droseddant dy Orchymynion. Etto, drugarocaf Dad, gan deilwng o honot erchi i ni alw arnat yn ein holl drallod a'n blinfyd, gan addaw ein cymmorth, pan glywom ein hunain megis wedi ein llyngau gan aneäu ac anobaith; hyni a lwyry-ymwathodwn a phob bydol hyder, ac a redwn at dy dramawr Ddaioni di, megis ein hunig ateg a'n needd; gan attolygu i ti, na alwch i'th gof ein hamlyru bechodau a'n haniwredd, trwy ba rai yr ydym yn wastadol yn an-nog dy ddigofaint a'th fâr i'n herbyn; na chwaith ein hiegeuludra a'n hanniolchgarwch ni, y rhai ni wnaethom na chyfrif yn deilwng, na dangos yn ddigonol yn ein bucheddau felus gyfar dy Efenygl di a ddatguddiwyd i ni; eithr yn hytrach derbyn Ufudd-dod a Marwolaeth dy Fab Iesu Grist, yr hwn, trwy

GWEDDIAU.

trwy offwm ei Gorph yn aberth unwaith dros bawb, a wnaeth iawn aigonol dros ein holl bechodau ni. Trugarhâ wrthyf gan hynny, O Arglwydd, a maddou i ni ein hawsipreddau. Dysg ni trwy dy Lân Yspryd i'w hiawn ystyried hwynt, ac edifarhau yn ddisfrifol am danynt. A hynny yn hytrach, O Arglwydd, am na ddichon yr anghymmeradwy, a'r cyfryw ag a wrthodaist ti, dy foliannu di, na galw ar dy Ewng; eithr y galon ddisfrifol y meddwl trift, y gydwylbod orthrymmedig yn newynu ac yn sychedu am dy Ras di, a ddatgan dy Fawl a'th Ogoniant di yn wastadol. Ac er nad ydym ni ond prysed a lwyth, etto ein Creawdwr ni wyt ti, a ninnau ym Waith dy Ddwyllaw; ie, ein Tad ni wyt ti, a ninnau ym dy blant di; ein Bugail ni wyt ti, a ninnau ym dy braidd di; ein Daw ni wyt ti, a ninnau ym dy etifeddiaeth. Na chospa ni gan hynny, O Arglwydd, yn dy lid, ac na oberydda ni yn ol ein haeddiant; eithr cospa ni yn drugarog a thadol Gariad, fel y gwypo'r holl fyd, pan edifarhau pechadur o eigion ei galon am ei bechodau, yr anghoff di ei holl anwareded ei, fel yr addevaill trwy dy Brophwyd sanctaidd.

Yn ddiweddar, Gan deulngu o honot wneuthur y nos i ddyd i orphwys yddi, ac ordinio'r dydd iddo i fyned allan i waith; caniatâ, O anwyl Dad, fod i ni felly gymmeryd ein gorphwyl-dra corphorol, fel y bo i'n hencidiau wylled yn wastadol am yr amser yr ymddangoso ein Harglwydd Iesu Grifft i'n gwared ni o'r fochedd farwol hon; ac yn y cyfarfwr fod i ni, heb gael ein gorchygu gan unrhyw weledigaethau, breuddwydion, na phrosedigathau eraill, osod ein meddyllau yn gyflawn arnat ti, dy garu, dy ofni, a gorphwys ynot. Ac am hen hyn, na bo'n nowig ni na rhyw na gormod, yn ol awyddus chwangau'r cnawd, eithr yn unig yn gymhefur i ddiwallu ein natar egwan ni, fel y clywom arnom yn well fyw mewn pob duwiol ymarweddaiad, er gogoniant dy Enw sancteiddia di, a lles ein brodyr.

Gwedd i'w dywedd yn i Ddydd ddiabren ei Orebyl.

O Arglwydd Dduw, drugarocaf Dad ac Iachawdwr, gan deulngu o honot orchymyn i ni weithio er diwallu'n hangen, ni a attolygwn i ti o'th Ras felly fendithio ein llafur ni, fel yr eystyng dy Fendith atoni, heb ba un ni allwn ni bathau; ac fel y bo'r fflair mawr yma yn dyf i ni o'th Ddaioni a'th Gymmorth, modd trwy hynny y gwypom dy dadol ymgeledd di drosom ni. Ni a attolygwn i ti hefyd, Arglwydd, ein nerthu ni a'th Yspryd Glân, fel y cymmerom boen yn fyddlon yn ein byddad a'n galwedigaeth, heb na thwyll na hooded; ac fel y gwaelom ein goreu ar ddilys dy sanctaidd Ordinhad di, yn hytrach na chleisto digonil ein gwionau awyddus, neu chwant elw. Ac os gwel di fod yn dda, O Arglwydd, lwyddo ein gwaith ni, dyro i ni seddwl heyd i gymmorth y fawl fy mewn eifau yn ol y gallu a roddlech di o'th Drugared i ni. A chan wybod o honom, fod pob peth da yn dyfod oddi wrthyf ti, caniatâ fod i ni ymddwyn yn ofstyngedig i'n cymmydigion, ac nid mewn un modd ymddyrchafu goruch y fawl ni dderbyniatant ogymmain cyfran ag a roddai ti o'th drugared i ni. Ac os tydi a fynni ein profi ni a mwy o ddiol ac angen nag a chwermychaf ein cnawd ni, etto dyro i ni ras, O Arglwydd, i wybod y porth di ni yn wastadol trwy dy razorol haekoni; fel na i'n temtier i syrthio i Anyddiried, eithr disgwyl o honom yn amyneddgar hyd na ddiwalllech di ni, nid yn unig a rhadau a don-

ian corphorol, ond yn uwedig a'th dryforau nefol ac ysprydol, fel y bo i ni achos mwy bob amser i ddiolli i ti, ac felly i fwrw ein swys yn hollol ar dy drugaredau. Cyw ni, O Arglwydd trugarog, er Iesu Grifft dy Fab ein Harglwydd a'n Iachawdwr. Amen.

Gwedd Feunyddiol.

A Nrhwydded a mawl a rodder i ti, O Arglwydd Dduw Holl-alluog, anwyl Dad nefol, am dy holl drugaredau a'th gariadus fwynder a ddangosai i ni; gan i'th rasol ddaioni weled yn dda, yn rhad ac o'th ewyllys dy hun, ein bethol a'n dewis ni i iachawdwriaeth, cyn deddfu y byd. Ac hefyd bydded yr unrhyw ddibaid ddifolch i ti, am ein creu ni yn ol dy Ddelfw dy hen; am ein prynu a gwerthfawr waed dy anwyl Fab, pan oeddyf yn llwyr golledig; am ein sancteiddio a'th Yspryd Glân yn natguddiad a gwybodseth dy air; am ein cymmorth a'n cyanal yn ein holl eifau ac angenheidiau; am ein hachub oddi wrth holl bearglon corph ac enaid; am ein cyfuro mor ddadawl yn ein holl gyffuddiau ac erlidiau; am ein harbed cyhyd, a rhoddi i ni gymmairt amser i ddisfrifwch. Y drugaredau hyn, O drugarocaf Dad, fel yr ym yn addef eu derbyn o'th ung ddaioni; felly yr attolygwn i ti, er mwyn dy anwyl Fab Iesu Grifft, ganlathu i ni'n bestd dy Lân Yspryd; mai y cynnyddom yn ddiabaid mewn dielek-garweh tu ag attad ti, i'n tywylo i bob gwionedd, a'n cyfuro yn ein holl hindersau. O Arglwydd, cryshâ ein ffridd, ennyn hi mewn mwy gwres a chariad tu ag attad ti, a'n cymmydigion er dy fwyd di. Na ad i ni, anwyl Dad, dderbyn dy aed di mwyach yn ofer, ond caniatâ i ni yn wastadol gymmorth dy ras a'th Lân Yspryd, mai y sancteiddiom ac yr addolom dy Enw mewn meddwl, gair, a gweithred; cymmorth i helactiu a chynnyddu dy deyrnas, a pha beth bynnag a ddangosych y byddom ni yn llwyr foddol i'th blefer da a'th ewylls. Na fydded arnom eifau, O Dad, y peth heb ba un ni allwn dy wafnathu di, ond bendithia di felly holl weithredoedd ein dwylaw, fel y caffom ddigonedd, ac na byddom yn bwys, ond yn hytrach yn gymmorth i eraill. Bydd drugarog, O Arglwydd, wrth ein canweddau; a chûn weled mai mawr ein dyled yr hon a faddaualst i ni yng Nghrist Iesu, gwna i ni o bynny yn fwy dy gair di a'n cymmydigion. Bydd di ein Tad, ein cadpar, a'n hymddiffynwr ym mhob profedigathau; cynnal ni a'th law drugarog, mai y'n gwared oddi wrth bob anghyffuldra, ac y diweddom ein hoeb yn sancteiddio ac anrhydeddu dy Enw bendigedig, trwy Iesu Grifft ein Harglwydd a'n Iachawdwr.

Bydded dy gadarn law a'th eftyndeg fraich, O Arglwydd, byth ein hymddiffyn, dy drugarocaf a'th gariadus fwynder yn Iesu Grifft dy anwyl Fab, ein Iachawdwriaeth, dy wir a'th sanctaidd Air ein hathrawiaeth, dy ras a'th Lân Yspryd ein cyfat a'n diddanwch, hyd y diwedd, ac yn y diwedd, Pled gair.

Cyffes i bob Cyflwr ac Amserau.

O Dragywyddol Dduw a thrugarocaf Dad, yr ym yn cyffesu ac yn addef yma o flaen dy dduwiol Fawrhydi, mai pechaduriaid treafn ydym wedi ein cenhedlu a'n geni mewn pechod a drygioni, fal nad oes daioni ynom: oblegyd y cnawd fy bob amser yn gwrthryfiela yn erbyn yr Yspryd, mai yr ym yn oestad yn troleddu dy athrawiaeth a'th orchymynion; ac felly yn ynnill i ni ein huanh, trwy dy gyflawn farn di, angau a cholled-igath.

TABL Y SALMAU.

Fel y bu, ymac, ac y bydd.
Un Duw trwydd hyfryd.

Ac fel byn ar d Salmau.

GOgoniant, moliant, parch, a bri,
i'r Un a Thri, eang wyddol syth:
Y Tad, y Mab, a'r Ys Pryd Glân,
fal gynt, tra bo na chân na chwyth.

Ac fel byn ar d Salmau cxiu, a cxiu.
GOgoniant syth a fyddol i'r Tad;
A bid gogoniant i'r Mab rhad;
i'r Ys Pryd Glân, gogoniant fo:
Megis gynt yn y dechreu a'r oedd,
Ac y bydd byth yn oes oesoedd.
D'wedwn, Amen, poed felly bo.

TABL i ddangos pa le y ceir pob un o'r SALMAU, wrth eu Dechreuad a'u Rhifedi.

A Chub fi, Dduw, yr hona'm gwnaeth 69
A Addewais gadw'n genau'n gu 32
Ai'r unioedeb, O bobloedd wyen 58
A'ofno'r Arglwydd, gwyn ei fyd 118
Arglwydd, clyw'n gweddi yn ddiball 5
Arglwydd, manwl y chwffiait fi 119
Attad (lon fy nerth) y rhoi'tef 28
Barn fi, O Dduw, a chlyw fy llais 26
Barn fi, O Dduw, a ddaeth n dynn 43
Bendigaid fo'r Arglwydd fy nerth 144
Bum yn dyfal ddigwyl fy Ner 40

C Cadw fi, Dduw; can's rhois fy rhwys 16
Cenwch, a churwch ddwyllaw'n nghyd 47
Cenwch i'r Arglwydd, ac iawn fydd 149
Cenwch i'r Arglwydd newydd gan 98
Clodforaf fi fy Arglwydd Ion 9, 111
Clodfod pawb yr Arglwydd nef 105
Clodforwn di, drag'wyddol Dduw 75
Clyw, di Fugail i Israél 80
Clywfon a'n clustiau, O Dduw cu 44
Credaf i'r Arglwydd yn ddi nam 11
Chwi weision Duw, molwch yr Ion 113

DDa gennyf wrando o'r Arglwydd nef 116
Dangos, fy Nuw, fy Nuw a'm grym 22
Datganaf drugaredd a barn 101
Datgan y nefoedd fawredd Duw 19
Da wyt i'th dir, Jehofa Ner 85
Dedwyddol yw mewn buchedd dda 112
Diolchaf fi a chalon rwydd 34
Disgwyliaf o'r mynyddoedd draw 121
Duw, buost in' yn Arglwydd da 90
Duw, dod i'r Brenhin farn o'r nef 72
Duw, dy nawdd im' rhag marwol ddyn 56
Duw fy nghyfiawnder, clywaist fi 4
Duw, prysura i'm gwared i 70
Duw y duwiau, yr Arglwydd cu 50
Duw, yn d'enyw cadw fi'n dda 54
D'wedai'r Arglwydd wrth f'Arglwydd mau 57
D'wedai'r ynyfwr wrtho ei hun 110
Dy babell di mor hyfryd yw 53
Dyma'r amser yn ddi ymgel 84
Dyras, dy nawdd, fy Nuw, im' dod 124
Dywaidd i mi, pa ddyn a drig 57

EErglyw fy arch, O Arglwydd mad 143
Erglyw, O Dduw, fy llesain i 63

FF'Arglwydd, dychestist' enaid i'r ym 43
F'Arglwydd, mi a'th fawrygaf ddaeth 110
Fy Arglwydd, ha cheryddaf fi gwared 118
Fedd'wedai'r ynyfwr, nad os Duw 112
Fy enaid mawl Sant Duw yr Ion 110
Fy enaid, mola'r Arglwydd byw 110
Fy enaid, mola'r Arglwydd nef 110
Fy llais at Dduw, pan roddais lef 110
Fy mhobl i gyd, gwrandawch fy neddf 78
Fy Nuw, gwareda fi rhag brad 59
Fy unig Dduw ydyw fy mhlaid 63

GGobaith a nerth in' yw Duw hael 46
Gostwng, O Arglwydd, y glust dau 86
Gwrandawed di yr Arglwydd Ner 10
Gwrandawch chwi y bobloedd i gyd 49
Gwyn ei fyd yr ystyriol frawd 41

HHoll farnwyr byd mae Duw'n eu mysg 31
II dy'r Arglwydd pan dd'wedent, Awa 112
I'm hing y selwais ar f'Arglwydd 110
I'r Arglwydd cenwch hafar glod 110
I ti, O Dduw, y gweddai mawl 85

LLl Llawer cenedl, O Dduw, a ddaeth 79
Llawer gwaith cefais gyfludd mawr 119

MMawr ei enw'n ninas ein Duw 48
Mi a'mddiriedais ynod, Ner 31, 71
Mi a'th fawrygaf di, fy Nuw 143
Moliannu'r Arglwydd, da iawn yw 92
Molwch Dduw yn ei gyfsegr len 150
Molwch yr Arglwydd; cans da yw 106, 107, 118, 116, 147
Myfyriaf gerdd byth i barhâu 89

NNa ddala ddrygdyb yn dy ben 37
Na oftega, na thaw, na fydd 83
Nid ini, Arglwydd, nid i ni 115

OO achub bellach, Arglwydd cu 12
O achub fi, fy Nuw, fy Ner 7
O Arglwydd, amlled ydyw'r gwyr 3
O Arglwydd Dduw, Duw mawr ei rym 94
O Arglwydd Dduw, erglyw fy lles 64
O Arglwydd, ein lor ni a'n nerth 8

OAr-

TYPE 100

P **Y**

Get a new look at the world from the inside of a car.

1. The first part of the document is a letter from the President of the United States to the Congress, dated January 1, 1861. It is a very important document, as it is the first official communication from the President to the Congress since the inauguration of Abraham Lincoln. The letter is written in a formal, dignified style, and it contains a number of important points. The President begins by expressing his gratitude to the Congress for the honor of his election, and then he proceeds to discuss the state of the Union. He mentions the recent election of a Republican President, and he expresses his confidence that the new administration will be able to carry out its duties in a manner that will be satisfactory to all the people. He also mentions the recent discovery of gold in California, and he expresses his confidence that this discovery will lead to the development of the West. The letter ends with a statement of the President's faith in the future of the United States, and a promise to do his best to serve the people.

Credo'r Apollonia.
Y Dengair Ddaif.
Galarnad Peckadur.
Emyn i'w clannu ar ol y Cymmun.
Emyn i'w clannu mewn Cynbodrwr, neu Wyl-
nos.
Gloria Patri.

111 No other railway

145	146	147	148	149	150	151	152	153	154	155	156	157	158	159	160	161	162	163	164	165	166	167	168	169	170	171	172	173	174	175	176	177	178	179	180	181	182	183	184	185	186	187	188	189	190	191	192	193	194	195	196	197	198	199	200
145	146	147	148	149	150	151	152	153	154	155	156	157	158	159	160	161	162	163	164	165	166	167	168	169	170	171	172	173	174	175	176	177	178	179	180	181	182	183	184	185	186	187	188	189	190	191	192	193	194	195	196	197	198	199	200

GWEDDIAU.

maeth. Eithr, O Dad nefol, yn gymmaint a'n bod yn anfodddhaus wrthym ein hunain am y bechodau a wnaethom yn dy erbyn di, a'n bod yn edifarhau yn ddifniant o'r unrhyw, 'rhm yn llwyr oftyngedig yn attolyg i ti, er mwyn Crist Iesu, ddangos dy drugaredd arnom; mawr i ni ein holl bechodau, a chynnyddu dy Lân Ysryd ynom, fel, a ni yn cyfaddef o wraidd eiddo calonnau ein hanghyfiawnder ein hunain, y cyflwyn o hyn allan nid yn unig farwâu ein tweddiadau a'n gwyniau pechadurus, ond hefyd ddwyn allan y cyfryw ffrwythau ag a fyddo gyfaddas i'th fendigedicaf ewyllys; nid o ran eu teilyngdod, ond o ran rhygdyddiant dy anwyl garedig Fab Iesu Crist, ein hunig lachawdwr, yr hwn a roddai eifoes yn offiwm ac yn aberth dros ein bechodau, ac er mwyn pa un yr ym yn fyddlon gredau na ommeddi i ni ddim a ofynom yn ei Enw ef yn ol dy ewyllys di: canys mae dy Ysryd yn sicrhau ein cydwylbodau, mai ti yw ein Tad trugarog, a'th fod yn ein caru ni dy blant felly drwyddo ef, nad eill dim droi yr aith dy ras a'th ffafr oddi wrthym. I ti gan hynny, O Dad, gyd a'th Fab di, a'r Ysryd Glân, y byddo'r holl anrhydedd a'r gogoniant, byth bythoedd. Amen.

Gweddi dros holl Ylâd Eglwys Grist.

HOLL-alluog Dduw a thrugaroccaf Dad, yr ym yn ufudd ddarostwng ein hunain, ac yn cwympo i lawr o flaen dy dduwiol Fawrhydi, gan ddeisyfu arnat, o waelod ein calonnau, fod i had dy âir a hauwyd yn ein plith, gymmyrd gwraidd mor ddyfn, fel na allo gwres llosgadwy ersynedigaeith ei wywo, na gofalon drys y bywyd hwn ei dagu; ond megis had a hauwyd mewn tir da, y dycco ffrwyth ar ei ddegfed ar hugain, ei dri-ugeinfed, ac ar ei ganfed, fel yr ordeiniodd dy ddoethineb nefol. Ac o herwydd bod i ni achos yn oestad i ersyn amryw bethau ar dy law di, ni a attolygwn i ti'n oftyngedig, O Dad nefol, roddi i ni dy Sanctaidd Ysryd i gyfarwyddo ein hymbiliau, fel y tarddant o'r cyfryw feddwl gwrefog ag a fyddo gymmeradwy i'th fendigedicaf ewyllys. A chan weled na all ein hanghyfiwerth wneuthur dim heb dy gymmorth di, ac nad wyt ti'n anwybodus o'r amryw a'r mawr brofedigaethau yr ydym ni drueiniaid gwael o bob tu wedi ein hamgylchynu ganthynt; bydded i'th gadernid, O Dduw, gynnal ein gwendid, fal, wedi ein hymddiffyn â nerth dy ras di, y'n hachuber yn ddiogel rhag holl ruthrau Satan, yr hwn fydd, megis llew rhwadwy, yn rhodio oddi amgylch gan geisio ein difa. Cynnyddu ein fydd, O Dad trugarog, fal na wyrom un amfer oddi wrth dy nefol Air; ond ychwanega ynom obaith a chariad, a gofalus gadwedigaeth dy holl Orchymynion, fel na bo i ddim caledrwydd calon, rhagrith, trachwant llygaid, neu hudiadau bydol, ein denu ymaith i anafudd-dod. A, chan ein bod yn byw yn yr amferoedd peryclef hyn, bydded i'th dadol Rag-

luniaeth ein hymddiffyn rhag morth ein gelymion, y rhai drwy bob modd a yn sgiant i orthymuno dy wirionedd.

Ym mhellach; Yn gymmaint ag y'n dyfgr drwy dy sanctaidd Apostol i wneuthur ein gweddïau a'n herfyniau dros bob dyn; ni a weddiwn nid yn unig drosom ein hunain yma'n gydrchiol, ond deisyfwn arnat hefyd droi pawb a'r y fydd etto yn anneallgar, o'r truenus gaethiweid o ddallineb a chamfyniad, i wir ddealltwriaeth a gwybodaeth o'th wirionedd nefol, fal y byddo i ni oll, yn gyttûn ag undeb meddwl, dy addoli di ein hunig Dduw a'n Hlchawdwr; ac y caffer yn fyddlon, yn eu buchedd a'u hathrawiaeth, bob Ceidwaid, Bugeiliaid, a Gweinidogion, i ba rai y gorchymynaiſt oruchwyliaeth dy sanctaidd Air, a gofal am dy ddewifedig bobl, yn gofod o flaen eu llygaid dy ogoniant di yn urig; ac y caffer, drwyddynt hwy, i'th gorlan yr holl ddefaid truan fy'n crwydro ac yn myned ar gyfngoll. Heblaw hynny, o herwydd fod calonnau pob rheolwr yn dy ddwyllaw di, ni a attolygwn i ti hyfforddi a llywio calonnau pob Brenhioedd, Tywysogion, a Swyddogion, i ba rai y gorchymynaiſt ofal y cleddyf; yn enwedig, O Arglwydd, yn ol ein rhwymedig ddyled, ni a attolygwn i ti ymddiffyn a chynnyddu anrhydeddus ystâd Mawrhydi'r Brenhin, a'i holl ardderchoecaf Gynghorwyr a Swyddogion, a'r holl Fugeiliaid ysprydol a Gweinidogion, a holl gorph y Wladwriaeth hon; bydded i'th dadol ffafr felly eu cadw, i'th sanctaidd Ysryd reoli eu calonnau, fel y cwblhaont eu swyddau yn y cyfryw fodd ag y cedwir yn bur dy Grefydd, yr adgyweiner moesau, ac y cosper pechod, yn ol perffaith reol dy Air sanctaidd. A chan ein bod i gyd yn aelodau o ddirgeledig Gorph Crist Iesu, yr ym yn gwneud ein herfyniau i ti, O Dad nefol, dros bawb fy'n gyttuddiedig gan un math o wrthwyneb neu drallod, megis rhyfel, pla, newyn, clefyd, tlodi, carchar, erlid, alltudaeth, neu yr un o'th wiair eraill, pa un bynnag a fyddont ai adfyd corph, ai blinder meddwl; y rhyngo bodd i ti roddi iddynt amynedd a dioddefgarwch, hyd na anfonych iddynt lwyr ymwared o'u holl flinderau. Dadwreiddia oddi yma, O Arglwydd, bob bleiddiaid rheibus, y rhai, i lenwi eu boliau, a geiffant ddistrywio dy ddiadell. A dangos dy fawr drugareddau i'n brodyr hynny mewn gwledydd eraill, y rhai a erlidi, a fwrir i garcharau, ac a gondeynnir beunydd am dystiolaeth dy wirionedd: ac er eu bod llwy mewn llwyr eisiau cymmorth dyn, etto na fydded i'th felys gyſur byth ymado a hwynt; ond gwrefoga eu calon felly â'th Lân Ysryd, fel y dioddefont y fath brofiad yn hy ac yn galonnog, mal yr ordeinio dy wir ddoethineb di; fel yn y diwedd, yn gyſtal drwy eu hangau a'u heinioes, y bo i deyrnas dy anwyl Fab Iesu Grist gynnyddu a thywynnu drwy'r holl fyd; yn enw pa un yr ym yn gwneuthur ein goſtyngedig erfyniau attad ti, megis y dyfodd efe ni.

Ein Tad, yr bwn wyt yn y nefoedd, &c.

D I W E D D.

GALE DIANA

[The page contains two columns of extremely faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side.]

Jane Howland

10 JA 60

Same Bird Land

D I W E D D

Malhouys

Jan

Rowland her Book

In the year of our Lord God

1766

Griffith Rowland his Son
and pen 1766

Jane Howlands her hand

Griffith Rowland his Book
in the year of our Lord

1764 ^{per Row} Jane Howlands her Book

Jane Howlands her Book
in the year of our Lord

1766 ^{Rowla} Jane Howlands
1766 ^{Rowla} Jane Howlands

Rowlands

John Rowland

Her Book

Anne Rowlands her Book

Rowlands Rowlands his Book

God give them grace here in to Love

In the Year Our Lord

1770 Anne